

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών *Συνεχιζόμενη
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση***

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Συστημική Προσέγγιση της Ελκυστικότητας των
Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και
Κατάρτισης στο Πλαίσιο της Συνεχιζόμενης
Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η Περίπτωση των
Ενηλίκων Μαθητών που Φοιτούν στο 1^ο ΕΠΑ.Λ.
Κατερίνης**

Άννα Αράπη

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Αντωνία Σαμαρά**

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Συνεχιζόμενη
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Συστημική Προσέγγιση της Ελκυστικότητας των
Προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και
Κατάρτισης στο Πλαίσιο της Συνεχιζόμενης
Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η Περίπτωση των
Ενηλίκων Μαθητών που Φοιτούν στο 1^ο ΕΠΑ.Λ.
Κατερίνης**

Άννα Αράπη

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Αντωνία Σαμαρά**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση από τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ιανουάριος 2018

Περίληψη

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί συχνά μια ελκυστική επιλογή για τους νέους αλλά και για τους ενήλικες. Το συνολικό όραμα για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση το 2020 όπως αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α:7), προσβλέπει μεταξύ άλλων στην ενίσχυση της ελκυστικότητας, της πρόσβασης και της ευελιξίας των ευρωπαϊκών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), θέτοντας την ΕΕΚ ψηλά στην ατζέντα της ευρωπαϊκής πολιτικής, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:7).

Στην Ελλάδα οι ευκαιρίες για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι περιορισμένες για τους νέους, ενώ οι επιλογές των ενηλίκων είναι πάρα πολύ συγκεκριμένες. Το όριο ηλικίας σε κάποιες δομές εκπαίδευσης όπως είναι ο Ο.Α.Ε.Δ. ή η μαθητεία, καθιστά τη συμμετοχή των ενηλίκων σε αυτά σχεδόν αδύνατη. Για τους ενήλικες προσφέρονται οι δομές των ΕΠΑ.Λ. ή των Ι.Ε.Κ., οι οποίες όμως συνοδεύονται από πολλαπλές προκλήσεις.

Στην παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή με τίτλο «Συστημική προσέγγιση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η περίπτωση των ενηλίκων μαθητών που φοιτούν στο 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης», επιχειρείται να διερευνηθούν εκείνοι οι παράγοντες οι οποίοι καθιστούν ελκυστικά τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους ενήλικες που τα παρακολουθούν.

Για το σκοπό αυτό διεξήχθη ποιοτική έρευνα με ημιδομημένες προσωπικές συνεντεύξεις στο 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι ενήλικες μαθητές οι οποίοι παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας κατά το σχολικό έτος 2016-2017. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία είχαν τεθεί, οι συνεντευξιαζόμενοι ανέφεραν ελκυστικούς παράγοντες για την παρακολούθηση των προγραμμάτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Λέξεις - κλειδιά: ελκυστικότητα, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση / Δια Βίου Μάθηση, συστημική προσέγγιση

Summary

Vocational education and training is often an attractive option for young people but also for adults. The overall vision for vocational education and training in 2020, as outlined in the European Commission (2010a:7), aims among others, at enhancing the attractiveness, accessibility and flexibility of European Vocational Education and Training (VET) systems by putting VET high on European Policy Agenda, (European Commission, 2010a: 7).

In Greece, opportunities for vocational education and training are limited to young people, while adult choices are very specific. The age limit in some training structures such as OAED or apprenticeship, makes adult participation almost impossible. For adults, the EPAL or IEK structures are offered, but they are accompanied by multiple challenges.

In this postgraduate dissertation entitled "Systematic approach to the attractiveness of Vocational Education and Training programs in the context of Continuing Education / Lifelong Learning. The case of adult students attending the 1st EPAL Katerini ", attempts are being made to explore those factors that make vocational education and training programs attractive for adult learners.

For this purpose a qualitative research was carried out with semi-structured personal interviews at the 1st EPAL Katerini. Participants in the survey are adult learners who only attend specialty classes during the school year 2016-2017. According to research findings and research questions, interviewees reported attractive factors for monitoring VET programs.

Keywords: Attractiveness, Vocational Education & Training, Continuing Education / Lifelong Learning, systemic approach

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Αντωνία Σαμαρά και τον καθηγητή κ. Ανδρέα Κόλλια για την πολύτιμη συμβολή του.

Συντομογραφίες

ΑΕΕΚ: Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Α.Ε.Ι.: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΓΕ.Λ.: Γενικό Λύκειο

Δ.Β.Μ.: Δια Βίου Μάθηση

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΚ: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

ΕΠΑ.Λ.: Επαγγελματικό Λύκειο

Ι.Ε.Κ.: Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΣΕΕΚ: Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Τ.Ε.Ι.: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΟΑΕΔ :Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή.....	1
2	Εννοιολογικοί προσδιορισμοί της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης και της συστημικής προσέγγισης - Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές σχετικά με την ΕΕΚ και την ελκυστικότητα.....	5
2.1	Εννοιολογική προσέγγιση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.....	6
2.2	Συστημική προσέγγιση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.....	9
2.3	Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές σχετικά με την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)	11
2.3.1.	Σύντομη ιστορική ανασκόπηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη.....	12
2.3.2	Ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικά με την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)	18
2.3.3	Η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) στην Ελλάδα.....	21
3.	Θεωρητική προσέγγιση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ	27
3.1	Παρουσίαση των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	29
3.2.	Η σημασία και αναγκαιότητα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	35
3.3	Τα ερευνητικά ερωτήματα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	41
3.4	Η μεθοδολογική προσέγγιση των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	46
3.5	Σημαντικότερα Ευρήματα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	51
4.	Περιγραφή της έρευνας	64
4.1	Η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	64

4.2	Παρουσίαση και θέμα της έρευνας.....	68
4.2.1	Στόχος της έρευνας.....	70
4.2.2	Ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας.....	72
4.2.3	Εννοιολόγηση, ονομαστικοί και λειτουργικοί ορισμοί της έρευνας.....	72
4.3	Μεθοδολογικό πλαίσιο.....	74
4.3.1	Ερευνητική διαδικασία της έρευνας	74
4.3.2	Παρουσίαση του εργαλείου συλλογής δεδομένων της έρευνας.....	76
4.3.3	Περιγραφή του δείγματος της έρευνας.....	77
4.3.4	Περιορισμοί της έρευνας.....	78
4.3.5	Αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας.....	79
4.4.	Παρουσίαση των δεδομένων.....	79
4.4.1	Ο πρώτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων.....	79
4.4.2	Ο δεύτερος άξονας οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες.....	83
4.4.3	Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες.....	96
4.5	Ανάλυση των δεδομένων.....	116
4.5.1	Ο πρώτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων.....	116
4.5.2	Ο δεύτερος άξονας οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες.....	117
4.5.3	Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες.....	127
4.6	Συμπεράσματα.....	140
4.6.1	Συμπεράσματα της έρευνας	140
4.6.2	Συμπεράσματα της έρευνας σχετικά με προηγούμενες έρευνες που διεξήχθησαν.....	158
4.7	Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	166
5.	Επίλογος.....	168
	Βιβλιογραφία.....	169
	Παράρτημα	
	A Οδηγός συνέντευξης.....	175
	A.1 Συνεντεύξεις των συμμετεχόντων της έρευνας.....	180

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για τους νέους και τους ενήλικες αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», (Cedefop, 2012:1). Σύμφωνα με το συνολικό όραμα για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση το 2020, όπως αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α:7), «μέχρι το 2020 πρέπει να έχει ενισχυθεί η ελκυστικότητα, η χρησιμότητα, ο προσανατολισμός με γνώμονα τη σταδιοδρομία, η καινοτομία, η πρόσβαση και η ευελιξία των ευρωπαϊκών συστημάτων ΕΕΚ εν συγκρίσει με το 2010. Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να συμβάλλουν τόσο στην αριστεία όσο και στη δικαιοσύνη των συστημάτων διά βίου μάθησης προσφέροντας : ελκυστική και χωρίς αποκλεισμούς ΕΕΚ, με διδάσκοντες και εκπαιδευτές υψηλών προσόντων, καινοτόμες μαθησιακές μεθόδους, υποδομές και εγκαταστάσεις (...)».

Με αφορμή το έντονο ενδιαφέρον της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, ώστε να αποτελεί η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μια ελκυστική επιλογή τόσο για την αρχική όσο και για τη συνεχιζόμενη ΕΕΚ, σχεδιάστηκε η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή, η οποία επιχειρεί να διερευνήσει τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες για την αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο ευρύτερο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης. Για το σκοπό αυτό διεξάγεται έρευνα σε ενήλικες μαθητές οι οποίοι ενώ φοιτούν σε δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μελετώνται στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της δια βίου μάθησης και επιχειρείται μια συστημική προσέγγιση αυτής.

Σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους όπως αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α), για την περίοδο 2011-2020 προβλέπεται η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας και η ενίσχυση της ελκυστικότητας και της χρησιμότητας της ΕΕΚ, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α:8).

Ενώ σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική η οποία μαζί με τις διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες διαμορφώνουν τις λήψεις πολιτικών αποφάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν τεθεί τέσσερις στρατηγικοί στόχοι έως το 2020 (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:3/C 119/02), οι οποίοι περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, την «υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης», (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:3/C 119/02). Επίσης θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:C 119/3), για «να προαχθεί η εκπαίδευση των ενηλίκων, να βελτιωθεί η ποιότητα των συστημάτων καθοδήγησης και να καταστεί ελκυστικότερη η μάθηση ...(...). (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:C 119/3).

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η εννοιολογική προσέγγιση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και της συστημικής προσέγγισης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη ενώ γίνεται αναφορά και στις Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές ώστε να τεθεί το πλαίσιο της μελέτης σχετικά με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται η θεωρητική προσέγγιση για την αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στο πλαίσιο αυτό, διερευνώνται οι δράσεις οι οποίες αφορούν κυρίως σε μελέτες και έρευνες του ευρωπαϊκού χώρου (Cedefop, 2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017 • Dunkel, 2014 • Leney, 2004 • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour, 2013 • Watters, 2009 Winch, 2013), όπως και έρευνες οι οποίες αφορούν στη χώρα μας (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Παϊδούση, 2016).

Όμως η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί επίσης θέμα μελέτης και στο διεθνή χώρο και για αυτό το λόγο παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον και πέρα από τα ευρωπαϊκά όρια. Οι Ruth & Grollmann (2009), (οπ.αναφ. στο Ratnata, 2013:2), εκπόνησαν πριν από μερικά χρόνια μια μελέτη για να εξετάσουν καλύτερα τις πολιτικές της ΕΕΚ των χωρών που θεωρούνται οικονομικοί ανταγωνιστές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για αυτό το λόγο θα μελετηθεί και η έρευνα του Ratnata (2013), η οποία αφορά στα ζητήματα της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ινδονησία, (Ratnata, 2013).

Η παρουσίαση των ερευνών εστιάζει στη σημασία και την αναγκαιότητα της διεξαγωγής τους, στα ερευνητικά τους ερωτήματα, στη μεθοδολογική τους προσέγγιση και στα σημαντικότερα τους ευρήματα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα η οποία διεξήχθη στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διατριβής και μελετώνται οι παράγοντες οι οποίοι μπορούν να καταστήσουν ελκυστική την παρακολούθηση των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η έρευνα αφορά στους ενήλικες μαθητές οι οποίοι παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης. Ως εκ τούτου, εντάσσονται στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης / δια βίου μάθησης ενώ το σχολείο εντάσσεται στις δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Για την έρευνα επιλέχτηκε η μέθοδος της ποιοτικής έρευνας με ημιδομημένες προσωπικές συνεντεύξεις και χρησιμοποιήθηκε οδηγός συνέντευξης με προκαθορισμένες ερωτήσεις (βλ. παράρτημα Α).

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας είναι τα εξής:

Ποιοι είναι οι παράγοντες εκείνοι, που θα μπορούσαν να καταστήσουν τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πιο ελκυστικά για τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης;

Ποιοι είναι οι ενδογενείς παράγοντες που θα μπορούσαν να δράσουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους, ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης;

Ποιοι είναι οι εξωγενείς παράγοντες που θα μπορούσαν να δράσουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους, ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης;

Όσον αφορά τους ενδογενείς παράγοντες, μελετώνται παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση για συγκεκριμένες ομάδες όπως είναι οι ενήλικες, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη διαθεσιμότητα μάθησης στο χώρο εργασίας, τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων, την αναγνώριση της άτυπης μάθησης και την καθοδήγηση και συμβουλευτική που μπορεί να δέχτηκαν οι συμμετέχοντες. Στους εξωγενείς παράγοντες μελετώνται οι δημογραφικοί παράγοντες, οι οικονομικές

συνθήκες, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας και οι ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία είχαν τεθεί, οι συνεντευξιζόμενοι διαπίστωσαν τόσο ενδογενείς όσο και εξωγενείς παράγοντες ως ελκυστικούς για την παρακολούθηση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα συμπεράσματα της έρευνας δε συμφωνούν σε ορισμένα σημεία με αυτά των ερευνών των (Cedefop, 2014: No.39 • Παϊδούση, 2016), ενώ συμφωνούν με τις έρευνες των (Cedefop, 2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017 • Dunkel, 2014 • Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Leney, 2004 • Ratnata, 2013 • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour 2013 • Watters, 2009 • Winch, 2013).

Κεφάλαιο 2

Έννοιολογικοί προσδιορισμοί της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης και της συστημικής προσέγγισης - Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές σχετικά με την ΕΕΚ και την ελκυστικότητα

Στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διατριβής αποδίδεται συγκεκριμένο νόημα στην έννοια της συστημικής προσέγγισης της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης. Για αυτό το λόγο προσδιορίζονται σε αυτό το κεφάλαιο οι έννοιες της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης και της συστημικής προσέγγισης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη και γίνεται αναφορά στις Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές ώστε να τεθεί το πλαίσιο της μελέτης σχετικά με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

2.1 Εννοιολογική προσέγγιση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και διαβίου μάθησης

Αρχικά θα προσδιοριστεί η έννοια της **επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK)**, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ελκυστικότητας της EEK. Σύμφωνα με την ορολογία της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης και κατάρτισης, Cedefop (2014a), ορίζεται ως «η εκπαίδευση και κατάρτιση που έχει ως στόχο να εξοπλίσει τους ανθρώπους με γνώση, τεχνογνωσία, δεξιότητες ή / και ικανότητες οι οποίες απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα ή ευρύτερα για την αγορά εργασίας», (προσαρμογή από Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, 1997, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014a:292).

Η **ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης**, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες έννοιες του αντικειμένου μελέτης της διατριβής και διερευνάται τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, η οποία παρουσιάζεται παρακάτω. Ο ορισμός της δίνεται από την ορολογία της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης και κατάρτισης Cedefop (2014a:9), και είναι ο εξής: «ως ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ορίζεται η ικανότητα:

- να ενθαρρύνει τα άτομα να επιλέγουν συνειδητά την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτισης
- να προσφέρει ποιοτικά προσόντα ώστε να ανοίγουν προοπτικές σταδιοδρομίας
- να πείσει τους εργοδότες ώστε να προσλαμβάνουν τους κατόχους πιστοποιητικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Σχόλιο: η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, οι οποίοι είναι:

- η εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ισοτιμίας κύρους με άλλες εκπαιδευτικές διαδρομές
- η ευελιξία των οδών μάθησης, οι οποίοι επιτρέπουν την κινητικότητα μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της Ακαδημαϊκής εκπαίδευσης
- η ποιότητα της προσφοράς της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- η συμμετοχή των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση», (Cedefop, 2014a:9).

Οι παραπάνω παράγοντες αυτού του ορισμού, μελετώνται εξ ολοκλήρου ή αποσπασματικά σε πολλά από τα κείμενα του Cedefop (Cedefop, 2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017) αλλά γίνεται αναφορά σε αυτούς και σε άλλες έρευνες και μελέτες όπως είναι οι παρακάτω, (Dunkel, 2014 • Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Leney, 2004 • Παϊδούση, 2016 • Ratnata, (2013) • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour, 2013 • Watters, 2009 • Winch, 2013). Επίσης αποτελούν κάποιους από τους βασικούς παράγοντες μελέτης της έρευνας.

Εφόσον το αντικείμενο της έρευνας αφορά στους ενήλικες μαθητές οι οποίοι παρακολουθούν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, θα πρέπει να μελετηθεί και το πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Όπως περιγράφεται παρακάτω η **συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση**, ορίζεται ως: «η εκπαίδευση και κατάρτιση μετά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση, ή μετά την έναρξη του ατόμου στον εργασιακό βίο, με στόχο να βοηθήσει τα άτομα ώστε (Cedefop, 2004, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014a:51):

- να βελτιώσουν ή να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις ή / και δεξιότητες τους
- να αποκτήσουν νέες δεξιότητες για μια αλλαγή σταδιοδρομίας ή επανακατάρτισης
- να συνεχίσουν την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Σχόλιο: η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί μέρος της δια βίου μάθησης και μπορεί να περιλαμβάνει οποιοδήποτε είδος εκπαίδευσης (γενικής, εξειδικευμένης ή επαγγελματικής, τυπικής ή μη τυπικής), και έχει σημαντική σημασία για την απασχολησιμότητα των ατόμων», (Cedefop, 2004, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014a:51).

Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση ανήκει στη **δια βίου εκπαίδευση**, την οποία ο Dave (1976), θεωρούσε ως τη «διαδικασία της προσωπικής, κοινωνικής και

επαγγελματικής ανάπτυξης, σε όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου, προκειμένου να ενισχυθεί η ποιότητα της ζωής του τόσο ατομικά, όσο και συλλογικά», σε έναν από τους πρώτους σημαντικούς ορισμούς τη δια βίου εκπαίδευση, Dave (1976:34, οπ. αναφ. στο Jarvis, 2004).

Το δείγμα της έρευνας επιλέχτηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελείται από ενήλικα άτομα τα οποία είτε έχουν εισέλθει στον εργασιακό βίο ή έχουν αναλάβει κοινωνικούς ρόλους. Ως εκ τούτου ανήκουν στη **συνεχιζόμενη εκπαίδευση**, η οποία σύμφωνα με τους Κελπανίδη και Βруниώτη (2012), αναφέρεται σε όλες τις μορφές της εκπαίδευσης εκτός της αρχικής, και αφορά σε άτομα τα οποία έχουν αναλάβει κοινωνικούς και επαγγελματικούς ρόλους, λαμβάνει χώρα μετά την ένταξή τους σε αυτούς και δεν περιορίζεται ηλικιακά μόνο σε ενήλικα άτομα, (Κελπανίδης και Βруниώτη, 2012:18 κ.ε.).

Ενώ η έννοια της **εκπαίδευσης** σχετίζεται με τη μάθηση και όπως αναφέρεται από τον Κόκκο (2007), αφορά στις «(...) δραστηριότητες, όπου η μάθηση είναι *συνειδητή* από την πλευρά των συμμετεχόντων και *σχεδιασμένη με συγκρότηση* από κάποιον φορέα παροχής μάθησης, αποτελούν *εκπαίδευση*. Συνεπώς, η εκπαίδευση εμπεριέχει πάντοτε μάθηση, όμως η μάθηση αποτελεί έννοια ευρύτερη της εκπαίδευσης, δεδομένου ότι δεν έχουν όλες οι μορφές μάθησης εκπαιδευτικό χαρακτήρα», (Κόκκος, 2007:46 κ.ε.).

Οι ενήλικοι μαθητές εντάσσονται επίσης στη **δια βίου μάθηση**, η οποία σύμφωνα με το Cedefop, (2008), αποτελείται από «όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες, τις οποίες αναλαμβάνει ένα άτομο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, και η οποίες οδηγούν στη βελτίωση των γνώσεων, της τεχνογνωσίας, των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και / ή των προσόντων για την προσωπική, κοινωνική και / ή επαγγελματική ανάπτυξή του», (Cedefop, 2008, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014a:77).

Η **δια βίου μάθηση** σύμφωνα με τον Jarvis (2004), αποτελεί μια έννοια αρκετά συγκεχυμένη, καθώς συνδυάζει την ατομική μάθηση και τη θεσμική μάθηση. Η μάθηση μπορεί να γίνει κατανοητή ως μια ατομική διαδικασία, η οποία συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου και αποτελεί τη δια βίου μάθηση. Μπορεί όμως να θεωρηθεί και ως θεσμοθετημένη και τυποποιημένη, δηλαδή, αυτό που παρέχεται από το εκπαιδευτικό μας σύστημα (Jarvis, 2004).

Από την άλλη, ο όρος **δια βίου μάθηση**, σύμφωνα με τους (Sutton, 1994 και Kogan, 2000, οπ. αναφ. Κόκκος, 2007:46 κ.ε.), «είναι πολύ ευρύτερος από τον όρο *εκπαίδευση* και υποδηλώνει τον απεριόριστο και άναο χαρακτήρα της μάθησης, που καλύπτει όλο

το φάσμα της ζωής και περιλαμβάνει όλες ανεξαιρέτως τις μορφές μάθησης, τόσο εκείνες που παρέχονται από κάθε είδους εκπαιδευτικούς φορείς όσο και όλες τις μορφές άτυπης μάθησης».

Ο Κόκκος (2007), εξετάζει τη **μάθηση** και ξεχωριστά και θεωρεί ότι αποτελεί μια φυσική διαδικασία, η οποία μας περιβάλλει συνεχώς, δίχως να αποσκοπούμε οπωσδήποτε σε συγκεκριμένους στόχους. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι, «σημαντικοί μελετητές, και ανάμεσά τους, θεμελιωτές της εκπαίδευσης ενηλίκων (Dewey, Kolb, Freire, Mezirow, Jarvis, Boud κ.ά.) θεωρούν ότι η **μάθηση** δεν τελειώνει με ένα αποτέλεσμα, αλλά αποτελεί μια συνεχή διεργασία, η οποία έχει ως βασικό σημείο αναφοράς την επεξεργασία των εμπειριών και εμπεριέχει την αλληλεπίδραση του ατόμου με τον κοινωνικό περίγυρο», (Κόκκος, 2007:46 κ.ε.).

Αντίστοιχα και οι Boyd, Apps κ. συν., αναφέρουν ότι «ο όρος **μάθηση** φέρνει στο επίκεντρο τη διαδικασία της αλλαγής, η οποία αφορά στους εκπαιδευόμενους ή αναμένεται από αυτούς. Ο όρος μάθηση αναφέρεται στην πράξη ή στη διαδικασία, η οποία προκαλείται από την αλλαγή της συμπεριφοράς, και επιφέρει την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων», (Boyd, Apps et al., σελ.100-101, οπ. αναφ. στο Knowles, 2007:37).

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, όπως περιγράφεται στους παραπάνω ορισμούς, εντάσσονται και οι ενήλικες μαθητές του 1^{ου} ΕΠΑ.Α. Κατερίνης, οι οποίοι συμμετέχουν στην έρευνα.

2.2 Συστημική προσέγγιση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης

Μια **συστημική προσέγγιση** της ελκυστικότητας των προγραμμάτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, αποτελεί το ευρύτερο πλαίσιο αναφοράς της μεταπτυχιακής διατριβής. Δε θα μπορούσαμε να μελετήσουμε την ελκυστικότητα των εν λόγω προγραμμάτων, εάν δεν θέταμε στο πλαίσιο αυτό, τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται και επηρεάζεται άμεσα. Οι παράγοντες αυτοί, οι οποίοι είναι οικονομικοί, πολιτικοί και κοινωνικοί, διαμορφώνουν το πεδίο της δια βίου μάθησης. Ο συνδυασμός των παραπάνω παραγόντων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016), επηρεάζεται από την εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθείται σε εθνικό επίπεδο και διαμορφώνεται από τις ευρωπαϊκές και διεθνείς τάσεις στο πεδίο αυτό. Στις εκθέσεις παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, οι οποίες ανακοινώνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναφέρονται στοιχεία από έρευνες που διενεργούνται από τον ΟΟΣΑ για τις χώρες της ΕΕ, όπως η PIAAC, και οι οποίες διαμορφώνουν την Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016).

Για την καλύτερη κατανόηση της συστημικής προσέγγισης, αναφέρονται παρακάτω βασικά στοιχεία τα οποία αφορούν στη θεμελίωση αρχικά, της συστημικής θεωρίας. Η έννοια της συστημικής θεωρίας, θεμελιώθηκε από τον Bertalanffy στα τέλη της δεκαετίας του 1920 (Bertalanffy, 1972:407 κ.ε.), από τη Γενική Θεωρία των Συστημάτων. Ο Bertalanffy (1972), στην προσπάθειά του να διερευνήσει βιολογικούς οργανισμούς, καταλήγει στη "συστημική θεωρία του οργανισμού". Διαπιστώνοντας ότι ο θεμελιώδης χαρακτήρας του ζωντανού οργανισμού είναι η οργάνωση, η συνήθης διερεύνηση των μεμονωμένων τμημάτων και των διαδικασιών δεν θα μπορούσε να παρέχει μια ολοκληρωμένη εξήγηση των ζωτικών φαινομένων. Έτσι καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κύριο καθήκον της βιολογίας θα πρέπει να είναι η ανακάλυψη των νόμων των βιολογικών συστημάτων, σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσης. Η σύγχρονη "συστημική προσέγγιση", εξετάζει την ιδέα των συστημάτων όχι ως μια εφήμερη μόδα ή πρόσφατη τεχνική, αλλά στο πλαίσιο της ιστορίας των ιδεών.

Η θεμελίωση της γενικής θεωρίας των συστημάτων του Bertalanffy, εξελίχθηκε σε επιστημονικά πεδία όπως είναι η ψυχολογία, η βιολογία, τα μαθηματικά, οι επιστήμες της αγωγής και οι κοινωνικές επιστήμες. (Bertalanffy, 1972:407 κ.ε.).

Ο καθορισμός και η κατανόηση της ανθρώπινης ανάπτυξης στο πλαίσιο του συστήματος των σχέσεων που αποτελούν το περιβάλλον του ατόμου, απασχόλησε τον Bronfenbrenner (οπ. αναφ. στο Johnson, 2008:2 κ.ε.), ο οποίος ανέπτυξε την οικολογική

θεωρία των συστημάτων. Σύμφωνα με αυτή, το περιβάλλον αποτελείται από τέσσερα επίπεδα συστημάτων που αλληλεπιδρούν με πολύπλοκους τρόπους και μπορεί τόσο να επηρεάσουν όσο και να επηρεαστούν από την ανάπτυξη του ατόμου. Η θεωρία αυτή θεωρείται ιδιαίτερα κατάλληλη για την περιγραφή πολύπλοκων συστημάτων όπως είναι τα σχολικά περιβάλλοντα, τα οποία αποτελούν δυναμικά συστήματα με πολλαπλές κατευθύνσεις και διασύνδεουν τα διάφορα επίπεδα μέσα στο σύστημα, (Johnson, 2008:2 κ.ε.).

Συνεπώς εάν εντάξουμε ένα άτομο σε ένα σύστημα και μελετήσουμε προσεκτικά τους παράγοντες που επιδρούν στη μάθηση και την εκπαίδευση, θα διαπιστώσουμε ότι δε θα μπορούσε να μελετηθεί με γραμμική προσέγγιση, εφόσον τα φαινόμενα που επιδρούν είναι μη γραμμικά. Θα πρέπει να μελετηθεί ως μέρος ενός ευρύτερου συστήματος, του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού περιβάλλοντος, (Johnson, 2008:2 κ.ε.). Η θεωρία του Bronfenbrenner βασίστηκε στο έργο του Kurt Lewin (1935), (οπ. αναφ. στο Johnson, 2008:2 κ.ε.), ο οποίος αναγνώρισε τη σημασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ του ατόμου και του περιβάλλοντος, κατά την περιγραφή της ανθρώπινης συμπεριφοράς, (Johnson, 2008:2 κ.ε.).

Η θεωρία του Bronfenbrenner (οπ. αναφ. στο Tudge κ. συν. 2009:199), που αφορά στην ανθρώπινη ανάπτυξη, βρισκόταν σε συνεχή ανάπτυξη και περαιτέρω εξέλιξη, μέχρι το θάνατό του, το 2005. Ο ίδιος αρκετά συχνά σημείωνε τη μεταβαλλόμενη φύση της θεωρίας του. (Tudge κ. συν. 2009:199).

Σήμερα η "συστημική θεωρία" (Luhmann, 2014:2) είναι μια ευρεία έννοια και μπορεί να εφαρμοστεί σε διαφορετικούς τομείς. Για αυτό το λόγο όταν χρησιμοποιείται η έννοια του συστήματος θα πρέπει να δίνονται και περαιτέρω διευκρινίσεις σε οτιδήποτε αναφέρεται σχετικά με αυτό, (Luhmann, 2014:2).

2.3 Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές σχετικά με την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)

Σε αυτή την ενότητα γίνεται μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη και παρουσιάζονται οι ευρωπαϊκές πολιτικές για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) και την ελκυστικότητα. Επίσης μελετάται η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ και στην Ελλάδα.

2.3.1. Σύντομη ιστορική ανασκόπηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά την Périin

Μετά το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, σε μία δράση συμφιλίωσης των λαών της Ευρώπης, οι ευρωπαίοι ηγέτες διεξάγουν Ευρωπαϊκό Συνέδριο στη Χάγη το Μάιο του 1948 (Périp, 2007:122). Στις 25 Μαρτίου 1957 υπογράφηκε η Συνθήκη της Ρώμης (Périp, 2007:122) από τα έξι ιδρυτικά κράτη μέλη, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), με πρωταρχικό στόχο τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς στην οποία τα αγαθά, οι άνθρωποι, οι υπηρεσίες και το κεφάλαιο θα μπορούσαν να κινηθούν χωρίς εμπόδια, (Périp, 2007:122).

Κατά την περίοδο 1957-1971 (Périp, 2007:122), εφόσον η ανεργία δεν ενδιαφέρει ιδιαίτερα το κοινό, η επαγγελματική κατάρτιση δεν αποτελεί ακόμη θέμα προτεραιότητας. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί η απόφαση του 1963 (Périp, 2007:122) για τη θέσπιση δέκα γενικών αρχών για τη στήριξη μιας κοινής πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης, οι οποίες ήταν καθοριστικές για ένα κοινό πλαίσιο μελλοντικής συνεργασίας. Μετά την απόφαση αυτή, το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, συστάθηκε η πρώτη τριμερής συμβουλευτική επιτροπή για την επαγγελματική κατάρτιση (Advisory Committee for Vocational Training - ACVT) (Périp, 2007:122), η οποία μαζί με την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, αποτέλεσαν το πρώτο επίσημο όργανο αυτού του είδους με τη συμμετοχή κοινωνικών εταίρων. Η απόφαση του 1963 ήταν ενδιαφέρουσα όχι μόνο επειδή πολλές από τις αρχές εξακολουθούν να ισχύουν σήμερα, αλλά και επειδή ήδη ανέφερε την αναγκαιότητα της διασύνδεσης της επαγγελματικής με τη γενική εκπαίδευση. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 (Périp, 2007:122) οι υπουργοί Παιδείας αποφάσισαν να συναντηθούν στις Βρυξέλλες. Το 1971 (Périp, 2007:122) ξεκινάει η συνεργασία στον τομέα της

εκπαίδευσης και εγκρίνονται γενικές κατευθυντήριες γραμμές για ένα κοινοτικό πρόγραμμα δράσης με στόχο την προώθηση της συνεργασίας στον εν λόγω τομέα, (Périn, 2007:122).

Κατά την περίοδο 1971-1992 (Périn, 2007:122-123), το Νοέμβριο του 1971, σε συνάντηση των Υπουργών Παιδείας, αναγνωρίζεται η ανάγκη για δράσεις, οι οποίες θα πρέπει να αναπτυχθούν, ώστε επαγγελματική κατάρτιση να συνδεθεί περισσότερο με τον τομέα της εκπαίδευσης. Το 1975 ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, Cedefop (Périn, 2007:123). Το Φεβρουάριο του 1976 οι υπουργοί παιδείας (Périn, 2007:123), εγκρίνουν με ψήφισμα Συμβουλίου και αποφασίζουν για μια κοινοτική δράση η οποία αντικατοπτρίζει την πολιτική βούληση συνεργασίας στο κοινοτικό πλαίσιο, με τη σαφή επιφύλαξη ωστόσο ότι θα γίνει σεβαστή η ποικιλομορφία των εκπαιδευτικών συστημάτων και ότι αποκλείεται η εναρμόνισή τους. Αυτό το ψήφισμα το οποίο δηλώνει τις βασικές αρχές που διέπουν τη μελλοντική συνεργασία ήταν η ιδρυτική πράξη της εκπαιδευτικής συνεργασίας σε κοινοτικό επίπεδο. Οι Υπουργοί Παιδείας σχεδίαζαν έναν μοναδικό μηχανισμό της Κοινότητας, καθώς συνδυάζει τον κλασικό θεσμικό μηχανισμό και τις διαδικασίες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Périn, 2007:123 κ.ε.) με την εθελοντική δέσμευση των υπουργών Παιδείας των Εννέα να συνεργαστούν για μια συνεχή βάση εκτός του νομικού πλαισίου του Συμβουλίου (Périn, 2007:123 κ.ε.). Η συνεργασία αυτή ήταν και θα παραμείνει μικτής φύσης, δηλαδή τόσο κοινοτική όσο και διακυβερνητική, ώστε να αντικατοπτρίζει την πολιτική βούληση για συνεργασία σε κοινοτικό επίπεδο. Η αρμοδιότητα παρέμεινε στα χέρια των κρατών μελών. Αυτή η μοναδική μορφή συνεργασίας εντός του κοινοτικού πλαισίου αποτελούσε κατά κάποιο τρόπο την πρώτη εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας πριν αυτή οριστεί και την πρώτη απόδειξη ότι ήταν δυνατή η συνεργασία σε τομείς που ήταν θεμελιώδεις για τη διάρθρωση των εθνικών κρατών, με πλήρη σεβασμό της ποικιλομορφίας των εθνικών καταστάσεων και των εξουσιών των κρατών μελών, (Périn, 2007:122-125).

Η συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου Παιδείας που προετοίμασε η Επιτροπή Παιδείας, ενώ η επαγγελματική κατάρτιση αντιμετωπίστηκε στο πλαίσιο της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε το 1981 (Périn, 2007:124), η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση να ενσωματωθούν στη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικών Υποθέσεων. Τον

Ιούνιο του 1987 (Périn, 2007:124 κ.ε) εγκρίνεται το πρόγραμμα Erasmus, το οποίο αφορά σε πανεπιστημιακές συνεργασίες και την κινητικότητα των σπουδαστών.

Το 1985 στο Μιλάνο (Périn, 2007:124 κ.ε), με την ισχυρή υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ξεκινούν πρωτοβουλίες εκτός των πλαισίων των προγραμμάτων για την ενθάρρυνση της ευρωπαϊκής διάστασης στα σχολεία, όπως είναι εταιρικές σχέσεις και ανταλλαγές εκπαιδευτικών. Αυτές οι δράσεις διευκόλυναν την ενσωμάτωση τόσο της τριτοβάθμιας όσο και της σχολικής εκπαίδευσης στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, στις 7 Φεβρουαρίου του 1992 (Périn, 2007:122 κ.ε). Η Συνθήκη του Μάαστριχτ αποτέλεσε άλλο ένα σημαντικό σημείο καμπής για την εκπαιδευτική συνεργασία σε κοινοτικό επίπεδο. Ο τομέας της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης έλαβε σαφή αναγνώριση στο σύνολό του και διευθέτησε τις νομικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Τα κράτη μέλη εξασφάλισαν τις βασικές αρχές που είχαν στηρίξει στη συνεργασία τους μέχρι στιγμής. Οποιαδήποτε εναρμόνιση αποκλείστηκε. Η κοινοτική δράση προοριζόταν για την υποστήριξη και τη συμπλήρωση της εθνικής δράσης. Τα κράτη μέλη παραμένουν υπεύθυνα για το περιεχόμενο και την οργάνωση των συστημάτων τους. (Périn, 2007: 125).

Η διευκρίνιση αυτή δεν αφορούσε μόνο την εκπαίδευση αλλά και την επαγγελματική κατάρτιση, η οποία αναφέρεται πλέον σε μια πολιτική επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία θα συμπληρώσει τις εθνικές δράσεις, σεβόμενη πλήρως την ευθύνη των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης, (Périn, 2007:122-125).

Κατά την περίοδο 1992-2000, (Périn, 2007:122 κ.ε), εμφανίζονται οι έννοιες της δια βίου μάθησης και της κοινωνίας της γνώσης και ο τομέας της εκπαίδευσης συνεργάζεται περισσότερο με αυτόν της κατάρτισης.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 (Périn, 2007:125 κ.ε), υπήρξε αυξανόμενη συνειδητοποίηση σε κοινοτικό επίπεδο ότι η συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης πρέπει να εξυπηρετεί έναν κοινό στόχο: τη δια βίου μάθηση. Στη Λευκή Βίβλο του 1993 (Périn, 2007:125 κ.ε), για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, γίνεται σαφές, ότι η δια βίου εκπαίδευση είναι ο γενικός στόχος στον οποίο οι εθνικές εκπαιδευτικές κοινότητες μπορούν να συνεισφέρουν. Αποτελεί επίσης το πρώτο πολιτικό έγγραφο που έρχεται σε αντίθεση

με τον παραδοσιακό διαχωρισμό μεταξύ εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το 1995 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Périn, 2007:125 κ.ε), υιοθετεί την κοινωνία της μάθησης, η οποία ήταν καθοριστικής σημασίας για μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το 1996 χαρακτηρίζεται έτος της δια βίου μάθησης.

Το Νοέμβριο του 1997 (Périn, 2007:125 κ.ε), πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο ειδική σύνοδος κορυφής, η οποία δρομολόγησε την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Το δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90 (Périn, 2007:122 κ.ε), ο συντονισμός των πολιτικών κατέστη προτεραιότητα σε τομείς όπως η οικονομία αλλά και η απασχόληση. Η δια βίου μάθηση σύντομα έγινε ένας από τους κύριους στόχους της. Τον Οκτώβριο του 1997 υπογράφηκε η συνθήκη του Άμστερνταμ (Périn, 2007:122 κ.ε), η οποία ανέφερε ότι τα κράτη μέλη είναι αποφασισμένα να προωθήσουν την ανάπτυξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου γνώσης για τους λαούς τους μέσω της ευρείας πρόσβασης στην εκπαίδευση και μέσω της συνεχούς ενημέρωσής τους, (Périn, 2007:125-127).

Κατά την περίοδο 2000-2006, (Périn, 2007:127 κ.ε), σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισαβόνας για το 2010, η δια βίου μάθηση θα περνούσε στην εφαρμογή της.

Το Μάρτιο του 2000 στη Λισαβόνα, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council, 2000, οπ.αναφ.στο Périn, 2007:127-128), έλαβαν θέση οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων σχετικά με τη νέα δεκαετή οικονομική και κοινωνική στρατηγική. Η στρατηγική της Λισαβόνας (Périn, 2007:127 κ.ε) ενίσχυσε αδιαμφισβήτητα τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΕ στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και την ανάγκασε να εισέλθει σε μια πιο ώριμη φάση της ανάπτυξής της, σε στενή σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές της. Προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο ώστε η Ευρώπη να γίνει η πιο ανταγωνιστική.

Το 2002 (Périn, 2007:127 κ.ε.), συμφωνήθηκε ως συνέχεια της ατζέντας της Λισαβόνας, η εφαρμογή του προγράμματος εργασίας για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση 2010 (Périn, 2007:127 κ.ε.), το οποίο οι υπουργοί Παιδείας αποδέχθηκαν και συμφώνησαν σε τρεις στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι είναι η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, η πρόσβασή τους για όλους και η διαφάνεια προς τον ευρύτερο κόσμο.

Το 2004 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Παιδείας (Périn, 2007:127 κ.ε.) κάλεσε για πιο αποφασιστική δράση, που ζητά από όλα τα κράτη μέλη να καθιερώσουν στρατηγικές διά βίου μάθησης μέχρι το 2006 (Périn, 2007:127 κ.ε.). Η ενδιάμεση ανασκόπηση της στρατηγικής το 2005 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Périn, 2007:122 κ.ε.), υπογράμμισε την έλλειψη δέσμευσης και την αδύναμη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Μετά από αυτή την αρνητική αξιολόγηση, η οποία ωστόσο επιβεβαίωσε τη σημασία της στρατηγικής της Λισαβόνας, η όλη διαδικασία ξεκίνησε εκ νέου με μια νέα εστίαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Το Δεκέμβριο του 2006 στο Ελσίνκι (Périn, 2007:127 κ.ε.), επανεξετάζονται οι στρατηγικές της Ευρώπης και θέτουν προτεραιότητες στις επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο και τις απαιτούμενες δεξιότητες στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση η οποία αποτελεί μείζον τμήμα της διά βίου μάθησης. Στις προτεραιότητες αναφέρονται επίσης η προσέλκυση των νέων και όσων είναι οικονομικά ενεργοί, η δημιουργία μιας βάσης γνώσεων σχετικά με την επαγγελματική ζωή, η συμβολή στην ανταγωνιστικότητα και στην κοινωνική συνοχή και οι ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι αναθεωρημένες προτεραιότητες αφορούν ακόμη στις πολιτικές με στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και την ιδιαίτερη προσοχή που θα πρέπει να αποδοθεί στην εικόνα, το κύρος και την ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης από τις συμμετέχουσες χώρες (Périn, 2007:127-130).

Σε ανακοίνωσή της σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγησε ότι επιπλέον τέσσερα εκατομμύρια ενήλικες θα πρέπει να συμμετάσχουν στη διά βίου μάθηση, (Périn, 2007:127-130).

Σύμφωνα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου του 2008, (Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 2008), σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση, (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2008:C 111/2) στόχος είναι «να δημιουργηθεί κοινό πλαίσιο αναφοράς που θα χρησιμεύσει ως μηχανισμός μετατροπής μεταξύ διαφορετικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων και μεταξύ των επιπέδων τους, τόσο για τη γενική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτό θα βελτιώσει τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη δυνατότητα μεταφοράς των επαγγελματικών προσόντων των πολιτών τα οποία έχουν πιστοποιηθεί

σύμφωνα με την πρακτική που ισχύει στα διάφορα κράτη μέλη. Κάθε επίπεδο επαγγελματικών προσόντων πρέπει κατ' αρχήν να μπορεί να επιτευχθεί μέσω ποικίλων διαδρομών εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων πρέπει να δώσει στους διεθνείς κλαδικούς οργανισμούς τη δυνατότητα να συσχετίσουν τα δικά τους συστήματα επαγγελματικών προσόντων με ένα κοινό ευρωπαϊκό σημείο αναφοράς και έτσι να δείχνει τη σχέση των διεθνών κλαδικών προσόντων με τα εθνικά συστήματα προσόντων. Επομένως, η παρούσα σύσταση συμβάλλει στους ευρύτερους στόχους της προώθησης της δια βίου μάθησης και της αύξησης της απασχολησιμότητας, της κινητικότητας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των εργαζομένων και των εκπαιδευόμενων. Οι διαφανείς αρχές διασφάλισης της ποιότητας και η ανταλλαγή πληροφοριών θα στηρίξουν την εφαρμογή της παρούσας σύστασης συμβάλλοντας στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης», (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2008:C 111/2).

Σήμερα, κατά την περίοδο 2010 – 2020, διανύουμε το όραμα της Ευρώπης για την εκπαιδευτική πολιτική έως το 2020, το οποίο παρουσιάζεται με την «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:C 119/3) ,στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2009) και τονίζει ξανά ότι η «(...) η δια βίου μάθηση θα πρέπει να θεωρείται ως θεμελιώδες αρχή (...)», όπως αναφέρεται στους στρατηγικούς στόχους, 1: Υλοποίηση της δια βίου μάθησης και της κινητικότητας, ότι «(...) θα πρέπει να αναληφθούν ενέργειες για να εξασφαλιστούν τόσο η εκπόνηση εθνικών πλαισίων προσόντων τα οποία να βασίζονται σε χρήσιμα αποτελέσματα μάθησης όσο και η σύνδεσή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, η δημιουργία πλέον ευέλικτων οδών μάθησης - στις οποίες περιλαμβάνονται η καλύτερη μετάβαση μεταξύ των διαφόρων τομέων εκπαίδευσης και κατάρτισης, το μεγαλύτερο άνοιγμα προς τη μη τυπική και την άτυπη μάθηση, και μεγαλύτερη διαφάνεια και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Πρέπει επίσης να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να προαχθεί η εκπαίδευση των ενηλίκων, να βελτιωθεί η ποιότητα των συστημάτων καθοδήγησης και να καταστεί ελκυστικότερη η μάθηση - μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη νέων μορφών μάθησης και με τη χρήση νέων διδακτικών και μαθησιακών τεχνολογιών(...)», ενώ σύμφωνα με το στρατηγικό στόχο (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:C 119/3),

2: Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, θα πρέπει: «Τα αποτελεσματικά και ισότιμα συστήματα ποιοτικής

εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία της Ευρώπης και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Η κυριότερη πρόκληση έγκειται στην εξασφάλιση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων από όλους, με παράλληλη ανάπτυξη της αριστείας και της ελκυστικότητας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα παράσχουν στην Ευρώπη τη δυνατότητα να διατηρήσει ισχυρό παγκόσμιο ρόλο.(...), (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2009:C 119/3).

Το 2015 σε κοινή έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής (Juncker, 2015:25), σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020) (Juncker, 2015:26), η Ευρώπη καλείται να συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, βιώσιμης ανάπτυξης και επενδυτικών ευκαιριών, και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα (Juncker, 2015:25), επιβεβαιώθηκε η αξία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου που καλύπτει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στους νέους μεσοπρόθεσμους στόχους προτείνονται η προώθηση της μάθησης στον επαγγελματικό χώρο, με ιδιαίτερη έμφαση σε προγράμματα μαθητείας, η βελτίωση της πρόσβασης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και επαγγελματικά προσόντα για όλους χάρη σε πιο ευέλικτα και διαπερατά συστήματα, (Juncker, 2015:25 κ.ε.).

2.3.2 Ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικά με την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)

Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010β), αποσκοπεί στην ανάπτυξη και υλοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών με στόχο τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη όπως αυτή περιγράφεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010β). Η επίτευξη των στόχων αυτών βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία, ενώ εξαρτάται από τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010β).

Σύμφωνα με το συνολικό όραμα για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση το 2020, όπως αναφέρεται στο Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α:7-8).

«Μέχρι το 2020 πρέπει να έχει ενισχυθεί η ελκυστικότητα, η χρησιμότητα, ο προσανατολισμός με γνώμονα τη σταδιοδρομία, η καινοτομία, η πρόσβαση και η ευελιξία των ευρωπαϊκών συστημάτων EEK εν συγκρίσει με το 2010. Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να συμβάλλουν τόσο στην αριστεία όσο και στη δικαιοσύνη των συστημάτων δια βίου μάθησης προσφέροντας :

ελκυστική και χωρίς αποκλεισμούς EEK με διδάσκοντες και εκπαιδευτές υψηλών προσόντων, καινοτόμους μαθησιακές μεθόδους, υποδομές και εγκαταστάσεις·

υψηλής ποιότητας προγράμματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και δυνατότητες περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης·

υψηλής ποιότητας αρχική EEK (Α-EEK) την οποία οι εκπαιδευόμενοι, οι γονείς και η ευρύτερη κοινωνία θα θεωρούν ως ελκυστική επιλογή ισάξια με τη γενική εκπαίδευση. Στην Α-EEK οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να αποκτούν τόσο βασικές ικανότητες όσο και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες·

προσιτή και προσανατολισμένη στη σταδιοδρομία συνεχή EEK (Σ-EEK) για τους εργαζόμενους, τους εργοδότες, τους ανεξάρτητους επιχειρηματίες και τους ανέργους, η οποία θα διευκολύνει την ανάπτυξη των ικανοτήτων και την αλλαγή σταδιοδρομίας· (...)), (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:7-8).

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK), θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των επιχειρήσεων, το ενδιαφέρον των οποίων εστιάζει σε άτομα με κατάλληλα τυπικά προσόντα υψηλού επιπέδου, ώστε να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς εργασίας, στην οποία η ποιότητα της παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών είναι υψηλή. Παράλληλα γίνονται προσπάθειες μείωσης του ποσοστού των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο, πριν να αποκτήσουν τα απαραίτητα τυπικά προσόντα, ενώ στόχο αποτελεί και η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του ενεργού πληθυσμού (Cedefop, 2012, No.16).

Μία ακόμη πρόκληση που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α) στο προσεχές μέλλον είναι η αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού. Επίσης οι ανάγκες για συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) των ενηλίκων εργαζομένων θα αυξηθούν. Ταυτόχρονα

απαιτείται και αναπροσαρμογή των υφιστάμενων δομών της δια βίου μάθησης, ώστε να εξυπηρετηθούν αποτελεσματικότερα οι ατομικές ανάγκες για κατάλληλη παροχή δεξιοτήτων και ικανοτήτων, με ευέλικτους τρόπους διδασκαλίας. Στο πλαίσιο αυτό η εξ αποστάσεως μάθηση, θα μπορούσε να αποτελεί σημαντικό εργαλείο μάθησης για τους ενήλικες, αξιοποιώντας τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010:3 κ.ε).

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), η Ευρώπη θα πρέπει να προχωρήσει σε κοινές αρχές για τον εντοπισμό και την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αναπτυχθούν το αργότερο μέχρι το 2015, εθνικές διαδικασίες για την αναγνώριση και επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, οι οποίες να επικεντρώνονται σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, ανεξαρτήτως του πλαισίου στο οποίο αποκτήθηκαν και να οδηγούν στην απόκτηση πλήρως τυπικών προσόντων, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:13).

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α) ενίσχυσε το πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Τα θέματα που πραγματεύεται, αφορούν στη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη μεταφορά των προσόντων, τη διευκόλυνση και ευελιξία της ποιότητας μάθησης, καθώς και την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων. Δημιουργήθηκαν εργαλεία όπως είναι το Ενιαίο Πλαίσιο Προσόντων και Δεξιοτήτων (Europass), το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ), το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET) και ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET), (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:14-15).

Σύμφωνα με έρευνες, όπως αναφέρονται στο ενημερωτικό σημείωμα του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, Cedefop (2011), η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ), συμβάλλει σε οικονομικά και κοινωνικά οφέλη τόσο σε ατομικό, όσο και σε επίπεδο επιχειρήσεων. Ωστόσο, το κύρος και το γόητρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) διαφέρει σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρόλο που η απόδοση της επένδυσης θεωρείται εξίσου ελκυστική με αυτή της γενικής εκπαίδευσης, Cedefop (2011).

2.3.3 Η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) στην Ελλάδα

Η Ελλάδα εφαρμόζει τις διατάξεις του επικαιροποιημένου μνημονίου συμφωνίας (ΜΣ), και τις μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπως προβλέπεται από την Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο άρθρο 166. Η Ένωση εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης». (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012, άρθρο 166, C 326/121).

Στην προσπάθειά της η Ελλάδα, να εναρμονίσει την πολιτική της η οποία αφορά στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με όσα αναφέρονται παραπάνω, «η ελληνική πολιτεία ενθαρρύνει και προωθεί τη συμμετοχή των νέων στην EEK κυρίως με κίνητρα κανονιστικής και οικονομικής μορφής», (Cedefop, 2014b:49). Η συμμετοχή στη δημόσια EEK είναι δωρεάν και εξασφαλίζει πρόσβαση στο επάγγελμα και την αγορά εργασίας. Τα δύο αυτά στοιχεία λειτουργούν ως παράγοντες ελκυστικότητας για την EEK στη χώρα μας.

Σύμφωνα όμως με την έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην Ελλάδα, το ελληνικό σύστημα «αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και την ικανότητά του να εξασφαλίσει την επιτυχή μετάβαση των νέων στην απασχόληση» (Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης, 2014:3). Όπως αναφέρεται στον Busemeyer και προκύπτει από τον πίνακα του ΟΟΣΑ, η ανεργία των νέων μεταξύ 15 και 24 ετών αυξήθηκε στην Ελλάδα, συγκρίνοντας το 2007 με το 2010, από το ποσοστό του 22,9 σε 32,9, ενώ αντίστοιχα στη Γερμανία στο ίδιο διάστημα σημείωσε μείωση από 11,7 σε 9,7. (ΟΟΣΑ, οπ. αναφ. στο Busemeyer, 2012). Η σύνδεση της αγοράς εργασίας με την EEK, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αντιμετώπιση της ανεργίας. Η προσέλκυση ατόμων στην EEK, θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά ώστε να οδηγηθούν στην απασχόληση αυτά τα άτομα και κατά συνέπεια να μειωθεί το ποσοστό της ανεργίας.

Το πρόβλημα της ανεργίας των νέων αντικατοπτρίζεται και στην έρευνα PISA 2012 από την οποία προκύπτει ότι, «η ανεργία των νέων εξακολουθούσε να είναι πάνω από 60 %

κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, και ακόμη και οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δυσκολεύονται να βρουν θέσεις εργασίας». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014:3).

Με αφορμή τα παραπάνω και το γενικότερο πλαίσιο της αυστηρής δημοσιονομικής εξυγίανσης, «η Ελλάδα θα πρέπει να βελτιώσει την παροχή και την αύξηση της ελκυστικότητας και της χρησιμότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΑΕΕΚ, η οποία περιλαμβάνει και τη μαθητεία) στην αγορά εργασίας και να προσαρμόσει καλύτερα την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις μελλοντικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014:3). Συνεπώς θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα, ώστε να διασφαλιστούν οι παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να δράσουν ελκυστικά για την παρακολούθηση προγραμμάτων της ΕΕΚ.

Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων με σαφή στοχοθεσία και σοβαρή επιστημονική τεκμηρίωση, σχετικά με «το άνοιγμα του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης προς τον κόσμο της εργασίας, την ισχυρότερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, τη δημιουργία κλίματος διαλόγου και συναίνεσης, την αποκέντρωση και ενίσχυση της σχολικής αυτονομίας, την αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης, τη βελτίωση της ποιότητας, τη στενότερη διασύνδεση της αρχικής με τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση». (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:8).

Η ΕΕΚ στην Ελλάδα δεν αποτελεί απαραίτητα μια ελκυστική επιλογή και αυτό έχει πολλές αιτίες. Από τη μία οι μεταρρυθμίσεις δεν βοήθησαν όσον αφορά τις μελλοντικές προοπτικές των απόφοιτων της ΕΕΚ, ενώ δεν είχε καθοριστεί η πρόσβαση σε κάποια επαγγέλματα και δεν είχαν κατάλληλα διαμορφωθεί τα επαγγελματικά περιγράμματα και τα αναλυτικά προγράμματα, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:11-12).

Για να επιτευχθεί η αύξηση της ελκυστικότητας, «θα πρέπει να υπάρξει αλλαγή αντίληψης και να επιδιωχθεί η ισοτιμία μεταξύ γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης,(...) η οποία θα πρέπει να αντανακλάται και στα πτυχία, στη διαπερατότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.(...) Σημαντική είναι και η ποιοτική βελτίωση των (εν μέρει απαρχαιωμένων) υποδομών, των (συχνά παρωχημένων) αναλυτικών προγραμμάτων, της (ουσιαστικά ανύπαρκτης) επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, της (εξίσου

ανύπαρκτης) αξιολόγησης της διδασκαλίας και των (ακόμη μη προσδιορισμένων) μαθησιακών αποτελεσμάτων». (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Ενώ η γενική και η επαγγελματική εκπαίδευση είναι ουσιαστικά ισότιμες, αυτό δεν ισχύει απαραίτητα και για την αντιμετώπιση της ΕΕΚ από την κοινωνία (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013). Θα πρέπει να καταβληθούν ακόμη αρκετές προσπάθειες ώστε να αποκτήσει και το ίδιο κύρος με τη γενική εκπαίδευση. Η αναβάθμιση των υποδομών εν μέσω της οικονομικής κρίσης που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο τις προσπάθειες για βελτίωση της ποιότητας στην ΕΕΚ.

Σύμφωνα με την Παϊδούση (2016), «στην Ελλάδα η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι ιδιαίτερα προβληματική, αφού καταγράφονται από τα χαμηλότερα ποσοστά νέων σε αυτή μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε.-28. Αν και τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη χώρα μας για την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και «μαθητείας», κυρίως για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, η πρόοδος που έχει σημειωθεί είναι μικρή. Σημαντικό ρόλο για αυτό παίζουν αντιλήψεις που «χτίζουν» εδώ και χρόνια μια αρνητική προσλαμβάνουσα για την ΕΕΚ και οι οποίες δεν σχετίζονται άμεσα ούτε με την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ούτε με την αποτελεσματικότητά της, αλλά με συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά που την διατρέχουν», (Παϊδούση, 2016: 7). Η παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αλλαγή των αντιλήψεων που επικρατούν για την ΕΕΚ και την ενίσχυσή της.

Ενώ και οι Ιωαννίδου και Σταύρου αναφέρουν ότι τόσο οι γονείς όσο και οι μαθητές θεωρούν την επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα υποδεέστερη. Παρότι υπάρχει ζήτηση σε εξειδικευμένα επαγγέλματα μεσαίου επιπέδου προσόντων, οι προκαταλήψεις οι οποίες επικρατούν σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση αλλά και οι μεταρρυθμίσεις σ' αυτό το πεδίο δεν άλλαξαν αυτή την κατάσταση. Η τάση αυτή οφείλεται στην εποχή της δεκαετίας του 1960, όταν οι επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων των Πανεπιστημίων ήταν καλύτερες. Ως εκ τούτου, το ενδιαφέρον τη κοινωνίας και της εκπαιδευτικής πολιτικής στράφηκε προς τη γενική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ την επαγγελματική εκπαίδευση ακολουθούσαν όσοι προέρχονταν κυρίως από χαμηλότερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματα, ως δεύτερη επιλογή, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013). Είναι σημαντικό συνεπώς η ΕΕΚ να μπορεί να

αποτελεί μια ελκυστική επιλογή εκπαίδευσης για όλους, και όχι μια δεύτερη επιλογή για όσους δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στη γενική εκπαίδευση.

Ομοίως διαπιστώνει και η Παϊδούση, ότι «μια από τις πλέον διαδομένες αντιλήψεις που αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση και μαθητεία στην Ελλάδα είναι ότι απευθύνονται, κυρίως, σε νέους και νέες που δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του γενικού λυκείου και ότι συγκεντρώνουν μαθητές – μαθήτριες με έντονα μαθησιακά προβλήματα», (Παϊδούση, 2016: 8).

Το γεγονός αυτό αναφέρεται και στην Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης (2014), όπου διαπιστώνεται ότι «Η συμμετοχή στην ΕΕΚ είναι εκ παραδόσεως αρκετά χαμηλή στην Ελλάδα με ποσοστό 33,1% το 2011 σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 50,4% της ΕΕ. Η απασχολησιμότητα των αποφοίτων σε επίπεδο ISCED 3-4 είναι επίσης χαμηλή, ενώ μόνο το 29,7% των προσφάτως αποφοίτων είχαν απασχόληση το 2013 σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 69,5% που σημειώθηκε στην ΕΕ. Τα ποσοστά συμμετοχής ενηλίκων στη διά βίου μάθηση εξακολουθούν να είναι πολύ χαμηλά και να μειώνονται επί του παρόντος στα 3,0% το 2013 σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 10,4% που σημειώθηκε στην ΕΕ.». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014:5).

Σύμφωνα με τα παραπάνω θα πρέπει να αυξηθούν στην Ελλάδα τόσο τα ποσοστά συμμετοχής στην ΕΕΚ, όσο και αυτά των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις στην ΕΕΚ, οι οποίες σύμφωνα με την Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017), σημειώνουν πρόοδο «αλλά υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω αύξηση της ελκυστικότητάς της και για ενίσχυση της συμμετοχής», (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017:4).

Για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ενδιαφέρεται και ο ΟΟΣΑ, ο οποίος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα του Μνημονίου Συνεννόησης διενεργεί έρευνα σχετικά με αυτό, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016:4).

Από την Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016), προκύπτει και πάλι ότι η Ελλάδα θα πρέπει να καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες ώστε να αυξήσει τη συμμετοχή στην επαγγελματική εκπαίδευση κατάρτιση (ΕΕΚ) «η οποία παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό σταθερή το 2014, με ποσοστό 31 %· ωστόσο, το ποσοστό αυτό ήταν χαμηλότερο κατά 17 πμ από τον μέσο όρο της ΕΕ». Επίσης θα πρέπει βελτιωθεί και η συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση, «η οποία ανήλθε σε 5,7 % το 2015, παρέμεινε επίσης σε χαμηλά επίπεδα και απείχε πολύ

από τον μέσο όρο της ΕΕ (10,7 %)». Και το ποσοστό απασχόλησης όσους αποφοίτησαν από την ΕΕΚ είναι αρκετά χαμηλό. «Το 2015 το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 37,5 % και βρισκόταν σχεδόν στο μισό του αντίστοιχου μέσου όρου της ΕΕ (73 %)», (Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης, 2016:9).

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016:9-10), «η Ελλάδα εκπονεί την περίοδο αυτή δύο βασικές τομεακές στρατηγικές, αφενός για τη διά βίου μάθηση (ΔΒΜ) και αφετέρου για την ΕΕΚ (ελληνική κυβέρνηση 2016). Το εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη ΔΒΜ θα περιλαμβάνει μέτρα με σκοπό:

- την αύξηση της παροχής ΔΒΜ για τους ενήλικες
- την εντατικοποίηση της συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς
- τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας της ΔΒΜ με άλλους τομείς της εκπαίδευσης (αρχική ΕΕΚ και ΕΕΚ σε χώρους εργασίας)
- την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των ομάδων-στόχων που αποτελούν προτεραιότητα (π.χ. εργαζόμενοι προχωρημένης ηλικίας)
- την αποτελεσματική εφαρμογή εργαλείων διαφάνειας· στα εργαλεία αυτά περιλαμβάνονται το ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων, το ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ.

Το εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της ΕΕΚ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016:9-10) θα περιλαμβάνει μέτρα με σκοπό:

- την καλύτερη εναρμόνιση της παροχής ΕΕΚ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τη βελτίωση της συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς
- την προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών, τη βελτίωση του αναλυτικού προγράμματος διδασκαλίας και την κατάρτιση νέων συγγραμμάτων
- την προώθηση μηχανισμών απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ώστε να αντιμετωπίζονται μελλοντικές ελλείψεις δεξιοτήτων
- τη διαμόρφωση εθνικής προσέγγισης για τη διασφάλιση της ποιότητας και για την εφαρμογή αρχών διαφάνειας

- την αύξηση του αριθμού σπουδαστών και αποφοίτων που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας μέσω της αναμόρφωσης των εν λόγω προγραμμάτων για 150 ειδικότητες και επαγγέλματα
- την ανάπτυξη και εφαρμογή τόσο των προγραμμάτων μαθητείας για αποφοίτους δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ (ΕΠΑΛ και σχολές ΙΕΚ) όσο και της πρακτικής κατάρτισης σε ναυτικές ακαδημίες», (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016:9-10).

Οι παραπάνω στρατηγικές αποσκοπούν στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στη ΔΒΜ και στην αποτελεσματικότερη παροχή ΕΕΚ. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να συμβάλλουν δραστικά στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

«Τα μέτρα για την επαγγελματική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων αναφέρονται σε: νέα προγράμματα σπουδών για τα δευτεροβάθμια ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (ΙΕΚ)· ενίσχυση της κινητικότητας των σπουδαστών ΕΕΚ και διευκόλυνση της πρόσβασής τους στα πανεπιστήμια· παρακολούθηση της εξέλιξης των αποφοίτων ΕΕΚ· παροχή περισσότερων θέσεων μαθητείας· και ένα νέο αυτοχρηματοδοτούμενο σύστημα προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017:10).

Με την εφαρμογή των παραπάνω μέτρων η Ελλάδα επιχειρεί να προσελκύσει τους νέους και τους ενήλικες στην ΕΕΚ και στη δια βίου μάθηση ώστε να αντιμετωπιστεί η ανεργία με την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την απασχολησιμότητα.

Το εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζει όμως δύο σημαντικά προβλήματα, αυτό της αυτοχρηματοδότησης και αυτό των δημογραφικών αλλαγών που θα το επηρεάσουν σημαντικά στο μέλλον, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017:9).

Κεφάλαιο 3

Θεωρητική προσέγγιση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται η θεωρητική προσέγγιση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, μέσα από μια σύνθεση των ευρωπαϊκών και ελληνικών μελετών και ερευνών, (Cedefop, 2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017 • Dunkel, 2014 • Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Leney, 2004 • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour, 2013 • Παϊδούση, 2016 • Ratnata, 2013 • Watters, 2009 • Winch, 2013) συμπεριλαμβανομένης και μιας έρευνας από την Ινδονησία (Ratnata, 2013). Οι παραπάνω μελέτες και έρευνες οι οποίες προέρχονται κυρίως από τον ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το θέμα αυτό διερεύνησης ενδιαφέρει όμως και σε άλλες χώρες πέρα από τα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για αυτό το λόγο μελετάται και στη διεθνή βιβλιογραφία όπως είναι οι (Ratnata, 2013 • Ruth & Grollmann, 2009). Τα ζητήματα της ΕΕΚ και η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης διερευνώνται από τους Ruth & Grollmann (2009), (οπ. αναφ. στο Ratnata, 2013:2), οι οποίοι πριν από μερικά χρόνια εκπόνησαν μια μελέτη για να εξετάσουν καλύτερα τις πολιτικές της ΕΕΚ των χωρών που θεωρούνται οικονομικοί ανταγωνιστές στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή αφορά ουσιαστικά σε ευρωπαϊκές μελέτες, αλλά κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθεί σε αυτή και η έρευνα του Ratnata (2013). Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται το έντονο ενδιαφέρον από χώρες εκτός Ευρώπης (Ratnata, 2013 • Ruth & Grollmann, 2009), για την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η έρευνα του Ratnata (2013), αφορά στα ζητήματα της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ινδονησία. Στην έρευνα αυτή παρατηρείται ότι σε κάποιους παράγοντες όπως είναι κοινωνικές αντιλήψεις για την ΕΕΚ, παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με αντίστοιχες έρευνες από ευρωπαϊκές χώρες όπως είναι η Ελλάδα.

Η παρουσίαση των παραπάνω ερευνών εστιάζεται στη σημασία και την αναγκαιότητα της διεξαγωγής τους, στα ερευνητικά τους ερωτήματα, στη μεθοδολογική τους προσέγγιση και στα σημαντικότερα τους ευρήματα.

Σύμφωνα με τους Ιωαννίδου και Σταύρου (2013), τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαμορφώνονται βάσει εθνικών πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων. Το ελληνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ακολουθεί την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων της ΕΕΚ στην Ευρώπη, και αποσκοπεί στη λήψη μέτρων για την αύξηση της ελκυστικότητάς του. (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:2).

Η ΕΕΚ βρίσκεται ψηλά στην πολιτική ατζέντα της Ευρώπης, και έτσι στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Λισαβόνας το 2000 (Cedefop, 2009), τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι ανέλαβαν τη δέσμευση να εκπονήσουν πολιτικές εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να καταστούν οι καλύτερες στον κόσμο μέχρι το 2010 (Cedefop, 2009:9). Στόχος ήταν τα επίπεδα των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) να αυξηθούν ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, οι ρυθμοί ανάπτυξης, οι προοπτικές απασχόλησης και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, (Cedefop, 2009:9).

Με τη διαδικασία της Κοπεγχάγης το 2002 και του στρατηγικού πλαισίου «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:6), η ΕΕ και τα κράτη μέλη επιδίωξαν την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη βελτίωση των πολιτικών για την ΕΕΚ. Και στη δεύτερη φάση αυτής της διαδικασίας οι ευρωπαϊκές χώρες καθόρισαν κοινές προτεραιότητες, για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και τη δέσμευση υλοποίησης μιας σειράς δράσεων μέχρι το 2014, (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010α:6-7).

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλα της τα επίπεδα αποτελεί τον πυρήνα της αντίδρασης της Ευρώπης στην οικονομική κρίση με βασικό στοιχείο τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». (Cedefop, 2012:1).

Η ΕΕΚ εξακολουθεί να απέχει πολύ από τους ευρωπαϊκούς στόχους οι οποίοι είχαν τεθεί, και σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση αποτελεί συχνά τη δεύτερη επιλογή. Στην πρόσφατη έρευνα του Cedefop (2017), αναφέρεται η έντονη επιρροή της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, στις συνθήκες και τη δυναμική της αγοράς εργασίας σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ., (Cedefop, 2017:1).

Για αυτό το λόγο, οι ευρωπαϊκές πολιτικές παρέχουν συγκεκριμένες δράσεις με στόχο την προώθηση ευκαιριών στους εκπαιδευόμενους της ΕΕΚ. Στις δράσεις αυτές, συμπεριλαμβάνεται η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ως μέρος των σπουδών τους, η αύξηση των ευκαιριών για ευέλικτη μάθηση και η προβολή των αποτελεσμάτων στην αγορά εργασίας. Επίσης αποφασιστικά στοιχεία για την καθιέρωση της ΕΕΚ ως ελκυστική επιλογή για την εκπαίδευση, αποτελούν οι αντιλήψεις για το κύρος της, η παροχή κατάλληλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων και η πιθανότητα εξεύρεσης απασχόλησης μετά την ολοκλήρωσή της, (Cedefop, 2017:9).

3.1 Παρουσίαση των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Η ελκυστική, ανοικτή, σύγχρονη και χωρίς αποκλεισμούς επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) (Cedefop, 2012) αποτελεί τον πυλώνα της οικονομίας της γνώσης. Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και οι μακροπρόθεσμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη απαιτούν επενδύσεις στις δεξιότητες των ανθρώπων και η ΕΕΚ αποτελεί σημαντικό μέρος αυτής της επένδυσης. Στην Ευρώπη (Cedefop, 2012), περίπου το ήμισυ όλων των θέσεων εργασίας απαιτούν έναν τίτλο μεσαίου επιπέδου, που αποκτάται κυρίως μέσω της ΕΕΚ. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει ένα ενιαίο ευρωπαϊκό

σύστημα της ΕΕΚ, καθιστά τις συγκρίσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών δύσκολες. Θα πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται υπόψη τα μοναδικά χαρακτηριστικά της κάθε χώρας και του κοινωνικοοικονομικού πλαισίου για την αξιολόγηση της ΕΕΚ, (Cedefop, 2012:8).

Ομοίως, ο Ratnata (2013) αναφέρει ότι τα ζητήματα της ελκυστικότητας δεν υπάρχουν μόνο στις ανεπτυγμένες χώρες αλλά και στις αναπτυσσόμενες. Ενδιαφέρεται για τα ζητήματα που σχετίζονται με την εικόνα και την ελκυστικότητα της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στην έρευνά του, η οποία αφορά στην Ινδονησία, μελετά αυτά τα ζητήματα και τις προσπάθειες και τα μέτρα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν, ώστε να βελτιωθεί η εικόνα και να αυξηθεί η ελκυστικότητα της ΕΕΚ. Επίσης αναφέρεται στην έρευνά του σε στοιχεία από την Κίνα, την Ινδία, τη Νότια Κορέα και τη Ρωσία (Ratnata, 2013:1), και αναφέρει ότι οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και ότι εφαρμόζονται παρόμοιες στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους.

Ο Ratnata (2013) αναφέρεται στο γεγονός ότι οι νέοι και οι γονείς τους, όποτε έχουν τη δυνατότητα, να επιλέγουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση έναντι της ΕΕΚ. Αυτό έχει να κάνει με την εικόνα της ΕΕΚ η οποία θεωρείται ως εκπαίδευση δεύτερης επιλογής και χαμηλής ελκυστικότητας. Για αυτό το λόγο οι γονείς που παρουσιάζουν οικονομική άνεση προτιμούν κυρίως τη γενική εκπαίδευση, και πολύ σπάνια στέλνουν το παιδί τους σε επαγγελματική σχολή, (Ratnata, 2013:2).

Πριν από 20 περίπου χρόνια, εκπονήθηκε μια έρευνα σχετικά με τις πολιτικές της για την ΕΕΚ των χωρών που θεωρούνται οικονομικοί ανταγωνιστές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ruth & Grollmann, 2009, οπ. αναφ. στο Ratnata, 2013:2). Η έρευνα αυτή αφορούσε μεταξύ άλλων και την εικόνα και την ελκυστικότητα της ΕΕΚ. Οι χώρες στις οποίες απευθύνθηκε η έρευνα ήταν η Κίνα, η οποία κατάφερε να αναπτυχθεί στην κατασκευή αγαθών, η Ινδία και η Κορέα στην ανάπτυξη λογισμικού και πληροφορικής, καθώς και η Ρωσία στις εξαγωγές πετρελαίου, φυσικού αερίου, μετάλλων και υπηρεσιών, ενώ η Ινδονησία δεν είχε συμπεριληφθεί σε αυτή (Ratnata, 2013:2).

Η Ινδονησία (Ratnata, 2013:2), έχει θέσει ως στόχο την επίτευξη του 70% της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για το διάστημα 2020 έως 2025 σε σύγκριση με το 30% της γενικής εκπαίδευσης (DIKNAS 2005: 102, οπ. αναφ. στο Ratnata, 2013:2). Ένας τέτοιος στόχος, εκτός από την παροχή

της αναγκαίας υποδομής, απαιτεί να πείσει τον πληθυσμό ότι η TVET είναι βιώσιμη επιλογή.

Ο Winch (2013) εξετάζει στην έρευνά του τα ζητήματα που παρεμποδίζουν την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) να γίνει μια πιο ελκυστική επιλογή, την κοινωνική δυναμική που δημιουργεί τέτοια εμπόδια, τις στάσεις και τις επιλογές των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και τέλος, προσεγγίσεις που μπορούν να ληφθούν ώστε να καταστήσουν την EEK πιο ελκυστική, (Winch, 2013:89).

Ο Winch (2013), σε αντίθεση με το Ratnata (2013), αναφέρει ότι EEK θεωρείται παραδοσιακά ως μια ελκυστική εκπαιδευτική επιλογή σχετικά με εναλλακτικές λύσεις, όπως είναι η επιδίωξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Και αυτός διαπιστώνει ότι η σχετική έλλειψη προσέλκυσης ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των διαφόρων χωρών και πολιτισμών, αποτελώντας έτσι την απαραίτητη βάση για μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα πρέπει να επιδιώκουν να καταστήσουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πιο ελκυστική για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, (Winch, 2013).

Η έκθεση των Tessaring & Wannan (2004), παρουσιάζει τα συμπεράσματα και τις συστάσεις για μελλοντικές δράσεις, ώστε να βελτιωθεί η συμβολή της EEK και να καταστεί η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης στον κόσμο έως το 2010 (Tessaring & Wannan, 2004:3), σύμφωνα με την επίτευξη του στόχου της Λισαβόνας. Για να πετύχει η ΕΕ αυτό το στόχο, και να γίνει η πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, θα πρέπει να επιτύχει βιώσιμη ανάπτυξη, να δημιουργήσει περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και να αποκτήσει περισσότερη κοινωνική συνοχή. Η έκθεση αυτή, έχει σκοπό να ενημερώσει, να προβληματίσει και να αποτελέσει κίνητρο για συζήτηση, σχετικά με την εξέλιξη και την πρόοδο των στρατηγικών στόχων της EEK. Για αυτό το λόγο περιλαμβάνει παραδείγματα των πρακτικών και των δεδομένων σχετικά με τους βασικούς δείκτες, ώστε να μπορέσουν οι υπεύθυνοι πολιτικής χάραξης να έχουν μέτρο σύγκρισης για τα συστήματα της EEK, (Tessaring & Wannan, 2004:4-5).

Αντίστοιχα, και η έρευνα του Loney (2004:8), επικεντρώνεται στη συμβολή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν κατά τη διάσκεψη της Λισαβόνας. Η έρευνα αυτή διεξήχθη ειδικά για τη διάσκεψη του Μάαστριχτ, από τον Απρίλιο έως τον Οκτώβριο του 2004. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση των

συστημάτων της ΕΕΚ στην Ευρώπη, σχετικά με τη συμβολή τους στην επίτευξη του στόχου της Λισαβόνας και την τόνωση της πολιτικής συζήτησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, (Leney, 2004:8).

Σύμφωνα με τη Watters (2009), στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης και του συνολικού προγράμματος «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010», συμφωνήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ μια σειρά πολιτικών πρωτοβουλιών για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ΕΕΚ, όπως και για τη διαφάνεια και τη δυνατότητα μεταφοράς και σύγκρισης των τίτλων της ΕΕΚ, (Watters, 2009:5).

Στην καθιέρωση πιο ανοιχτών, ευέλικτων και ελκυστικών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία θα αποτελέσουν σημαντικά στοιχεία της ευρωπαϊκής οικονομικής, κοινωνικής και κοινωνικής ατζέντας αναφέρεται και ο Cedefop (2009:15). Το άνοιγμα και η εδραίωση μιας σειράς νέων μαθησιακών οδών μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ορίζονται ως βασικές πτυχές της βελτίωσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που κατέχουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού, των ανθρώπινων δεξιοτήτων και της οικονομίας (Cedefop, 2009:15). Τα πιθανά μέτρα για την αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ περιλαμβάνουν βελτιωμένη κάθετη και οριζόντια κινητικότητα, μάθηση στο χώρο εργασίας και αναγνώριση προηγούμενης μάθησης. Η βελτίωση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, η οποία τέθηκε ως στόχος από τις διαδικασίες της Λισαβόνας-Κοπεγχάγης και τις επακόλουθες δράσεις των ανακοινωθέντων του Μάαστριχτ και του Ελσίνκι και οι επακόλουθες δράσεις όπως τα ανακοινωθέντα του Μάαστριχτ και του Ελσίνκι (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004, 2006, οπ. αναφ. Cedefop, 2009:15).

Η ανάπτυξη και η εφαρμογή ευρωπαϊκών πλαισίων αναφοράς και εργαλείων, παρείχαν μια κοινή δομή για τη μεταρρύθμιση της ΕΕΚ σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, Watters (2009:5). Οι κοινές προσπάθειες για την επίτευξη των αμοιβαίων στόχων επέτρεψαν στους φορείς πολιτικής χάραξης να κατανοήσουν καλύτερα τα συστήματα και τις ρυθμίσεις της ΕΕΚ και να συγκρίνουν τα επιτεύγματά τους. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στη βελτίωση της ποιότητας και το βαθμό στον οποίο αυτή συμβάλλει στην αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ αποτελεί το θέμα της έρευνας της

Watters (2009), η οποία μελετά την ελκυστικότητα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο πλαίσιο της ποιότητας, του κύρους και της εικόνας της. (Watters, 2009:5-6).

Ως ελκυστικότητα, σύμφωνα με το Cedefop (2009), αντιλαμβανόμαστε τις προτιμήσεις, τις στάσεις και τις συμπεριφορές των ατόμων και ομάδων και των οικογενειών τους. Οι στόχοι αυτής της μελέτης είναι να εξετάσει ορισμένους παράγοντες που απαρτίζουν και σχετίζονται με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ. Για αυτό το λόγο μελετά τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις εγγραφές, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στη γενική και την επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συγκρίνει τα ποσοστά των γυναικών και των ανδρών, της ανεργίας και των μισθών μεταξύ ατόμων με διαφορετικά εκπαιδευτικά επίπεδα, και καταγράφει τα πολιτικά μέτρα τα οποία λήφθηκαν από τα κράτη μέλη για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ. (Cedefop, 2009:24).

Στην έρευνα της Watters (2009), αντικατοπτρίζεται η ποικιλομορφία της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ, η οποία είναι τόσο διαφορετική όσο και οι κοινωνίες και οι οικονομίες που εξυπηρετεί. Οι πρωτοβουλίες της πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ (Watters, 2009) θα πρέπει να προσαρμοστούν και να ταιριάζουν με την οργάνωση, την παροχή και τις παραδόσεις της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στα κράτη μέλη, ώστε να την καταστήσουν πιο ελκυστική. Η Watters (2009) διαπιστώνει δυσκολίες στον καθορισμό και τη μέτρηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, (Watters, 2009:8-9).

Η βελτίωση της ελκυστικότητας και της εικόνας της ΕΕΚ (Cedefop, 2009) είναι πιθανό να παραμείνει στην ατζέντα των εκπαιδευτικών προτεραιοτήτων για την ΕΕ και μελλοντικά. Μία από τις κύριες προκλήσεις για τη βελτίωση της εικόνας της ΕΕΚ είναι η αναγνώριση της αξίας της ακαδημαϊκής έρευνας στην ΕΕΚ και της παιδαγωγικής, και ως εκ τούτου, η συστηματική επένδυση σε αυτή, (Cedefop, 2009:15).

Η έρευνα του Cedefop (2014c), συμβάλλει σε μια πιο συνεκτική και βαθύτερη κατανόηση των πολυδιάστατων ζητημάτων που επηρεάζουν την ελκυστικότητα της ΕΕΚ. (Cedefop, 2014c:2). Μελετάει δύο βασικούς παράγοντες της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πρώτον, εάν η ΕΕΚ σε συνδυασμό με το κατάλληλο κοινωνικοοικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον, μπορεί να οδηγήσει την πλειοψηφία των μαθητευόμενων στην απασχολησιμότητα. Και δεύτερον, εάν η ΕΕΚ εισαχτεί όσο το δυνατόν νωρίτερα σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα και διασφαλιστεί η

ποιότητά της, κατά πόσο θα είναι πιθανότερο να προσελκύσει την προσοχή των εκπαιδευομένων και την εκτίμηση των ενδιαφερομένων. (Cedefop, 2014c:1-2).

Η έρευνα αυτή δείχνει ότι η ελκυστικότητα της ΕΕΚ επηρεάζεται από διάφορους ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες, ορισμένοι από τους οποίους ενδέχεται να ελέγχονται από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Το ευρύτερο πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί η ΕΕΚ, όπως είναι οι κυρίαρχες μορφές της βιομηχανίας ή η δομή της αγοράς εργασίας, καθώς και οι επικρατούσες κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες. Κατά συνέπεια, ο εκσυγχρονισμός της ΕΕΚ βελτιώνοντας μόνο την ποιότητά του και η συνάφεια με την αγορά εργασίας μπορεί να παράσχει μεν την αναγκαία βελτίωση της ελκυστικότητας αλλά αυτή να μην επαρκεί. (Cedefop, 2014c:1-2).

Οι αντιλήψεις σχετικά με το κύρος της ΕΕΚ και την πιθανότητα εξεύρεσης απασχόλησης μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι επίσης καθοριστικά στοιχεία. Εξετάζοντας τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε πολιτικό επίπεδο, συνήθως δεν είναι εύκολο να καταλάβουμε εάν λειτουργούν, επειδή μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις πραγματοποιείται μια σοβαρή εκτίμηση των επιπτώσεων, και δεν υπάρχουν αρκετά δεδομένα ή κατάλληλοι δείκτες, οι οποίοι θα μπορούσαν να μετρήσουν την πρόοδο στην Ευρώπη, (Cedefop, 2014c:1).

Και ο Dunkel (2014), με την έρευνα του, διαπιστώνει ότι η ελκυστικότητα ως μέρος του εκσυγχρονισμού των συστημάτων της ΕΕΚ, αποτελεί βασικό θέμα στην ευρωπαϊκή πολιτική για την ΕΕΚ. Έτσι θέτει ως πρώτο θέμα το ανακοινωθέν της Μπριζ, με τους στρατηγικούς στόχους για την περίοδο 2011-2020 και τους βραχυπρόθεσμους στόχους του μέχρι το 2014, (Dunkel, 2014:42).

Ο Dunkel (2014), θεωρεί ότι η ελκυστικότητα αποτελεί ένα πολυδιάστατο θέμα, το οποίο μπορεί να έχει θετική επίδραση στη συμπεριφορά των νέων, ώστε να επιλέγουν την ΕΕΚ ή να ενθαρρύνονται να παρακολουθήσουν προγράμματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ομοίως οι φορείς να μπορούν να λάβουν μέτρα ώστε να καταστήσουν την ΕΕΚ, ως μία ελκυστική πορεία για την απόκτηση προσόντων, (Dunkel, 2014:42).

Ως εκ τούτου, ο Dunkel (2014) διερευνά την έννοια, τις διαστάσεις και τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη μέτρηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ. Επίσης μελετά τα

μέτρα τα οποία θα πρέπει να πάρει η εκπαιδευτική πολιτική της ΕΕ, ώστε να αυξήσει την ελκυστικότητα, (Dunkel, 2014:42-43).

Αντίστοιχα και στην έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop (2017), εξετάζεται η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στην προσπάθεια να μελετηθούν οι αντιλήψεις των πολιτών, διαπιστώνεται ότι υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία τα οποία να αφορούν στη σύγκριση μεταξύ της ΕΕΚ και της γενικής εκπαίδευσης στην ΕΕ. Επίσης, περιορισμένες είναι και οι γνώσεις σχετικά με συγκεκριμένους παράγοντες της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, όπως είναι η διαπερατότητα ή η ικανοποίηση από τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν. Η έρευνα του Cedefop (2017), αποσκοπεί στην κάλυψη αυτού του κενού και στην παροχή μιας ευρύτερης εικόνας των αντιλήψεων για την ΕΕΚ στην Ευρώπη, (Cedefop, 2017:1).

Την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μελετά και η Παϊδούση (2016) στην έρευνά της. Συγκεκριμένα διερευνά την κοινωνική αποδοχή της ΕΕΚ στην Ελλάδα. Για τις ανάγκες της έρευνας μελετά τις επιδόσεις των μαθητών, οι οποίοι φοιτούν σε δομές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ μελετά επίσης και το εκπαιδευτικό επίπεδο των οικογενειών τους, το φύλο και τις δυνατότητες κοινωνικής κινητικότητας που προσφέρει η ΕΕΚ, (Παϊδούση, 2016:4).

Και οι Ιωαννίδου και Σταύρου (2013), αναφέρεται στην ανάγκη της αύξησης της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας. Όπως διαπιστώνει, ενώ έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες ώστε η ΕΕΚ να καταστεί μία ελκυστική επιλογή για την ελληνική νεολαία, θα πρέπει να ληφθούν επιπλέον πολιτικές αποφάσεις για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:11).

3.2 Η σημασία και αναγκαιότητα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Η ελκυστικότητα ή η εικόνα οποιασδήποτε οδού εκπαίδευσης ή κατάρτισης είναι υποκειμενική. Για αυτό το λόγο, σύμφωνα με τους Tessaring & Wannan (2004), είναι ανάγκη να προσδιοριστούν αποφασιστικοί παράγοντες για την ελκυστικότητα. Τέτοιοι παράγοντες είναι, η πρόσβαση σε περαιτέρω εκπαιδευτικές βαθμίδες, οι προοπτικές σταδιοδρομίας, τα κέρδη και κοινωνικοί παράγοντες (Tessaring & Wannan, 2004:15). Επίσης, πιθανούς δείκτες για την εικόνα και την ελκυστικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης θα μπορούσε να αποτελούν τα στοιχεία τα οποία αφορούν στην εγγραφή των μαθητευόμενων σε αυτά τα προγράμματα. Στοιχεία σχετικά με τα ποσοστά εγγραφής ειδικά όσον αφορά την ηλικία των μαθητευόμενων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν υπήρχαν διαθέσιμα κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς τους, (Tessaring & Wannan, 2004:15).

Και ο Leney (2004), μελετά εάν τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης γίνονται όλο και πιο ελκυστικά για τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η έρευνα αυτή μελετά μαθητές της αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις επιχειρήσεις. (Leney, 2004:62).

Σύμφωνα με τον Leney (2004), η ελκυστικότητα αφορά στις απόψεις των ενδιαφερομένων και σχετίζεται άμεσα τις ανάγκες και τις ιδέες των μαθητευόμενων. Η βελτίωση της ποιότητας, της διαφάνειας και της προσβασιμότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της κατάρτισης, θα συμβάλουν στην αύξηση της ελκυστικότητά της. Επίσης θα πρέπει οι απόψεις και οι προτεραιότητες διαφόρων ενδιαφερομένων να υιοθετηθούν από την πολιτική για το σχεδιασμό των προγραμμάτων ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των συμφερόντων των μαθητευόμενων και εκείνων της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας, (Leney, 2004:62).

Η έρευνα του Cedefop (2009), συμβάλλει στην ανάλυση και αναθεώρηση των προτεραιοτήτων για τη μεταρρύθμιση της ΕΕΚ όπως προσδιορίστηκαν από τη διαδικασία της ενισχυμένης συνεργασίας της Κοπεγχάγης το 2002 (Cedefop, 2009:9). Επιδιώκει να αξιολογήσει τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν για τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της εικόνας της ΕΕΚ. Βασίζεται σε προηγούμενες έρευνες στον τομέα αυτό, παρουσιάζοντας και συζητώντας ένα πανόραμα των πολιτικών και των μέτρων που αναπτύσσονται και εφαρμόζονται σήμερα ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα της ΕΕΚ, (Cedefop, 2009:9).

Η Watters (2009) παρουσιάζει στην έκθεσή της, τα αποτελέσματα των συζητήσεων εμπειρογνομόνων από δεκαέξι κράτη μέλη που εξέτασαν το βαθμό στον οποίο η βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας, αλλά και η ενίσχυση του κύρους και της εικόνας της ΕΕΚ συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητάς της, (Watters, 2009:5).

Η ΕΕΚ καθορίζεται και οργανώνεται σύμφωνα με τις διαφορετικές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές παραδόσεις των κρατών μελών. Για να επιτευχθούν καλύτερα οι παραπάνω βασικοί στόχοι, θα πρέπει να εφαρμοστούν κάποιες ενέργειες, ώστε να επιφέρουν αλλαγές, (Watters, 2009:9). Αυτές οι αλλαγές εξαρτώνται από τις μοναδικές συνθήκες της κάθε χώρας και περιοχής και θα πρέπει να προσδιοριστούν μέσα από αξιόπιστες έρευνες, να ακολουθήσει διαβούλευση σχετικά με την ανάγκη για αλλαγή μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων ώστε να ευαισθητοποιηθούν, να αναπτυχθούν πολιτικές για τη στήριξη των αλλαγών, να συμμετέχουν οι πιθανοί ενδιαφερόμενοι σε συμπράξεις για την εφαρμογή των αλλαγών μέσω ποιοτικών διαδικασιών ανάπτυξης, να αξιολογηθούν τα θετικά αποτελέσματα της αλλαγής και να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα σχετικά με τα όσα επετεύχθησαν ώστε να αναμορφωθούν οι πολιτικές για την αντιμετώπιση των εναπομενουσών ή νέων προκλήσεων, (Watters, 2009:9).

Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η οποία οδηγεί στην απόκτηση δεξιοτήτων επιστρέφει στη διεθνή ατζέντα, σύμφωνα με εκθέσεις πολλών οργανισμών, (King, 2013 οπ. αναφ. στο Ratnata, 2013). Ο Ratnata (2013), διαπιστώνει ότι η οικονομική ανάπτυξη τείνει να εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα εξειδικευμένων ανθρώπινων πόρων, οι οποίοι όμως δεν οδηγούν απαραίτητα και στην οικονομική ανάπτυξη ή τη βελτίωση της ευημερίας του λαού, (Ratnata, 2013:1-2).

Ομοίως, σύμφωνα με την Παϊδούση (2016), ενώ στις χώρες της ΕΕ επικρατούν υψηλά ποσοστά ανεργίας, διαπιστώνεται υψηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας για άτομα με εξειδικευμένα προσόντα και μέσου μορφωτικού επιπέδου, Παϊδούση (2016:6). Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αφορούν στην ανταπόκριση και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, ώστε να αντιμετωπιστεί η ανεργία, Παϊδούση (2016:6).

Η εικόνα και η ελκυστικότητα της ΕΕΚ υπήρξε ένα πρόβλημα εδώ και δεκαετίες στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (Ruth & Grollmann 2009, 44 οπ. αναφ. στο Ratnata

2013:3). Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι επαγγελματίες ανησυχούσαν για το γεγονός ότι οι μαθητές και οι γονείς τους επιλέγουν τη γενική εκπαίδευση αντί της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ΕΕΚ θεωρείται συχνά ως δεύτερη επιλογή και γενικά οι σπουδαστές που εγγράφονται σε επαγγελματικά σχολεία είναι εκείνοι με τα χαμηλότερα επιτεύγματα. Χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ρωσία και η Κορέα ανέπτυξαν τα τελευταία χρόνια διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της ΕΕΚ, (Ratnata, 2013:3).

Το κυρίως πρόβλημα που αντιμετωπίζει η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ινδονησία, όπως αναφέρει ο Ratnata (2013), δεν διαφέρει πολύ από άλλες χώρες της Ασίας και αφορά στην ετοιμότητα των σπουδαστών να εργαστούν. Μετά την ολοκλήρωση της ΕΕΚ, συνήθως οι μαθητές δεν είναι έτοιμοι ή κατάλληλα εκπαιδευμένοι ώστε να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των εταιριών. Η εφαρμογή καλά οργανωμένων πρακτικών όπως είναι η μαθητεία στην επαγγελματική εκπαίδευση θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στη μείωση αυτής της ανεπάρκειας, (Ratnata, 2013:6).

Σύμφωνα με τις Thomann και Mouillour (2013), το γερμανικό μοντέλο της μαθητείας, το οποίο συνδυάζει τη μάθηση στο σχολείο με τη μάθηση στον εργασιακό χώρο, αποτελεί έναν ειδικό τρόπο παροχής επαγγελματικών προσόντων. Ο ΟΟΣΑ παλαιότερα, επέκρινε τακτικά τη Γερμανία για τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής σε ακαδημαϊκές σπουδές, (ΟΟΣΑ 2012, οπ. αναφ. στο Thomann και Mouillour, 2013:47), ενώ πλέον συνιστά τη μαθητεία, (Thomann και Mouillour, 2013:47).

Στην Ελλάδα, όπως αναφέρει η Παϊδούση (2016), η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετίζεται ιδιαίτερα με συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά και τις αντιλήψεις για αυτή. Για αυτό το λόγο η κοινωνική αναγνώριση και η εκτίμηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας δεν είναι αντίστοιχη με αυτή της γενικής εκπαίδευσης, και δεν σχετίζεται άμεσα με την ποιότητα ή την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, (Παϊδούση, 2016:7).

Και οι Ιωαννίδου και Σταύρου (2013) διαπιστώνουν, ότι σύμφωνα με τους δείκτες οι οποίοι αφορούν στη συμμετοχή των αποφοίτων Γυμνασίου μιας σχολικής χρονιάς, το ποσοστό συμμετοχής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι πολύ χαμηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο στην Ε.Ε. (Cedefop, 2011, οπ. αναφ. Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:11). Την έλλειψη της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα, αποδίδουν οι Ιωαννίδου και Σταύρου (2013)

στην περιορισμένη πρόσβαση προς ορισμένα επαγγέλματα, στις προοπτικές των μεταρρυθμίσεων της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επίσης οι ανάγκες της οικονομίας λαμβάνονται ελάχιστα υπόψη, στα αναλυτικά προγράμματα και τα επαγγελματικά περιγράμματα, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:11-12).

Και στη μελέτη του Cedefop, (2012), αναφέρεται ότι η εικόνα της ΕΕΚ ως μια ελκυστική επιλογή εξαρτάται από τις παραδόσεις της χώρας, την επαγγελματική εικόνα, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση, τις ευκαιρίες απασχόλησης και σταδιοδρομίας, τα επίπεδα μισθών, κοινωνικούς παράγοντες και άλλα θέματα (Cedefop, 2012:17).

Η ΕΕΚ εξακολουθεί να βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα της πολιτικής στην Ευρώπη και προωθεί την ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα, ώστε να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες δεξιότητες για τις εργασιακές ανάγκες (Cedefop, 2012:16-17). Στους στόχους της ΕΕΚ ανήκουν η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η απόκτηση δεξιοτήτων και η απασχόληση για όσους κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση και διαθέτουν χαμηλά ή καθόλου προσόντα, (Cedefop, 2012:16-17).

Ο Winch (2013), διερευνά τα ζητήματα τα οποία παρεμποδίζουν την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ώστε να γίνει μια πιο ελκυστική επιλογή. Τέτοια εμπόδια (Winch, 2013:89) μπορούν να αναζητηθούν στην κοινωνική δυναμική η οποία δημιουργεί αυτά τα εμπόδια και στις στάσεις και στις επιλογές των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών. Εξετάζει επίσης τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για να καταστήσουν την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πιο ελκυστική, (Winch, 2013:89).

Σύμφωνα με τον Winch (2013) ο όρος της ελκυστικότητας δηλώνει την προτίμηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε σχέση με εναλλακτικές λύσεις. Όπως αναφέρει, αυτή η ελκυστικότητα έχει διαφορετική σημασία για τα άτομα, τους εργοδότες και τις κυβερνήσεις, (Winch, 2013:89).

Έτσι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί, για τα άτομα ή τους γονείς των μαθητών, μία επιπλέον επιλογή πέρα από την άμεση συμμετοχή στην αγορά εργασίας ή την επιδίωξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Winch, 2013:89). Για τους εργοδότες η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σχετίζεται με πιθανές

εναλλακτικές λύσεις για όσους δεν έχουν λάβει καθόλου ή με την πρόσληψη όσων έχουν ήδη λάβει επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, (Winch, 2013:89).

Για τις κυβερνήσεις και την πολιτική, η επένδυση στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αφορά στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στη λήψη αποφάσεων από τους εργοδότες και συνδέεται με τις οικονομικές και πολιτικές προτεραιότητες των κυβερνήσεων, (Winch, 2013:89).

Η ελκυστικότητα της ΕΕΚ, όπως αναφέρεται από τον Dunkel (2014), είναι μια περίπλοκη έννοια και είναι δύσκολο να προσδιοριστεί λόγω του υποκειμενικού της χαρακτήρα. Η ελκυστικότητα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από την οπτική του ενδιαφερόμενου, δηλαδή η ΕΕΚ μπορεί να είναι ελκυστική για τους εκπαιδευόμενους από πλευράς βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων, όπως τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία, τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας και κερδών, για τους εργοδότες όσον αφορά τη σπουδαιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας και στη δημόσια αντίληψη, όπως είναι η σημασία της για την ευημερία της οικονομίας ή η σημασία της για την ένταξη των νέων στην κοινωνία, (Dunkel, 2014:42).

Σκοπός της έρευνας του Cedefop (2014c) είναι να βελτιωθεί ο τρόπος λήψεως πολιτικών αποφάσεων και να εφαρμοστούν δράσεις σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, για την αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη. Η έρευνα η οποία διεξάγεται από τον Οκτώβριο του 2011, (Cedefop, 2014c:18) και για μια περίοδο ενός έτους, επιτυγχάνει αυτόν το στόχο με την καταγραφή, τη σύγκριση και την αξιολόγηση των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν για την αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επίσης μελετά την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε ένα ευρύτερο οικονομικό, κοινωνικό και συμπεριφοριστικό πλαίσιο και βασίζεται σε μια πιο συνεκτική και βαθύτερη κατανόηση των περίπλοκων αυτών ζητημάτων, (Cedefop, 2014c:18-19).

Σύμφωνα με μία από τις πιο πρόσφατες έρευνες του Cedefop (2017), σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ), πραγματοποιήθηκαν περίπου 36 000 προσωπικές συνεντεύξεις (Cedefop, 2017:1) μεταξύ πολιτών ηλικίας άνω των 15 ετών και κατοίκων των κρατών μελών της ΕΕ. Η πρώτη αυτή έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop για την ΕΕΚ (Cedefop, 2017:1), η οποία σχεδιάστηκε για να συμπληρώσει τις

υπάρχουσες ευρωπαϊκές πηγές και στατιστικές δεδομένων, στοχεύει στην παροχή μοναδικών συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πολίτες της ΕΕ αντιλαμβάνονται την ΕΕΚ στη χώρα τους. (Cedefop, 2017). Λαμβάνει υπόψη βασικές γνώσεις σχετικά με την ευαισθητοποίηση των πολιτών και τις αντιλήψεις τους για την ελκυστικότητα και την αποτελεσματικότητα της ΕΕΚ στην ΕΕ, και διερευνά τις απόψεις τους, σχετικά με την εικόνα, την ποιότητα, τα αποτελέσματα και την αποτελεσματικότητα της παροχής της ΕΕΚ. Έχει σημαντικό αντίκτυπο όχι μόνο στην επιλογή των ατόμων αλλά και στη χάραξη πολιτικής, εφόσον οι πολίτες αποτελούν τους τελικούς αποδέκτες των πολιτικών της ΕΕΚ και για αυτό το λόγο οι απόψεις τους είναι εξίσου σημαντικές με τις στατιστικές, κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών αποτελεσματικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ). (Cedefop, 2017:1).

Υπάρχουν ελάχιστα στοιχεία σχετικά με τις αντιλήψεις των πολιτών για την ΕΕΚ, ειδικά όσον αφορά τις απόψεις τους σχετικά με τη γενική εκπαίδευση. Επίσης, οι γνώσεις σχετικά με συγκεκριμένους παράγοντες ελκυστικότητας της ΕΕΚ, όπως είναι η διαπερατότητα ή ο βαθμός ικανοποίησης από τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν είναι περιορισμένες. Η έρευνα του Cedefop (2017), αποσκοπεί στην κάλυψη αυτού του κενού παρέχοντας μια ευρύτερη εικόνα των αντιλήψεων για την ΕΕΚ στην Ευρώπη, κατάλληλων για την ενημέρωση και χάραξη πολιτικών για την ΕΕΚ, (Cedefop, 2017:1-2).

3.3 Τα ερευνητικά ερωτήματα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας του Loney (2004), αναπτύσσονται σε τρεις θεματικές ενότητες. Αυτές αφορούν στον προσδιορισμό της προόδου των εθνικών προγραμμάτων ΕΕΚ σχετικά με τις προτεραιότητες και τους στόχους όπως έχουν τεθεί

στη στρατηγική της Λισαβόνας (Leney, 2004:8), στις καινοτομίες οι οποίες εφαρμόζονται στους τρόπους διδασκαλίας και μάθησης και στο να δοθεί μια σαφής εικόνα σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την παροχή ικανοτήτων στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, (Leney, 2004:8).

Ομοίως, αναφέρουν και οι Tessaring & Wannan (2004), ότι για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Λισαβόνας μέχρι το 2010 (Tessaring & Wannan, 2004:10) και την ανάπτυξη πολιτικών για τη διά βίου μάθηση, θα πρέπει να εξειδικευτεί το εργατικό δυναμικό μέσω της ΕΕΚ. Σύμφωνα με τις τέσσερις προτεραιότητες για την ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία όπως προσδιορίζονται με τη δήλωση της Βαρκελώνης και της Κοπεγχάγης (2002) (Tessaring & Wannan, 2004:10) στον τομέα της ΕΕΚ, θα πρέπει να βελτιωθεί η διαφάνεια των συστημάτων πληροφόρησης και καθοδήγησης, η αναγνώριση των ικανοτήτων και των προσόντων και να προωθηθεί η διασφάλιση της ποιότητας, (Tessaring & Wannan, 2004:10-11).

Και η έρευνα του Cedefop (2017), διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις κύριους τομείς και εξετάζει την ευαισθητοποίηση και τη γνώση των πολιτών σχετικά με την ΕΕΚ, την ελκυστικότητα και τους τρόπους πρόσβασης στην ΕΕΚ, την εμπειρία και την ικανοποίηση των εκπαιδευομένων της ΕΕΚ και τα αντιληπτά αποτελέσματα και την αποτελεσματικότητα της ΕΕΚ, (Cedefop, 2017:10).

Σε τέσσερις κύριους τομείς έχει επικεντρωθεί και η μελέτη του Cedefop (2012). Στην έρευνα αυτή φαίνονται οι δράσεις που αναλήφθηκαν για την επίτευξη των βραχυπρόθεσμων μέτρων, σύμφωνα με το ανακοινωθέν της Μπριζ. Οι βασικοί αυτοί τομείς προόδου αφορούν στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού και του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και στη μάθηση στο χώρο εργασίας, (Cedefop, 2012:15).

Ομοίως και τα ερευνητικά ερωτήματα της Παϊδούση (2016), αφορούν σε τέσσερις παράγοντες οι οποίοι αναφέρονται στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα και την κοινωνική αναγνώρισή της. Οι παράγοντες αυτοί μελετούν τις σχολικές επιδόσεις των μαθητών που φοιτούν σε επαγγελματικά σχολεία και τις αντιλήψεις σχετικά με αυτές, το εκπαιδευτικό επίπεδο των οικογενειών τους, τις περιορισμένες δυνατότητες κοινωνικής κινητικότητας που

προσφέρει αυτή η εκπαίδευση και στο φύλο των μαθητών/τριών της επαγγελματικής εκπαίδευσης, (Παϊδούση, 2016:7-8).

Και η Ιωαννίδου και Σταύρου (2013), μελετά το ενδεχόμενο της αύξησης της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας, μέσω της προβολής πετυχημένων επαγγελματικών σταδιοδρομιών για την αναστολή των προκαταλήψεων σε σχέση με τα επαγγέλματα μεσαίου επιπέδου, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Κυρίαρχο ρόλο έχει η βελτίωση της εικόνας και της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην έρευνα του Ratnata (2013). Η έννοια της ελκυστικότητας έχει ευρείες διαστάσεις και για αυτό το λόγο διερευνώνται τόσο οι αντιλήψεις των εργοδοτών όσο και η αγορά εργασίας. Επίσης μελετώνται οι δεξιότητες των αποφοίτων της ΕΕΚ σε σχέση με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, (Ratnata, 2013:2).

Οι στόχοι της μελέτης του Cedefop (2009) είναι, να εξετάσει ορισμένους παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ, να επανεξετάσει το ζήτημα της ελκυστικότητας της ΕΕΚ και τον τρόπο με τον οποίο αυτή έχει τεθεί, να εξετάσει τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις εγγραφές στη γενική και την επαγγελματική εκπαίδευση και τα ποσοστά των γυναικών και των ανδρών σε αυτές, να γίνει σύγκριση των ποσοστών ανεργίας και των μισθών μεταξύ ατόμων με διαφορετικά εκπαιδευτικά επίπεδα, και να καταγραφούν τα μέτρα της πολιτικής των κρατών μελών για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ. (Cedefop, 2009:15)

Η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως αναφέρει η Watters (2009), περιλαμβάνει μια σειρά μαθησιακών οδών που αλληλεπιδρούν με τη γενική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση και με τον κόσμο της εργασίας. Τα χαρακτηριστικά, η λειτουργία, η μορφή και το μέγεθος κάθε μαθησιακής οδού της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετίζονται με τις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες του κάθε έθνους (Watters, 2009:9). Οι στόχοι και ο τρόπος με τον οποίο διοικούνται, οργανώνονται και χρηματοδοτούνται, μπορεί να διαφέρει αρκετά.

Τα ερευνητικά ερωτήματα σχετικά με τον προσδιορισμό της ελκυστικότητας των μαθησιακών οδών της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους ενδιαφερόμενους, αφορούν σύμφωνα με τη (Watters, 2009:9), «

- ✓ τους σημαντικότερους στόχους, μεταξύ της ανταγωνιστικότητας της απασχόλησης και της οικονομίας ή της προσωπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.
- ✓ Τον κύριο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής μεταξύ της κυβέρνησης ή τους επιχειρηματίες και τους κοινωνικούς εταίρους και τους τρόπους επίτευξης μιας από κοινού διαχείρισης της πολιτικής.
- ✓ Τα εκπαιδευτικά ή επαγγελματικά πρότυπα τα οποία κυριαρχούν στα προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τους τρόπους με τους οποίους αυτά μπορούν να συμβιβαστούν.
- ✓ Τους κυριότερους φορείς που καθορίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα, αναπτύσσουν τα περιεχόμενα και καθορίζουν τις μεθόδους και την αξιολόγηση των ικανοτήτων μεταξύ δημοσίων υπάλληλων και εκπρόσωπων της βιομηχανίας.
- ✓ Την απόκτηση προσόντων σε σχέση με την εύρεση εργασίας και την πρόοδο και την περαιτέρω μάθηση.
- ✓ Τον ρόλο του εκπαιδευτή, ως εκπαιδευτικό ή υπεύθυνο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων»

Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο προσδιορίζονται, διαχειρίζονται και διασφαλίζονται τα ποιοτικά κριτήρια σχετικά με τα προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και διασφαλίζουν τη συνάφεια και την ελκυστικότητα των προγραμμάτων αυτών. (Watters, 2009:9).

Ο Winch (2013) στην έρευνά του, εξετάζει τα ζητήματα τα οποία αφορούν στις αξίες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα οφέλη της σε ατομικό και οικονομικό επίπεδο, την ανάγκη αντιμετώπισης των ανισοτήτων μεταξύ της ακαδημαϊκής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, την ανάγκη παροχής τεχνικών πόρων για την οικονομική ανάπτυξη, την ανάγκη παροχής βιώσιμων πόρων ανάπτυξης σε οικονομικούς τομείς οι οποίοι κινδυνεύουν, την ανάγκη αντιμετώπισης μιας πιθανής υπερπροσφοράς της μη επαγγελματικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την ανάγκη αντιμετώπισης των κοινωνικών ανισοτήτων που οφείλονται στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη, (Winch, 2013:95 κ.ε.).

Τα ερευνητικά ερωτήματα με τα οποία ασχολείται η έρευνα του Cedefop (2014c) αφορούν στον προσδιορισμό και τη μέτρηση της ελκυστικότητας της αρχικής

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής. Ως εκ τούτου αφορούν, (Cedefop, 2014c:18)

- ✓ στην αναζήτηση των κινητήριων μοχλών της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- ✓ Στον προσδιορισμό των ενδογενών παραγόντων τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. Στον προσδιορισμό των εξωγενών παραγόντων των προγραμμάτων ΑΕΕΚ και τις επιρροές που μπορεί να δέχονται από την πολιτική.
- ✓ Στις προοπτικές της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών στις διάφορες χώρες.
- ✓ Στις πολιτικές προσπάθειες των κρατών μελών και άλλων χωρών για την αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και στις επιπτώσεις των πολιτικών αυτών προσπαθειών.
- ✓ Στα στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των πολιτικών, λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τύπους συστημάτων αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά για κάθε χώρα.
- ✓ Και τα χαρακτηριστικά των επιτυχημένων προγραμμάτων και πολιτικών πρωτοβουλιών, (Cedefop, 2014c:18)

Ο Dunkel (2014) μελετά την ελκυστικότητα της ΕΕΚ σε σχέση με εναλλακτικές διαδρομές στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος. Το γεγονός αυτό εγείρει το ζήτημα του κύρους και της εκτίμησης του εκπαιδευτικού επιπέδου της ΕΕΚ. Έτσι μελετά ορισμένες πτυχές των προβληματισμών αυτών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και θέτει τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα, (Dunkel, 2014:42). Εάν οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επιτύχουν ισοδύναμα επίπεδα προσόντων και απασχόλησης ακολουθώντας διαφορετικές εκπαιδευτικές διαδρομές, εάν η κοινωνία αξιολογεί τις διαφορετικές εκπαιδευτικές διαδρομές με παρόμοιο τρόπο, εάν τα πανεπιστήμια αποδέχονται τόσο τα επαγγελματικά όσο και τα γενικά προσόντα, και εάν οι εργοδότες προσλαμβάνουν τους υποψήφιους με επαγγελματικά ή ακαδημαϊκά προσόντα με παρόμοιους όρους απασχόλησης και αμοιβής, (Dunkel, 2014:42).

Οι Thomann και Mouillour (2013), εξερευνούν δύο βασικά χαρακτηριστικά της μαθητείας, σε μια ολοκληρωμένη και επιχειρηματική εκπαίδευση, η οποία προσβλέπει στην εξεύρεση λύσεων για υπάρχοντα ελλείμματα ή προβλήματα (Thomann και Mouillour, 2013:47). Έτσι ένα στοιχείο είναι η προσανατολισμένη μάθηση στο χώρο εργασίας, η οποία εξασφαλίζει την επιτυχή εφαρμογή και την ποιότητα της μαθητείας και παρουσιάζει διεθνές ενδιαφέρον. Ένα δεύτερο βασικό χαρακτηριστικό της μαθητείας, είναι η συνεχής ανάπτυξη και προσαρμογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις οικονομικές, τεχνολογικές και κοινωνικές αλλαγές, και εγγυάται τη στενή συνεργασία και την κοινή ευθύνη του κράτους και της αγοράς εργασίας, (Thomann και Mouillour, 2013:47).

3.4 Η μεθοδολογική προσέγγιση των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Για την έρευνα της Watters (2009), οι ομάδες-στόχοι που επιλέχθηκαν αποτελούνται από μαθητές που είναι ήδη εγγεγραμμένοι σε προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και από νέους οι οποίοι σκοπεύουν να παρακολουθήσουν μελλοντικά τέτοια προγράμματα (Watters 2009:6-7). Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει νέους οι οποίοι θεωρούν ότι οι ικανότητές τους ταιριάζουν με τις θέσεις εργασίας για τις οποίες απαιτούνται προσόντα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι νέοι αυτοί, ανταποκρίνονται καλά στις μαθησιακές απαιτήσεις της ΕΕΚ και θέλουν να πιστοποιηθούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα ώστε να είναι έτοιμοι να εργαστούν. Περιλαμβάνει επίσης εκείνους που δεν μπορούν να αποφασίσουν μεταξύ των επιλογών που τους παρέχονται (Watters, 2009:6-7), καθώς και εκείνους που δε θεωρούσαν την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως επιλογή, (Watters, 2009:6-7). Επίσης παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συζητήσεων των εμπειρογνομόνων από δεκαέξι κράτη μέλη, οι οποίοι εξέτασαν τις πολιτικές προοπτικές για την ποιότητα και τη συνάφεια της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και

κατάρτισης σχετικά με την ελκυστικότητα. Η ερευνητική ομάδα που ασχολήθηκε με την έρευνα, δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2008 και συναντήθηκε τέσσερις φορές κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης εφαρμογής της. (Watters, 2009:6-7).

Στόχοι της ερευνητικής ομάδας ήταν η ενίσχυση των γνώσεων της ομάδας, η αξιοποίηση του συνδυασμού των εμπειριών τους, και η βελτίωση της γνώσης σχετικά με την ελκυστικότητα ώστε να ενημερωθούν οι υπεύθυνοι πολιτικής χάραξης, σχετικά με τις διαβουλεύσεις. Οι φάσεις του προγράμματος εργασίας, ήταν τρεις (Watters, 2009:6-7). Ο προβληματισμός σχετικά με τις βασικές έννοιες και η πίεση ώστε να καταστεί πιο ελκυστική η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ο προσδιορισμός και η παρουσίαση των εθνικών ή περιφερειακών εξελίξεων με σκοπό να καταστήσουν ελκυστικότερη την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, και ο προσδιορισμός ουσιαστικών και πολιτικά χρήσιμων πληροφοριών, (Watters, 2009:6-7).

Και η έρευνα του Cedefop (2009), συγκεντρώνει εμπειρογνώμονες από τον κόσμο της έρευνας ώστε να συζητηθούν πολιτικά ζητήματα σχετικά με την ΕΕΚ στην ΕΕ. Επειδή τα συμφέροντα των ερευνητών ενδέχεται να μην ταιριάζουν απόλυτα με αυτά των υπευθύνων πολιτικής χάραξης, μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί η λήψη πολιτικών αποφάσεων, για τη διεξαγωγή των ερευνών. Το πλαίσιο όμως αυτής της έρευνας, αποτέλεσαν οι κοινές προτεραιότητες της πολιτικής για την ΕΕΚ που συμφωνήθηκαν μεταξύ των υπουργών παιδείας της ΕΕ κατά τη διαδικασία της Κοπεγχάγης, (Cedefop, 2009:5).

Η έρευνα παρέχει λεπτομερή επισκόπηση σχετικά με τις κύριες πτυχές των προτεραιοτήτων της ΕΕ στον τομέα της ΕΕΚ. Ως εκ τούτου, αποτελεί ένα πολύτιμο σύνολο γνώσεων για την ενημέρωση της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ΕΕΚ, (Cedefop, 2009:6).

Στην έρευνα του Cedefop (2012), αναλύεται η πρόοδος των κρατών μελών ως προς τους βραχυπρόθεσμους στόχους που τέθηκαν με τη στρατηγική, «Ευρώπη 2020», (Cedefop, 2012:16). Συγκεντρώνει τις δημοσιεύσεις σχετικά με τις συνοπτικές πληροφορίες για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τους στατιστικούς δείκτες αυτών των χωρών, ώστε να παράσχουν περαιτέρω στοιχεία που θα επιτρέψουν στους υπεύθυνους πολιτικής χάραξης να εξετάσουν συγκεκριμένες δράσεις ανάπτυξης, (Cedefop, 2012:16).

Ενώ με την έρευνα του Cedefop (2014c) διερευνώνται οι πολιτικές δράσεις και αποφάσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, σχετικά με την αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Για τις ανάγκες της έρευνας, μελετάται η τρέχουσα κατάσταση των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και της Νορβηγίας, της Ισλανδίας, της Ελβετίας, της Αυστραλίας και της Νότιας Κορέας. Σκοπός είναι να αναλυθούν ορισμένες πολιτικές πρωτοβουλίες και να ληφθούν υπόψη οι γενικές τάσεις στην Ευρώπη και σε συγκεκριμένες χώρες. (Cedefop, 2014c:22) .

Η έρευνα αυτή, διεξάγεται με τη μεικτή μεθοδολογία, βασισμένη τόσο σε ποσοτική όσο και σε ποιοτική προσέγγιση. Συμπεριλαμβάνει επίσης ορισμένες διαδικτυακές έρευνες, οι οποίες αφορούν σε τρεις ομάδες ενδιαφερομένων, οι οποίες αποτελούνται από τους σύμβουλους καθοδήγησης, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές και τους εργοδότες. (Cedefop, 2014c:19)

Η έρευνα βασίζεται στη συστημική προσέγγιση. Σε αυτό το πλαίσιο, η ελκυστικότητα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης σχετίζεται (Cedefop, 2014c:19 κ.ε.) με τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αυτών και με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Επίσης σχετίζεται με πολιτιστικούς, θεσμικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης οι οποίοι είναι καθοριστικοί για τους νέους, όπως και με παράγοντες που αφορούν στην αγορά εργασίας και στις πολιτικές οι οποίες αποσκοπούν στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των επιθυμητών και των μετρήσιμων αποτελεσμάτων, (Cedefop, 2014c:19 κ.ε.).

Και η νεότερη έρευνα του Cedefop (2017), καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με την ΕΕΚ. Διεξήχθη στα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με 35.646 ερωτηθέντες από διαφορετικές κοινωνικές και δημογραφικές ομάδες, ηλικίας 15 ετών και άνω, (Cedefop, 2017:10). Χρησιμοποιήθηκαν συνεντεύξεις για τη βελτίωση του ερωτηματολογίου, το οποίο δοκιμάστηκε πιλοτικά πριν από την τελική μορφή του τον Ιούνιο του 2016. (Cedefop, 2017:10).

Ωστόσο, σε κάθε κράτος μέλος η ΕΕΚ αντιλαμβάνεται διαφορετικά και μπορεί να λάβει πολλές διαφορετικές μορφές. Ως εκ τούτου και για λόγους ακρίβειας, ενώ ο βασικός προσανατολισμός της έρευνας είναι η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και

κατάρτιση, υπάρχουν και ερωτήσεις που αφορούν τόσο στην αρχική όσο και στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. (Cedefop, 2017:10).

Για την έρευνα του Leney (2004), η συλλογή και ανάλυση δεδομένων βασίστηκε τόσο σε ποσοτικά όσο και σε ποιοτικά δεδομένα, τα οποία αφορούν σε ευρωπαϊκές και άλλες διεθνείς πηγές. Αρχικά η συλλογή ξεκίνησε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ στη συνέχεια συγκέντρωσε δεδομένα από ένα ευρύ φάσμα υφιστάμενων ευρωπαϊκών και διεθνών πηγών, καλύπτοντας τους βασικούς τομείς που σχετίζονται με τα τρία ερευνητικά θέματα, (Leney, 2004:9-10).

Η έκθεση των Tessaring & Wannan (2004), συγκεντρώνει τα κύρια ευρήματα της μελέτης του Leney (2004), που εξετάζει τις εξελίξεις στην ΕΕΚ και την πρόοδο προς τους στόχους της Λισαβόνας και της Κοπεγχάγης σε 31 ευρωπαϊκές χώρες, (Tessaring & Wannan, 2004: 10). Στην έκθεση μελετώνται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕΚ και οι προσπάθειες που καταβάλλονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, (Tessaring & Wannan, 2004: 12). Συγκρίνεται και αντιπαραβάλλεται η κατάσταση της ΕΕΚ στην Ευρώπη με την κατάσταση ανταγωνιστικών χωρών, όπως είναι η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ, (Tessaring & Wannan, 2004:14-15).

Η Παϊδούση (2016), επιχειρεί στη μελέτη της να προσεγγίσει με διαφορετικό τρόπο την ΕΕΚ, με στόχο να ανιχνεύσει εκείνα τα κοινωνικά χαρακτηριστικά τα οποία τη διακρίνουν στην Ελλάδα, όπως και το κύρος και την κοινωνική αποδοχή της. Στη βιβλιογραφική αυτή έρευνα (Παϊδούση, 2016:7-8), μελετά την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης συγκριτικά με άλλες εκπαιδευτικές διαδρομές μέσα από τέσσερις παραμέτρους. Σχετικά με τις επιδόσεις των μαθητών στα επαγγελματικά σχολεία, με το εκπαιδευτικό επίπεδο των οικογενειών τους, με τις δυνατότητες κοινωνικής κινητικότητας της ΕΕΚ, και με την έμφυλη διάστασή της, (Παϊδούση, 2016:7-8).

Παρομοίως, και ο Dunkel (2014), διερευνά την κοινή γνώμη για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως αυτές μετρώνται μέσα από τις έρευνες του Ευρωβαρομέτρου (2010), (Dunkel, 2014:43). Επίσης μελετά τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, από τα δεδομένα της Eurostat (2010) (Dunkel, 2014:43) και χρησιμοποιεί κυρίως αυτά τα δύο μέτρα για τη μέτρηση της ελκυστικότητας. Επίσης μελετά τις πρακτικές πρόσληψης των εργοδοτών και τα ποσοστά απασχόλησης και εισοδήματος κατά την έναρξη στον εργασιακό χώρο, που

αντικατοπτρίζουν τη στάση των εργοδοτών για την ΕΕΚ. Ωστόσο, τα δεδομένα αυτά είναι συστηματικά μη διαθέσιμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, (Dunkel, 2014:43).

Αλλά και στην έρευνα του Ratnata (2013), δίδονται πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται για την ενίσχυση της εικόνας και της ελκυστικότητας της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ινδονησία, αλλά και για τα μέτρα που έχουν ληφθεί από άλλες χώρες. Βασίζεται στην εκπόνηση μιας μελέτης για την ΕΕΚ, η οποία εξετάζει τις πολιτικές των χωρών που θεωρούνται οικονομικοί ανταγωνιστές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στις οποίες δεν συμπεριλήφθηκε η Ινδονησία, (Ratnata, 2013:2).

Οι Thomann και Mouillour (2013), διερευνούν το ενδιαφέρον από το εξωτερικό για τη γερμανική επαγγελματική εκπαίδευση και τη μαθητεία, το οποίο εκδηλώνεται με την Υπουργική Διάσκεψη «επαγγελματική εκπαίδευση στην Ευρώπη - Προοπτικές για τη νεότερη γενιά» (2., überarb. Aufl. Frankfurt/Main 2012 οπ. αναφ. στο Thomann και Mouillour, 2013:48). Κατά τη διάσκεψη του Βερολίνου, το Δεκέμβριο του 2012, συναντήθηκαν οι υπουργοί από επτά ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβακία, την Ελλάδα, τη Λετονία και τη Γερμανία) (Thomann και Mouillour, 2013:48), για να εκδηλώσουν την προθυμία τους να συνεργαστούν στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης «ΕΚ 2020» (Thomann και Mouillour, 2013:48), για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη σύμφωνα με την ευρωπαϊκή «διαδικασία της Κοπεγχάγης Μπριζ» στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, (Thomann και Mouillour, 2013:47-48).

Ενώ η μελέτη της Ιωαννίδου και Σταύρου (2013), αναφέρεται στην ποιότητα και την αποδοτικότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και τις ευκαιρίες απασχόλησης στην Ελλάδα, σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Μελετά στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης, την αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση και αναζητά τρόπους προσέλκυσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:2)

Στην έρευνά του ο Winch (2013) μελετά την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης σχετικά με δύο ζητήματα. Το πρώτο αφορά στη διαπερατότητα και την πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση. Το δεύτερο αφορά τα επαγγελματικά προσόντα και τον επαγγελματικό προσανατολισμό. (Winch, 2013:91)

3.5 Σημαντικότερα Ευρήματα των ερευνών και μελετών οι οποίες αφορούν στην ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Σε αυτή την έρευνα του Cedefop, (2014c), γίνεται σαφής η σημαντικότητα του πλαισίου αναφοράς για την κατανόηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, (Cedefop, 2014c:18)

Ενώ, προηγούμενες έρευνες (Watters, 2009, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014c:16) σχετικά με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ επικεντρώθηκαν κυρίως σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ως κινητήριους μοχλούς, αποκαλύπτεται σύμφωνα με αυτή την έρευνα, ότι ένα ευρύτερο φάσμα παραγόντων που μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας για την κατανόηση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων της ΕΕΚ, (Cedefop, 2014c:16). Οπότε, πέρα από τους ενδογενείς παράγοντες, όπως είναι η διαπερατότητα των οδών μάθησης, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, οι δυνατότητες μετάβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η τυποποίηση των επαγγελματικών προσόντων και η διασφάλιση της ποιότητας, σημαντικό ρόλο για την ελκυστικότητα της ΕΕΚ διαδραματίζουν και οι εξωγενείς παράγοντες. Τέτοιοι παράγοντες είναι η σύνθεση και η επιρροή της αγοράς εργασίας και οι δαπάνες για την επαγγελματική εκπαίδευση, αλλά και κάποιοι ευρύτεροι κοινωνικοί παράγοντες όπως είναι οι απόψεις των μελών της οικογένειας, οι αντιλήψεις για την ποιότητα της ΕΕΚ και οι πολιτικές των χωρών, (Cedefop, 2014c:16).

Επίσης στην έρευνα του Cedefop (2014c), σημαντικό είναι το ευρύτερο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Συνεπώς το εννοιολογικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύχθηκε αυτή η μελέτη (Cedefop, 2014c:109), είναι σύμφωνο με τα στοιχεία που υποστηρίζουν την ανάγκη να εξεταστούν οι ευρύτεροι μοχλοί της ελκυστικότητας ξεχωριστά από τα αποτελέσματά της. Για να κατανοήσουμε πλήρως όλες τις σχέσεις που παρουσιάζονται στο εννοιολογικό πλαίσιο, απαιτούνται περισσότερο δεδομένα, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των πολιτικών πρωτοβουλιών, (Cedefop, 2014c:109).

Συνοψίζοντας τα βασικά σημεία από τις αναλύσεις της επίδρασης διαφόρων παραγόντων στην ελκυστικότητα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, διαπιστώθηκε σύμφωνα με την έρευνα του (Cedefop, 2014c:109), ότι οι εξωγενείς παράγοντες ζήτησης όπως είναι οι δαπάνες για την επαγγελματική εκπαίδευση, η σύνθεση της αγοράς εργασίας, τα δημογραφικά στοιχεία και η μετανάστευση, επηρεάζουν την ελκυστικότητα.

Από την ανάλυση των στοιχείων σχετικά με τα προγράμματα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όσον αφορά τους εξωγενείς παράγοντες προσφοράς της ελκυστικότητας (Cedefop, 2014c:109-110), συμπεραίνεται ότι οι αντιλήψεις της οικογένειας, των εκπαιδευτικών, των εργαζομένων, του διαδικτύου και των κοινωνικών μέσων δικτύωσης, επηρεάζουν σημαντικά τη λήψη αποφάσεων των σπουδαστών, (Cedefop, 2014c:110).

Σημαντική είναι επίσης και η συνάφεια της αγοράς εργασίας σύμφωνα με ορισμένες ενδείξεις. Ωστόσο είναι δύσκολο να συγκριθούν με την ελκυστικότητα και τα πραγματικά αποτελέσματα λόγω των περιορισμών των δεδομένων, (Cedefop, 2014c:110).

Είναι επίσης σημαντικό να συγκριθεί η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με τη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση ώστε να υπάρξει πραγματική εικόνα των αντιλήψεων γύρω από την αρχική κατάρτιση, (Cedefop, 2014c:110).

Όσον αφορά το ρόλο των ενδογενών παραγόντων, αποδείχθηκε δύσκολος να μετρηθεί, εφόσον δεν μπορεί εύκολα να διαχωριστεί από άλλους παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν την ελκυστικότητα. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι τα προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που είναι καθοδηγούμενα από την αγορά ενδέχεται να είναι λιγότερο ελκυστικά, (Cedefop, 2014c:110).

Σύμφωνα με τα πορίσματα της έκθεσης, η Watters (2009) αναφέρεται ότι (Watters, 2009:47):

«Σε εθνικό επίπεδο η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τους μακροοικονομικούς συντελεστές της κάθε χώρας, όπως τη φύση, το μέγεθος και την οργάνωση της οικονομίας, τον καταμερισμό της εργασίας, την κουλτούρα μάθησης και την εργασιακή κουλτούρα.

Η παροχή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι μοναδική σε κάθε χώρα και περιφέρεια και είναι ενσωματωμένη σε βαθιά ριζωμένες παραδόσεις και λειτουργίες. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να εξεταστεί εάν και πώς συνδέονται ο κόσμος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με τον κόσμο της εργασίας.

Η πολυπλοκότητα των προγραμμάτων αρχικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εντός και εκτός της ΕΕ, δεν επιτρέπει την υιοθέτηση μιας ενιαίας προσέγγισης για τον εκσυγχρονισμό της. Έτσι, όταν η παροχή της αρχικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί προτεραιότητα για τη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης ή της απασχολησιμότητας, μπορεί να υπάρξουν μεγάλες διαφορές στη διακυβέρνηση, την οργάνωση και την παροχή της». (Watters, 2009:47).

Το να καταστεί ελκυστική η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι ένας κοινός και συνεχής στόχος για όλες τις συμμετέχουσες χώρες, ανεξάρτητα από το πόσο υψηλή εκτίμηση απολαμβάνουν τα συστήματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Τα στοιχεία των προγραμμάτων τα οποία θα πρέπει να γίνουν πιο ελκυστικά, διαφέρουν σημαντικά στις συμμετέχουσες χώρες, σύμφωνα με τις τρέχουσες προτεραιότητες και τους πόρους. (Watters, 2009:47).

Η Watters (2009) καταλήγει σε πέντε βασικές προϋποθέσεις που συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους εκπαιδευόμενους (Watters, 2009:48). Αυτές συμπεριλαμβάνουν ότι, τα προσόντα για την αρχική κατάρτιση πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας, η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πρέπει να παρέχει πρόσβαση σε άλλες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, η αρχική κατάρτιση πρέπει να είναι ελκυστική, να έχει υψηλό κύρος και θετική εικόνα. Επίσης, οι πληροφορίες σχετικά με την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να είναι αξιόπιστες και οι υπηρεσίες καθοδήγησης πρέπει να είναι αποτελεσματικές, και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ποιότητα και η συνάφεια της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, (Watters, 2009:48).

Ο Dunkel (2014), συμπεραίνει ότι οι πολιτικές για την αύξηση της ελκυστικότητας μπορούν να διαφοροποιηθούν μεταξύ χωρών με χαμηλή και υψηλή ελκυστικότητα και υψηλή και χαμηλή συμμετοχή στην επαγγελματική κατάρτιση, (Dunkel, 2014:46). Όλες

οι χώρες με χαμηλή συμμετοχή στην επαγγελματική κατάρτιση προσπαθούν να αυξήσουν την ελκυστικότητα της επαγγελματικής τους κατάρτισης. Εκτός από τις εκθέσεις εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας, υπάρχουν όλο και περισσότερες διαφημιστικές εκστρατείες πολυμέσων, (Dunkel, 2014:46).

Άλλα μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής περιλαμβάνουν την αναγνώριση προηγούμενης μάθησης και τη βελτίωση της τεχνικής υποδομής των επαγγελματικών σχολών, (Dunkel, 2014:46). Επιπλέον, η προώθηση της ποιότητας των προσόντων και της επαγγελματικής κατάρτισης και επιχειρηματικότητας, και οι τακτικοί εθνικοί επαγγελματικοί διαγωνισμοί, αποτελούν μέτρα για την αύξηση της ελκυστικότητας, (Dunkel, 2014:46).

Η τρέχουσα εκπαιδευτική πολιτική της ΕΕ έχει επίγνωση του προβλήματος της εικόνας της ΕΕΚ και η βελτίωση της ελκυστικότητας και της ποιότητας αποτελεί υψηλή προτεραιότητα, (Dunkel, 2014:46). Από την αρχή της διαδικασίας της Κοπεγχάγης, η ελκυστικότητα ήταν αειθαλής στην ατζέντα εκσυγχρονισμού και αντικατοπτρίζεται με διάφορες συστάσεις.

Οι στόχοι της ΕΕ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως αναφέρεται στο 2020 (Dunkel, 2014:46), οι οποίοι απευθύνονται κυρίως σε εθνικές μεταρρυθμίσεις, θέτουν την εμπιστοσύνη τους σε στενούς δεσμούς μεταξύ των σχολείων, της βιομηχανίας και της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση. Η ελκυστικότητα και η επιτυχία της βασίζεται στους μηχανισμούς προσαρμογής και είναι ενσωματωμένοι στις μελλοντικές απαιτήσεις προσόντων, και την προσανατολισμένη ζήτηση. Η μαθητεία αποδείχθηκε σταθερή και αποτελεσματική κατά τη διάρκεια της κρίσης, (Dunkel, 2014:46).

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop (2017), σχετικά με την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, περίπου τα δύο τρίτα των Ευρωπαίων θεωρούν ότι η επαγγελματική εκπαίδευση έχει θετική εικόνα στη χώρα τους, ενώ λιγότερο από το ένα τέταρτο, λέει ότι έχει αρνητική εικόνα για αυτή. (Cedefop, 2017:91-93).

Οι περισσότεροι πολίτες της ΕΕ συμφωνούν ότι όσοι ακολουθούν την επαγγελματική εκπαίδευση μαθαίνουν δεξιότητες οι οποίες είναι απαραίτητες για τους εργοδότες της χώρας τους. Ενώ λιγότεροι συμφωνούν ότι η επαγγελματική εκπαίδευση επιτρέπει τη

γρήγορη εύρεση μιας θέσης εργασίας υψηλού κύρους μετά την απόκτηση του τίτλου σπουδών τους. Συνολικά, τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν τη γενικά θετική εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την απόκτηση σχετικών δεξιοτήτων απασχόλησης. (Cedefop, 2017:91-93).

Σχετικά με διάφορες πτυχές της ΕΕΚ (Cedefop, 2017), οι ερωτηθέντες τη συσχέτισαν με την προετοιμασία για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, με το εργασιακό και σχολικό περιβάλλον, με τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη και με το γεγονός ότι πραγματοποιείται πριν από την έναρξη της επαγγελματικής ζωής (Cedefop, 2017:91-93). Αυτό δείχνει ότι η ΕΕΚ έχει μια αρκετά ισχυρή εικόνα ως κάτι που συνδυάζει και γεφυρώνει τον κόσμο της εκπαίδευσης με αυτόν της απασχόλησης, αλλά και ότι περιλαμβάνει τόσο τη συνεχιζόμενη όσο και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως και σχολικές και εργασιακές προσεγγίσεις (Cedefop, 2017:91-93).

Σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την καθοδήγηση (Cedefop, 2017:91-93), λιγότεροι από τους μισούς των ερωτηθέντων, λένε ότι έλαβαν πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση, πριν αποφασίσουν να παρακολουθήσουν τη γενική εκπαίδευση, ενώ μόλις κάτω από τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες που παρακολουθήσαν την επαγγελματική εκπαίδευση λένε ότι τους δόθηκαν πληροφορίες για αυτή. Και ένας στους τέσσερις ερωτηθέντες που παρακολουθεί τη γενική εκπαίδευση λέει, ότι υπήρχε κάποιος, ο οποίος τον συμβούλεψε να μην ακολουθήσει την επαγγελματική εκπαίδευση (Cedefop, 2017:91-93).

Οι δύο κύριοι λόγοι για την επιλογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης (Cedefop, 2017), είναι η πιθανότητα εύρεσης εργασίας και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο. Οι επόμενοι δημοφιλέστεροι λόγοι είναι ότι έτσι τους συμβούλευσαν η οικογένειά τους ή οι φίλοι τους, οι προοπτικές σταδιοδρομίας, το γεγονός ότι μπορεί να είναι καλοί μαθητές στο συγκεκριμένο αντικείμενο, και το να έχουν καλό μισθό (Cedefop, 2017:91-93).

Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις (Cedefop, 2017:91-93), μεταξύ των χωρών όσον αφορά την ευαισθητοποίηση της ΕΕΚ, και την αναγνώρισή της. Η ΕΕΚ τείνει να συνδέεται με την εκπαίδευση που προετοιμάζει τους ανθρώπους για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Η έρευνα δείχνει επίσης την ετερογένεια της ΕΕΚ σε κάθε χώρα, καθώς μπορεί να σχετίζεται με την εκπαίδευση που λαμβάνει χώρα πριν από την επαγγελματική ζωή ή κατά την εργασία. Η ΕΕΚ έχει θετική εικόνα στις χώρες της ΕΕ,

ιδίως σε σχέση με την ικανότητά της να παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης και να προετοιμάζει τους ανθρώπους για τον κόσμο της εργασίας, καλύπτοντας τις ανάγκες του εργοδότη. Ωστόσο, οι περισσότεροι ερωτηθέντες τείνουν να συμφωνούν ότι η γενική εκπαίδευση έχει μια θετικότερη εικόνα από την ΕΕΚ. (Cedefop, 2017:91-93).

Όσον αφορά τις βασικές ικανότητες (Cedefop, 2017), η έρευνα δείχνει ότι η ΕΕΚ επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν κάποιες επικοινωνιακές δεξιότητες, όπως είναι η δημιουργικότητα και η συνεργασία με άλλους, οι οποίες συνδέονται συνήθως με τη γενική εκπαίδευση. Όσον αφορά τις ξένες γλώσσες, την πολιτιστική συνείδηση και τις μαθηματικές δεξιότητες, η ΕΕΚ θεωρείται λιγότερο αποτελεσματική από τη γενική εκπαίδευση (Cedefop, 2017:91-93).

Οι απόφοιτοι της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Cedefop, 2017), τείνουν να χρειάζονται λιγότερο χρόνο για να βρουν μακροπρόθεσμη εργασία, σε σχέση με τους αποφοίτους της γενικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις αντιλήψεις τους και την εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ η ικανοποίηση από την καριέρα τους είναι παρόμοια (Cedefop, 2017:91-93).

Η έρευνα (Cedefop, 2017) παρέχει μια γενικά θετική εικόνα της ΕΕΚ στην Ευρώπη. Παρά τις πολυάριθμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών του προϋπολογισμού σε μια αγορά εργασίας η οποία ακόμη δεν έχει ανακάμψει από μια μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης σε πολλά κράτη μέλη, οι ευρωπαίοι πολίτες τείνουν να έχουν μια θετική στάση απέναντι στην ΕΕΚ, την ποιότητά της και την αποτελεσματικότητά της (Cedefop, 2017:91-93).

Οι πολίτες (Cedefop, 2017) εκτιμούν την ΕΕΚ ως μέσο για την εξεύρεση θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της οικονομίας, τη μείωση της ανεργίας και την αντιμετώπιση της κοινωνικής ένταξης. Ωστόσο, ταυτόχρονα, σε πάρα πολλές ευρωπαϊκές χώρες, η ΕΕΚ εξακολουθεί να μην εκτιμάται αντίστοιχα με τη γενική εκπαίδευση, και να εξακολουθεί να θεωρείται ως δεύτερη επιλογή για τους μαθητές δεύτερης κατηγορίας (Cedefop, 2017:91-93).

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Cedefop, 2017) θεωρείται συχνά ως ένας τύπος εκπαίδευσης που επιτρέπει την γρήγορη εξασφάλιση εργασίας, αλλά όχι απαραίτητα καλά αμειβόμενη ή καλή εργασία. Η ΕΕΚ δεν θεωρείται επίσης ότι

προσφέρει ευκαιρίες προόδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό είναι ένα σημαντικό επιχείρημα για όσους επέλεξαν τη γενική εκπαίδευση. Ωστόσο, οι μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση για τον προσδιορισμό παραγόντων που επηρεάζουν την εικόνα της ΕΕΚ στα διαφορετικά εθνικά πλαίσια, (Cedefop, 2017:91-93).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop (2009), όσον αφορά την πρόσβαση από την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αυτή βελτιώθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, συμβάλλοντας στην προώθηση της ισοτιμίας μεταξύ της επαγγελματικής και της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, (Cedefop, 2009:72). Ορισμένες χώρες προσπαθούν να βελτιώσουν την πρόσβαση των ατόμων που παρακολουθούν επαγγελματικά προγράμματα εκπαίδευσης, μέσω ενός ενιαίου συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (όπως η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο), (Cedefop, 2009:72). Ενώ σε άλλες χώρες επιδιώκεται να διαφοροποιηθεί το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διευκολύνοντας με αυτό τον τρόπο την πρόσβαση των αποφοίτων της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επίσης, ορισμένες πολυτεχνικές σχολές, αποσκοπούν στην προσέλκυση αποφοίτων από γενικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Και αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένας τρόπος προώθησης της ισότιμης εκτίμησης της επαγγελματικής και γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, (Cedefop, 2009:72).

Η ελκυστικότητα της ΕΕΚ (Cedefop, 2009), βασίζεται στις επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες οι οποίες ουσιαστικά οδηγούν στις ευκαιρίες απασχόλησης και εισοδήματος. Οι επιχειρήσεις εκτιμούν την ΕΕΚ όταν τους παρέχει εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό το οποίο ταιριάζει με τις ανάγκες τους, (Cedefop, 2009:69). Η εκτίμηση της ΕΕΚ για την κοινωνία είναι σχεδόν η ίδια με αυτή της γενικής εκπαίδευσης. Συμβάλλει στη θετική εικόνα και στην ανταγωνιστικότητα της χώρας στην παγκόσμια αγορά, αυξάνει μακροπρόθεσμα τα πιθανά φορολογικά έσοδα και στηρίζει την κοινωνική σταθερότητα, (Cedefop, 2009:69). Σε διαφορετικές χώρες, οι αντίστοιχοι παράγοντες που σχετίζονται με την ιστορία, την κοινωνική ανάπτυξη και τις επαγγελματικές δομές, καθώς και με τους κύριους προσανατολισμούς της εκπαιδευτικής πολιτικής, έχουν σημαντική επίδραση στην κατάσταση και την εκτίμηση της ΕΕΚ, (Cedefop, 2009:69).

Η ΕΕΚ (Cedefop, 2009) είναι σημαντική τόσο για τα άτομα, όσο και για την αγορά εργασίας, την οικονομία και την κοινωνική συνοχή. Μερικές από τις προσεγγίσεις για την αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ (Cedefop, 2009:72), αφορούν στη βελτιωμένη κινητικότητα, τόσο την κάθετη όσο και την οριζόντια, στη μάθηση και στην αναγνώριση προηγούμενης μάθησης. Η βελτίωση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ είναι ένας στόχος ο οποίος μπορεί να προσεγγιστεί μόνο με τη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή της για την κάλυψη των νέων απαιτήσεων, (Cedefop, 2009:72).

Είναι σημαντικό (Cedefop, 2009:69) να παρέχονται στους εκπαιδευόμενους των προγραμμάτων της ΕΕΚ επαρκείς και προσαρμοσμένες πληροφορίες καθοδήγησης, ώστε να κατανοούν το φάσμα των δυνατοτήτων που τους προσφέρονται. Ευέλικτες προσφορές ειδικά για ενήλικες εκπαιδευόμενους, οι οποίοι θα τους επιτρέπουν να οικοδομήσουν την ατομική τους πορεία και να δουν την πιθανές εξελίξεις, φαίνεται επίσης να είναι κρίσιμες, (Cedefop, 2009:69). Για τους εργοδότες και τις επιχειρήσεις, είναι σημαντικό η ΕΕΚ να συμβάλλει στην καλύτερη προετοιμασία των νέων, και να παρέχει στήριξη στον προγραμματισμό ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού τους. Συμβάλλει στη διατήρηση μιας σύγχρονης κατανόησης του τομέα και των επαγγελματών τους μέσω της ενεργού συμμετοχής τους στην ανάπτυξη προτύπων, (Cedefop, 2009:69).

Σε συστημικό επίπεδο (Cedefop, 2009:72), η παροχή μιας καλύτερης και προσαρμοσμένης υπηρεσίας στους πολίτες και τις επιχειρήσεις και η αύξηση της διαφάνειας όσον αφορά την προσφορά και τα προσόντα συμβάλλουν στην ελκυστικότητα της ΕΕΚ. Οι καλές σχέσεις εργασίας με τους βασικούς παράγοντες των προγραμμάτων ΕΕΚ σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ομαλότερη μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση, κυρίως για τους νέους, (Cedefop, 2009:69).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας του Leney (2004), υπάρχουν μικτές ενδείξεις ότι η ελκυστικότητα των προγραμμάτων της ΕΕΚ αυξάνεται, λόγω των περιορισμών στην παροχή δεδομένων, (Leney, 2004:72). Σε πολλές χώρες αναφέρεται ότι η ΕΕΚ εξακολουθεί να μη θεωρείται ισότιμη σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση. Όλες οι χώρες οι οποίες μελετήθηκαν, αναφέρουν την εισαγωγή μέτρων για την αύξηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ για νέους και ενήλικες, (Leney, 2004:72).

Ένα μάλλον δημοφιλές μέτρο (Leney, 2004) που απευθύνεται στους νέους της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι να καταστήσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο προσιτή στους σπουδαστές των προγραμμάτων της ΕΕΚ, (Leney, 2004:72). Επίσης, κάποιες χώρες προσπαθούν να αυξήσουν την ελκυστικότητα της ΕΕΚ για τους σπουδαστές μέσω παιδαγωγικών μεταρρυθμίσεων ή τη διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών διαδρομών των προγραμμάτων της ΕΕΚ, την καθιέρωση ή βελτίωση των συστημάτων καθοδήγησης και συμβουλευτικής, την ενσωμάτωση επαγγελματικών αντικειμένων σε γενικά εκπαιδευτικά προγράμματα και το αντίστροφο, καθώς και την προώθηση εκστρατειών ενημέρωσης και προώθησης της ΕΕΚ, (Leney, 2004:72).

Η έλλειψη στοιχείων σχετικά με τη συμμετοχή των νέων στα προγράμματα της ΕΕΚ, (Leney, 2004:72) αποτελεί σοβαρό μειονέκτημα για την πολιτική αξιολόγηση των δράσεων και τον ασφαλή επαναπροσανατολισμό των πολιτικών ως προς τα μέτρα που αποδείχθηκαν επιτυχημένα σε άλλες χώρες. Όσον αφορά στη συμμετοχή στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Leney, 2004:72), στα δημοφιλή μέτρα ανήκουν η εισαγωγή οικονομικών κινήτρων για ιδιώτες και επιχειρήσεις, η προώθηση προγραμμάτων υπηρεσιών συμβουλευτικής και καθοδήγησης για τους εκπαιδευόμενους και η παροχή συμβουλευτικής σε υπηρεσίες και επιχειρήσεις. Η πλειοψηφία των Ευρωπαίων πολιτών ισχυρίζονται ότι δεν είναι διατεθειμένοι να επενδύσουν στη μάθηση, ακόμη και αν οι επενδύσεις θα οδηγήσουν σε αυξημένα ιδιωτικά οφέλη, (Leney, 2004:72).

Από τα συμπεράσματα της έρευνας του Ratnata (2013), γίνεται σαφές ότι πρέπει να ενισχυθεί η εικόνα και η ελκυστικότητα της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ινδονησιακή κοινωνία, (Ratnata, 2013:10). Θα πρέπει να αναπτυχθεί η ποιότητα της παροχής της ΤΠΕ (Ratnata, 2013:10), ώστε οι ικανότητες των αποφοίτων να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της απασχόλησης στις επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις προσπάθειες βελτίωσης της εικόνας και της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, η κυβέρνηση θα πρέπει να αναπτύξει ένα κοινοτικό πρόγραμμα για την ομαλότερη πορεία συνέχισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, (Ratnata, 2013:10).

Μέχρι στιγμής (Ratnata, 2013), η εικόνα και η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης εξακολουθεί να μην είναι καλή και η επιλογή ενός επαγγελματικού σχολείου οφείλεται σε οικονομικά κριτήρια, ελπίζοντας ότι οι μαθητευόμενοι μετά την

αποφοίτησή τους από την επαγγελματική σχολή θα είναι σύντομα σε θέση να στηρίξουν οικονομικά τις οικογένειές τους, (Ratnata, 2013:10).

Στη δημόσια αντίληψη (Ratnata, 2013), εξακολουθεί να πιστεύεται ότι η επαγγελματική εκπαίδευση παράγει απλούς εργάτες. Αυτή η αντίληψη παραμένει κυρίαρχη λόγω της παράδοσης και σε άλλες χώρες, όπως είναι η Κίνα, η Κορέα και η Ινδία, (Ratnata, 2013:11). Η κυβέρνηση της Ινδονησίας προσπαθεί να βελτιώσει την ποιότητα, την εικόνα και την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης διευκολύνοντας τη μετάβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, (Ratnata, 2013:11).

Μέχρι σήμερα στην Ινδονησία (Ratnata, 2013), το εργατικό δυναμικό που αποφοιτά από την ΕΕΚ εξακολουθεί να θεωρείται ότι δεν έχει επαρκείς δεξιότητες και οι μισθοί που προσφέρονται δεν είναι καλοί. Εάν στο μέλλον θα εφαρμοστούν κυβερνητικές πολιτικές που θα οδηγήσουν στην κατάλληλη αμοιβή των ειδικευμένων εργαζομένων, τότε ίσως να ενθαρρυνθούν οι νεότερες γενιές να επιλέξουν την εκπαιδευτική τους πορεία μέσω της ΕΕΚ και τελικά η εικόνα της και η ελκυστικότητά της να ενισχυθούν, (Ratnata, 2013:11).

Σε παρόμοια αποτελέσματα καταλήγει και η Παϊδούση (2016), συμπεραίνοντας ότι ο τρόπος εφαρμογής της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα, αναπαράγει κοινωνικές και έμφυλες ανισότητες, (Παϊδούση, 2016:29). Ο μαθητικός πληθυσμός, ο οποίος ακολουθεί κυρίως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προέρχεται από γονείς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, χαρακτηρίζεται από χαμηλές σχολικές επιδόσεις και μικρά ποσοστά επιτυχίας στα ΑΤΕΙ και Πανεπιστήμια, και αποτελείται κυρίως από αγόρια, (Παϊδούση, 2016:29). Αυτά τα χαρακτηριστικά ενισχύουν τη διαχρονική αντίληψη στη χώρα μας, ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί δεύτερης κατηγορίας εκπαιδευτική επιλογή, (Παϊδούση, 2016:29). Έτσι περιορίζονται οι κοινωνικές και εργασιακές προοπτικές κινητικότητας των αποφοίτων της, και κυρίως των νέων γυναικών, (Παϊδούση, 2016:29).

Και οι Tessaring & Wannan (2004) συνοψίζοντας συμπεραίνουν ότι, αν και η ΕΕΚ συμβάλλει στην ατομική, εταιρική, οικονομική και κοινωνική απόδοση, σε ορισμένες χώρες δεν είναι τόσο ελκυστική όσο η γενική εκπαίδευση, όπως προκύπτει από τα ποσοστά συμμετοχής σε αυτή, (Tessaring & Wannan, 2004:18).

Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (Tessaring & Wannan, 2004), έχουν υψηλά ποσοστά νεαρών ανδρών σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ τα ποσοστά των γυναικών είναι μικρότερα, (Tessaring & Wannan, 2004:18). Το ποσοστό των νέων στην αρχική EEK σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση παρουσιάζει αύξηση στα περισσότερα από τα παλαιά κράτη μέλη, ενώ μειώνονται στα περισσότερα από τα νέα κράτη μέλη (Tessaring & Wannan, 2004:18).

Ενόψει της συχνά αβέβαιης κατάστασης της αγοράς εργασίας για τις γυναίκες (Tessaring & Wannan, 2004:18), η συμμετοχή τους στην EEK πρέπει να αυξηθεί μέσω στοχοθετημένων προγραμμάτων και ενημερωτικών εκστρατειών για την προβολή της εικόνας της EEK, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματιών που παραδοσιακά ανήκουν στους άνδρες αλλά παρέχουν σαφείς προοπτικές σταδιοδρομίας και για τις γυναίκες, (Tessaring & Wannan, 2004:18). Οι χώρες με μειωμένη συμμετοχή στην αρχική EEK πρέπει να λάβουν μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της τάσης. (Tessaring & Wannan, 2004:18).

Στις ευρωπαϊκές χώρες (Tessaring & Wannan, 2004), αυξάνεται η ευελιξία μέσω διαφόρων δράσεων και το συνδυασμό αυτών, όπως είναι η διεύρυνση των οδών μάθησης, νέες μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης, και προσαρμοσμένα προγράμματα σπουδών στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητευόμενων, (Tessaring & Wannan, 2004:41). Τα μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην αύξηση της ελκυστικότητας της EEK περιλαμβάνουν, την προσαρμογή και εφαρμογή των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων, τη θέσπιση προγραμμάτων βασισμένων στις ικανότητες, και τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων. (Tessaring & Wannan, 2004:41).

Η EEK (Tessaring & Wannan, 2004), περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία και μορφές όπως είναι η προ-επαγγελματική κατάρτιση, η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η εκπαίδευση στο χώρο εργασίας, η μεταδευτεροβάθμια EEK, σύντομα μαθήματα κατάρτισης και η κατάρτιση στην αγορά εργασίας για τους ανέργους. Ορισμένες μορφές μπορεί να είναι πιο ελκυστικές από άλλες. Αυτό εξηγεί εν μέρει τους διαφορετικούς βαθμούς συμμετοχής στις διάφορες χώρες. Για να αυξηθεί η ελκυστικότητα και το κύρος της EEK, οι χώρες θα πρέπει να διασφαλίζουν συστηματικά ότι η EEK παρέχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, (Tessaring & Wannan, 2004:41).

Ο Winch (2013) προτείνει για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης να ληφθούν βραχυπρόθεσμα ορισμένα αποτελεσματικά μέτρα, (Winch, 2013:89).

Ένα σημαντικό μέτρο για την ενθάρρυνση των ατόμων, αποτελεί η πιστοποίηση προηγούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων, σε συνδυασμό με την πρόσβαση σε προσόντα που επιτρέπουν την εξέλιξη στην αγορά εργασίας και στο εκπαιδευτικό σύστημα, (Winch, 2013:89). Επίσης σημαντική θεωρεί τη διαπερατότητα ενός εκπαιδευτικού συστήματος, και ως εκ τούτου είναι σημαντικό τα επαγγελματικά προσόντα να περιλαμβάνουν τόσο τεχνικές όσο και γενικές γνώσεις. Η μαθητεία, η οποία συνδυάζει την πρακτική άσκηση, την τεχνογνωσία, τη γενική εκπαίδευση και την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη, παρέχει, λόγω της απασχόλησης των μαθητευόμενων σε ρεαλιστικές συνθήκες εργασίας, τη δυνατότητα να είναι ελκυστική για τους νέους, (Winch, 2013:89). Σημαντικό είναι και το εθνικό πλαίσιο, το οποίο διασφαλίζει την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών, των προσόντων, της παιδαγωγικής εκπαίδευσης και της αξιολόγησης, όπως και οι κατάλληλα καταρτισμένοι εκπαιδευτές. Τέλος θα πρέπει να βελτιωθεί η καθοδήγηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και η εικόνα της ώστε να αναδειχθούν τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από ένα υψηλής ποιότητας σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, (Winch, 2013:89).

Οι Ιωαννίδου και Σταύρου (2013) διαπιστώνουν ότι για την αύξηση της ελκυστικότητας θα πρέπει να είναι ισότιμες η γενική και η επαγγελματική εκπαίδευση και να διευκολυνθεί η διαπερατότητα των συστημάτων εκπαίδευσης. Επίσης σημαντική είναι και η βελτίωση της ποιότητας και ο καθορισμός του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Συμπεραίνουν επίσης ότι η αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης συνδέεται με τη βελτίωση της ποιότητας, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12), και με τις υποδομές, τα αναλυτικά προγράμματα, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την αξιολόγηση της διδασκαλίας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ακόμη θεωρεί σημαντικά τα κριτήρια και τους δείκτες του «Ευρωπαϊκού Πλαισίου Διασφάλισης Ποιότητας για την Επαγγελματική Εκπαίδευση (EQAVET) όπως και του Εθνικού Πλαισίου για τη Διασφάλιση Ποιότητας στη Δια Βίου Μάθηση, π3», (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop (2012), υπάρχει ορατή πρόοδος σε διάφορους τομείς, ιδίως στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού και του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στη μάθηση στο χώρο εργασίας και στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, (Cedefop, 2012:95).

Επίσης απαιτούνται Cedefop (2012), περισσότερες ενέργειες σχετικά με την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων όσον αφορά την παροχή της ΕΕΚ στην αγορά εργασίας, όπως και περαιτέρω προσοχή στη χρήση κινήτρων για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών (Cedefop, 2012:96). Οι ευρωπαϊκές αρχές θα πρέπει να αλληλεπιδράσουν περισσότερο ώστε να έχουν μεγαλύτερη συνοχή προς όφελος των ευρωπαίων πολιτών, (Cedefop, 2012:97).

Ενώ σύμφωνα με τις Thomann και Mouillour (2013), το μνημόνιο του Βερολίνου χρησιμοποιεί ως σημείο αναφοράς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της γερμανικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, ώστε να καταγράψει τα στοιχεία της ελκυστικότητας της μαθητείας, για τις υπόλοιπες χώρες, (Thomann και Mouillour, 2013:48). Ο περαιτέρω σχεδιασμός αποτελείται από ευέλικτες λύσεις προσανατολισμένες στη ζήτηση όπως αυτή προκύπτει στα αντίστοιχα εθνικά πλαίσια. Το επίκεντρο είναι η δημιουργία θέσεων κατάρτισης, η προσέλκυση εταιρειών για κατάρτιση στο χώρο εργασίας και η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτά τα σημεία συνδέονται στενά με τα ζητήματα της οικονομικής, εργασιακής και κοινωνικής πολιτικής. Οι ανάγκες των εκπαιδευομένων και η ποιότητα της εκπαίδευσης απαιτούν συνεχή προσαρμογή σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο εργασιακό πλαίσιο, και αποτελούν σημαντικούς και καθοριστικούς παράγοντες ενός ελκυστικού συστήματος ΕΕΚ, (Thomann και Mouillour, 2013:48).

Κεφάλαιο 4

Περιγραφή της έρευνας

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εμπειρική έρευνα η οποία διεξήχθη στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διατριβής. Αρχικά επιχειρείται μια προσέγγιση του πρόσφατου νομοθετικού πλαισίου με στοιχεία από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα και συνέχεια παρουσιάζονται το θέμα, ο στόχος, τα ερευνητικά ερωτήματα και η εννοιολόγηση των ονομαστικών και λειτουργικών ορισμών της έρευνας. Ακολουθεί το μεθοδολογικό πλαίσιο, η ερευνητική διαδικασία, η παρουσίαση του εργαλείου συλλογής δεδομένων, η περιγραφή του, οι περιορισμοί και οι αξιοπιστία και η εγκυρότητα της έρευνας. Τέλος, γίνεται η ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων, και παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα. Ο οδηγός συνέντευξης παρουσιάζεται στο παράρτημα, (βλ. παράρτημα Α).

4.1 Η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα

Για την καλύτερη κατανόηση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η έρευνα, παρατίθενται παρακάτω ορισμένα βασικά στοιχεία, τα οποία αφορούν στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα, όπως διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια. Με ιδιαίτερα έμφαση σε ορισμένες πτυχές των δομών της τυπικής και μη τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας, γίνεται αναφορά σε θέματα λειτουργίας σχετικά με τα ΕΠΑ.Λ., τα Ι.Ε.Κ., τις ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. και τη μαθητεία. Παρουσιάζονται τα ωράρια λειτουργίας, τα όρια ηλικίας, ο χρόνος που απαιτείται για τη φοίτηση στις επαγγελματικές ειδικότητες και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν οι ειδικότητες στα ΕΠΑ.Λ., τα Ι.Ε.Κ., και τις ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ..

Ένα μεγάλο πλήγμα για την επαγγελματική εκπαίδευση αποτέλεσε ο νόμος 4172/13 (ΦΕΚ Α' 167), ο οποίος αφορά στη «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα

εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 (ΦΕΚ Α' 167) και άλλες διατάξεις». Στο άρθρο 82 του εν λόγω νόμου, το οποίο αφορά στην «κατάργηση ειδικοτήτων κατά κλάδο και κατηγορία του προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», καταργούνται στο πρώτο εδάφιο συνολικά πενήντα ειδικότητες των αντίστοιχων κλάδων και κατηγοριών του προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως και το σύνολο των κατεχόμενων από το προσωπικό αυτό οργανικών θέσεων.

Με το νόμο 4186/13 (ΦΕΚ Α' 193) που αφορά στην «αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις, και με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», επαναπροσδιορίζεται μεταξύ άλλων και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.). Στο άρθρο 8, το οποίο αφορά στις «ομάδες προσανατολισμού, τους τομείς και τις ειδικότητες του Επαγγελματικού Λυκείου», απουσιάζουν πλέον οι ειδικότητες των ομάδων προσανατολισμού οι οποίες είχαν καταργηθεί με το άρθρο 82 του νόμου 4172/13 (ΦΕΚ Α' 167) που προηγήθηκε.

Με το νόμο 4325/15 (ΦΕΚ Α' 47), ο οποίος αφορά στον «Εκδημοκρατισμό της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις», στο άρθρο 18, το οποίο αφορά στην «επανασύσταση των καταργηθέντων κλάδων και ειδικοτήτων και κατάταξη του προσωπικού», σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, επανασυστήνονται αυτοδικαίως οι ειδικότητες και κλάδοι του προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που καταργήθηκαν με το άρθρο 82 του νόμου 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167). Ενώ στο άρθρο 5 του νόμου 4325/15 (ΦΕΚ Α' 47), το οποίο αφορά στην «έννοια και ίδρυση Επαγγελματικών Λυκείων», αναφέρονται συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία αφορούν στην ίδρυση ημερήσιων και εσπερινών ΕΠΑ.Λ..

Με το νόμο 4327/15 (ΦΕΚ Α' 50), ο οποίος αφορά στα «Επείγοντα μέτρα για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις», στο άρθρο 6, το οποίο αφορά στην «επανασύσταση των καταργηθεισών ειδικοτήτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης», προστίθενται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, οι ομάδες προσανατολισμού με τους αντίστοιχους τομείς και τις αντίστοιχες ειδικότητες στο άρθρο 8 του νόμο 4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193), (όπου και απουσίαζαν).

Με το νόμο 4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193), στο άρθρο 5, το οποίο αφορά στην «έννοια και ίδρυση» των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.), ορίζεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο ότι «η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται από το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.), (ημερήσιο και εσπερινό)».

Τόσο τα ημερήσια όσο και τα εσπερινά ΕΠΑ.Λ. αποτελούν σήμερα στη χώρα μας τις μοναδικές δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι οποίες παρέχουν στους απόφοιτους τη δυνατότητα απόκτησης απολυτήριου τίτλου Λυκείου, ή /και την απόκτηση πτυχίου ειδικότητας επιπέδου 4. Στα ΕΠΑ.Λ., ημερήσιο και εσπερινό, έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν και οι ενήλικες μαθητές δίχως ηλικιακούς περιορισμούς, και να αποκτήσουν πτυχίο επιπέδου 4, παρακολουθώντας μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για δύο σχολικά έτη για το ημερήσιο και για τρία σχολικά έτη για το εσπερινό ΕΠΑ.Λ.. Μοναδική προϋπόθεση είναι, η ύπαρξη τίτλου αποφοίτησης τουλάχιστον ενδεικτικού της Α΄ Τάξης Λυκείου, είτε επαγγελματικού ή γενικού.

Επιπλέον, σε όσους έχουν αποκτήσει πτυχίο ειδικότητας δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης του προγράμματος της μαθητείας, δηλαδή του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος μαθητείας, οι απόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος σε εξετάσεις πιστοποίησης, ώστε να αναβαθμίσουν το πτυχίο ειδικότητάς τους σε επίπεδο 5.

Με το νόμο 4186/13 (ΦΕΚ Α΄ 193), στο άρθρο 7, ο οποίος αφορά στη «διάρθρωση σπουδών Επαγγελματικού Λυκείου και τις τάξεις Μαθητείας», σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, το Επαγγελματικό Λύκειο προσφέρει δύο κύκλους σπουδών, οι οποίοι ανήκουν στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, και αποτελούν το «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» και το «Μεταδευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών», δηλαδή την «Τάξη Μαθητείας», η οποία είναι προαιρετική, και στην οποία εγγράφονται οι κάτοχοι απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών του ΕΠΑ.Λ.. Τα «ειδικά θέματα Μαθητείας» καθορίζονται στο άρθρο 14, του ίδιου νόμου.

Μαθητεία είναι το εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο συνδυάζει τη θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση στην τάξη με την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Η μαθητεία προσφέρεται σήμερα στην Ελλάδα, από τα ΕΠΑ.Λ., από τα Ι.Ε.Κ. και από τις ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ., και για κάθε περίπτωση ισχύουν ιδιαίτερες προϋποθέσεις.

Όσον αφορά το Μεταλυκειακό Έτος-Τάξη Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ., υπάρχει ηλικιακός περιορισμός, και απευθύνεται σε ηλικίες από 18 έως 24 ετών. Το πρόγραμμα του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ., λειτούργησε την πρώτη φάση υλοποίησής του, από τις 10-3-2017 με επτά ειδικότητες σε τμήματα μαθητείας ΕΠΑ.Λ..

Οι ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του ΟΑΕΔ είναι σχολές που ανήκουν στη τυπική Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση και ορίζονται από το νόμο 3475/06 (ΦΕΚ Α' 146), ο οποίος αφορά στην «οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις». Στις σχολές αυτές διδάσκονται αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας, η φοίτηση διαρκεί 2 σχολικά έτη κατά τη διάρκεια των οποίων οι μαθητές παρακολουθούν θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα στην ΕΠΑ.Σ. και παράλληλα πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε εργασίες συναφείς προς την ειδικότητά τους. Η εισαγωγή στις ΕΠΑ.Σ. επιτυγχάνεται μετά από αίτηση και μοριοδότηση συγκεκριμένων κριτηρίων των υποψηφίων, όπως είναι ο βαθμός του τίτλου σπουδών τους, και κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια. Δικαίωμα εγγραφής σ' αυτές έχουν οι κάτοχοι τουλάχιστον ενδεικτικού Α' Τάξης Λυκείου και ηλικίας έως 23 ετών. Ο ηλικιακός περιορισμός μαζί με τα κριτήρια επιλογής, αποτελούν έναν σχεδόν απαγορευτικό συνδυασμό για τη φοίτηση ενηλίκων.

Μία άλλη λύση για την επαγγελματική εκπαίδευση όσον αφορά τους ενήλικες, αποτελούν τα Ι.Ε.Κ.. Το ωράριο λειτουργίας είναι συνήθως απογευματινό, η φοίτηση διαρκεί συνήθως δύο έτη, εκτός εάν συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι και υπάρχει ήδη πτυχίο συναφούς ειδικότητας, οπότε η διάρκεια φοίτησης μειώνεται σε ένα έτος. Σε αντίθεση με τα ΕΠΑ.Λ., τα Ι.Ε.Κ. ανήκουν στη μη τυπική εκπαίδευση και οι ειδικότητες οι οποίες προσφέρονται μεταβάλλονται ανά εξάμηνο. Η λειτουργία των νέων προτάσεων των επαγγελματικών ειδικοτήτων θα πρέπει να εγκρίνονται για κάθε εξάμηνο εκ νέου, και επίσης η λειτουργία κάποιας επαγγελματικής ειδικότητας εξαρτάται και από τον αριθμό των συμμετεχόντων οι οποίοι θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον για αυτή. Μετά την επιτυχή παρακολούθηση ενός προγράμματος ειδικότητας, οι σπουδαστές λαμβάνουν βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης, και έχουν τη δυνατότητα να πάρουν μέρος σε εξετάσεις πιστοποίησης, ώστε να λάβουν και το πτυχίο ειδικότητάς τους, επιπέδου 5.

Η Έννοια και η Ίδρυση των Ι.Ε.Κ. ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 23 του νόμου 4186/13 (ΦΕΚ Α' 193), το οποίο αφορά στα «Ίνστιτούτα επαγγελματικής Κατάρτισης» αναφέρεται στο κεφάλαιο Δ', «Οργάνωση και λειτουργία φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης», ενώ στο άρθρο 24 του ίδιου νόμου καθορίζονται οι ομάδες προσανατολισμού, οι τομείς και οι ειδικότητες του Ι.Ε.Κ..

Το ελληνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαμορφώνεται, σύμφωνα με τους Ιωαννίδου και Σταύρου (2013) «βάσει εθνικών παραδόσεων και ιστορικό - πολιτιστικών εξελίξεων. Ο χαρακτήρας τους είναι κυρίως εργαλειακός και συμβάλλουν στην επίτευξη συγκεκριμένων εθνικών, πολιτικών, οικονομικών,

κοινωνικών, δημοκρατικών ή ατομικών επιδιώξεων. Για το λόγο αυτό αυτό, τόσο η ποιότητα όσο και οι αποδόσεις της επαγγελματικής εκπαίδευσης εξαρτώνται από τις συνθήκες και τους συσχετισμούς που επικρατούν στην κοινωνία, όπου αυτή είναι ενταγμένη, καθώς και από το βαθμό στον οποίο η επαγγελματική εκπαίδευση επιτυγχάνει τους στόχους της», (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:2).

Επίσης, σύμφωνα με τους Ιωαννίδου και Σταύρου (2013), «η διασύνδεση μεταξύ αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης αποτελεί μια επιπρόσθετη πρόκληση. Η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση συχνά αποσκοπεί στην κάλυψη ενδεχόμενων κενών που άφησαν η γενική και η επαγγελματική εκπαίδευση, αντί να στοχεύει στην ανανέωση γνώσεων και δεξιοτήτων που υπαγορεύονται από την τεχνολογική πρόοδο. Εκτός τούτου, τα επιμορφωτικά προγράμματα, που επιδοτούνται γενναιόδωρα από το ΕΚΤ τα τελευταία χρόνια, επικρίνονται για πολύ σοβαρές αστοχίες και μεγάλες σπατάλες», (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Για τους ενήλικες στη χώρα μας, οι επιλογές για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι πολύ περιορισμένες. Ως εκ τούτου είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον η διερεύνηση των παραγόντων εκείνων, που μπορούν να καταστήσουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ελκυστική, για τους ενήλικες οι οποίοι επέλεξαν να φοιτήσουν σε ΕΠΑ.Λ..

4.2 Παρουσίαση και Θέμα της έρευνας

Στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διατριβής διεξήχθη έρευνα η οποία μελετά με συστημική προσέγγιση την ελκυστικότητα των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των ΕΠΑ.Λ. για τους ενήλικες μαθητές. Για τη διεξαγωγή της έρευνας επιλέχθηκαν ενήλικες μαθητές οι οποίοι έχουν ήδη αναλάβει κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς ρόλους και φοιτούν στο 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης κατά το σχολικό έτος 2016 – 2017. Κριτήριο επιλογής τους ήταν επίσης να παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα επαγγελματικής ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη του σχολείου. Αφορμή της επιλογής του συγκεκριμένου πληθυσμού – στόχου αποτέλεσε το γεγονός ότι ενώ οι ενήλικες μαθητές εντάσσονται στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης /

δια βίου μάθησης, το 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης εντάσσεται στις δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το θέμα της έρευνας είναι: η «Συστημική προσέγγιση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο ευρύτερο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η περίπτωση των ενηλίκων μαθητών που φοιτούν στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης».

Για τη διεξαγωγή της επιλέχτηκε η μέθοδος της ποιοτικής έρευνας με ημιδομημένες συνεντεύξεις. Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις διεξάγονται με τη βοήθεια ενός σχεδίου συνέντευξης όπου είναι προκαθορισμένες οι ερωτήσεις, αλλά ταυτόχρονα παρέχει και αρκετή ελευθερία στο συνεντευκτή για να τις αναπροσαρμόσει και να επέμβει στη σειρά τους ανάλογα με τις ανάγκες του συνεντευξιαζόμενου, Ιωσηφίδης (2008:47 κ.ε.).

Ενώ οι ερωτήσεις είναι προκαθορισμένες, παρουσιάζουν ευελιξία στην τροποποίηση, σύμφωνα με την κρίση του συνεντευκτή. Μπορούν να δοθούν περαιτέρω εξηγήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις ανάλογα με τις ανάγκες του ερωτώμενου, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα να προστεθούν κάποιες ερωτήσεις ή και να παραλειφθούν κάποιες από αυτές, (Robson, 2007:321). Οι συνεντεύξεις αποτελούν έναν ευέλικτο και προσαρμοστικό τρόπο για την ποιοτική έρευνα και μελετούν σε βάθος και εντατικά τα ερευνητικά ζητήματα, (Robson, 2007:323).

Στο πλαίσιο αυτής της ποιοτικής έρευνας διεξήχθησαν ημιδομημένες συνεντεύξεις με ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Σε αυτή τη μέθοδο η επαφή με τους συνεντευξιαζόμενους είναι άμεση και η διαδικασία είναι αρκετά ευέλικτη, ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητά από τους συμμετέχοντες τα ερευνητικά ζητήματα και να αποκριθούν δίχως περιορισμούς. Επίσης ήταν δυνατό να γίνουν αντιληπτές και οι μη λεκτικές ενδείξεις με αποτέλεσμα να μη χάνονται χρήσιμες πληροφορίες των αποκρίσεων.

Πριν την έναρξη της κυρίως έρευνας προηγήθηκε πιλοτική έρευνα σε δύο συνεντευξιαζόμενους με σκοπό τη δοκιμή του ερευνητικού εργαλείου. Οι συνεντεύξεις ηχογραφήθηκαν ενώ ταυτόχρονα καταγράφηκαν και σύντομες σημειώσεις, ώστε μετά το πέρας τους να μπορούν να συγκεντρωθούν και να αποδοθούν τα στοιχεία τους με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Σύμφωνα με το Robson, «υπό μία έννοια, όλες οι διερευνήσεις είναι μελέτες περίπτωσης. Λαμβάνουν χώρα σε συγκεκριμένους χρόνους, σε συγκεκριμένους τόπους, με συγκεκριμένους ανθρώπους. Η επισήμανση αυτή σημαίνει ότι η ευελιξία του σχεδίου

που είναι εγγενής στη μελέτη της περίπτωσης, ενυπάρχει σε όλες τις μελέτες μέχρι εμείς να την αφαιρέσουμε από το σχέδιο», (Robson, 2007:219).

Το χαρακτηριστικό αυτής της έρευνας, εάν τεθεί υπό την έννοια της διερεύνησης ως μελέτη περίπτωσης, είναι η επικέντρωση σε ένα μικρό σύνολο περιπτώσεων που διερευνώνται σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον. Το ερευνητικό πλαίσιο περιλαμβάνει τα ποιοτικά δεδομένα αυτών των περιπτώσεων και βασίζεται στην εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου. Στην έρευνα αυτή το σύνολο των περιπτώσεων που μελετώνται, αποτελείται από δεκαπέντε άτομα τα οποία παρουσιάζουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Η έρευνα βασίζεται στην ποιοτική μεθόδου και τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων.

Ένα από τα κοινά χαρακτηριστικά τα οποία παρουσιάζουν αυτά τα άτομα, είναι ότι πρόκειται για ενήλικες μαθητές. Με την έννοια του ενήλικα μαθητή νοούνται για τη συγκεκριμένη έρευνα οι ενήλικες, οι οποίοι έχουν αναλάβει κοινωνικούς και επαγγελματικούς ρόλους. Οι ενήλικοι μαθητές οι οποίοι συμμετείχαν στην έρευνα, παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα επαγγελματικής ειδικότητας στο 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης κατά το σχολικό έτος 2016 – 2017, ενώ εντάσσονται ουσιαστικά στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης / δια βίου μάθησης. Τα ΕΠΑ.Λ., εντάσσονται στις δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και παρέχουν τυπική εκπαίδευση.

4.2.1 Στόχος της έρευνας

Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στην περαιτέρω και σε βάθος διερεύνηση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο ευρύτερο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η διερεύνηση αυτή διεξήχθη στο πλαίσιο ενός συστήματος, όπου αλληλεπιδρούν παράγοντες οικονομικοί, πολιτικοί και κοινωνικοί.

Στόχος της έρευνας είναι, να διερευνηθούν εκείνοι οι παράγοντες, οι οποίοι θα μπορούσαν να καταστήσουν τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πιο ελκυστικά για τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης, όπως και

η διερεύνηση των ενδογενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και

η διερεύνηση των εξωγενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης .

Όσον αφορά στους ενδογενείς παράγοντες, διερευνώνται παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, την ποιότητα των παροχών, την παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Σχετικά με τους εξωγενείς παράγοντες, διερευνώνται οι παράγοντες οι οποίοι αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι ενδογενείς παράγοντες, καθορίζονται από τα χαρακτηριστικά του συστήματος της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για κάθε χώρα ξεχωριστά και εφαρμόζονται σύμφωνα με την εκάστοτε πολιτική (Cedefop, 2014c:20).

Σύμφωνα με τη Watters, αυτά τα χαρακτηριστικά (Watters, 2009, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014:20), μπορεί να αφορούν στη διευκόλυνση της μαθησιακής κινητικότητας, στο βαθμό πρόσβασης στα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες, όπως είναι άτομα χαμηλής ειδίκευσης, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι και μη παραδοσιακοί φοιτητές και εργαλεία αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων, (Watters, 2009, οπ. αναφ. στο Cedefop, 2014c:20).

Οι εξωγενείς παράγοντες, επηρεάζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, και καθορίζονται τόσο από αυτά όσο και από την ελκυστικότητά τους, (Cedefop, 2014c:20).

Στους ευρύτερους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Cedefop, 2014c:37κ.ε.), ανήκουν και οι μακροοικονομικές συνθήκες, οι δημογραφικές τάσεις, τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας και του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος. Επίσης περιλαμβάνονται (Cedefop, 2014c:45 κ.ε.). οι τάσεις της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ζήτησης για συγκεκριμένα επαγγελματικά προσόντα, το επαγγελματικό εισόδημα, το

κύρος των επαγγελμάτων, τα δημογραφικά στοιχεία, η οικονομική εξέλιξη και η απασχόληση και η μετανάστευση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Όπως και παράγοντες οι οποίοι αφορούν στις απόψεις του οικογενειακού περιβάλλοντος και των εκπαιδευτών, στην ελκυστικότητα που αφορά στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς, (Cedefop, 2014c:37 κ.ε.).

4.2.2 Ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας

Σύμφωνα με το στόχο της παραπάνω έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν είναι τα εξής:

Ποιοι είναι οι παράγοντες εκείνοι, που θα μπορούσαν να καταστήσουν τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πιο ελκυστικά για τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης;

Ποιοι είναι οι ενδογενείς παράγοντες που θα μπορούσαν να δράσουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους, ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης;

Ποιοι είναι οι εξωγενείς παράγοντες που θα μπορούσαν να δράσουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους, ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης;

4.2.3 Εννοιολόγηση, ονομαστικοί και λειτουργικοί ορισμοί της έρευνας

Για τους σκοπούς της παραπάνω έρευνας θα ακολουθηθεί η διαδικασία της εννοιολόγησης, δηλαδή θα προσδιοριστούν οι όροι που θα χρησιμοποιηθούν, ώστε να τους αποδοθεί ένα συγκεκριμένο νόημα. Για αυτό το λόγο αποδίδονται παρακάτω αυθαίρετα κάποιοι ορισμοί σε συγκεκριμένους όρους (ονομαστικοί ορισμοί), και καθορίζεται επακριβώς ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι έννοιες αυτές στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας (λειτουργικός ορισμός).

Έτσι ορίζεται ως *ονομαστικός ορισμός* του όρου της **συστημικής προσέγγισης**, ένα σύστημα στο οποίο θα μελετηθεί η ελκυστικότητα των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο ευρύτερο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης σε σχέση με τους εκπαιδευόμενους και τους παράγοντες που επιδρούν σε αυτό, ενώ ορίζεται ως *λειτουργικός ορισμός* του όρου της συστημικής προσέγγισης, το σύστημα στο οποίο θα μελετηθεί η ελκυστικότητα των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο ευρύτερο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης σχετικά με τους με τους ενήλικες μαθητές του 1^{ου} ΕΠΑ.Α. Κατερίνης, και τους παράγοντες που επιδρούν σε αυτό.

Επίσης, ως *ονομαστικός ορισμός* του όρου **των ενδογενών παραγόντων** ορίζονται οι παράγοντες οι οποίοι αφορούν στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής ενώ ορίζεται ως *λειτουργικός ορισμός* του όρου των ενδογενών παραγόντων οι παράγοντες οι οποίοι αφορούν στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής σχετικά με τους με τους ενήλικες μαθητές στο 1^ο ΕΠΑ.Α. Κατερίνης.

Και επίσης, ορίζεται ως *ονομαστικός ορισμός* του όρου **των εξωγενών παραγόντων** οι παράγοντες οι οποίοι αφορούν στους δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ ορίζεται ως *λειτουργικός ορισμός* του όρου των εξωγενών παραγόντων οι παράγοντες οι οποίοι αφορούν στους δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος σχετικά με τους με τους ενήλικες μαθητές στο 1^ο ΕΠΑ.Α. Κατερίνης.

4.3 Μεθοδολογικό πλαίσιο

Παρακάτω αναπτύσσεται αναλυτικά το μεθοδολογικό πλαίσιο και παρουσιάζεται η ερευνητική διαδικασία, το εργαλείο συλλογής δεδομένων, το δείγμα, οι περιορισμοί και η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της έρευνας.

4.3.1 Ερευνητική διαδικασία της έρευνας

Για τη διεξαγωγή της έρευνας διασφαλίστηκαν τα ζητήματα δεοντολογίας της σε όλη τη διάρκειά της, (Bell, 1999 · Ιωσηφίδης, 2008 · Mason, 2011), και στη συνέχεια εγκρίθηκε η διεξαγωγή της από τη διεύθυνση του σχολείου ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση στους συμμετέχοντες.

Σύμφωνα με τη Bell (1999), στο πλαίσιο των κανόνων δεοντολογίας και των καλών τρόπων συμπεριφοράς, ο συνεντευκτής θα πρέπει αρχικά να συστήνεται, να εξηγεί στους συνεντευξιζόμενους το σκοπό της έρευνας, τη διαδικασία στην οποία πρόκειται να εμπλακούν, τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η συμμετοχή τους, τον προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής τους και τη δυνατότητά τους να αποχωρήσουν σε οποιαδήποτε στάδιο διεξαγωγής της έρευνας. Ως εκ τούτου, έγινε αναφορά στη διασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων σε κάθε στάδιο της έρευνας (συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση), και στην απολύτως απόρρητη μεταχείριση των ερευνητικών δεδομένων. Επίσης οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν ότι έχουν τη δυνατότητα να διακόψουν τη συμμετοχή τους στη συνέντευξη, σε οποιοδήποτε στάδιο κατά τη διεξαγωγή της.

Ο πληθυσμός – στόχος αποτελείται από ενήλικες μαθητές που φοιτούν στο 1ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης κατά το σχολικό έτος 2016 – 2017. Οι ενήλικοι μαθητές του πληθυσμού – στόχου εντάσσονται ουσιαστικά στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης / δια βίου μάθησης, ενώ τα ΕΠΑ.Λ. εντάσσονται στις δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και παρέχουν τυπική εκπαίδευση.

Το δείγμα αποτελείται από δεκαπέντε ενήλικες μαθητές με κοινά χαρακτηριστικά. Σε αυτά συγκαταλέγεται το γεγονός ότι έχουν ήδη αναλάβει κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς ρόλους και ότι παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη του ΕΠΑ.Λ..

Η επιλογή του δείγματος έγινε με δειγματοληψία ποσόστωσης βάσει των παραπάνω χαρακτηριστικών του συνολικού πληθυσμού από όπου προέρχεται δηλαδή του συνόλου των ενηλίκων του 1ου ΕΠΑ.Α. Κατερίνης και με σκόπιμη δειγματοληψία βάσει των χαρακτηριστικών του σκοπού της έρευνας δηλαδή οι μαθητές να έχουν ήδη αναλάβει κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς ρόλους και να παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη του ΕΠΑ.Α..

Λόγω των κοινών χαρακτηριστικών που παρουσιάζει ο πληθυσμός – στόχος, όπως είναι ο συγκεκριμένος τόπος και χρόνος και τα συγκεκριμένα άτομα, η έρευνα θα μπορούσε να θεωρηθεί εγγενής στη μελέτη της περίπτωσης υπό την έννοια ότι όλες οι διερευνήσεις είναι μελέτες περίπτωσης, αν και δεν διεξάγεται χρησιμοποιώντας πολλαπλές μεθόδους αποδείξεων ή συλλογής δεδομένων (Robson, 2007:212 κ.ε.).

Η έρευνα διεξήχθη δια ζώσης με ημιδομημένες προσωπικές συνεντεύξεις, ενώ η κάθε συνέντευξη είχε διάρκεια από μία ώρα έως μία ώρα και τριανταπέντε λεπτά της ώρας. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν σε χώρους του 1^{ου} ΕΠΑ.Α. Κατερίνης και εκτός διδακτικού ωραρίου. Λήφθηκε κάθε μέριμνα ώστε η έρευνα να διεξαχθεί σε συνεννόηση και με τη συνεργασία του Διευθυντή του σχολείου και του συλλόγου διδασκόντων της σχολικής μονάδας.

Το χρονοδιάγραμμα διεξαγωγής της έρευνας στη σχολική μονάδα ήταν από τον Ιανουάριο του 2017 μέχρι το Φεβρουάριο του 2017 για τη διεξαγωγή μιας πιλοτικής έρευνας και από το Φεβρουάριο του 2017 μέχρι το Μάρτιο του 2017 για την κυρίως έρευνα.

Η πιλοτική έρευνα διεξήχθη σε δύο συνεντευξιαζόμενους πριν την κυρίως έρευνα. Κατά τη διεξαγωγή της πρώτης πιλοτικής συνέντευξης διαπιστώθηκε η εκτεταμένη χρονική της διάρκεια, η οποία οφειλόταν στη δυσκολία κατανόησης ορισμένων ερωτήσεων του οδηγού συνέντευξης, από τον συνεντευξιαζόμενο. Οι ερωτήσεις αυτές του οδηγού συνέντευξης τροποποιήθηκαν, ώστε να γίνονται ευκολότερα κατανοητές από τους συμμετέχοντες. Στη δεύτερη πιλοτική συνέντευξη εφαρμόστηκε ο αναμορφωμένος οδηγός συνέντευξης. Διαπιστώθηκε ότι έπρεπε να τροποποιηθεί μία ακόμη ερώτηση ως προς την διατύπωσή της. Ο οδηγός συνέντευξης βελτιώθηκε και διαμορφώθηκε στην τελική του μορφή. Οι δύο πιλοτικές έρευνες συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα της έρευνας. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης ήταν ανοικτού τύπου, ώστε οι ερωτώμενοι να έχουν την ελευθερία να αποκριθούν δίχως περιορισμούς. Στον πρώτο άξονα του οδηγού συνέντευξης περιέχονται και κάποιες περισσότερο δομημένες ερωτήσεις, οι οποίες αφορούν σε βασικά δημογραφικά και βιογραφικά στοιχεία των συνεντευξιαζόμενων.

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν ομαλά χωρίς να δημιουργηθούν προβλήματα κατά τη διάρκειά τους. Σύμφωνα με την ευελιξία των ημιδομημένων συνεντεύξεων, η σειρά των ερωτήσεων προσαρμόστηκε στους συνεντευξιαζόμενους, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις κρίθηκε απαραίτητο, να δοθούν και επιπλέον επεξηγήσεις και διευκρινίσεις στο πλαίσιο της συνέντευξης. Για τους συνεντευξιαζόμενους χρησιμοποιήθηκαν ψευδώνυμα, ενώ η κωδικοποίηση των συνεντεύξεων έγινε με τα αρχικά Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14 και Σ15 σύμφωνα με τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις.

4.3.2 Παρουσίαση του εργαλείου συλλογής δεδομένων της έρευνας

Το εργαλείο της έρευνας (βλ. παράρτημα Α) αποτελείται από έναν οδηγό συνέντευξης, ο οποίος περιέχει ανοιχτές ερωτήσεις, ώστε να έχουν τη δυνατότητα οι ερωτώμενοι να απκριθούν δίχως περιορισμούς και ο συνεντευκτής να έχει την ευελιξία και την ελευθερία στην επιλογή της σειράς τους. Ο οδηγός συνέντευξης περιέχει και κάποιες περισσότερο δομημένες ερωτήσεις ώστε να αποκτηθούν και βασικά δημογραφικά και βιογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων, (Robson, 2007 · Ιωσηφίδης, 2008).

Οι ερωτήσεις επιλέγηκαν προσεκτικά ώστε να γίνονται κατανοητές από τους ερωτώμενους (Bell, 1999:143 κ.ε.). Η δομή του σχεδίου της ημιδομημένης συνέντευξης αποτελείται από ανοιχτές ερωτήσεις και περιέχει την εισαγωγή, εύκολες αρχικές ερωτήσεις, τις κύριες ερωτήσεις σε ομάδες ερωτήσεων ή σε ενότητες, τις πιο συγκεκριμένες ή διερευνητικές ερωτήσεις, ερωτήσεις παρότρυνσης ή προτροπής, ερωτήσεις ανάλογα με τις θετικές ή αρνητικές απαντήσεις, κάποια υποβοηθήματα για το συνεντευκτή και απλές και χαλαρές ερωτήσεις για το κλείσιμο. Τέλος, ευχαριστούσα το συνεντευξιαζόμενο για τη συνέντευξη και ακολουθούσε το κλείσιμό της.

Οι άξονες του ερευνητικού εργαλείου (βλ. παράρτημα Α) είναι τρεις, ο πρώτος αφορά στις περισσότερο δομημένες βιογραφικές και δημογραφικές ερωτήσεις ενώ ο δεύτερος και τρίτος άξονας περιλαμβάνουν ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Ο δεύτερος άξονας κυμαίνεται σύμφωνα με τα ερευνητικά ερωτήματα στους *ενδογενείς παράγοντες* που θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε μια συστημική προσέγγιση των προγραμμάτων της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης, ώστε να καταστήσουν περισσότερο ελκυστικά τα

προγράμματα αυτά. Στο δεύτερο άξονα του οδηγού συνέντευξης διερευνώνται οι ενδογενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν στους παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενήλικων μαθητών, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Ο τρίτος άξονας, αφορά στους *εξωγενείς παράγοντες* που θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε μια συστημική προσέγγιση των προγραμμάτων της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης, ώστε να καταστήσουν περισσότερο ελκυστικά τα προγράμματα αυτά. Στον τρίτο άξονα του οδηγού συνέντευξης, διερευνώνται οι εξωγενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

4.3.3 Περιγραφή του δείγματος της έρευνας

Η τεχνική επιλογής των συμμετεχόντων έγινε με δειγματοληψία ποσόστωσης, βάσει γνωστών χαρακτηριστικών του συνολικού πληθυσμού από όπου προέρχονται, ενώ συμπληρωματικά χρησιμοποιήθηκε και η σκόπιμη δειγματοληψία, εφόσον οι συμμετέχοντες πληρούν βασικά χαρακτηριστικά του σκοπού της έρευνας και εξυπηρετούν τους ειδικούς και γενικούς σκοπούς της, (Ιωσηφίδης, 2008:58 κ.ε.).

Ο πληθυσμός – στόχος της έρευνας αποτελείται από ενήλικες μαθητές που φοιτούν στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης κατά το σχολικό έτος 2016 – 2017 και εντάσσονται ουσιαστικά στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης / δια βίου μάθησης, ενώ τα ΕΠΑ.Λ. εντάσσονται στις δομές της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και παρέχουν τυπική εκπαίδευση.

Το δείγμα το οποίο επιλέχτηκε με δειγματοληψία ποσόστωσης και σκόπιμη δειγματοληψία αποτελείται από δεκαπέντε ενήλικες μαθητές. Τα κοινά χαρακτηριστικά του δείγματος, όπως έχει ήδη αναφερθεί, είναι ότι οι ενήλικες μαθητές του δείγματος

έχουν ήδη αναλάβει κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς ρόλους και ότι παρακολουθούν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη του ΕΠΑ.Λ.. Για τα άτομα του δείγματος η έννοια του ενήλικα αναφέρεται όχι μόνο σε ηλικιακά κριτήρια αλλά κυρίως επειδή έχουν αναλάβει κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς ρόλους.

4.3.4 Περιορισμοί της έρευνας

Ο στόχος της ποιοτικής έρευνας είναι η εντατική και σε βάθος μελέτη των ερευνητικών ζητημάτων. Αυτός πετυχαίνεται σε μεγάλο βαθμό με τις συνεντεύξεις οι οποίες αποτελούν έναν «ευέλικτο και προσαρμοστικό τρόπο να μαθαίνουμε πράγματα» (Robson, 2007:323). Όταν οι έρευνες διενεργούνται δια ζώσης, τότε ο συνεντευκτής έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει την κατεύθυνση της ροής της διερεύνησης. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται διάφορες μη λεκτικές ενδείξεις, όπως είναι οι εκφράσεις του προσώπου του συνεντευξιαζόμενου. Αντίστοιχα, και ο συνεντευκτής μπορεί να επηρεάσει τον συνεντευξιαζόμενο, με αποτέλεσμα αυτός να μην εκφράζεται ελεύθερα κατά τις αποκρίσεις του, αλλά να επηρεάζεται από ένα αυξημένο αίσθημα ντροπής και φόβου.

Για το λόγο αυτό κατά τη διαδικασία της έρευνας, δημιουργήθηκε ένα άνετο κλίμα μεταξύ συνεντευκτή και συνεντευξιαζόμενου, που να επιτρέπει να απαντηθούν οι ερωτήσεις με την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη ευθύτητα.

Στη διάρκεια των συνεντεύξεων κρίθηκε πολλές φορές αναγκαίο να τροποποιηθεί η σειρά των ερωτήσεων και να δοθούν επιπλέον διευκρινήσεις σχετικά με αυτές, ώστε να βοηθηθούν οι συνεντευξιαζόμενοι σε αυτή τη διαδικασία. Επίσης παρατηρήθηκε σε πολλές συνεντεύξεις, να μην εστιάζουν μόνο στις ερωτήσεις, αλλά να επεκτείνονται και σε άλλα θέματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις επαναλαμβανόταν κάποιες λέξεις ή και φράσεις μέσα από την ερώτηση ώστε να επικεντρώσουν την απάντησή τους σε αυτή.

Κατά την ανάλυση των δεδομένων έγινε προσπάθεια ώστε να αποδοθεί το νόημα των αποτελεσμάτων σύντομα και περιεκτικά.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων μιας ποιοτικής έρευνας αποτελεί μια χρονοβόρα διαδικασία, στην οποία θα πρέπει να καταβληθεί αρκετή προσπάθεια. Για αυτό το λόγο θα πρέπει να προνοηθεί η ανάλυση των δεδομένων των συνεντεύξεων να είναι αποδοτικές με σύντομο και περιεκτικό τρόπο, (Robson, 2007:344).

4.3.5 Αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας

Για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας μίας έρευνας, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η εγκυρότητά της, (Babbie, 2011:218 κ.ε.).

Για τη συγκεκριμένη έρευνα ακολουθήθηκε η αναλυτική περιγραφή της συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων, ώστε να παρουσιαστεί αναλυτικά και με στοιχεία ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας, και επίσης έγινε χρήση των ενδεικτικών αποσπασμάτων των συνεντεύξεων ώστε να ενδυναμωθεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της.

Εφόσον υπήρξε αρκετός χρόνος και το δείγμα δεν ήταν πολύ μεγάλο, έγινε και έλεγχος συμμετεχόντων, όπου δόθηκαν στους συμμετέχοντες τα συμπεράσματα της ανάλυσης των δεδομένων, ώστε να τα ελέγξουν, και να κρίνουν εάν και κατά πόσο συμφωνούν με τα ευρήματα. Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν με αυτά, και ως εκ τούτου αποτελέσαν σημαντικούς δείκτες εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας.

4.4 Παρουσίαση των δεδομένων

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται η αποκωδικοποίηση των συνεντεύξεων, για κάθε άξονα του οδηγού συνέντευξης ξεχωριστά. Η κωδικοποίηση των συνεντεύξεων έγινε με τα αρχικά Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14 και Σ15 σύμφωνα με τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις.

4.4.1 Ο πρώτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 15 ενήλικες μαθητές του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης, οι οποίοι παρακολουθούσαν κατά το σχολικό έτος 2016-2017 αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη διαφόρων τομέων και ειδικοτήτων.

Από τους συνεντευξιαζόμενους οι 6 ήταν άντρες, ενώ οι 9 γυναίκες. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά τα στοιχεία των συμμετεχόντων, όπως προκύπτουν από τον πρώτο άξονα της συνέντευξης.

Πίνακας 1

Κωδικός συνέντευξης	Φύλο	Ηλικιακή Ομάδα	Οικογενειακή κατάσταση	Αριθμός τέκνων	Επαγγελματική κατάσταση	Τόπος διαμονής	Προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο	Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο	Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο
Σ 1	Άρρεν	37-48	Έγγαμος	2	Εργαζόμενος	Κατερίνη	Πτυχίο Ειδικότητας Επιπ. 4	Στα 3 km	Αυτοκίνητο
Σ 2	Άρρεν	37-48	Άγαμος	-	Εργαζόμενος	Κατερίνη	Πτυχίο Ειδικότητας Επιπ. 4	Στα 3 km	Αυτοκίνητο - Δίκυκλο
Σ 3	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Περιστασιακά	Ν. Τραπεζούντα Πιερίας	Απόφοιτη ΑΕΙ	Στα 10 km	Αυτοκίνητο
Σ 4	Θήλυ	49-59	Έγγαμη	2	Συνταξιούχος	Κατερίνη	Απολυτήριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίνητο - μεταπόδια
Σ 5	Άρρεν	27-36	Άγαμος	-	Εργαζόμενος	Κατερίνη	Απολυτήριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίνητο

Σ 6	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Εργαζόμενος	Κατερίνη	Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας Επιπ. 4	Στα 10 km	Αυτοκίνητο - Δίκυκλο
Σ 7	Θήλυ	27-36	Έγγαμη	-	Περιστασιακά	Κονταριώτισσα Πιερίας	Απόφοιτη ΤΕΙ	Στα 10 km	Λεωφορείο
Σ 8	Θήλυ	27-36	Έγγαμη	1	Περιστασιακά	Κατερίνη	Απόφοιτη ΤΕΙ	Στα 3 km	Αυτοκίνητο
Σ 9	Θήλυ	37-48	Έγγαμη	2	Οικιακά	Κατερίνη	Πτυχίο Ειδικότητας Επιπ. 4	Στα 10 km	Αυτοκίνητο - μεταπόδια
Σ 10	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Περιστασιακά	Κατερίνη	Απόφοιτος ΑΕΙ - Μεταπτυχιακό	Στα 3 km	Ποδήλατο
Σ 11	Θήλυ	37-48	Έγγαμη	1	Εργαζόμενη	Κατερίνη	Απόφοιτη ΑΕΙ	Στα 3 km	Αυτοκίνητο
Σ 12	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Εργαζόμενη	Κατερίνη	Απολυτήριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίνητο
Σ 13	Θήλυ	18-26	Άγαμη	-	Άνεργη	Βροντού Πιερίας	Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας Επιπ. 4	Στα 30 km	Λεωφορείο
Σ 14	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Άνεργος	Κατερίνη	Απόφοιτη	Στα 3 km	Αυτοκίνητο

						ίνη	ος ΑΕΙ	km	ητο
Σ 15	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Περιστασιακά	Κατερίνη	Απόφοιτη ΑΕΙ - Μεταπτυχιακό	Στα 3 km	Αυτοκίνητο

Οι Σ1, Σ2, Σ5, Σ6, Σ10, Σ14 είναι άντρες και οι Σ3, Σ4, Σ7, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ13, Σ15 είναι γυναίκες.

Οι Σ1, Σ2, Σ9, Σ11 ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 37-48, οι Σ3, Σ5, Σ7, Σ8, Σ12, Σ15 ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 27-36, οι Σ6, Σ10, Σ13, Σ14 ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 18-26 και η Σ4 ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 49-59.

Οι Σ1, Σ4, Σ7, Σ8, Σ9, Σ11 είναι έγγαμοι, ενώ οι Σ2, Σ3, Σ5, Σ6, Σ10, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 είναι άγαμοι.

Οι Σ1, Σ4, Σ8, Σ9 και Σ11 έχουν παιδιά. Οι Σ2, Σ3, Σ5, Σ6, Σ7, Σ10, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δεν έχουν παιδιά.

Οι Σ1, Σ2, Σ5, Σ6, Σ11, Σ12 εργάζονται, οι Σ13, Σ14 είναι άνεργοι, οι Σ3, Σ7, Σ8, Σ10, Σ15 εργάζονται περιστασιακά, η Σ9 ασχολείται με τα οικιακά και η Σ4 είναι συνταξιούχος.

Οι Σ1, Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ14, Σ15 κατοικούν στην Κατερίνη, η Σ3 στη Ν. Τραπεζούντα Πιερίας, η Σ7 στην Κονταριώτισσα Πιερίας και η Σ13 στη Βροντού Πιερίας.

Οι Σ1, Σ2, Σ6, Σ9, Σ13 έχουν Πτυχίο Ειδικότητας επιπέδου 4, οι Σ4, Σ5, Σ6, Σ12, Σ13 έχουν Απολυτήριο Λυκείου, οι Σ3, Σ7, Σ8, Σ11, Σ14 είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Τ.Ε.Ι. ή Α.Ε.Ι., και οι Σ10, Σ15 είναι κάτοχοι και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Οι Σ1, Σ2, Σ4, Σ5, Σ8, Σ10, Σ11, Σ12, Σ14, Σ15 έχουν απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο 3km, οι Σ3, Σ6, Σ7, Σ9, έχουν απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο 10km και η Σ13 έχει απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο 30km.

Οι Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ14, Σ15 μετακινούνται με το αυτοκίνητο, οι Σ7, Σ13 με λεωφορείο, ο Σ10 με ποδήλατο και οι Σ4, Σ9 και με τα πόδια και οι Σ2, Σ6 και με δίκυκλο.

4.4.2 Ο δεύτερος άξονας οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες

Στο δεύτερο άξονα του οδηγού συνέντευξης, διερευνώνται οι **ενδογενείς παράγοντες** οι οποίοι αφορούν στους παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων μαθητών, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Στην **1^η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν **ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια** εκπαίδευση η οποία τους προσφέρετε μετά την αποφοίτησή τους από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.).

Οι Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11 θεωρούν ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σ2: «Ναι, θεωρώ την πρόσβαση καλή»

Σ3: «Ναι, τη θεωρώ ικανοποιητική. Είναι σχετικά εύκολη, καλύτερη από αυτή των ΓΕΛ»

Σ4: «Θεωρώ ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια»

Σ5: «Ναι, αλλά δεν πιστεύω ότι θα μου προσφέρει την εξειδίκευση που επιθυμώ»

Σ8: «Ναι, είναι υπέρ μας»

Σ9: «Ναι, οι απόφοιτοι έχουν και επαγγελματική εξειδίκευση»

Σ10: «Ναι, μπορούν να ακολουθήσουν τομείς σχετικά με την ειδικότητα σε ΑΕΙ και ΤΕΙ»

Οι Σ1 και Σ13 εκδηλώνουν ενδιαφέρον για να πάρουν μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο Σ1 αναφέρει ότι σκέφτεται να προσπαθήσει να δώσει κι αυτός πανελλαδικές εξετάσεις μαζί με τους συμμαθητές του. Θα ήθελε να περάσει σε ένα ΤΕΙ, για να λειτουργήσει αυτό ως παράδειγμα για τα παιδιά του. Θα είναι πολύ δύσκολο για αυτόν να το παρακολουθήσει, επειδή το σπίτι του και η δουλειά του βρίσκονται μακριά από τα

πλησιέστερα ΤΕΙ, και οι οικογενειακές και οικονομικές υποχρεώσεις δε του το επιτρέπουν, κυρίως λόγω κρίσης. Δε θα ήθελε να στερήσει όμως τη θέση αυτή από κάποιο άλλο παιδί. Θα πρέπει όμως να γράψει καλά και στα μαθηματικά και στα Νέα Ελληνικά, τα οποία δεν τα διδάσκεται τώρα και έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που τα διδάχθηκε εγώ στο σχολείο.

Η Σ13 αναφέρει ότι ήρθε για να παρακολουθήσει την ειδικότητα που την ενδιέφερε, και στην πορεία έμαθε ότι μπορούσε να περάσει και στην τριτοβάθμια. Δεν το σκέφτηκε αρχικά. Τώρα όμως την ενδιαφέρει. Υπάρχει βέβαια οικονομικό πρόβλημα.

Σ1: *«Σκέφτομαι να προσπαθήσω να δώσω κι εγώ πανελλαδικές εξετάσεις μαζί με τους συμμαθητές μου. Θα ήθελα να περάσω σε ένα ΤΕΙ, για να λειτουργήσει αυτό ως παράδειγμα για τα παιδιά μου. Για εμένα θα είναι πολύ δύσκολο να το παρακολουθήσω, επειδή το σπίτι μου και η δουλειά μου βρίσκονται μακριά από τα πλησιέστερα ΤΕΙ, και οι οικογενειακές και οικονομικές υποχρεώσεις δε μου το επιτρέπουν, κυρίως λόγω κρίσης. Δεν θα ήθελα να στερήσω όμως τη θέση αυτή από κάποιο άλλο παιδί. Θα πρέπει όμως να γράψω καλά και στα μαθηματικά και στα Νέα Ελληνικά, τα οποία δεν τα διδάσκομαι τώρα και έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που τα διδάχθηκα εγώ στο σχολείο».*

Σ13: *«Ήρθα για να παρακολουθήσω την ειδικότητα που με ενδιέφερε, και στην πορεία έμαθα ότι μπορούσα να περάσω και στην τριτοβάθμια. Δεν το σκέφτηκα αρχικά. Τώρα όμως με ενδιαφέρει. Υπάρχει βέβαια οικονομικό πρόβλημα»*

Η Σ7 επισημαίνει ότι παλιότερα όσοι παρακολουθούσαν μόνο ειδικότητα δεν είχαν δικαίωμα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις με πρόσβαση σε σχολές του τομέα τους. Τώρα άλλαξε αυτό.

Σ7: *«Παλιότερα όσοι παρακολουθούσαν μόνο ειδικότητα δεν είχαν δικαίωμα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις με πρόσβαση σε σχολές του τομέα τους. Τώρα άλλαξε αυτό»*

Η Σ11 αναφέρει ότι δεν τη βλέπει αρνητικά. Θεωρεί ότι δε γίνεται σωστή δουλειά στα σχολεία, κατά την προετοιμασία της έναρξης των μαθητών στην τριτοβάθμια.

Σ11: *«Δεν τη βλέπω αρνητικά. Θεωρώ ότι δε γίνεται σωστή δουλειά στα σχολεία, κατά την προετοιμασία της έναρξης των μαθητών στην τριτοβάθμια»*

Οι Σ12, Σ14 και Σ15 παρατηρούν ελλείψεις στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Σ12 θεωρεί ότι δεν καλύπτει όλους τους τομείς. Ο Σ14 αναφέρει ότι θα

έπρεπε να ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ, περισσότερο από το 1% που είναι τώρα. Αυτό θα αναβαθμίσει το ΕΠΑ.Λ. για την κοινωνία. Η Σ15 θεωρεί ότι δεν είναι ικανοποιητική και πολύ μικρό το ποσοστό που έχει πρόσβαση στα ΑΕΙ, ενώ μαθαίνουν πιο χρήσιμα πράγματα στα ΕΠΑ.Λ. από ότι στα ΓΕΛ.

Σ12: «Δεν καλύπτει όλους τους τομείς»

Σ14: «Θα έπρεπε να ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ, περισσότερο από το 1% που είναι τώρα. Αυτό θα αναβαθμίσει το ΕΠΑ.Λ. για την κοινωνία»

Σ15: «Όχι, θεωρώ πολύ μικρό το ποσοστό που έχει πρόσβαση στα ΑΕΙ, ενώ μαθαίνουν πιο χρήσιμα πράγματα στα ΕΠΑ.Λ. από ότι στα ΓΕΛ»

Τέλος, η Σ6 δηλώνει ότι δεν ενδιαφέρεται για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σ6: «Δεν με ενδιαφέρει η τριτοβάθμια εκπαίδευση»

Στη **2^η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για αυτούς (που ανήκουν σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρούνται **ενήλικες**), **κατάλληλο περιβάλλον**.

Οι Σ3, Σ4, Σ12, Σ13, θεωρούν ότι το περιβάλλον δεν είναι κατάλληλο. Η Σ3 θα επιθυμούσε ένα πιο κατάλληλο περιβάλλον. Η Σ4 δεν θεωρεί το περιβάλλον κατάλληλο. Η Σ12 θεωρεί ότι το περιβάλλον δε βοηθάει, ότι υπάρχουν διάφορες ηλικίες, και θα προτιμούσε να είναι με ενήλικες. Ενώ η Σ13 θεωρεί ότι δεν είναι κατάλληλο το περιβάλλον και αισθάνεται λίγο έξω από τα νερά της. Αλλά, με το πέρασ του χρόνου προσαρμόστηκε, και ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα.

Σ3: «Όχι, θα επιθυμούσα ένα πιο κατάλληλο περιβάλλον»

Σ4: «Όχι, δεν θεωρώ το περιβάλλον κατάλληλο»

Σ12: «Όχι απαραίτητα, δε βοηθάει. Έχει λίγο από όλα, διάφορες ηλικίες. Θα προτιμούσα να είμαι με ενήλικες»

Σ13: «Δεν είναι κατάλληλο το περιβάλλον. Αισθάνομαι λίγο έξω από τα νερά μου. Θεωρώ ότι προσαρμόστηκα με το πέρασ του χρόνου. Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα»

Οι Σ8, Σ10, Σ14, Σ15 θεωρούν το περιβάλλον του ΕΠΑ.Λ. όμορφο, κατάλληλο και οικείο αντίστοιχα. Η Σ8 θεωρεί ότι είναι πολύ όμορφα, και υπάρχει πολλή καλή επικοινωνία και με τους καθηγητές. Ο Σ10 θεωρεί ότι για τον ίδιο το περιβάλλον είναι κατάλληλο, αλλά όχι και για τα παιδιά. Ο Σ14 το θεωρεί κατάλληλο περιβάλλον, εφόσον οι μικρότεροι μαθητές έχουν το δικό τους κύκλο. Επίσης διαπιστώνει ότι ο αριθμός ενηλίκων στα ΕΠΑ.Λ είναι μικρός. Η Σ15 θεωρεί ότι επειδή είναι χρόνια στα σχολεία της φαίνεται οικείο το περιβάλλον. Διαπιστώνει μία δυσκολία στον τρόπο σκέψης των παιδιών, που είναι κατά δέκα χρόνια μικρότεροι.

Σ8: «Ναι είναι πολύ όμορφα. Υπάρχει πολλή καλή επικοινωνία και με τους καθηγητές»

Σ10: «Για εμένα είναι κατάλληλο το περιβάλλον, για τα παιδιά δεν είναι»

Σ14: «Ναι το θεωρώ. Οι μικρότεροι έχουν το δικό τους κύκλο. Υπάρχει μικρός αριθμός ενηλίκων στα ΕΠΑ.Λ.»

Σ15: «Επειδή είμαι χρόνια στα σχολεία μου φαίνεται οικείο το περιβάλλον. Το δύσκολο είναι ο τρόπος σκέψης των παιδιών, που είναι κατά δέκα χρόνια μικρότεροι»

Οι Σ1, Σ6 θεωρούν ότι με τους μικρότερους σε ηλικία συμμαθητές τους, δεν έχουν κανένα πρόβλημα και ότι δεν τους ενοχλούν. Ο Σ6 θεωρεί ότι μπορεί να προσαρμοστεί, δεν τον ενοχλούν οι μικρότεροι μαθητές, αλλά για τους μεγαλύτερους δεν είναι και πολύ καλό περιβάλλον. Ενώ ο Σ1 προσθέτει σχετικά με την καταλληλότητα του περιβάλλοντος ότι αναγκάζεται να κάνει πολλές απουσίες λόγω εργασίας.

Σ1: «Αναγκάζομαι να κάνω πολλές απουσίες λόγω εργασίας. Με τους μικρότερους σε ηλικία συμμαθητές μου, δεν έχουμε κανένα πρόβλημα»

Σ6: «Μπορώ να προσαρμοστώ, δεν με ενοχλούν οι μικρότεροι μαθητές, αλλά για μεγαλύτερους δεν είναι πολύ καλό περιβάλλον»

Η Σ7 αντιμετώπισε αρχικά δυσκολίες, διότι τα παιδιά είναι στην εφηβεία. Στην πορεία όμως αντιμετώπισε τα προβλήματα αφότου γνωρίστηκε μαζί τους.

Σ7: «Στην αρχή ήταν λίγο δύσκολο, διότι τα παιδιά είναι στην εφηβεία. Έπρεπε πρώτα να τα γνωρίσουμε. Στην πορεία αντιμετωπίσαμε τα προβλήματα»

Οι Σ2, Σ5, Σ9, αναφέρουν ένα χάσμα γενεών, θεωρούν ότι υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό και ότι η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών τους ενοχλεί. Ο

Σ2 αναφέρει ότι υπάρχει ένα χάσμα γενεών, αλλά επίσης υπάρχει και επικοινωνία. Παρατηρεί μια διαφορά στις γενιές και τις συμπεριφορές, και διαπιστώνοντας την παιδεία την οποία δέχτηκαν από το σπίτι τους, τους δίνει συμβουλές. Επίσης διαπιστώνει ότι υπάρχει άγνοια στους νέους μαθητές ως προς το εργασιακό περιβάλλον και τις συνθήκες. Ο Σ5 αναφέρει ότι υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό και δεν τους ενδιαφέρει το αντικείμενο και αυτό δημιουργεί προβλήματα στην τάξη. Επισημαίνει ότι δεν έχει ουσιαστική σημασία η ηλικία, αλλά το ενδιαφέρον. Ενώ η Σ9 αναφέρει ότι δεν την ενοχλεί η διαφορά ηλικίας, αλλά η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών.

Σ2: «Υπάρχει ένα χάσμα γενεών, αλλά υπάρχει και επικοινωνία. Παρατηρώ μια διαφορά στις γενιές και τις συμπεριφορές. Διαπιστώνω την παιδεία από το σπίτι και δίνω συμβουλές. Υπάρχει άγνοια ως προς το εργασιακό περιβάλλον και τις συνθήκες»

Σ5: «Υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό. Δεν τους ενδιαφέρει το αντικείμενο και αυτό δημιουργεί προβλήματα στην τάξη. Δεν έχει ουσιαστική σημασία η ηλικία, αλλά το ενδιαφέρον»

Σ9: «Δεν με ενοχλεί η διαφορά ηλικίας. Με ενοχλεί η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών»

Η Σ11 θεωρεί ότι το περιβάλλον δεν είναι το πρόβλημα, αλλά ότι δε γίνεται σωστή δουλειά, και ότι η επαγγελματική κατάρτιση γίνεται σε πολύ μικρό βαθμό. Διαπιστώνει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε πάγια και αναλώσιμα υλικά, και ότι προκύπτουν πολλές αφορμές για να μη γίνει μάθημα. Επισημαίνει ότι ενώ οι ώρες των μαθημάτων ειδικότητας είναι ικανοποιητικές, δε γίνεται σωστή δουλειά, επειδή υπάρχει έλλειψη καθηγητών, ενώ έχει χρειαστεί να φέρουν και τα δικά τους υλικά.

Σ11: «Το περιβάλλον δεν είναι το πρόβλημα. Δε γίνεται σωστή δουλειά, η επαγγελματική κατάρτιση γίνεται σε πολύ μικρό βαθμό. Υπάρχουν ελλείψεις σε πάγια και αναλώσιμα υλικά, και πολλές αφορμές για να μη γίνει μάθημα. Οι ώρες των μαθημάτων ειδικότητας είναι ικανοποιητικές αλλά δε γίνεται σωστή δουλειά, επειδή υπάρχει έλλειψη καθηγητών. Έχει χρειαστεί να φέρουμε και τα δικά μας υλικά»

Στην 3η ερώτηση, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές τους ανάγκες ως μη παραδοσιακούς μαθητές (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές).

Οι Σ3, Σ9, Σ10, Σ14, Σ15 πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικές τους ανάγκες καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό, παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας, και ότι είναι ακριβώς αυτό που αναζητούσαν.

Σ3: «Ναι, πιστεύω ότι καλύπτουν τις εκπαιδευτικές μου ανάγκες σε μεγάλο βαθμό, σχετικά με την ειδικότητά μου»

Σ9: «Παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας»

Σ10: «Είναι ακριβώς αυτό που αναζητούσα»

Σ14: «Για την ειδικότητα που επέλεξα, πιστεύω ότι μπορούν σε αρκετά μεγάλο βαθμό»

Σ15: «Θα έλεγα ναι, αρκετά, τις συμπληρώνει. Παίζει ρόλο η προηγούμενη εκπαίδευση. Ανάλογα με τις προηγούμενες γνώσεις αλλάζουν και οι εκπαιδευτικές ανάγκες. Μου αρέσει η διαδικασία της μάθησης και αυτά που μου προσφέρει»

Η Σ4 θεωρεί απαραίτητα και κάποια επιπλέον σεμινάρια ενώ ο Σ5 θεωρεί ότι το ΕΠΑ.Λ. μπορεί να ανταπεξέλθει αρκετά στις εκπαιδευτικές του ανάγκες αλλά θα πρέπει να οργανωθούν περισσότερο οι χώροι των εργαστηρίων και να υπάρξει καλύτερη διασύνδεση των ειδικοτήτων.

Σ4: «Θεωρώ απαραίτητα και κάποια επιπλέον σεμινάρια»

Σ5: «Αρκετά, αλλά θα πρέπει να οργανωθούν περισσότερο οι χώροι των εργαστηρίων, και να υπάρχει διασύνδεση των ειδικοτήτων»

Ο Σ1 επισημαίνει τη δυσκολία που παρουσιάζει στη μάθηση και στη μνήμη, τις ελάχιστες ώρες ύπνου λόγω της εργασίας του βάρδιες και σε μεγάλη απόσταση από το σπίτι του. Επίσης αναφέρει τις οικογενειακές δυσκολίες, οι οποίες προέκυψαν λόγω αυτής της κατάστασης, όπως ότι πολλές φορές δεν προλαβαίνει να δει τα παιδιά του, μπορεί και για δύο εβδομάδες. Και ότι τις οικογενειακές ευθύνες τις ανέλαβαν άλλα μέλη τη οικογένειας, και η σύζυγος του τον στηρίζει, διαφορετικά θα ήταν πολύ δύσκολο να συνδυάσει το σχολείο και τη δουλειά.

Σ1: «Δυσκολεύομαι πολύ στη μάθηση και έχω και μεγάλη δυσκολία στη μνήμη. Εργάζομαι σε βάρδιες, και η εργασία μου απέχει 132 km, κι έτσι έχω ελάχιστες ώρες ύπνου. Πολλές φορές δεν προλαβαίνω να δω τα παιδιά μου, μπορεί και για δύο εβδομάδες. Τις οικογενειακές ευθύνες τις ανέλαβαν άλλα μέλη τη οικογένειας. Η σύζυγος μου με στηρίζει, διαφορετικά θα ήταν πολύ δύσκολο να συνδυάσω το σχολείο και τη δουλειά»

Ο Σ2 αναφέρει ότι πολλές φορές νιώθει άβολα λόγω της διαφοράς ηλικίας, αλλά αφότου προσαρμόστηκε, δημιούργησε καλές κοινωνικές σχέσεις. Ενώ η Σ11 θεωρεί ότι δεν υπάρχουν προβλήματα λόγω διαφοράς ηλικίας, και πως όσοι θέλουν να ασχοληθούν κάτι θα αποκομίσουν.

Σ2: «Πολλές φορές νιώθω άβολα λόγω της διαφοράς ηλικίας, αλλά προσαρμόζεσαι και δημιουργείς καλές κοινωνικές σχέσεις»

Σ11: «Δεν υπάρχουν προβλήματα λόγω διαφοράς ηλικίας. Όσοι θέλουν να ασχοληθούν κάτι αποκομίζουν»

Οι Σ7, Σ8, Σ12 και Σ13 θα επιθυμούσαν να κάνουν περισσότερες ώρες ειδικότητας, ότι έχουν μειωθεί κατά πολύ οι εργαστηριακές ώρες, το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική και ότι οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, ειδικά στη Β' Τάξη είναι μόνο πέντε. Η Σ7 διαπιστώνει ότι στη Β' Τάξη πρέπει να παρακολουθήσουν εργαστηριακά μαθήματα από άλλη ειδικότητα, η οποία δεν τους ενδιαφέρει. Η Σ8 αναφέρει επίσης ότι μπορούν να βελτιωθούν πολλά, όπως το αναλυτικό πρόγραμμα να γίνονται περισσότερες ώρες ειδικότητας και να έχουν πάρει όλα τα βιβλία. Η Σ12 θεωρεί ότι το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική, διότι δε την ενδιαφέρει η πρόσβαση στην τριτοβάθμια, και ότι υπάρχουν πολλά και άχρηστα υλικά. Η Σ12 αναφέρει ότι τα υλικά είναι περιορισμένα και υπάρχουν ελλείψεις σε προϊόντα, ενώ οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, στη Β' Τάξη είναι μόνο πέντε, ενώ δεν ξέρει αν στα ΙΕΚ θα ήταν καλύτερα.

Σ7: «Έχουν μειωθεί κατά πολύ οι εργαστηριακές ώρες. Τη Β' Τάξη πρέπει να παρακολουθήσουμε εργαστηριακά μαθήματα από άλλη ειδικότητα, η οποία δεν μας ενδιαφέρει»

Σ8: «Μπορούν να βελτιωθούν πολλά. Το αναλυτικό πρόγραμμα, να κάνουμε περισσότερες ώρες ειδικότητας. Δεν έχουμε πάρει ακόμη κάποια βιβλία»

Σ12: «Το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική, διότι δε με ενδιαφέρει η πρόσβαση στην τριτοβάθμια. Υπάρχουν πολλά και άχρηστα υλικά»

Σ13: «Τα υλικά είναι περιορισμένα και υπάρχουν ελλείψεις σε προϊόντα. Οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, στη Β΄ Τάξη είναι μόνο πέντε. Δεν ξέρω αν στα ΙΕΚ θα ήταν καλύτερα»

Ο Σ6 διαπιστώνει ότι γίνεται μεγάλη προσπάθεια από τους καθηγητές, και ότι διαφορετικά θα έπρεπε να πάει σε ιδιωτική σχολή στη Θεσσαλονίκη, το οποίο θα είχε πάρα πολλά έξοδα.

Σ6: «Γίνεται μεγάλη προσπάθεια από τους καθηγητές. Διαφορετικά θα έπρεπε να πάω σε ιδιωτική σχολή στη Θεσσαλονίκη. Αλλά αυτό θα είχε πάρα πολλά έξοδα»

Στην **4η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. τους **παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες**

Ο Σ2 θεωρεί ότι το ΕΠΑ.Λ. παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες και ότι οι καθηγητές προσπαθούν πολύ για να μεταδώσουν τις δεξιότητες, αλλά το υλικό θα μπορούσε να αναβαθμιστεί. Ενώ και η Σ4 διαπιστώνει ότι υπάρχουν προβλήματα στις υποδομές και δεν παρέχονται επαρκώς τα υλικά για την ειδικότητα, τις θεωρεί όμως ικανοποιητικές. Και ο Σ5 το θεωρεί αυτό αλλά επισημαίνει επίσης ότι ο εξοπλισμός δεν είναι ανανεωμένος και πολλές φορές δεν υπάρχουν τα κατάλληλα εργαλεία και αρκετά αναλώσιμα υλικά. Ο Σ6 διαπιστώνει επίσης ότι οι υποδομές είναι τραγικές και ότι υπήρχαν ελλείψεις σε πάγιο και αναλώσιμο υλικό όπως και την καθυστέρηση στα βιβλία και τη συνεχόμενη αλλαγή του προγράμματος. Και ο Σ10 είναι αρκετά ικανοποιημένος αλλά διαπιστώνει ότι το υπάρχων υλικοτεχνικό υλικό είναι παλιό και θα πρέπει να αναβαθμιστεί, και ότι στα αναλώσιμα υπάρχουν ελλείψεις. Και ο Σ14 θεωρεί ότι τα βασικά τα παρέχει και με το παραπάνω, αλλά θα πρέπει να γίνονται αργότερα και κάποια σεμινάρια. Και η Σ15 ενώ είναι μόλις στη Β΄ Τάξη, τις θεωρεί ικανοποιητικές, ειδικότητες, αλλά δεν αποφάσισε ακόμη την ειδικότητά της από τις δύο που επέλεξε.

Σ2: «Ναι, είναι υψηλής ποιότητας. Οι καθηγητές προσπαθούν πολύ για να μεταδώσουν τις δεξιότητες. Το υλικό θα μπορούσε να αναβαθμιστεί»

Σ4: «Υπάρχουν προβλήματα στις υποδομές και δεν παρέχονται επαρκώς τα υλικά για την ειδικότητα. Θεωρώ όμως ότι είναι ικανοποιητικές»

Σ5: «Αρκετά, αλλά ο εξοπλισμός δεν είναι ανανεωμένος και πολλές φορές δεν υπάρχουν τα κατάλληλα εργαλεία και αρκετά αναλώσιμα υλικά»

Σ6: «Οι υποδομές είναι τραγικές. Υπήρχαν ελλείψεις σε πάγιο και αναλώσιμο υλικό. Υπήρχε επίσης καθυστέρηση στα βιβλία και το πρόγραμμα άλλαζε συνεχώς»

Σ10: «Αρκετά. Υπάρχει υλικοτεχνικό υλικό, αλλά είναι παλιό. Θα πρέπει να αναβαθμιστεί. Στα αναλώσιμα υπάρχουν ελλείψεις»

Σ14: «Τα βασικά τα παρέχει και με το παραπάνω. Αλλά θα πρέπει να γίνονται αργότερα και κάποια σεμινάρια»

Σ15: «Είμαι μόλις στη Β' Τάξη, αλλά είναι ικανοποιητικές. Επέλεξα δύο ειδικότητες, αλλά δεν αποφάσισα ακόμη την ειδικότητά μου»

Οι Σ8, Σ11 και Σ12 δεν τις θεωρούν υψηλής ποιότητας. Η Σ8 θα ήθελε να κάνανε περισσότερα πράγματα και διαπιστώνει ότι υπάρχει έλλειψη αναλώσιμων υλικών. Και η Σ11 θεωρεί ότι υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, και θα ήθελε περισσότερες δεξιότητες όπως και η Σ12.

Σ8: «Δεν θα έλεγα υψηλής ποιότητας. Θα θέλαμε να κάνουμε περισσότερα πράγματα. Υπάρχει έλλειψη αναλώσιμων υλικών»

Σ11: «Θα έλεγα όχι πολύ, υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, και θα ήθελα περισσότερες δεξιότητες»

Σ12: «Όχι αρκετά. Θα ήθελα να διδάσκονται περισσότερες δεξιότητες»

Οι Σ3 και Σ13 θεωρούν ότι ο χρόνος που έχουμε είναι πολύ λίγος και ότι δεν μπορείς να μάθεις πολλά πράγματα, διότι δε φτάνουν οι ώρες. Η Σ3 επισημαίνει ότι δεν προλαβαίνουν να επικεντρωθούν σε πολλά, αλλά σε αυτά που επικεντρώνονται, τα μαθαίνουν καλά. Η Σ13 θεωρεί ότι μαθαίνουν μόνο τα βασικά, ενώ τα σύγχρονα που υπάρχουν σε σεμινάρια δεν τα μαθαίνουν.

Σ3: «Ο χρόνος που έχουμε είναι πολύ λίγος. Δεν προλαβαίνουμε να επικεντρωθούμε σε πολλά. Σε αυτά όμως που επικεντρωνόμαστε, τα μαθαίνουμε καλά»

Σ13: «Δεν μπορείς να μάθεις πολλά πράγματα, δε φτάνουν οι ώρες. Μας μαθαίνουν μόνο τα βασικά. Τα σύγχρονα που υπάρχουν σε σεμινάρια δεν τα μαθαίνουμε»

Οι Σ7 και Σ9 θεωρούν ότι συνήθως υπάρχει καλή διάθεση από τους καθηγητές και η ποιότητα του μαθήματος είναι ικανοποιητική σε σχέση με τους καθηγητές και ότι έχουν μάθει πάρα πολλά.

Σ7: «Η ποιότητα του μαθήματος είναι ικανοποιητική σε σχέση με τους καθηγητές. Έχουμε μάθει πάρα πολλά»

Σ9: «Συνήθως υπάρχει καλή διάθεση από τους καθηγητές»

Ο Σ1 αναφέρει ότι εργάζεται ήδη στην ειδικότητά του και απέκτησε πολλές γνώσεις και δεξιότητες στο χώρο εργασίας εμπειρικά και με μελέτη.

Σ1: «Εργάζομαι ήδη στην ειδικότητά μου και απέκτησα πολλές γνώσεις και δεξιότητες στο χώρο εργασίας εμπειρικά και με μελέτη»

Στην **5η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα **προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ.** για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης

Και οι δεκαπέντε συμμετέχοντες Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν τη μαθητεία χωρίς όριο ηλικίας.

Σ1: «Από την εργασία μου με υποχρέωσαν να αποκτήσω το επιπλέον πτυχίο. Το πτυχίο ειδικότητας το οποίο είχα και με το οποίο με προσλάβανε δεν τους αρκούσε πλέον. Είχα όμως ήδη αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειαζόταν για τη συγκεκριμένη δουλειά στο χώρο εργασίας. Φυσικά και θα με διευκόλυνε να πιστοποιηθώ στο χώρο εργασίας μου»

Σ2: «Η μαθητεία είναι πολύ καλή. Στην εποχή μας η αναβάθμιση του πτυχίου έχει σημασία διότι επιλέγουν για δουλειά μόνο τους καλύτερους. Στη μαθητεία πληρώνεσαι, έχεις ασφάλεια και παίρνεις και καλύτερο πτυχίο. Θα επιθυμούσα να μπορούν να συμμετέχουν στη μαθητεία και μεγαλύτερες ηλικίες, και όχι μόνο μέχρι τα 24»

Σ3: «Ναι, θα τη διευκόλυνε. Θα ήθελα να υπάρχει μαθητεία για όλους»

Σ4: «Θα ήθελα να παρακολουθήσω τη μαθητεία. Δεν με ενδιαφέρει η πιστοποίηση αλλά οι επιπλέον γνώσεις. Είναι απαράδεκτο να είναι μόνο μέχρι 24 ετών»

Σ5: «Για εμάς που είμαστε μεγαλύτεροι, θα είχε μεγάλη σημασία να συμμετέχουμε στη μαθητεία. Οι μικρότερες ηλικίες έχουν περισσότερες επιλογές, εμείς έχουμε λιγότερες. Θα έπρεπε να έχουν προτεραιότητα οι μεγαλύτερες ηλικίες στη μαθητεία. Επιθυμώ τη μαθητεία, γιατί αναβαθμίζεις το πτυχίο σου και παίρνεις και ένσημα»

Σ6: «Θα ήταν καλό να υπάρχει και για μεγαλύτερες ηλικίες. Τα ένσημα είναι κίνητρο, αλλά το εισόδημα είναι ελάχιστο για διαβίωση»

Σ7: «Ναι, θα πρέπει να αλλάξει. Θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε πρακτικά τις γνώσεις μας»

Σ8: «Η μαθητεία είναι πάρα πολύ καλή και είναι σαν πρακτική άσκηση. Θα έπρεπε να παρακολουθήσουμε τη μαθητεία και μόνο για την εμπειρία. Αλλά δίνει κι άλλα κίνητρα, τα ένσημα και το μισθό»

Σ9: «Ναι εννοείτε. Γνωρίζεις και τον μετέπειτα εργοδότη, γνωρίζεις ανθρώπους. Παίρνεις θάρρος να ζητήσεις δουλειά, επειδή έχεις εμπειρία»

Σ10: «Κακώς έχει όριο ηλικίας. Η μαθητεία προσφέρεται για αναβάθμιση του πτυχίου, πρακτική άσκηση και αποδοχές»

Σ11: «Θα επιθυμούσα τη μαθητεία. Είναι παράλογο να επιτρέπουν σε μεγαλύτερες ηλικίες να φοιτούν στο σχολείο, αλλά να υπάρχει όριο ηλικίας στη μαθητεία. Θα αποκτούσα περισσότερες δεξιότητες με την πρακτική άσκηση»

Σ12: «Η μαθητεία θα ήταν αρκετά καλή χωρίς όριο ηλικίας. Θα ήθελα να αναβαθμίσω το πτυχίο μου. Βοηθάει να μπει στην εργασία, αποκτάς εμπειρία. Παίρνεις και τα ένσημα για να ανοίξεις κάτι δικό σου»

Σ13: «Θα ήθελα τη μαθητεία. Θα πρέπει να είναι και για τους μεγαλύτερους, που το μυαλό τους έχει ωριμάσει και θέλουν να κάνουν και κάτι παραπάνω»

Σ14: «Καλό θα ήταν να μην υπήρχε όριο ηλικίας. Δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης και αναβάθμισης του πτυχίου»

Σ15: «Απαράδεκτο το όριο ηλικίας της μαθητείας. Μπορεί κανείς να είναι καλύτερος και να είναι μεγαλύτερος. Και να έχει περισσότερη εμπειρία και εφόδια, λόγω προηγούμενης σταδιοδρομίας»

Στην **6η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θα επιθυμούσαν τη δυνατότητα **επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης**, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων.

Οι Σ1, Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ9, Σ11, Σ12, Σ13 θα επιθυμούσαν τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

Σ1: «Βεβαίως και θα ήθελα να μου αναγνωρίσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απέκτησα, όλα αυτά τα χρόνια που εργάζομαι. Θα επιθυμούσα την πιστοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης»

Σ2: «Έχω ήδη εμπειρία στην ειδικότητά μου. Θα ήθελα να έκανα έστω μόνο ένα χρόνο, για να αποκτήσω το πτυχίο μου, και να αναγνωρίζονται και τα Αγγλικά και οι ΤΠΕ. Η εμπειρία χωρίς πτυχίο θα πρέπει να αναγνωρίζεται»

Σ4: «Ναι, θα ήθελα να μπορούν να πιστοποιηθούν»

Σ5: «Ναι, θα το επιθυμούσα. Διότι κοιτάνε τι πτυχίο έχεις, αλλά δεν τους ενδιαφέρουν οι γνώσεις που απέκτησες εμπειρικά»

Σ6: «Ναι, φυσικά»

Σ9: «Ναι, θα ήθελα να γίνεται»

Σ11: «Να μπορεί να υπάρχει επικύρωση, εφόσον νωρίτερα δεν υπήρχε τέτοια σχολή. Αλλιώς να γίνεται μόνο μέσα από οργανωμένη μάθηση»

Σ12: «Ναι, γιατί όχι. Εφόσον θα είχα αυτή τη δυνατότητα»

Σ13: «Ναι, θα το ήθελα»

Οι Σ7, Σ8, Σ10, Σ14 και Σ15 δεν θα το επιθυμούσαν. Η Σ7 θεωρεί ότι θα πρέπει να ακολουθείτε συγκεκριμένη διαδικασία, αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να πιστοποιούνται και με άλλους τρόπους κάποιοι επιτήδριοι. Η Σ8 δεν το θεωρεί δίκαιο, θα πρέπει να αναγνωριστεί με κάποιο τρόπο μέσα από την οργανωμένη μάθηση. Ο Σ10 δεν συμφωνώ

και το θεωρεί επικίνδυνο. Χρειάζεται οργανωμένη μάθηση, διδασκαλία και εκπαίδευση, αλλιώς δεν μπορεί διασφαλιστεί η αξιοπιστία του αξιολογητή. Και ο Σ14 δεν το θεωρεί καλό, όπως για παράδειγμα σε επαγγέλματα υγείας, όπου θα πρέπει κανείς να περάσει την εκπαίδευση κανονικά. Η Σ15 ενώ θα τη βόλευε πάρα πολύ, θεωρεί ότι θα υπήρχε μαζική πιστοποίηση. Θα πρέπει να θεωρείτε αυτονόητο η θεωρία να συνδυάζεται με την πράξη.

Σ7: «Όχι, θα πρέπει να ακολουθείτε συγκεκριμένη διαδικασία, αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να πιστοποιούνται και με άλλους τρόπους κάποιοι επιτήδριοι»

Σ8: «Δεν το θεωρώ δίκαιο. Να αναγνωριστεί με κάποιο τρόπο μέσα από την οργανωμένη μάθηση»

Σ10: «Δεν συμφωνώ, το θεωρώ επικίνδυνο. Χρειάζεται οργανωμένη μάθηση, διδασκαλία και εκπαίδευση. Αλλιώς δεν μπορεί διασφαλιστεί η αξιοπιστία του αξιολογητή»

Σ14: «Δεν το θεωρώ καλό, όπως για παράδειγμα σε επαγγέλματα υγείας. Θα πρέπει κανείς να περάσει την εκπαίδευση κανονικά»

Σ15: «Θα με βόλευε πάρα πολύ, αλλά θα υπήρχε μαζική πιστοποίηση. Θα πρέπει να θεωρείτε αυτονόητο η θεωρία να συνδυάζεται με την πράξη»

Η Σ3 δεν ενδιαφέρεται για την πιστοποίηση, αλλά για τις γνώσεις που θα αποκομίσει.

Σ3: «Δεν με ενδιαφέρει η πιστοποίηση, αλλά οι γνώσεις που θα αποκομίσω»

Στην **7η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι είχαν **ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής**, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Κανένας από τους ερωτώμενους Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δεν είχε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Σ1: «Έπρεπε να παρακολουθήσω συγκεκριμένη ειδικότητα λόγω επαγγελματικών απαιτήσεων. Δεν είχα όμως καμία συμβουλευτική καθοδήγηση»

Σ2: «Όχι, δεν είχα καθόλου καθοδήγηση»

Σ3: «Δεν είχα καθόλου»

Σ4: «Στον ΟΑΕΔ δε με πήραν επειδή είχαν όριο ηλικίας. Στο σχολείο νόμιζα ότι ίσχυε το ίδιο. Εντελώς τυχαία πληροφορήθηκα ότι μπορούσα να έρθω στο ΕΠΑ.Λ.. Τα ΙΕΚ δεν ήταν ελκυστικά για εμένα επειδή λειτουργούν απόγευμα»

Σ5: «Θα είχα επιλέξει πολύ νωρίτερα να φοιτήσω σε ΕΠΑ.Λ., εάν είχα ορθή καθοδήγηση»

Σ6: «Μετά την κατάργηση των ειδικοτήτων, ενημερώθηκα από μία καθηγήτριά μου ότι η ειδικότητα που με ενδιέφερε λειτούργησε ξανά»

Σ7: «Όχι, βρήκα μόνη μου αυτή τη λύση, ψάχνοντας»

Σ8: «Μόνη μου το αποφάσισα»

Σ9: «Το πληροφορήθηκα από την αδερφή μου. Κανέναν άλλο»

Σ10: «Μόνος μου έκανα αναζήτηση»

Σ11: «Ενημερώθηκα μόνη μου»

Σ12: «Μόνη μου το έψαξα, είχαν σταματήσει παλιότερα κάποιες ειδικότητες»

Σ13: «Δεν είχα καθόλου, ήταν καθαρά δικιά μου επιλογή, το είχα ψάξει και για το ΙΕΚ»

Σ14: «Από συγγενικό μου πρόσωπο το πληροφορήθηκα»

Σ15: «Υπήρξε το ερέθισμα από συγγενή, όχι όμως επίσημη συμβουλευτική»

4.4.3 Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

Στον **τρίτο άξονα** του οδηγού συνέντευξης, διερευνώνται οι εξωγενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

I. Δημογραφικοί παράγοντες:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται σχετικά με τα ΕΠΑ.Α. που εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα, **εάν θεωρούν πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας αποτέλεσε εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο

Οι Σ2 και Σ5 αναφέρουν ότι χρειάζονται επιπλέον χρήματα για τις μετακινήσεις, και αυτό είναι δύσκολο και ότι τα έξοδα μετακίνησης αποτελούν πρόβλημα. Ο Σ2 όμως επισημαίνει ότι αυτό δεν το θεώρησε ως εμπόδιο.

Σ2: «Όχι, παρόλο που χρειάζομαι επιπλέον χρήματα για τις μετακινήσεις, και αυτό είναι δύσκολο»

Σ5: «Τα έξοδα μετακίνησης αποτελούν πρόβλημα»

Οι Σ1, Σ3, Σ4, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 θεωρούν πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας δεν αποτέλεσε εμπόδιο στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο. Ο Σ6 είχε αποφασίσει ότι θα ερχόταν και η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχε μέσο μετακίνησης. Η Σ8 δηλώνει ότι θα πήγαινε όπου και αν ήταν. Και ο Σ1 δηλώνει ότι δεν είναι εμπόδιο, και ήθελα να είναι κοντά στο σπίτι ή στη δουλειά και είναι κοντά στο σπίτι του και τον βόλεψε.

Σ1: «Δεν είναι εμπόδιο. Ήθελα να είναι κοντά στο σπίτι ή στη δουλειά. Κοντά στο σπίτι με βόλεψε»

Σ3: «Η απόσταση δεν ήταν εμπόδιο»

Σ4: «Όχι»

Σ6: «Είχα αποφασίσει ότι θα έρθω. Η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχα μέσο μετακίνησης»

Σ7: «Όχι, η απόσταση δε με επηρέασε»

Σ8: «Όπου και αν ήταν, θα πήγαινα»

Σ9: «Τίποτε από τα δύο. Θα πήγαινα ούτως ή άλλως»

Σ11: «Τίποτα από αυτά»

Σ12: «Δεν με απασχολεί η απόσταση»

Σ13: «Όχι δεν είναι εμπόδιο, έχει τακτικά λεωφορεία»

Σ14: «Δεν είχε σημασία η απόσταση»

Σ15: «Όχι, δεν επηρέασε»

Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν πως **η απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο

Ο Σ1 δηλώνει ότι είναι καλό που είναι κοντά στο σπίτι μου. Ο Σ2 δηλώνει ότι ευτυχώς δεν είναι πολύ μακριά. Η Σ3 έρχεται ούτως ή άλλως καθημερινά στην Κατερίνη. Και η Σ4 χρειάζεται μόνο 12 λεπτά με τα πόδια, και αυτό ήταν όντως ένα κίνητρο για αυτή. Για την Σ5 αποτέλεσε κίνητρο η απόσταση. Για την Σ7 ήταν ένα κίνητρο ότι έρχεται με το λεωφορείο με μηδενικό κόστος. Και ο Σ10 θεωρεί ότι η απόσταση ήταν κίνητρο, επειδή ήταν κοντά.

Σ1: «Ναι, είναι καλό που είναι κοντά στο σπίτι μου»

Σ2: «Ναι, ευτυχώς δεν είναι πολύ μακριά»

Σ3: «Έρχομαι ούτως ή άλλως καθημερινά στην Κατερίνη»

Σ4: «Χρειάζομαι μόνο 12 λεπτά με τα πόδια. Αυτό ήταν όντως ένα κίνητρο για εμένα»

Σ5: «Η απόσταση αποτέλεσε κίνητρο»

Σ7: «Έρχομαι με το λεωφορείο με μηδενικό κόστος, και αυτό ήταν ένα κίνητρο»

Σ10: «Η απόσταση ήταν κίνητρο, επειδή ήταν κοντά»

Οι Σ6 και Σ8 ήταν ιδιαίτερα αποφασισμένοι.

Σ6: «Είχα αποφασίσει ότι θα έρθω. Η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχα μέσο μετακίνησης»

Σ8: «Όπου και αν ήταν, θα πήγαινα»

Οι Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δηλώνουν ότι δεν τους επηρέασε η απόσταση.

Σ11: «Τίποτα από αυτά»

Σ12: «Δεν με απασχολεί η απόσταση»

Σ13: «Δεν με απασχολεί η απόσταση»

Σ14: «Δεν είχε σημασία η απόσταση»

Σ15: «Όχι, δεν επηρέασε»

II. Οικονομικές συνθήκες:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε **να συμβάλει στην εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές**

Ο Σ2 θεωρεί ότι θα συμβάλλει, αλλά τον ενδιαφέρει η επανάκτηση της προηγούμενης του εργασίας, όπου δούλευε ως εποχιακός και ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος. Και ο Σ5 το θεωρεί αυτό. Ο Σ14 πιστεύει πως ένας καλός κομμωτής, παίρνει περισσότερα από ένα δάσκαλο.

Σ2: «Ναι, αλλά εμένα με ενδιαφέρει η επανάκτηση της προηγούμενης μου εργασίας, όπου δούλευα ως εποχιακός και ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος»

Σ5: «Ναι, σίγουρα»

Σ14: «Ναι, πιστεύω πως ένας καλός κομμωτής, παίρνει περισσότερα από ένα δάσκαλο»

Τη Σ4 δεν την ενδιαφέρει.

Σ4: «Δεν με ενδιαφέρει»

Η Σ8 θεωρεί ότι θα συμβάλει στην εύρεση εργασίας, αλλά όχι και στις υψηλότερες αποδοχές. Και Σ13 θεωρεί ότι θα βρει εργασία, αλλά για υψηλότερες οικονομικές αποδοχές το βλέπει δύσκολο. Και η Σ9 θεωρεί ότι θα συμβάλει μόνο στην εύρεση εργασίας.

Σ8: «Θα συμβάλει στην εύρεση εργασίας, αλλά όχι στις υψηλότερες αποδοχές»

Σ9: «Μόνο στην εύρεση εργασίας»

Σ13: «Ελπίζω να βρω εργασία. Για υψηλότερες οικονομικές αποδοχές το βλέπω δύσκολο»

Η Σ12 θεωρεί ότι για αρχή δε θα συμβάλει, αλλά σιγά σιγά, με προσπάθεια και δείχνοντας τις ικανότητές της. Ενώ η Σ15 θεωρεί ότι εξαρτάται από την ειδικότητα που θα επιλέξει.

Σ12: «Για αρχή όχι. Σιγά σιγά, με προσπάθεια και δείχνοντας τις ικανότητές μου»

Σ15: «Εξαρτάται από την ειδικότητα που θα επιλέξω»

Ο Σ1 επισημαίνει ότι, θα χρειαστεί ακόμη 450 ένσημα στην νέα μου ειδικότητα, εφόσον αποφοιτήσει και πάρει το πτυχίο για να του το αναγνωρίσουν στην εργασία του, ενώ έχει κάνει ήδη πάνω από 8000 ένσημα σε αυτή την εργασία, αλλά αυτά δεν τα υπολογίζουν, επειδή δεν είχε το κατάλληλο πτυχίο.

Σ1: «Εφόσον αποφοιτήσω και πάρω το πτυχίο, θα χρειαστώ και ακόμη 450 ένσημα στην νέα μου ειδικότητα, για να μου το αναγνωρίσουν στην εργασία μου, ενώ έχω κάνει ήδη πάνω από 8000 ένσημα σε αυτή την εργασία, αλλά αυτά δεν τα υπολογίζουν, επειδή δεν είχα το κατάλληλο πτυχίο»

Η Σ6 θεωρεί ότι δε θα συμβάλει ιδιαίτερα, λόγω της κρίσης στη χώρα. Η Σ7 θεωρεί ότι δε θα συμβάλει στην ειδικότητα που επέλεξε, ενώ στόχος της είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις.

Σ6: «Όχι ιδιαίτερα, λόγω της κρίσης στη χώρα»

Σ7: «Όχι στην ειδικότητα που επέλεξα. Στόχος μου είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις»

Οι Σ3, Σ10 και Σ11 θεωρούν ότι δε θα συμβάλει καθόλου.

Σ3: «Όχι»

Σ10: «Όχι, σε καμία περίπτωση»

Σ11: «Όχι, καθόλου»

Στην **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. **θα συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος**

Οι Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ14, θεωρούν ότι η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος.

Σ2: «Ναι, φυσικά»

Σ4: «Πιστεύω πως μπορώ να το βελτιώσω»

Σ5: «Ναι, εφόσον θα κατέχω μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς όλο το φάσμα του αντικειμένου»

Σ6: «Ναι, το πτυχίο συμβάλλει»

Σ8: «Ναι»

Σ9: «Σίγουρα»

Σ11: «Ναι»

Σ12: «Σίγουρα ναι. Πλέον μετράει το κάθε πτυχίο, το πώς θα το αξιοποιήσεις εξαρτάται από τον καθένα»

Σ14: «Ναι»

Ο Σ1 θεωρεί ότι θα του επιτρέψει την παραμονή στην εργασία που ήδη κάνει, διαφορετικά θα τον αντιμετωπίσουν ως ανειδίκευτο εργάτη, και θα του μειώσουν τις αποδοχές. Η Σ3 θεωρεί ότι ίσως ναι, επειδή θα κατασκευάζει κοσμήματα, τα οποία θα μπορεί να πουλάει ή και να επισκευάζει. Η Σ7 θεωρεί ότι μπορεί να συμβάλει ελάχιστα. Η Σ13 θεωρεί ότι αν βρει δουλειά ή δουλέψει στο σπίτι, τότε ναι. Ενώ η Σ15 δηλώνει ότι δεν μπορεί να το γνωρίζει.

Σ1: «Θα μου επιτρέψει την παραμονή στην εργασία που ήδη κάνω. Διαφορετικά θα με αντιμετωπίσουν ως ανειδίκευτο εργάτη, και θα μου μειώσουν τις αποδοχές»

Σ3: «Ίσως ναι. Επειδή θα κατασκευάζω κοσμήματα, τα οποία θα μπορώ να πουλάω ή και να επισκευάζω»

Σ7: «Μπορεί να συμβάλει ελάχιστα»

Σ13: «Αν βρω δουλειά ή δουλέψω στο σπίτι, τότε ναι»

Σ15: «Ενδεχομένως, δεν μπορώ να το γνωρίζω»

Ο Σ10 θεωρεί ότι δε συμβάλλει.

Σ10: «Όχι»

III. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η **απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας** που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην επιτυχή **αναζήτηση εργασίας**

Ο Σ1 θεωρεί ότι θα μπορέσει να παραμείνει στην εργασία που κάνει ήδη τα τελευταία χρόνια. Ο Σ2 θεωρεί ότι είναι ένα πρόσθετο προσόν, όταν έχεις το πτυχίο, είναι πιο εύκολο να σε επιλέξουν στη δουλειά. Ο Σ5 θεωρεί ότι εννοείτε ότι χρειάζεται το πτυχίο. Συνήθως όποιος έχει το πτυχίο παίρνει και τη δουλειά, αλλά θα πρέπει να κρίνεται και για τις γνώσεις του. Ο Σ6 θεωρεί ότι είναι ένα θετικό, αλλά θα αναζητήσει εργασία στο εξωτερικό. Η Σ7 θεωρεί ότι είναι ένα επιπλέον πτυχίο. Η Σ8 και Σ9 συμφωνούν. Η Σ11 θεωρεί ότι οποιοσδήποτε τίτλος σπουδών είναι ένα συν, και ίσως, λοιπόν συμβάλλει. Η Σ12 θεωρεί ότι είναι μια ώθηση, και είναι αυτό που θέλει και της αρέσει. Ο Σ14 θεωρεί ότι σίγουρα θα συμβάλλει, τουλάχιστον σε μεγάλες πόλεις όπως είναι η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη.

Σ1: «Θα μπορέσω να παραμείνω στην εργασία που κάνω ήδη τα τελευταία χρόνια»

Σ2: «Φυσικά, είναι ένα πρόσθετο προσόν. Όταν έχεις το πτυχίο, είναι πιο εύκολο να σε επιλέξουν στη δουλειά»

Σ5: «Εννοείτε ότι χρειάζομαι το πτυχίο. Συνήθως όποιος έχει το πτυχίο παίρνει και τη δουλειά. Αλλά θα πρέπει να κρίνεται και για τις γνώσεις του»

Σ6: «Θα είναι ένα θετικό, αλλά θα αναζητήσω εργασία στο εξωτερικό»

Σ7: «Ναι, είναι ένα επιπλέον πτυχίο»

Σ8: «Ναι, φυσικά»

Σ9: «Ναι, εννοείτε, πιο άμεση»

Σ11: «Θεωρώ ότι οποιοσδήποτε τίτλος σπουδών είναι ένα συν. Ίσως, λοιπόν συμβάλλει»

Σ12: «Ναι είναι μια ώθηση. Είναι αυτό που θέλω και μου αρέσει»

Σ14: «Σίγουρα, τουλάχιστον σε μεγάλες πόλεις όπως είναι η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη»

Η Σ3 θεωρεί ότι θα συμβάλλει σε μικρό βαθμό, ως βοηθός σε κάποιο εργαστήριο. Η Σ13 δεν το ξέρει, αλλά το ελπίζει, συνήθως με αυτό το πτυχίο διστάζουν να σε πάρουν διότι θεωρούν ότι δεν έχεις τις γνώσεις. Προτιμούν απόφοιτους των ΤΕΙ. Η Σ15 θεωρεί ότι σίγουρα σου ανοίγουν κι άλλες πόρτες, αλλά δεν μπορεί να ξέρει.

Σ3: «Σε μικρό βαθμό, ως βοηθός σε κάποιο εργαστήριο»

Σ13: «Δεν το ξέρω, αλλά το ελπίζω. Συνήθως με αυτό το πτυχίο διστάζουν να σε πάρουν διότι θεωρούν ότι δεν έχεις τις γνώσεις. Προτιμούν απόφοιτους των ΤΕΙ»

Σ15: «Σίγουρα σου ανοίγουν κι άλλες πόρτες. Δεν μπορώ να ξέρω»

Οι Σ4 και Σ10 δεν τους ενδιαφέρει και δεν είναι σκοπός τους.

Σ4: «Δεν με ενδιαφέρει»

Σ10: «Όχι, δεν είναι σκοπός μου»

Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι **προετοιμάζονται ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών**

Όλοι οι συνεντευξιζόμενοι Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 θεωρούν ότι δεν προετοιμάζονται ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Οι ώρες διδασκαλίας των ξένων γλωσσών είναι ελάχιστες ή δεν υφίστανται καθόλου. Διδάσκεται η ορολογία, αλλά όχι επαρκώς.

Σ1: «Όχι, τα Αγγλικά που μαθαίνουμε δεν έχουν καμία σχέση με την ειδικότητά μας. Υπάρχει όμως ανάγκη για Αγγλικά στο αντικείμενό μας»

Σ2: «Οι εξειδικευμένες γνώσεις είναι λίγες και γενικές, όχι ειδικές. Θέλει αναβάθμιση σε πολλούς τομείς. Θα πρέπει να υπάρχει επιλογή στην ξένη γλώσσα, όπως για παράδειγμα Γερμανικά, Ιταλικά ή Γαλλικά. Βοηθάει στις παραγγελίες στην αυτοκινητοβιομηχανία, είναι πολύ χρήσιμο. Αυτά που μαθαίνουμε όμως δεν είναι αρκετά»

Σ3: «Όχι, διότι κάναμε μόνο για μία χρονιά γαλλική ορολογία. Πολύ χρήσιμη, αλλά πολύ λίγο»

Σ4: «Οι ξένες γλώσσες είναι απαραίτητες. Αλλά η μία χρονιά που διδαχθήκαμε Γαλλικά δεν είναι αρκετή για να ικανοποιήσει τις ανάγκες μας»

Σ5: «Σημαντική η ξένη γλώσσα σε μαθήματα ειδικότητας που μαθαίνουμε. Αυτή δεν τη μαθαίνεις στα φροντιστήρια. Ο ένας χρόνος όμως αγγλικών ειδικότητας δεν είναι ικανοποιητικός. Είναι σημαντικό μάθημα, θα πρέπει να διδάσκεται περισσότερο»

Σ6: «Κάναμε ένα χρόνο Γαλλικά για μία ώρα. Δεν είναι ικανοποιητικό, θα επιθυμούσα περισσότερες ώρες»

Σ7: «Όχι, θα έπρεπε να κάναμε περισσότερες ώρες Αγγλικά ειδικότητας»

Σ8: «Δεν προσφέρονται ξένες γλώσσες»

Σ9: «Δεν κάνουμε καθόλου»

Σ10: «Όχι, δεν επαρκούν, είναι πολύ λίγες οι ώρες»

Σ11: «Καταργήθηκαν τα αγγλικά ειδικότητας στη Γ' Τάξη. Σίγουρα όχι»

Σ12: «Όχι, δε μας διδάσκουν πια ξένες γλώσσες. Μία χρονιά κάναμε μόνο Γαλλικά»

Σ13: «Προσωπικά δεν ξέρω ξένες γλώσσες. Στα σχολεία στην Ελλάδα δε μαθαίνεις Αγγλικά. Όσοι έμαθαν, πήγαν σε φροντιστήρια, όχι στα σχολεία. Μία και δύο ώρες την εβδομάδα δεν είναι αρκετές»

Σ14: «Όχι, μαθαίνουμε μόνο την ορολογία της ειδικότητας. Οι δύο ώρες είναι πολύ λίγες και το επίπεδο γνώσεων χαμηλό»

Σ15: «Δεν με προετοιμάζει αρκετά, η ξένη γλώσσα. Αλλά βλέπω θετικά την ορολογία που διδάσκεται. Οι συμμαθητές μου δεν γνωρίζουν Αγγλικά. Δεν έμαθαν Αγγλικά στο σχολείο»

IV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως **να αποτέλεσαν εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή

Οι Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ10, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δηλώνουν ότι δεν υπήρξε οικογενειακό εμπόδιο.

Σ1: «Όχι»

Σ2: «Όχι, δεν υπήρξε οικογενειακό εμπόδιο»

Σ3: «Όχι»

Σ4: «Δεν επηρέασαν οι οικογενειακοί παράγοντες την απόφασή μου»

Σ5: «Ήταν δική μου απόφαση, αλλά η μητέρα μου ακόμη επιβλέπει τις επιδόσεις μου στο σχολείο»

Σ12: «Όχι, δε με επηρέασαν»

Σ13: «Δεν υπήρξε εμπόδιο»

Σ14: «Η απόφαση ήταν δική μου»

Η Σ9 αναφέρει ότι εμπόδιο ήταν ο σύζυγος και μητέρα της, που θα πρέπει να προσέχουν τα παιδιά. Η Σ11 αναφέρει ότι εμπόδιο συνάντησε λόγω του παιδιού της, που πρέπει να του μαγειρεύει και να το βοηθάει στα μαθήματά του.

Σ9: «Εμπόδιο ο σύζυγος και μητέρα μου, που θα πρέπει να προσέχουν τα παιδιά»

Σ11: «Εμπόδιο συνάντησα λόγω του παιδιού μου. Πρέπει να μαγειρεύω και να το βοηθάω στα μαθήματά του»

Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως **να αποτέλεσαν κίνητρο** σε αυτή την απόφασή τους

Οι Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ8, Σ12, Σ14 αναφέρουν ότι ήταν δική τους η επιλογή.

Σ2: «Είμαι ανεξάρτητος και ήταν δική μου επιλογή. Απλώς οι γονείς μου είχαν την απορία γιατί θα πήγαινα ξανά σχολείο στη δική μου ηλικία»

Σ3: «Ούτε, ήταν δική μου απόφαση»

Σ4: «Δεν επηρέασαν οι οικογενειακοί παράγοντες την απόφασή μου»

Σ5: «Ήταν δική μου απόφαση, αλλά η μητέρα μου ακόμη επιβλέπει τις επιδόσεις μου στο σχολείο»

Σ8: «Ήταν δική μου απόφαση»

Σ12: «Όχι, δε με επηρέασαν»

Σ14: «Η απόφαση ήταν δική μου»

Οι Σ1, Σ6, Σ7, Σ9, Σ10, Σ13, Σ15 διαπίστωσαν οικογενειακούς παράγοντες που αποτέλεσαν κίνητρο στην απόφασή τους.

Σ1: «Υπήρξε βοήθεια από την οικογένειά μου»

Σ6: «Υπήρξε ενθάρρυνση και υποστήριξη από την οικογένεια»

Σ7: «Υπήρξε κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον»

Σ9: «Κίνητρο ήταν η αδερφή μου»

Σ10: «Από τον πατέρα μου παρακινήθηκα και είχα ελεύθερο χρόνο»

Σ13: «Δεν υπήρξε εμπόδιο. Υπήρχε κίνητρο, υποστήριξη από την οικογένεια»

Σ15: «Υπήρξε ερέθισμα, κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον»

Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Στην **3η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν **δυσκολίες** ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο

Οι Σ1, Σ2, Σ5, Σ6, Σ12, Σ15 διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο. Ο Σ1 αναφέρει ότι αναγκαστήκαν περισσότεροι συνάδελφοι να παρακολουθήσουμε επιπλέον μαθήματα στα ΕΠΑ.Λ. για να αποκτήσουν το κατάλληλο πτυχίο, το οποίο απαιτούνταν πλέον στην εργασία τους. Έτσι, αναγκάστηκαν όλοι οι τεχνικοί να μοιραστούν τις βάρδιες, οπότε συχνά πρέπει να βρισκόμαστε στη δουλειά μας κατά το σχολικό ωράριο. Για αυτό το λόγο κάνει και

αρκετές απουσίες. Ο Σ2 αναφέρει ότι αυτή την περίοδο απασχολείται σε ιδιωτική εργασία, η οποία είναι ευέλικτη. Έτσι τη μετέθεσε για το απόγευμα. Ο Σ5 θεωρεί ότι για κάποιον που εργάζεται είναι δύσκολο ωράριο. Συγκεντρώνει χρήματα για να μπορεί να είναι στο σχολείο. Στο εσπερινό ΕΠΑ.Λ. θα χρειαζόταν έναν επιπλέον χρόνο. Δεν το θεωρεί ελκυστικό. Στα ΙΕΚ δεν υπήρχε η ειδικότητα που ήθελε, και στον ΟΑΕΔ υπήρχε όριο ηλικίας. Ο Σ6 αναφέρει ότι κοιμάται μόνο πέντε ώρες. Είναι πάρα πολύ δύσκολα, αλλά δεν μπορεί να αλλάξω την εργασία της. Η Σ12 συμφώνησε με τον εργοδότη να πηγαίνει το απόγευμα στη δουλειά. Δεν της αρέσει η βραδινή μάθηση, δεν μπορεί να συγκεντρωθεί. Η Σ15 αναφέρει ότι τη δυσκολεύει πάρα πολύ το ωράριο, και κυρίως το όριο απουσιών.

Σ1: «Αναγκαστήκαμε περισσότεροι συνάδελφοι να παρακολουθήσουμε επιπλέον μαθήματα στα ΕΠΑ.Λ. για να αποκτήσουμε το κατάλληλο πτυχίο, το οποίο απαιτούνταν πλέον στην εργασία μας. Έτσι, αναγκαζόμαστε όλοι οι τεχνικοί να μοιραζόμαστε τις βάρδιες, οπότε συχνά πρέπει να βρισκόμαστε στη δουλειά μας κατά το σχολικό ωράριο. Για αυτό το λόγο κάνω και αρκετές απουσίες»

Σ2: «Αυτή την περίοδο απασχολούμαι σε ιδιωτική εργασία, η οποία είναι ευέλικτη. Έτσι τη μετέθεσα για το απόγευμα»

Σ5: «Για κάποιον που εργάζεται είναι δύσκολο ωράριο. Συγκεντρώνω χρήματα για να μπορώ να είμαι εδώ. Στο εσπερινό ΕΠΑ.Λ. θα χρειαζόμουν έναν επιπλέον χρόνο. Δεν το θεωρώ ελκυστικό. Στα ΙΕΚ δεν υπήρχε η ειδικότητα που ήθελα, και στον ΟΑΕΔ υπήρχε όριο ηλικίας»

Σ6: «Κοιμάμαι μόνο πέντε ώρες. Είναι πάρα πολύ δύσκολα, αλλά δεν μπορώ να αλλάξω την εργασία μου»

Σ12: «Συμφώνησα με τον εργοδότη να πηγαίνω το απόγευμα στη δουλειά. Δεν μου αρέσει η βραδινή μάθηση, δεν μπορώ να συγκεντρωθώ»

Σ15: «Ναι, με δυσκολεύει πάρα πολύ το ωράριο, και κυρίως το όριο απουσιών»

Οι Σ3, Σ4, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ13, Σ14 δήλωσαν ότι δεν τους επηρέασε καθόλου, ενώ η Σ11 ότι τη βολεύει.

Σ3: «Όχι, επειδή δουλεύω περιστασιακά και δεν έχω σταθερή εργασία»

Σ4: «Όχι»

Σ7: «Δεν με επηρέασε, διότι εργάζομαι περιστασιακά τα απογεύματα με ευέλικτο ωράριο»

Σ8: «Είμαι άνεργη»

Σ9: «Δεν εργάζομαι»

Σ10: «Δεν επηρέασε»

Σ11: «Με βολεύει και επαγγελματικά. Μόνο όταν δούλευα σε εταιρίες, δούλευα πρωί»

Σ13: «Δεν εργάζομαι»

Σ14: «Δεν εργάζομαι»

Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Στην **4η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν **δυσκολίες** ώστε να προσαρμόσουν τις **οικογενειακές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο**

Ο Σ1 θυσιάσε πολύτιμο χρόνο από τα παιδιά του. Πολλές φορές δεν τα βλέπει για μέρες, κάνει υπομονή, ώστε να περάσουν τα δύο αυτά χρόνια. Η Σ9 αναφέρει ότι δεν τη βολεύει, και αναγκάζεται να φεύγει λίγο νωρίτερα.

Σ1: «Έχω θυσιάσει πολύτιμο χρόνο από τα παιδιά μου. Πολλές φορές δεν τα βλέπω για μέρες. Κάνω υπομονή, ώστε να περάσουν τα δύο αυτά χρόνια»

Σ9: «Δε με βολεύει. Αναγκάζομαι να φεύγω λίγο νωρίτερα»

Ο Σ5 διαπίστωσε μόνο επαγγελματικές. Ο Σ6 δεν έχει ιδιαίτερο οικογενειακό πρόβλημα, παρά μόνο ύπνου. Οι Σ14 και Σ15 διαπίστωσαν δυσκολίες σε προσωπικές μου ανάγκες.

Σ5: «Επαγγελματικές μόνο»

Σ6: «Δεν έχω ιδιαίτερο οικογενειακό πρόβλημα, μόνο ύπνου»

Σ14: «Διαπίστωσα δυσκολίες σε προσωπικές μου ανάγκες»

Σ15: «Κυρίως τις προσωπικές μου ανάγκες»

Οι Σ2, Σ3, Σ4, Σ7, Σ8, Σ10, Σ12, Σ13 δεν διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις οικογενειακές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο.

Σ2: «Όχι, είμαι ανεξάρτητος»

Σ3: «Όχι»

Σ4: «Όχι, επιθυμώ το πρωινό ωράριο»

Σ7: «Όχι, ότι χρειάζεται το προετοιμάζω την προηγούμενη μέρα»

Σ8: «Δεν με ενοχλεί καθόλου το πρωινό ωράριο, ίσα ίσα με βολεύει»

Σ10: «Δεν επηρέασε»

Σ12: «Το ρύθμισα και το έχω βολέψει. Δεν έχω ακόμη υποχρεώσεις»

Σ13: «Δεν υπάρχει πρόβλημα με αυτό»

Η Σ11 δηλώνει ότι τη βολεύει το ωράριο για τις οικογενειακές υποχρεώσεις, διότι αυτές τις ώρες είναι και το παιδί της στο σχολείο. Τα ΙΕΚ είναι το απόγευμα, δε θα μπορούσε να πάει και για το εσπερινό ΕΠΑ.Λ. δεν το έψαξε.

Σ11: «Με βολεύει το ωράριο για τις οικογενειακές υποχρεώσεις. Αυτές τις ώρες είναι και το παιδί μου στο σχολείο. Τα ΙΕΚ είναι το απόγευμα, δε θα μπορούσα να πάω. Για το εσπερινό ΕΠΑ.Λ. δεν το έψαξα»

Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, **δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας.** Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι **δημιουργούνται πολλά κενά στο πρόγραμμα των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας.** Στην 5η

ερώτηση, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν ότι **το γεγονός αυτό**, θα μπορούσε να σταθεί ως **εμπόδιο** κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα

Οι δεκατέσσερις συμμετέχοντες Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 θεωρούν ότι τα κενά δημιουργούν προβλήματα και τους δυσκολεύουν. Η Σ3 δήλωσε ότι στο τμήμα της είναι μόνο ενήλικες, κι έτσι δεν έχουν καθόλου κενά.

Σ1: «Δυσκολεύουν πολύ τα κενά που δημιουργούνται. Θα προτιμούσα να είναι συνεχόμενο το πρόγραμμα, για να μην αναγκάζομαι να περιμένω άσκοπα στο ενδιαμέσο»

Σ2: «Τα κενά είναι ένα αναγκαίο κακό. Τα ανέχομαι, αν και θα προτιμούσα να έχω συνεχόμενο ωράριο»

Σ3: «Στο τμήμα μου είμαστε μόνο ενήλικες, κι έτσι δεν έχουμε καθόλου κενά»

Σ4: «Τα κενά που δημιουργούνται, δημιουργούν προβλήματα»

Σ5: «Τα κενά δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Τα μαθήματα ειδικότητας θα έπρεπε να γίνονται το πρωί, τις πρώτες ώρες. Έτσι θα μπορούσα να εργάζομαι. Ή να γίνονται τα μαθήματα μετά τις πέντε το απόγευμα, σε δύο χρόνια όμως, όχι σε τρία όπως στο εσπερινό»

Σ6: «Τα κενά είναι πολύ ενοχλητικά και δημιουργούν προβλήματα στην εργασία μου»

Σ7: «Τα κενά είναι πρόβλημα, παρόλο που παρακολουθώ και τη Γλώσσα και τα μαθηματικά»

Σ8: «Δεν μας βολεύουν καθόλου τα κενά»

Σ9: «Θα ήθελα ενιαίο πρόγραμμα»

Σ10: «Θα ήθελα ενιαίο πρόγραμμα. Όταν έχω την πρώτη και τελευταία ώρα, δεν περιμένω ενδιάμεσα, φεύγω»

Σ11: «Τα κενά μας σκοτώνουν. Θα προτιμούσα ενιαίο πρόγραμμα. Σε βγάζει από τον ειρμό σου. Ειδικά όταν έχουμε μάθημα την πρώτη και την τελευταία ώρα»

Σ12: «Δε βοηθάνε τα κενά, είναι μεγάλα και πολλές φορές φεύγουμε νωρίτερα ή δεν ερχόμαστε καθόλου»

Σ13: «Το πρόγραμμα είναι πολύ δύσκολο. Έχουμε την πρώτη ώρα μάθημα και μετά δύο ώρες κενό. Έρχομαι επειδή δεν έχουμε περιθώριο απουσιών»

Σ14: «Θα ήθελα να είναι συνεχόμενες οι ώρες»

Σ15: «Ευτυχώς φέτος είχαμε λίγα κενά. Ήμασταν τυχεροί. Αυτό ήταν θετικό. Αλλά θα ήταν καλό να μην υπάρχουν κενά»

Στην 6η ερώτηση, ερωτώνται εάν θεωρούν πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την απόκτηση πτυχίου, **θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση** και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα

Οι δεκατέσσερις Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ15 θεωρούν πως ένα προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Ο Σ14 θεωρεί ότι θα ήθελε να κάνει μόνο τα μαθήματα της ειδικότητάς του, και όχι να επιλέγει ανάμεσα σε δύο ειδικότητες, όπως συνέβη στη Β΄ Τάξη, όπου έπρεπε να επιλέξουν μαθήματα από δύο ειδικότητες.

Σ14: «Στη Β΄ Τάξη έπρεπε να επιλέξουμε μαθήματα από δύο ειδικότητες. Θα ήθελα να κάνω μόνο τα μαθήματα της ειδικότητάς μου, και όχι να επιλέγω ανάμεσα σε δύο ειδικότητες»

Σ1: «Έτσι όπως έχουν οι συνθήκες, δεν είναι καθόλου ελκυστικές για τους ενήλικες. Θα ήταν καλό αν άλλαζε»

Σ2: «Πιστεύω ότι θα ήταν περισσότερο ευχάριστο το περιβάλλον, εάν ήμουν σε ένα τμήμα με ενήλικες και παρακολουθούσαμε μόνο μαθήματα ειδικότητας»

Σ3: «Φυσικά, βολεύει»

Σ4: «Θα προτιμούσα να υπήρχε ο διαχωρισμός, για όσους παρακολουθούν μόνο ειδικότητα»

Σ5 : «Εάν υπήρχε ευέλικτο ωράριο σε δύο χρόνια χωρίς κενά θα βοηθούσε να εργάζεσαι. Έτσι δημιουργεί προβλήματα στην εργασία»

Σ6: «Ναι, θα ήθελα ένα σταθερό πρόγραμμα χωρίς κενά»

Σ7: «Θα προτιμούσα ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα»

Σ8: «Ναι, θα βόλευε»

Σ9: «Ναι»

Σ10: «Ναι, θα ήταν καλύτερα»

Σ11: «Είμαστε πολλοί που ερχόμαστε μόνο για την ειδικότητα. Ίσως κάποιιοι να σταματήσουν κιόλας»

Σ12: «Θα προτιμούσα ένα ενιαίο πρόγραμμα για εμάς που παρακολουθούμε μόνο ειδικότητα»

Σ13: «Θα ήθελα να είναι καλύτερο»

Σ15: «Θα ήθελα να υπήρχε τμήμα ενηλίκων, όχι μόνο για να μην υπάρχουν κενά αλλά θα βοηθούσε και στη μάθηση»

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θα θέλανε να προσθέσουν κάποιους επιπλέον παράγοντες **οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας**

Οι Σ7, Σ8 και Σ9, θα ήθελαν περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας. Η Σ8 θα ήθελα να συμπληρώνονται και οι χαμένες ώρες.

Σ7: «Θα ήθελα περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας»

Σ8: «Θα ήθελα περισσότερες ώρες ειδικότητας, και να συμπληρώνονται οι χαμένες ώρες»

Σ9: «Θα ήθελα περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας»

Οι Σ3, Σ4, Σ11, Σ12, Σ13 και Σ14 αναφέρουν ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα.

Η Σ3 αναφέρει ότι τη βολεύει το πρωινό ωράριο των ημερησίων ΕΠΑ.Λ. και ότι σε αυτό θα πάρει το πτυχίο χωρίς εξετάσεις πιστοποίησης, όπως γίνεται στα ΙΕΚ. Τα ΙΕΚ λειτουργούν το απόγευμα και αυτό δεν τη βολεύει. Επίσης αναφέρει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο εξοπλισμός χρειάζεται αναβάθμιση. Συνήθως ότι χαλάει το φροντίζουν μόνες τους, οι ειδικότητες μεταξύ τους.

Η Σ4 αναφέρει ότι υπάρχει έλλειψη υλικού και σε εθελοντική βάση έχουν αγοράσει τα δικά τους υλικά και ότι τα αναλώσιμα εξαντλήθηκαν ή είναι ελάχιστα.

Η Σ11 θεωρεί ότι στους μαθητές δε γίνεται σωστή προετοιμασία με τα μέσα που διαθέτει το σχολείο, και ότι το θέμα μένει στην καλή διάθεση του καθηγητή.

Η Σ12 αναφέρει επίσης ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο χρόνος για μάθηση σε δύο χρόνια, είναι λίγος. Θα ήθελε να υπήρχε περισσότερη πρακτική και να μην έχουν τόση άσχετη θεωρία. Σε αυτό το χρόνο θα μπορούσαν να κάνουν κάτι επιπλέον.

Η Σ13 αναφέρει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα.

Ο Σ14 θα ήθελε περισσότερες ώρες πρακτικής στη Β' Τάξη, ενώ θεωρεί ότι οι υποδομές είναι κατάλληλες αλλά τα υλικά είναι παλιά και θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν.

Σ3: «Με βολεύει το πρωινό ωράριο των ημερησίων ΕΠΑ.Λ.. Εδώ θα πάρω το πτυχίο χωρίς εξετάσεις πιστοποίησης, όπως γίνεται στα ΙΕΚ. Τα ΙΕΚ λειτουργούν το απόγευμα και αυτό δε με βολεύει. Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο εξοπλισμός χρειάζεται αναβάθμιση. Συνήθως ότι χαλάει το φροντίζουμε μόνοι μας, οι ειδικότητες μεταξύ τους»

Σ4: «Υπάρχει έλλειψη υλικού. Σε εθελοντική βάση έχουμε αγοράσει τα δικά μας υλικά. Τα αναλώσιμα εξαντλήθηκαν ή είναι ελάχιστα»

Σ11: «Στους μαθητές δε γίνεται σωστή προετοιμασία με τα μέσα που διαθέτει το σχολείο. Το θέμα μένει στην καλή διάθεση του καθηγητή»

Σ12: «Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο χρόνος για μάθηση σε δύο χρόνια, είναι λίγος. Θα ήθελα να υπήρχε περισσότερη πρακτική. Να μην έχουμε τόση άσχετη θεωρία. Σε αυτό το χρόνο θα μπορούσαμε να κάνουμε κάτι επιπλέον»

Σ13: «Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα»

Σ14: *«Θα ήθελα περισσότερες ώρες πρακτικής στη Β΄ Τάξη. Οι υποδομές είναι κατάλληλες αλλά τα υλικά είναι παλιά και θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν»*

Ο Σ1 αναφέρει ότι τα αναλυτικά προγράμματα ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας, αλλά ο εργοδότης όμως έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις. Θα πρέπει να προσαρμοστούν τα βιβλία και ύλη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ο Σ5 αναφέρει ότι τα μαθήματα ειδικότητας δυστυχώς διδάσκονται μόνο στη Γ΄ Τάξη, και αυτό δεν είναι αρκετό. Στη Β΄ Τάξη επιλέγουν μόνο τομέα.

Ο Σ6 αναφέρει ότι αποφάσισε να παρακολουθήσει τα μαθήματα ειδικότητας, επειδή με το άλλο πτυχίο που είχε δεν μπορούσα να βρει δουλειά.

Ο Σ10 αναφέρει ότι ήρθε στο ΕΠΑ.Λ. για να αξιοποιήσει τα οφέλη της τεχνικής εκπαίδευσης, και να εμπλουτίσει τις γνώσεις του. Διαπιστώνει ότι τα ΕΠΑ.Λ. θα πρέπει να παρέχουν αναβαθμισμένες γνώσεις γενικής παιδείας.

Η Σ15 αναφέρει ότι το ΕΠΑ.Λ. συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία, και παρέχει πολλές γνώσεις και δεξιότητες, αρκεί να τις αξιοποιήσεις. Στη μία ειδικότητα το υλικό είναι ικανοποιητικό, αλλά στην άλλη αναγκαζόταν η καθηγήτρια να φέρνει τα προσωπικά της υλικά.

Σ1: «Τα αναλυτικά προγράμματα ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας. Ο εργοδότης όμως έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις. Θα πρέπει να προσαρμοστούν τα βιβλία και ύλη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας»

Σ5 : «Τα μαθήματα ειδικότητας δυστυχώς διδάσκονται μόνο στη Γ΄ Τάξη, αυτό δεν είναι αρκετό. Στη Β΄ Τάξη επιλέγουμε μόνο τομέα»

Σ6: «Αποφάσισα να παρακολουθήσω τα μαθήματα ειδικότητας, επειδή με το άλλο πτυχίο που είχα δεν μπορούσα να βρω δουλειά»

Σ10: «Ηρθα στο ΕΠΑ.Λ. για να αξιοποιήσω τα οφέλη της τεχνικής εκπαίδευσης, και να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου. Τα ΕΠΑ.Λ. θα πρέπει να παρέχουν αναβαθμισμένες γνώσεις γενικής παιδείας»

Σ15: «Το ΕΠΑ.Λ. συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία, και παρέχει πολλές γνώσεις και δεξιότητες, αρκεί να τις αξιοποιήσεις. Στη μία ειδικότητα το υλικό είναι ικανοποιητικό, αλλά στην άλλη αναγκαζόταν η καθηγήτρια να φέρνει τα προσωπικά της υλικά»

Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θα θέλανε να προσθέσουν κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν **στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος**

Η Σ3 θα επιθυμούσε αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρει, αλλά αυτό γίνεται δυστυχώς μόνο εκτός Κατερίνης και θέλει χρόνο και έχει κόστος. Η μαθητεία θα την ενδιέφερε. Θεωρεί ελκυστική τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και πτυχίο.

Σ3: «Θα επιθυμούσα αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρω, αλλά αυτό γίνεται δυστυχώς μόνο εκτός Κατερίνης. Αλλά αυτό θέλει χρόνο και έχει κόστος. Η μαθητεία θα με ενδιέφερε. Θεωρώ ελκυστική τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και πτυχίο»

Η Σ4 αναφέρει ότι είναι πολλά άτομα για τον εργαστηριακό χώρο.

Σ4: «Είμαστε πολλά άτομα για τον εργαστηριακό χώρο»

Ο Σ6 αναφέρει ότι τα έξοδα για να έρχεται στο σχολείο είναι αρκετά.

Σ6: «Τα έξοδα για να έρχομαι στο σχολείο είναι αρκετά»

Η Σ7 αναφέρει ότι οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό να επαρκεί.

Σ7: «Οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό να επαρκεί»

Η Σ8 αναφέρει ότι όσο είναι άνεργη, θα παρακολουθεί μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Σ8: «Όσο είμαι άνεργη, θα παρακολουθώ μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης»

Η Σ9 αναφέρει ότι δεν υπάρχει ενημέρωση, ότι μπορεί κανείς να έρθει στα ΕΠΑ.Λ..

Σ9: «Δεν υπάρχει ενημέρωση, ότι μπορεί κανείς να έρθει στα ΕΠΑ.Λ.»

Ο Σ10 αναφέρει ότι στα ΙΕΚ δεν λειτουργούσε η ειδικότητα που ήθελα, και το εσπερινό ήταν τρία χρόνια φοίτησης. Έτσι ήρθα στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ.

Σ10: «*Στα ΙΕΚ δεν λειτουργούσε η ειδικότητα που ήθελα, και το εσπερινό ήταν τρία χρόνια φοίτησης. Έτσι ήρθα στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ.*»

Η Σ11 αναφέρει ότι θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη που πρέπει να παραδώσουν και επίσης θα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα υλικών.

Σ11: «*Θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη που πρέπει να παραδώσουν. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα υλικών*»

Η Σ15 αναφέρει ότι ο τρόπος επιλογής της ειδικότητας από τη Β΄ στη Γ΄ Τάξη είναι καλός και βοηθάει τους μαθητές.

Σ15: «*Ο τρόπος επιλογής της ειδικότητας από τη Β΄ στη Γ΄ Τάξη είναι καλός, και βοηθάει τους μαθητές*»

4.5 Ανάλυση των δεδομένων

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται η ερμηνεία των συνεντεύξεων, για κάθε άξονα του οδηγού συνέντευξης ξεχωριστά. Για την κωδικοποίηση των συνεντεύξεων χρησιμοποιούνται πάλι τα αρχικά Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14 και Σ15 σύμφωνα με τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις.

4.5.1 Ο πρώτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Από τα δεδομένα του πρώτου άξονα του οδηγού συνέντευξης, ο οποίος αφορά σε γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων προκύπτει ότι οι 6

ήταν άντρες και οι 9 γυναίκες. Επίσης προκύπτει ότι τέσσερις ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 37-48, έξι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 27-36, τέσσερις ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 18-26 και μία ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 49-59.

Οι έξι είναι έγγαμοι, ενώ οι εννέα είναι άγαμοι.

Οι πέντε έχουν παιδιά. Δέκα δεν έχουν παιδιά.

Οι έξι εργάζονται, δύο είναι άνεργοι, πέντε εργάζονται περιστασιακά, μία ασχολείται με τα οικιακά και μία είναι συνταξιούχος.

Οι δώδεκα κατοικούν στην Κατερίνη, μία στη Ν. Τραπεζούντα Πιερίας, μία στην Κονταριώτισσα Πιερίας και μία στη Βροντού Πιερίας.

Οι τέσσερις έχουν Πτυχίο Ειδικότητας επιπέδου 4, πέντε έχουν Απολυτήριο Λυκείου, πέντε είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Τ.Ε.Ι. ή Α.Ε.Ι., και δύο είναι κάτοχοι και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Οι δέκα έχουν απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο μέχρι 3km, τέσσερις έχουν απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο μέχρι 10km και μία έχει απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο μέχρι 30km.

Οι δώδεκα μετακινούνται με το αυτοκίνητο, οι δύο με λεωφορείο, ένας με ποδήλατο, δύο και με τα πόδια και δύο και με δίκυκλο.

4.5.2 Ο δεύτερος άξονας οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες

Στο δεύτερο άξονα του οδηγού συνέντευξης, διερευνώνται οι ενδογενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν στους παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων μαθητών, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Ο δεύτερος άξονας του οδηγού συνέντευξης απαντά στο ερευνητικό ερώτημα το οποίο αφορά στη διερεύνηση των ενδογενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους

ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης.

*Οι συνεντευξιαζόμενοι ερωτώνται στην **1η ερώτηση**, εάν θεωρούν ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία τους προσφέρετε μετά την αποφοίτησή τους από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.).*

Οι **οκτώ** θεωρούν ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Δύο εκδηλώνουν ενδιαφέρον για να πάρουν μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι σκέφτεται να προσπαθήσει να δώσει κι αυτός πανελλαδικές εξετάσεις μαζί με τους συμμαθητές του.
- Η **μία** αναφέρει ότι στην πορεία έμαθε ότι θα μπορούσε να περάσει και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την ενδιαφέρει, αλλά υπάρχει βέβαια και οικονομικό πρόβλημα.

Άλλη **μία** αναφέρει ότι παλιότερα όσοι παρακολουθούσαν μόνο ειδικότητα δεν είχαν δικαίωμα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις με πρόσβαση σε σχολές του τομέα τους, αλλά τώρα άλλαξε αυτό.

Άλλη **μία** αναφέρει ότι δεν βλέπει αρνητικά την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά θεωρεί ότι δε γίνεται σωστή δουλειά στα σχολεία, κατά την προετοιμασία της έναρξης των μαθητών στην τριτοβάθμια.

Τρεις αναφέρουν ελλείψεις στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- Η **μία** αναφέρει ότι δεν καλύπτει όλους τους τομείς.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι θα έπρεπε να ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ, περισσότερο από το 1% που είναι τώρα, και αυτό θα αναβαθμίσει το ΕΠΑ.Λ. για την κοινωνία.
- Η **μία** αναφέρει ότι δεν είναι ικανοποιητική και το ποσοστό που έχει πρόσβαση στα ΑΕΙ πολύ μικρό, ενώ μαθαίνουν πιο χρήσιμα πράγματα στα ΕΠΑ.Λ. από ότι στα ΓΕΛ.

Στη **2^η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για αυτούς (που ανήκουν σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρούνται ενήλικες), κατάλληλο περιβάλλον

Οι **τέσσερις** θεωρούν ότι το περιβάλλον δεν είναι κατάλληλο.

- Η **μία** θα επιθυμούσε ένα πιο κατάλληλο περιβάλλον.
- Η **μία** δεν θεωρεί το περιβάλλον κατάλληλο
- Η **μία** θεωρεί ότι το περιβάλλον δε βοηθάει, ότι υπάρχουν διάφορες ηλικίες, και θα προτιμούσε να είναι με ενήλικες.
- Ενώ **μία** θεωρεί ότι δεν είναι κατάλληλο το περιβάλλον και αισθάνεται λίγο έξω από τα νερά της. Αλλά, με το πέρας του χρόνου προσαρμόστηκε, και ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα.

Οι **τέσσερις** θεωρούν το περιβάλλον του ΕΠΑ.Λ. όμορφο, κατάλληλο και οικείο αντίστοιχα.

- Η **μία** θεωρεί ότι είναι πολύ όμορφα, και υπάρχει πολλή καλή επικοινωνία και με τους καθηγητές.
- Ο **ένας** θεωρεί ότι για τον ίδιο το περιβάλλον είναι κατάλληλο, αλλά όχι και για τα παιδιά.
- Ο **ένας** το θεωρεί κατάλληλο περιβάλλον, εφόσον οι μικρότεροι μαθητές έχουν το δικό τους κύκλο. Επίσης διαπιστώνει ότι ο αριθμός ενηλίκων στα ΕΠΑ.Λ είναι μικρός.
- Η **μία** θεωρεί ότι επειδή είναι χρόνια στα σχολεία της φαίνεται οικείο το περιβάλλον. Διαπιστώνει μία δυσκολία στον τρόπο σκέψης των παιδιών, που είναι κατά δέκα χρόνια μικρότεροι.

Οι **δύο** θεωρούν ότι με τους μικρότερους σε ηλικία συμμαθητές τους, δεν έχουν κανένα πρόβλημα και ότι δεν τους ενοχλούν.

- Ο **ένας** θεωρεί ότι μπορεί να προσαρμοστεί, δεν τον ενοχλούν οι μικρότεροι μαθητές, αλλά για τους μεγαλύτερους δεν είναι και πολύ καλό περιβάλλον.
- Ενώ **ένας** προσθέτει σχετικά με την καταλληλότητα του περιβάλλοντος ότι αναγκάζεται να κάνει πολλές απουσίες λόγω εργασίας.

Η **μία** αντιμετώπισε αρχικά δυσκολίες, διότι τα παιδιά είναι στην εφηβεία. Στην πορεία όμως αντιμετώπισε τα προβλήματα αφότου γνωρίστηκε μαζί τους.

Οι **τρεις** αναφέρουν ένα χάσμα γενεών, θεωρούν ότι υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό και ότι η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών τους ενοχλεί.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι υπάρχει ένα χάσμα γενεών, αλλά επίσης υπάρχει και επικοινωνία. Παρατηρεί μια διαφορά στις γενιές και τις συμπεριφορές, και διαπιστώνοντας την παιδεία την οποία δέχτηκαν από το σπίτι τους, τους δίνει συμβουλές. Επίσης διαπιστώνει ότι υπάρχει άγνοια στους νέους μαθητές ως προς το εργασιακό περιβάλλον και τις συνθήκες.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό και δεν τους ενδιαφέρει το αντικείμενο και αυτό δημιουργεί προβλήματα στην τάξη. Επισημαίνει ότι δεν έχει ουσιαστική σημασία η ηλικία, αλλά το ενδιαφέρον.
- Ενώ η **μία** αναφέρει ότι δεν την ενοχλεί η διαφορά ηλικίας, αλλά η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών.

Η **μία** θεωρεί ότι το περιβάλλον δεν είναι το πρόβλημα, αλλά ότι δε γίνεται σωστή δουλειά, και ότι η επαγγελματική κατάρτιση γίνεται σε πολύ μικρό βαθμό. Διαπιστώνει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε πάγια και αναλώσιμα υλικά, και ότι προκύπτουν πολλές αφορμές για να μη γίνει μάθημα. Επισημαίνει ότι ενώ οι ώρες των μαθημάτων ειδικότητας είναι ικανοποιητικές, δε γίνεται σωστή δουλειά, επειδή υπάρχει έλλειψη καθηγητών, ενώ έχει χρειαστεί να φέρουν και τα δικά τους υλικά.

*Στην **3η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές τους ανάγκες ως μη παραδοσιακούς μαθητές (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές).*

Οι **πέντε** πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικές τους ανάγκες καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό, παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας, και ότι είναι ακριβώς αυτό που αναζητούσαν.

Η **μία** θεωρεί απαραίτητα και κάποια επιπλέον σεμινάρια

Ο **ένας** θεωρεί ότι το ΕΠΑ.Λ., μπορεί να ανταπεξέλθει αρκετά στις εκπαιδευτικές του ανάγκες αλλά θα πρέπει να οργανωθούν περισσότερο οι χώροι των εργαστηρίων και να υπάρξει καλύτερη διασύνδεση των ειδικοτήτων.

Ο **ένας** επισημαίνει τη δυσκολία που παρουσιάζει στη μάθηση και στη μνήμη, τις ελάχιστες ώρες ύπνου λόγω της εργασίας του βάρδιες και σε μεγάλη απόσταση από το σπίτι του. Επίσης αναφέρει τις οικογενειακές δυσκολίες, οι οποίες προέκυψαν λόγω αυτής της κατάστασης, όπως ότι πολλές φορές δεν προλαβαίνει να δει τα παιδιά του, μπορεί και για δύο εβδομάδες. Και ότι τις οικογενειακές ευθύνες τις ανέλαβαν άλλα μέλη τη οικογένειας, και η σύζυγος του τον στηρίζει, διαφορετικά θα ήταν πολύ δύσκολο να συνδυάσει το σχολείο και τη δουλειά.

Ο **ένας** αναφέρει ότι πολλές φορές νιώθει άβολα λόγω της διαφοράς ηλικίας, αλλά αφότου προσαρμόστηκε, δημιούργησε καλές κοινωνικές σχέσεις.

Ενώ **μία** θεωρεί ότι δεν υπάρχουν προβλήματα λόγω διαφοράς ηλικίας, και πως όσοι θέλουν να ασχοληθούν κάτι θα αποκομίσουν.

Οι **τέσσερις** θα επιθυμούσαν να κάνουν περισσότερες ώρες ειδικότητας, ότι έχουν μειωθεί κατά πολύ οι εργαστηριακές ώρες, το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική και ότι οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, ειδικά στη Β' Τάξη είναι μόνο πέντε.

- **Μία** διαπιστώνει ότι στη Β' Τάξη πρέπει να παρακολουθήσουν εργαστηριακά μαθήματα από άλλη ειδικότητα, η οποία δεν τους ενδιαφέρει.
- **Μία** αναφέρει επίσης ότι μπορούν να βελτιωθούν πολλά, όπως το αναλυτικό πρόγραμμα, να γίνονται περισσότερες ώρες ειδικότητας και να έχουν πάρει όλα τα βιβλία.
- **Μία** θεωρεί ότι το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική, διότι δε την ενδιαφέρει η πρόσβαση στην τριτοβάθμια, και ότι υπάρχουν πολλά και άχρηστα υλικά.
- **Μία** αναφέρει ότι τα υλικά είναι περιορισμένα και υπάρχουν ελλείψεις σε προϊόντα, ενώ οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, στη Β' Τάξη είναι μόνο πέντε, ενώ δεν ξέρει αν στα ΙΕΚ θα ήταν καλύτερα.

Στην **4η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. τους παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες

Ένας θεωρεί ότι το ΕΠΑ.Λ. παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες και ότι οι καθηγητές προσπαθούν πολύ για να μεταδώσουν τις δεξιότητες, αλλά το υλικό θα μπορούσε να αναβαθμιστεί.

Μία διαπιστώνει ότι υπάρχουν προβλήματα στις υποδομές και δεν παρέχονται επαρκώς τα υλικά για την ειδικότητα, τις θεωρεί όμως ικανοποιητικές.

Ένας το θεωρεί αυτό αλλά επισημαίνει επίσης ότι ο εξοπλισμός δεν είναι ανανεωμένος και πολλές φορές δεν υπάρχουν τα κατάλληλα εργαλεία και αρκετά αναλώσιμα υλικά.

Ένας διαπιστώνει επίσης ότι οι υποδομές είναι τραγικές και ότι υπήρχαν ελλείψεις σε πάγιο και αναλώσιμο υλικό όπως και την καθυστέρηση στα βιβλία και τη συνεχόμενη αλλαγή του προγράμματος.

Ένας είναι αρκετά ικανοποιημένος αλλά διαπιστώνει ότι το υπάρχων υλικοτεχνικό υλικό είναι παλιό και θα πρέπει να αναβαθμιστεί, και ότι στα αναλώσιμα υπάρχουν ελλείψεις.

Ένας θεωρεί ότι τα βασικά τα παρέχει και με το παραπάνω, αλλά θα πρέπει να γίνονται αργότερα και κάποια σεμινάρια.

Και **μία** ενώ είναι μόλις στη Β' Τάξη, τις θεωρεί ικανοποιητικές, επέλεξε δύο ειδικότητες, αλλά δεν αποφάσισε ακόμη την ειδικότητά της από αυτές τις δύο που επέλεξε.

Οι **τρεις** δεν τις θεωρούν υψηλής ποιότητας.

- **Μία** θα ήθελε να κάνανε περισσότερα πράγματα και διαπιστώνει ότι υπάρχει έλλειψη αναλώσιμων υλικών.
- **Μία** θεωρεί ότι υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, και θα ήθελε περισσότερες δεξιότητες όπως και .
- **Μία** θα ήθελε να διδάσκονται περισσότερες δεξιότητες.

Οι **δύο** θεωρούν ότι ο χρόνος που έχουμε είναι πολύ λίγος και ότι δεν μπορείς να μάθεις πολλά πράγματα, διότι δε φτάνουν οι ώρες.

- **Μία** επισημαίνει ότι δεν προλαβαίνουν να επικεντρωθούν σε πολλά, αλλά σε αυτά που επικεντρώνονται, τα μαθαίνουν καλά.
- **Μία** θεωρεί ότι μαθαίνουν μόνο τα βασικά, ενώ τα σύγχρονα που υπάρχουν σε σεμινάρια δεν τα μαθαίνουν.

Οι **δύο** θεωρούν ότι συνήθως υπάρχει καλή διάθεση από τους καθηγητές και η ποιότητα του μαθήματος είναι ικανοποιητική σε σχέση με τους καθηγητές και ότι έχουν μάθει πάρα πολλά.

Ο **ένας** αναφέρει ότι εργάζεται ήδη στην ειδικότητά του και απέκτησε πολλές γνώσεις και δεξιότητες στο χώρο εργασίας εμπειρικά και με μελέτη.

Στην **5η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυne την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Και οι δεκαπέντε συμμετέχοντες Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15 δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν τη μαθητεία χωρίς όριο ηλικίας.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι από την εργασία του τον υποχρέωσαν να αποκτήσω το επιπλέον πτυχίο. Το πτυχίο ειδικότητας το οποίο είχε και με το οποίο τον προσλάβανε δεν τους αρκούσε πλέον. Είχε όμως ήδη αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειαζόταν για τη συγκεκριμένη δουλειά στο χώρο εργασίας. Φυσικά και θα τον διευκόλυne να πιστοποιηθώ στο χώρο εργασίας μου.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι η μαθητεία είναι πολύ καλή. Στην εποχή μας η αναβάθμιση του πτυχίου έχει σημασία διότι επιλέγουν για δουλειά μόνο τους καλύτερους. Στη μαθητεία πληρώνεσαι, έχεις ασφάλεια και παίρνεις και καλύτερο πτυχίο. Θα επιθυμούσε να μπορούν να συμμετέχουν στη μαθητεία και μεγαλύτερες ηλικίες, και όχι μόνο μέχρι τα 24.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα τη διευκόλυne. Θα ήθελε να υπάρχει μαθητεία για όλους
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε να παρακολουθήσει τη μαθητεία. Δεν την ενδιαφέρει η πιστοποίηση αλλά οι επιπλέον γνώσεις. Είναι απαράδεκτο να είναι μόνο μέχρι 24 ετών.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι για αυτούς που είναι μεγαλύτεροι, θα είχε μεγάλη σημασία να συμμετέχουν στη μαθητεία. Οι μικρότερες ηλικίες έχουν περισσότερες

επιλογές, αυτοί έχουν λιγότερες. Θα έπρεπε να έχουν προτεραιότητα οι μεγαλύτερες ηλικίες στη μαθητεία. Επιθυμεί τη μαθητεία, γιατί αναβαθμίζει το πτυχίο σου και παίρνουν και ένσημα.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι θα ήταν καλό να υπάρχει και για μεγαλύτερες ηλικίες. Τα ένσημα είναι κίνητρο, αλλά το εισόδημα είναι ελάχιστο για διαβίωση.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα πρέπει να αλλάξει. Θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε πρακτικά τις γνώσεις μας.
- Η **μία** αναφέρει ότι η μαθητεία είναι πάρα πολύ καλή και είναι σαν πρακτική άσκηση. Θα έπρεπε να παρακολουθούν τη μαθητεία και μόνο για την εμπειρία. Αλλά δίνει κι άλλα κίνητρα, τα ένσημα και το μισθό.
- Η **μία** αναφέρει ότι εννοείτε ότι τη θέλει. Γνωρίζεις και τον μετέπειτα εργοδότη, γνωρίζεις ανθρώπους. Παίρνεις θάρρος να ζητήσεις δουλειά, επειδή έχεις εμπειρία.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι κακώς έχει όριο ηλικίας. Η μαθητεία προσφέρεται για αναβάθμιση του πτυχίου, πρακτική άσκηση και αποδοχές.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα επιθυμούσε τη μαθητεία. Είναι παράλογο να επιτρέπουν σε μεγαλύτερες ηλικίες να φοιτούν στο σχολείο, αλλά να υπάρχει όριο ηλικίας στη μαθητεία. Θα αποκτούσε περισσότερες δεξιότητες με την πρακτική άσκηση.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα η μαθητεία θα ήταν αρκετά καλή χωρίς όριο ηλικίας. Θα ήθελε να αναβαθμίσει το πτυχίο της. Βοηθάει να μπει στην εργασία, αποκτάς εμπειρία. Παίρνεις και τα ένσημα για να ανοίξεις κάτι δικό σου»
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε τη μαθητεία. Θα πρέπει να είναι και για τους μεγαλύτερους, που το μυαλό τους έχει ωριμάσει και θέλουν να κάνουν και κάτι παραπάνω.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι καλό θα ήταν να μην υπήρχε όριο ηλικίας. Δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης και αναβάθμισης του πτυχίου.
- Η **μία** αναφέρει ότι είναι απαράδεκτο το όριο ηλικίας της μαθητείας. Μπορεί κανείς να είναι καλύτερος και ας είναι μεγαλύτερος. Και να έχει περισσότερη εμπειρία και εφόδια, λόγω προηγούμενης σταδιοδρομίας.

Στην **6η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θα επιθυμούσαν τη δυνατότητα **επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης**, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων.

Οι εννέα θα επιθυμούσαν τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι Βεβαίως και θα ήθελα να μου αναγνωρίσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απέκτησα, όλα αυτά τα χρόνια που εργάζομαι. Θα επιθυμούσα την πιστοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης»
- Ο **ένας** αναφέρει ότι Έχω ήδη εμπειρία στην ειδικότητά μου. Θα ήθελα να έκανα έστω μόνο ένα χρόνο, για να αποκτήσω το πτυχίο μου, και να αναγνωρίζονται και τα Αγγλικά και οι ΤΠΕ. Η εμπειρία χωρίς πτυχίο θα πρέπει να αναγνωρίζεται»
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι, θα ήθελε να μπορούν να πιστοποιηθούν.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι ναι, θα το επιθυμούσε διότι κοιτάνε τι πτυχίο έχεις, αλλά δεν τους ενδιαφέρουν οι γνώσεις που απέχτησες εμπειρικά.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι ναι, φυσικά.
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι, θα ήθελα να γίνεται.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα μπορεί να υπάρχει επικύρωση, εφόσον νωρίτερα δεν υπήρχε τέτοια σχολή. Αλλιώς να γίνεται μόνο μέσα από οργανωμένη μάθηση.
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι, γιατί όχι. Εφόσον θα είχε αυτή τη δυνατότητα.
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι, θα το ήθελα.

Οι τέσσερις δεν θα το επιθυμούσαν.

- Η **μία** θεωρεί ότι θα πρέπει να ακολουθείτε συγκεκριμένη διαδικασία, αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να πιστοποιούνται και με άλλους τρόπους κάποιοι επιτήδριοι.
- Η **μία** δεν το θεωρεί δίκαιο, θα πρέπει να αναγνωριστεί με κάποιο τρόπο μέσα από την οργανωμένη μάθηση.
- Ο **ένας** δεν συμφωνεί και το θεωρεί επικίνδυνο. Χρειάζεται οργανωμένη μάθηση, διδασκαλία και εκπαίδευση, αλλιώς δεν μπορεί διασφαλιστεί η αξιοπιστία του αξιολογητή.
- Ο **ένας** δεν το θεωρεί καλό, όπως για παράδειγμα σε επαγγέλματα υγείας, όπου θα πρέπει κανείς να περάσει την εκπαίδευση κανονικά.
- Η **μία** ενώ θα τη βόλευε πάρα πολύ, θεωρεί ότι θα υπήρχε μαζική πιστοποίηση. Θα πρέπει να θεωρείτε αυτονόητο η θεωρία να συνδυάζεται με την πράξη.

Η **μία** δεν ενδιαφέρεται για την πιστοποίηση, αλλά για τις γνώσεις που θα αποκομίσει.

Στην **7η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι είχαν ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Κανένας από τους **δεκαπέντε** ερωτώμενους δεν είχε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Ήρθαν με σκοπό να παρακολουθήσουν συγκεκριμένη ειδικότητα, έκαναν μόνοι τους την αναζήτηση ή το πληροφορήθηκαν από γνωστό ή συγγενικό πρόσωπο.

Ο **ένας** αναφέρει ότι έπρεπε να παρακολουθήσει συγκεκριμένη ειδικότητα λόγω επαγγελματικών απαιτήσεων. Δεν είχε όμως καμία συμβουλευτική καθοδήγηση.

Ο **ένας** αναφέρει ότι όχι, δεν είχε καθόλου καθοδήγηση.

Η **μία** αναφέρει ότι δεν είχε καθόλου.

Η **μία** αναφέρει ότι στον ΟΑΕΔ δε την πήραν επειδή είχαν όριο ηλικίας. Στο σχολείο νόμιζε ότι ίσχυε το ίδιο. Εντελώς τυχαία πληροφορήθηκε ότι μπορούσε να έρθει στο ΕΠΑ.Λ.. Τα ΙΕΚ δεν ήταν ελκυστικά για εμένα επειδή λειτουργούν απόγευμα.

Ο **ένας** αναφέρει ότι θα είχε επιλέξει πολύ νωρίτερα να φοιτήσει σε ΕΠΑ.Λ., εάν είχα ορθή καθοδήγηση.

Ο **ένας** αναφέρει ότι μετά την κατάργηση των ειδικοτήτων, ενημερώθηκε από μία καθηγήτριά της ότι η ειδικότητα που την ενδιέφερε λειτούργησε ξανά.

Η **μία** αναφέρει ότι όχι, βρήκε μόνη της αυτή τη λύση, ψάχνοντας.

Η **μία** αναφέρει ότι μόνη της το αποφάσισε.

Η **μία** αναφέρει ότι το πληροφορήθηκε από την αδερφή της. Κανέναν άλλο.

Ο **ένας** αναφέρει ότι μόνος του έκανε αναζήτηση.

Η **μία** αναφέρει ότι ενημερώθηκε μόνη της.

Η **μία** αναφέρει μόνη της το έψαξε, είχαν σταματήσει παλιότερα κάποιες ειδικότητες»

Η **μία** αναφέρει δεν είχε καθόλου, ήταν καθαρά δική της επιλογή, το είχε ψάξει και για το ΙΕΚ.

Ο **ένας** αναφέρει ότι από συγγενικό του πρόσωπο το πληροφορήθηκε.

Η **μία** αναφέρει ότι υπήρξε το ερέθισμα από συγγενή, όχι όμως επίσημη συμβουλευτική.

4.5.3 Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

Στον τρίτο άξονα του οδηγού συνέντευξης, διερευνώνται οι εξωγενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης απαντά στο ερευνητικό ερώτημα το οποίο αφορά στη διερεύνηση των εξωγενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης.

I. Δημογραφικοί παράγοντες:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται σχετικά με τα ΕΠΑ.Λ. που εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα, εάν θεωρούν πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας αποτέλεσε εμπόδιο στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο.

Οι **δύο** αναφέρουν ότι τα έξοδα μετακίνησης αποτελούν πρόβλημα.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι όχι, παρόλο που χρειάζεται επιπλέον χρήματα για τις μετακινήσεις, και αυτό είναι δύσκολο.
- Ο **ένας** τα έξοδα μετακίνησης αποτελούν πρόβλημα.

Οι **δώδεκα** θεωρούν πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας δεν αποτέλεσε εμπόδιο στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι δεν είναι εμπόδιο, και ήθελα να είναι κοντά στο σπίτι ή στη δουλειά και είναι κοντά στο σπίτι του και τον βόλεψε.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι είχε αποφασίσει ότι θα ερχόταν και η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχε μέσο μετακίνησης.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα πήγαινε όπου και αν ήταν.
- Η **μία** αναφέρει ότι όχι δεν είναι εμπόδιο, έχει τακτικά λεωφορείο.

Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας αποτέλεσε κίνητρο στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι είναι καλό που είναι κοντά στο σπίτι μου.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι ευτυχώς δεν είναι πολύ μακριά.
- Η **μία** αναφέρει ότι έρχεται ούτως ή άλλως καθημερινά στην Κατερίνη.
- Η **μία** αναφέρει ότι χρειάζεται μόνο 12 λεπτά με τα πόδια, και αυτό ήταν όντως ένα κίνητρο για αυτή.
- Η **μία** αναφέρει ότι αποτέλεσε κίνητρο η απόσταση.
- Η **μία** αναφέρει ότι ήταν ένα κίνητρο ότι έρχεται με το λεωφορείο με μηδενικό κόστος.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι η απόσταση ήταν κίνητρο, επειδή ήταν κοντά.

Οι Σ6 και Σ8 ήταν ιδιαίτερα αποφασισμένοι.

Ο **ένας** αναφέρει ότι είχε αποφασίσει ότι θα έρθει. Η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχα μέσο μετακίνησης.

Η **μία** αναφέρει ότι όπου και αν ήταν, θα πήγαινε.

Οι έξι δηλώνουν ότι δεν τους επηρέασε η απόσταση.

II. Οικονομικές συνθήκες:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές.

Ο **ένας** θεωρεί ότι θα συμβάλει, αλλά τον ενδιαφέρει η επανάκτηση της προηγούμενης του εργασίας, όπου δούλεψε ως εποχιακός και ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος.

Οι **τρεις** θεωρούν ότι θα συμβάλει.

- Ο **ένας** το θεωρεί ότι θα συμβάλει.
- Ο **ένας** πιστεύει πως ένας καλός κομμωτής, παίρνει περισσότερα από ένα δάσκαλο.
- Η **μία** δεν την ενδιαφέρει.

Οι **τρεις** θεωρούν ότι θα συμβάλει μόνο στην εύρεση εργασίας.

- Η **μία** θεωρεί ότι θα συμβάλει στην εύρεση εργασίας, αλλά όχι και στις υψηλότερες αποδοχές.
- Η **μία** θεωρεί ότι θα βρει εργασία, αλλά για υψηλότερες οικονομικές αποδοχές το βλέπει δύσκολο.
- Η **μία** θεωρεί ότι θα συμβάλει μόνο στην εύρεση εργασίας.

Η **μία** θεωρεί ότι για αρχή δε θα συμβάλει, αλλά σιγά σιγά, με προσπάθεια και δείχνοντας τις ικανότητές της.

Η **μία** θεωρεί ότι εξαρτάται από την ειδικότητα που θα επιλέξει.

Ο **ένας** επισημαίνει ότι, θα χρειαστεί ακόμη 450 ένσημα στην νέα μου ειδικότητα, εφόσον αποφοιτήσει και πάρει το πτυχίο για να του το αναγνωρίσουν στην εργασία του, ενώ έχει κάνει ήδη πάνω από 8000 ένσημα σε αυτή την εργασία, αλλά αυτά δεν τα υπολογίζουν, επειδή δεν είχε το κατάλληλο πτυχίο.

Η **μία** θεωρεί ότι δε θα συμβάλει ιδιαίτερα, λόγω της κρίσης στη χώρα.

Η **μία** θεωρεί ότι δε θα συμβάλει στην ειδικότητα που επέλεξε, ενώ στόχος της είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις.

Οι **τρεις** θεωρούν ότι δε θα συμβάλει καθόλου.

Στην **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος.

Οι **εννέα** θεωρούν ότι η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι ναι, εφόσον θα κατέχει μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς όλο το φάσμα του αντικειμένου.
- Η **μία** αναφέρει ότι σίγουρα ναι. Πλέον μετράει το κάθε πτυχίο, το πώς θα το αξιοποιήσεις εξαρτάται από τον καθένα.

Ο **ένας** θεωρεί ότι θα του επιτρέψει την παραμονή στην εργασία που ήδη κάνει, διαφορετικά θα τον αντιμετωπίσουν ως ανειδίκευτο εργάτη, και θα του μειώσουν τις αποδοχές.

Η **μία** θεωρεί ότι ίσως ναι, επειδή θα κατασκευάζει κοσμήματα, τα οποία θα μπορεί να πουλάει ή και να επισκευάζει.

Η **μία** θεωρεί ότι μπορεί να συμβάλει ελάχιστα.

Η **μία** θεωρεί ότι αν βρει δουλειά ή δουλέψει στο σπίτι, τότε ναι.

Η **μία** δηλώνει ότι δεν μπορεί να το γνωρίζει.

Ο **ένας** θεωρεί ότι δε συμβάλλει.

III. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην επιτυχή αναζήτηση εργασίας.

Ο **ένας** θεωρεί ότι θα μπορέσει να παραμείνει στην εργασία που κάνει ήδη τα τελευταία χρόνια.

Ο **ένας** θεωρεί ότι είναι ένα πρόσθετο προσόν, όταν έχεις το πτυχίο, είναι πιο εύκολο να σε επιλέξουν στη δουλειά.

Ο **ένας** θεωρεί ότι εννοείτε ότι χρειάζεται το πτυχίο. Συνήθως όποιος έχει το πτυχίο παίρνει και τη δουλειά, αλλά θα πρέπει να κρίνεται και για τις γνώσεις του.

Ο **ένας** θεωρεί ότι είναι ένα θετικό, αλλά θα αναζητήσει εργασία στο εξωτερικό.

Η **μία** θεωρεί ότι είναι ένα επιπλέον πτυχίο.

Η **μία** και Σ9 συμφωνούν.

Η **μία** θεωρεί ότι οποιοσδήποτε τίτλος σπουδών είναι ένα συν, και ίσως, λοιπόν συμβάλλει.

Η **μία** θεωρεί ότι είναι μια ώθηση, και είναι αυτό που θέλει και της αρέσει.

Ο **ένας** θεωρεί ότι σίγουρα θα συμβάλλει, τουλάχιστον σε μεγάλες πόλεις όπως είναι η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη.

Η **μία** θεωρεί ότι θα συμβάλλει σε μικρό βαθμό, ως βοηθός σε κάποιο εργαστήριο.

Η **μία** δεν το ξέρει, αλλά το ελπίζει, συνήθως με αυτό το πτυχίο διστάζουν να σε πάρουν διότι θεωρούν ότι δεν έχεις τις γνώσεις. Προτιμούν απόφοιτους των ΤΕΙ.

Η **μία** θεωρεί ότι σίγουρα σου ανοίγουν κι άλλες πόρτες, αλλά δεν μπορεί να ξέρει.

Δύο δεν τους ενδιαφέρει και δεν είναι σκοπός τους.

Στη 2η ερώτηση, ερωτώνται εάν θεωρούν ότι προετοιμάζονται ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών.

Όλοι οι **δεκαπέντε** συνεντευξιζόμενοι θεωρούν ότι δεν προετοιμάζονται ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Οι ώρες διδασκαλίας των ξένων γλωσσών είναι ελάχιστες ή δεν υφίστανται καθόλου. Διδάσκεται η ορολογία, αλλά όχι επαρκώς.

Ο **ένας** θεωρεί ότι όχι, τα Αγγλικά που μαθαίνουν δεν έχουν καμία σχέση με την ειδικότητά τους. Υπάρχει όμως ανάγκη για Αγγλικά στο αντικείμενό τους.

Ο **ένας** θεωρεί ότι οι εξειδικευμένες γνώσεις είναι λίγες και γενικές, όχι ειδικές. Θέλει αναβάθμιση σε πολλούς τομείς. Θα πρέπει να υπάρχει επιλογή στην ξένη γλώσσα, όπως

για παράδειγμα Γερμανικά, Ιταλικά ή Γαλλικά. Βοηθάει στις παραγγελίες στην αυτοκινητοβιομηχανία, είναι πολύ χρήσιμο. Αυτά που μαθαίνουμε όμως δεν είναι αρκετά.

Η **μία** θεωρεί ότι όχι, διότι κάνανε μόνο για μία χρονιά γαλλική ορολογία. Πολύ χρήσιμη, αλλά πολύ λίγο.

Η **μία** θεωρεί ότι οι ξένες γλώσσες είναι απαραίτητες. Αλλά η μία χρονιά που διδαχτήκανε Γαλλικά δεν είναι αρκετή για να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους.

Ο **ένας** θεωρεί ότι σημαντική την ξένη γλώσσα σε μαθήματα ειδικότητας που μαθαίνουνε. Αυτή δεν τη μαθαίνεις στα φροντιστήρια. Ο ένας χρόνος όμως αγγλικών ειδικότητας δεν είναι ικανοποιητικός. Είναι σημαντικό μάθημα, θα πρέπει να διδάσκεται περισσότερο.

Ο **ένας** θεωρεί ότι κάνανε ένα χρόνο Γαλλικά για μία ώρα. Δεν είναι ικανοποιητικό, θα επιθυμούσα περισσότερες ώρες.

Η **μία** θεωρεί ότι όχι, θα έπρεπε να κάνανε περισσότερες ώρες Αγγλικά ειδικότητας.

Η **μία** αναφέρει ότι δεν προσφέρονται ξένες γλώσσες.

Η **μία** αναφέρει ότι δεν κάνουν καθόλου.

Ο **ένας** θεωρεί ότι όχι, δεν επαρκούν, είναι πολύ λίγες οι ώρες.

Η **μία** αναφέρει ότι καταργήθηκαν τα Αγγλικά ειδικότητας στη Γ' Τάξη. Σίγουρα όχι.

Η **μία** αναφέρει ί ότι όχι, δε μας διδάσκουν πια ξένες γλώσσες. Μία χρονιά κάναμε μόνο Γαλλικά.

Η **μία** αναφέρει ότι προσωπικά δεν ξέρει ξένες γλώσσες. Στα σχολεία στην Ελλάδα δε μαθαίνεις Αγγλικά. Όσοι έμαθαν, πήγαν σε φροντιστήρια, όχι στα σχολεία. Μία και δύο ώρες την εβδομάδα δεν είναι αρκετές.

Ο **ένας** αναφέρει ότι όχι, μαθαίνουμε μόνο την ορολογία της ειδικότητας. Οι δύο ώρες είναι πολύ λίγες και το επίπεδο γνώσεων χαμηλό.

Η **μία** θεωρεί ότι δεν την προετοιμάζει αρκετά, η ξένη γλώσσα. Αλλά βλέπει θετικά την ορολογία που διδάσκεται. Οι συμμαθητές της δεν γνωρίζουν Αγγλικά. Δεν έμαθαν Αγγλικά στο σχολείο.

IV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

*Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στην **1η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν οικογενειακούς παράγοντες που ίσως να αποτέλεσαν εμπόδιο στην απόφασή σας αυτή.*

Οι **δεκατρείς** δηλώνουν ότι δεν υπήρξε οικογενειακό εμπόδιο.

Η **μία** αναφέρει ότι εμπόδιο ήταν ο σύζυγος και μητέρα της, που θα πρέπει να προσέχουν τα παιδιά.

Η **μία** αναφέρει ότι εμπόδιο συνάντησε λόγω του παιδιού της, που πρέπει να του μαγειρεύει και να το βοηθάει στα μαθήματά του.

*Στη **2η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν οικογενειακούς παράγοντες που ίσως να αποτέλεσαν κίνητρο σε αυτή την απόφασή τους*

Οι **επτά** αναφέρουν ότι ήταν δική τους η επιλογή.

Οι **επτά** διαπίστωσαν οικογενειακούς παράγοντες που αποτέλεσαν κίνητρο στην απόφασή τους.

Ο **ένας** αναφέρει ότι υπήρξε βοήθεια από την οικογένειά του.

Ο **ένας** αναφέρει ότι υπήρξε ενθάρρυνση και υποστήριξη από την οικογένεια.

Η **μία** αναφέρει ότι υπήρξε κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον.

Η **μία** αναφέρει ότι κίνητρο ήταν η αδερφή της.

Ο **ένας** αναφέρει ότι από τον πατέρα του παρακινήθηκα και είχε ελεύθερο χρόνο.

Η **μία** αναφέρει ότι υπήρχε κίνητρο, υποστήριξη από την οικογένεια.

Η **μία** αναφέρει ότι υπήρξε ερέθισμα, κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον.

Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ.

μέχρι στις 14.00 μ.μ. Στην **3η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο.

Οι **έξι** διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι αναγκαστήκαν περισσότεροι συνάδελφοι να παρακολουθήσουμε επιπλέον μαθήματα στα ΕΠΑ.Λ. για να αποκτήσουν το κατάλληλο πτυχίο, το οποίο απαιτούνταν πλέον στην εργασία τους. Έτσι, αναγκάστηκαν όλοι οι τεχνικοί να μοιραστούν τις βάρδιες, οπότε συχνά πρέπει να βρισκόμαστε στη δουλειά μας κατά το σχολικό ωράριο. Για αυτό το λόγο κάνει και αρκετές απουσίες.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι αυτή την περίοδο απασχολείται σε ιδιωτική εργασία, η οποία είναι ευέλικτη. Έτσι τη μετέθεσε για το απόγευμα.
- Ο **ένας** θεωρεί ότι για κάποιον που εργάζεται είναι δύσκολο ωράριο. Συγκεντρώνει χρήματα για να μπορεί να είναι στο σχολείο. Στο εσπερινό ΕΠΑ.Λ. θα χρειαζόταν έναν επιπλέον χρόνο. Δεν το θεωρεί ελκυστικό. Στα ΙΕΚ δεν υπήρχε η ειδικότητα που ήθελε, και στον ΟΑΕΔ υπήρχε όριο ηλικίας.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι κοιμάται μόνο πέντε ώρες. Είναι πάρα πολύ δύσκολα, αλλά δεν μπορεί να αλλάξω την εργασία της.
- Η **μία** συμφώνησε με τον εργοδότη να πηγαίνει το απόγευμα στη δουλειά. Δεν της αρέσει η βραδινή μάθηση, δεν μπορεί να συγκεντρωθεί.
- Η **μία** αναφέρει ότι τη δυσκολεύει πάρα πολύ το ωράριο, και κυρίως το όριο απουσιών.

Οι **οκτώ** δήλωσαν ότι δεν τους επηρέασε καθόλου, ενώ η **μία** αναφέρει ότι τη βολεύει.

*Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Στην **4η ερώτηση**, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις οικογενειακές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο.*

Ο **ένας** θυσίασε πολύτιμο χρόνο από τα παιδιά του. Πολλές φορές δεν τα βλέπει για μέρες, κάνει υπομονή, ώστε να περάσουν τα δύο αυτά χρόνια.

Η **μία** αναφέρει ότι δεν τη βολεύει, και αναγκάζεται να φεύγει λίγο νωρίτερα.

Ο **ένας** διαπίστωσε μόνο επαγγελματικές.

Ο **ένας** δεν έχει ιδιαίτερο οικογενειακό πρόβλημα, παρά μόνο ύπνου.

Οι **δύο** διαπίστωσαν δυσκολίες σε προσωπικές μου ανάγκες.

Οι **οκτώ** δεν διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις οικογενειακές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο.

Η **μία** δηλώνει ότι τη βολεύει το ωράριο για τις οικογενειακές υποχρεώσεις, διότι αυτές τις ώρες είναι και το παιδί της στο σχολείο. Τα ΙΕΚ είναι το απόγευμα, δε θα μπορούσε να πάει και για το εσπερινό ΕΠΑ.Λ. δεν το έψαξε.

Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά κενά στο πρόγραμμα των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Στην 5η ερώτηση, ερωτώνται εάν διαπίστωσαν ότι το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Οι **δεκατέσσερις** συμμετέχοντες θεωρούν ότι τα κενά δημιουργούν προβλήματα και τους δυσκολεύουν.

- Ο **ένας** αναφέρει ότι δυσκολεύουν πολύ τα κενά που δημιουργούνται. Θα προτιμούσε να είναι συνεχόμενο το πρόγραμμα, για να μην αναγκάζεται να περιμένει άσκοπα στο ενδιάμεσο.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι τα κενά είναι ένα αναγκαίο κακό. Τα ανέχεται, αν και θα προτιμούσε να έχω συνεχόμενο ωράριο.

- Η **μία** αναφέρει ότι τα κενά που δημιουργούνται, δημιουργούν προβλήματα.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι τα κενά δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Τα μαθήματα ειδικότητας θα έπρεπε να γίνονται το πρωί, τις πρώτες ώρες. Έτσι θα μπορούσε να εργάζεται. Ή να γίνονται τα μαθήματα μετά τις πέντε το απόγευμα, σε δύο χρόνια όμως, όχι σε τρία όπως στο εσπερινό»
- Ο **ένας** αναφέρει ότι τα κενά είναι πολύ ενοχλητικά και δημιουργούν προβλήματα στην εργασία του
- Η **μία** αναφέρει ότι τα κενά είναι πρόβλημα, παρόλο που παρακολουθεί και τη Γλώσσα και τα μαθηματικά.
- Η **μία** αναφέρει ότι δεν μας βολεύουν καθόλου τα κενά.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε ενιαίο πρόγραμμα.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι θα ήθελε ενιαίο πρόγραμμα. Όταν έχω την πρώτη και τελευταία ώρα, δεν περιμένω ενδιάμεσα, φεύγω.
- Η **μία** αναφέρει ότι τα κενά τους σκοτώνουν. Θα προτιμούσε ενιαίο πρόγραμμα. Σε βγάζει από τον ειρμό σου σου. Ειδικά όταν έχουν μάθημα την πρώτη και την τελευταία ώρα.
- Η **μία** αναφέρει ότι δε βοηθάνε τα κενά, είναι μεγάλα και πολλές φορές φεύγουμε νωρίτερα ή δεν ερχόμαστε καθόλου.
- Η **μία** αναφέρει ότι το πρόγραμμα είναι πολύ δύσκολο. Έχουμε την πρώτη ώρα μάθημα και μετά δύο ώρες κενό. Έρχεται επειδή δεν έχουν περιθώριο απουσιών.
- Ο **ένας** αναφέρει ότι θα ήθελα να είναι συνεχόμενες οι ώρες.
- Η **μία** αναφέρει ότι ευτυχώς φέτος είχαν λίγα κενά. Ήταν τυχεροί. Αυτό ήταν θετικό. Αλλά θα ήταν καλό να μην υπάρχουν κενά.

Η **μία** δήλωσε ότι στο τμήμα της είναι μόνο ενήλικες, κι έτσι δεν έχουν καθόλου κενά.

*Στην **5η ερώτηση**, ερωτώνται εάν θεωρούν πως ένα προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα.*

Οι δεκατέσσερις θεωρούν πως ένα προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την

απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα.

- Ο **ένας** θεωρεί ότι έτσι όπως έχουν οι συνθήκες, δεν είναι καθόλου ελκυστικές για τους ενήλικες. Θα ήταν καλό αν άλλαζε.
- Ο **ένας** πιστεύει ότι θα ήταν περισσότερο ευχάριστο το περιβάλλον, εάν ήμουν σε ένα τμήμα με ενήλικες και παρακολουθούσαμε μόνο μαθήματα ειδικότητας.
- Η **μία** αναφέρει ότι φυσικά βολεύει.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα προτιμούσε να υπήρχε ο διαχωρισμός, για όσους παρακολουθούν μόνο ειδικότητα.
- Ο **ένας** θεωρεί ότι εάν υπήρχε ευέλικτο ωράριο σε δύο χρόνια χωρίς κενά θα τον βοηθούσε να εργάζεται. Έτσι δημιουργεί προβλήματα στην εργασία.
- Ο **ένας** θεωρεί ότι ναι, θα ήθελε ένα σταθερό πρόγραμμα χωρίς κενά.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα προτιμούσε ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα.
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι, θα βόλευε.
- Η **μία** αναφέρει ότι ναι.
- Ο **ένας** θεωρεί ότι ναι, θα ήταν καλύτερα.
- Η **μία** αναφέρει ότι είναι πολλοί που έρχονται μόνο για την ειδικότητα. Ίσως κάποιοι να σταματήσουν κιόλας.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα προτιμούσε ένα ενιαίο πρόγραμμα για αυτούς που παρακολουθούν μόνο ειδικότητα.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε να είναι καλύτερο.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε να υπήρχε τμήμα ενηλίκων, όχι μόνο για να μην υπάρχουν κενά αλλά θα βοηθούσε και στη μάθηση.

Ο **ένας** αναφέρει ότι θα ήθελε να κάνει μόνο τα μαθήματα της ειδικότητάς του, και όχι να επιλέγει ανάμεσα σε δύο ειδικότητες, όπως συνέβη στη Β΄ Τάξη, όπου έπρεπε να επιλέξουν μαθήματα από δύο ειδικότητες.

Ερωτήσεις για το κλείσιμο της συνέντευξης:

Στην 1η ερώτηση, ερωτώνται εάν θα θέλανε να προσθέσουν κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Οι **τρεις** θα ήθελαν περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας. Η Σ8 θα ήθελα να συμπληρώνονται και οι χαμένες ώρες.

- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε περισσότερες ώρες ειδικότητας, και να συμπληρώνονται οι χαμένες ώρες.
- Η **μία** αναφέρει ότι θα ήθελε περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας.

Οι **έξι** αναφέρουν ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα.

- Η **μία** αναφέρει ότι τη βολεύει το πρωινό ωράριο των ημερησίων ΕΠΑ.Λ. και ότι σε αυτό θα πάρει το πτυχίο χωρίς εξετάσεις πιστοποίησης, όπως γίνεται στα ΙΕΚ. Τα ΙΕΚ λειτουργούν το απόγευμα και αυτό δεν τη βολεύει. Επίσης αναφέρει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο εξοπλισμός χρειάζεται αναβάθμιση. Συνήθως ότι χαλάει το φροντίζουν μόνες τους, οι ειδικότητες μεταξύ τους.
- Η **μία** αναφέρει ότι υπάρχει έλλειψη υλικού και σε εθελοντική βάση έχουν αγοράσει τα δικά τους υλικά και ότι τα αναλώσιμα εξαντλήθηκαν ή είναι ελάχιστα.
- Η **μία** θεωρεί ότι στους μαθητές δε γίνεται σωστή προετοιμασία με τα μέσα που διαθέτει το σχολείο, και ότι το θέμα μένει στην καλή διάθεση του καθηγητή.
- Η **μία** αναφέρει επίσης ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο χρόνος για μάθηση σε δύο χρόνια, είναι λίγος. Θα ήθελε να υπήρχε περισσότερη πρακτική και να μην έχουν τόση άσχετη θεωρία. Σε αυτό το χρόνο θα μπορούσαν να κάνουν κάτι επιπλέον.
- Η **μία** αναφέρει ότι υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα
- Ο **ένας** θα ήθελε περισσότερες ώρες πρακτικής στη Β' Τάξη, ενώ θεωρεί ότι οι υποδομές είναι κατάλληλες αλλά τα υλικά είναι παλιά και θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν.

Ο **ένας** αναφέρει ότι τα αναλυτικά προγράμματα ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας, αλλά ο εργοδότης όμως έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις. Θα πρέπει να προσαρμοστούν τα βιβλία και ύλη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ο **ένας** αναφέρει ότι τα μαθήματα ειδικότητας δυστυχώς διδάσκονται μόνο στη Γ' Τάξη, και αυτό δεν είναι αρκετό. Στη Β' Τάξη επιλέγουν μόνο τομέα.

Ο **ένας** αναφέρει ότι αποφάσισε να παρακολουθήσει τα μαθήματα ειδικότητας, επειδή με το άλλο πτυχίο που είχε δεν μπορούσα να βρει δουλειά.

Ο **ένας** αναφέρει ότι ήρθε στο ΕΠΑ.Λ. για να αξιοποιήσει τα οφέλη της τεχνικής εκπαίδευσης, και να εμπλουτίσει τις γνώσεις του. Αναφέρει ότι τα ΕΠΑ.Λ. θα πρέπει να παρέχουν αναβαθμισμένες γνώσεις γενικής παιδείας.

Η **μία** αναφέρει ότι το ΕΠΑ.Λ. συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία, και παρέχει πολλές γνώσεις και δεξιότητες, αρκεί να τις αξιοποιήσεις. Στη μία ειδικότητα το υλικό είναι ικανοποιητικό, αλλά στην άλλη αναγκαζόταν η καθηγήτρια να φέρνει τα προσωπικά της υλικά.

Στη 2η ερώτηση, ερωτώνται εάν θα θέλανε να προσθέσουν κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος.

Η **μία** θα επιθυμούσε αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρει, αλλά αυτό γίνεται δυστυχώς μόνο εκτός Κατερίνης και θέλει χρόνο και έχει κόστος. Η μαθητεία θα την ενδιέφερε. Θεωρεί ελκυστική τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και πτυχίο.

Η **μία** αναφέρει ότι είναι πολλά άτομα για τον εργαστηριακό χώρο.

Ο **ένας** αναφέρει ότι τα έξοδα για να έρχεται στο σχολείο είναι αρκετά.

Η **μία** αναφέρει ότι οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό να επαρκεί.

Η **μία** αναφέρει ότι όσο είναι άνεργη, θα παρακολουθεί μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Η **μία** αναφέρει ότι δεν υπάρχει ενημέρωση, ότι μπορεί κανείς να έρθει στα ΕΠΑ.Λ..

Ο **ένας** αναφέρει ότι στα ΙΕΚ δεν λειτουργούσε η ειδικότητα που ήθελα, και το εσπερινό ήταν τρία χρόνια φοίτησης. Έτσι ήρθα στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ..

Η **μία** αναφέρει ότι θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη που πρέπει να παραδώσουν και επίσης θα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα υλικών.

Η **μία** αναφέρει ότι ο τρόπος επιλογής της ειδικότητας από την Β΄ στην Γ΄ Τάξη είναι καλός και βοηθάει τους μαθητές.

4.6 Συμπεράσματα

Η έρευνα η οποία διεξήχθη αφορούσε σε συνολικά δεκαπέντε ενήλικες μαθητές του 1ου ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης, οι οποίοι παρακολουθούσαν κατά το σχολικό έτος 2016-2017 αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας στη Β΄ ή Γ΄ Τάξη διαφόρων τομέων και ειδικοτήτων.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά ερωτήματα, στόχος της έρευνας είναι, να διερευνηθούν εκείνοι οι παράγοντες, που θα μπορούσαν να καταστήσουν τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πιο ελκυστικά για τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης, όπως και

η διερεύνηση των ενδογενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και

η διερεύνηση των εξωγενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης .

Παρακάτω παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα όπως προέκυψαν από την ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων σύμφωνα με τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων.

4.6.1 Συμπεράσματα της έρευνας

Σύμφωνα με τους άξονες του οδηγού συνέντευξης της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα σχετικά με τους ελκυστικούς παράγοντες της ΕΕΚ.

Όσον αφορά τους ενδογενείς παράγοντες ελκυστικότητας προκύπτουν τα εξής:

1. Η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί **ελκυστικό** παράγοντα σύμφωνα με τους συνεντευξιαζόμενους, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.
2. Ένα κατάλληλο περιβάλλον μάθησης για τους ενήλικες μαθητές θα μπορούσε να αποτελέσει **ελκυστικό** παράγοντα για την παρακολούθηση προγραμμάτων ΕΕΚ, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Τέσσερις οι οποίοι είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι δύο είναι και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, θεωρούν **ελκυστικό** και κατάλληλο το περιβάλλον του ΕΠΑ.Λ.

3. Οι συμμετέχοντες θεωρούν **ελκυστικό** ότι παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Τέσσερις γυναίκες θα θεωρούσαν **περισσότερο ελκυστικό** την παρακολούθηση περισσότερων ωρών με μαθήματα ειδικότητας.

4. Οι συμμετέχοντες θεωρούν **ελκυστική** την παροχή υψηλής ποιότητας βασικών ικανοτήτων και ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων στο ΕΠΑ.Λ., και θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική εάν υπήρχε επάρκεια σε αναλώσιμο υλικό, ο εξοπλισμός ήταν ανανεωμένος και δεν υπήρχαν προβλήματα στις υποδομές, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Τρεις γυναίκες, με τον ίδιο τόπο κατοικίας, **θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική** εάν υπήρχε επάρκεια σε αναλώσιμο υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό και εάν οι δεξιότητες που διδάσκονται ήταν περισσότερες.

Δύο γυναίκες με ίδια οικογενειακή κατάσταση (άγαμες), θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική εάν υπήρχε περισσότερος εκπαιδευτικός χρόνος και εάν οι γνώσεις που παρέχονται θα ήταν προσαρμοσμένες στις σύγχρονες γνώσεις του αντικειμένου.

5. Ομόφωνα οι συνεντευξιαζόμενοι θεωρούν **ελκυστική τη μαθητεία και θα επιθυμούσαν να μην είχε όριο ηλικίας**, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

6. Κάποιοι από τους συνεντευξιαζόμενους θεωρούν **ελκυστική τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης**, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Πέντε απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι δύο είναι και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών δεν θεωρούν ελκυστική τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, διότι δεν εμπιστεύονται τη διαδικασία πιστοποίησης.

7. **Όλοι** οι ερωτώμενοι **θα θεωρούσαν ελκυστική την ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής**, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Όσον αφορά τους εξωγενείς παράγοντες ελκυστικότητας προκύπτουν τα εξής:

Σχετικά με τους δημογραφικούς παράγοντες:

8. Οι συμμετέχοντες οι οποίοι μετακινούνται με διάφορα μέσα μετακίνησης (αυτοκίνητο, λεωφορείο, πόδια, δίκυκλο και ποδήλατο), θεωρούν **ελκυστικό** παράγοντα **την απόσταση του ΕΠ.Α. από τον τόπο κατοικίας τους.**

Δύο είναι άντρες, άγαμοι, που έχουν ίδιο προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο, ίδια επαγγελματική κατάσταση, μετακινούνται με αυτοκίνητο ή δίκυκλο και προέρχονται από τον ίδιο τόπο διαμονής, αλλά ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, δεν θεωρούν ελκυστικά τα έξοδα μετακίνησης.

Σχετικά με τις οικονομικές συνθήκες:

9. Η δυνατότητα χρήσης του πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ. για να συμβάλει στην εύρεση εργασίας ή και σε υψηλότερες οικονομικές αποδοχές αποτελεί **ελκυστικό** παράγοντα για τους συνεντευξιαζόμενους και τη συμμετοχή τους σε προγράμματα της ΕΕΚ, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.
10. Οι συνεντευξιαζόμενοι θεωρούν **ελκυστική** τη συμμετοχή σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. διότι συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Σχετικά με τις συνθήκες της αγοράς εργασίας:

11. Οι συνεντευξιαζόμενοι θεωρούν **ελκυστική** την απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ. για να συμβάλει στην επιτυχή αναζήτηση εργασίας, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.
12. Οι συνεντευξιαζόμενοι **θα θεωρούσαν ελκυστική** την ικανοποιητική προετοιμασία στις δομές των ΕΠΑ.Λ. για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Σχετικά με ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

13. Οι συνεντευξιαζόμενοι θεωρούν **ελκυστικό** το γεγονός ότι δεν υπήρξαν οικογενειακοί παράγοντες οι οποίοι να αποτέλεσαν εμπόδιο στην απόφασή τους και ότι υπήρξαν οικογενειακοί παράγοντες οι οποίοι αποτέλεσαν κίνητρο στην

απόφασή τους να φοιτήσουν στο ΕΠΑ.Λ., ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

14. Έξι από τους συνεντευξιζόμενους **δε θεωρούν ελκυστικό το σχολικό ωράριο και διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με αυτό. Οι πέντε από αυτούς είναι εργαζόμενοι ενώ η μία εργάζεται περιστασιακά** και έχουν τον ίδιο τόπο διαμονής.

Οι εννέα θεωρούν **ελκυστικό το σχολικό ωράριο εφόσον δεν τους επηρέασε καθόλου ή τους βολεύει. Οι τέσσερις από τους εννέα εργάζονται περιστασιακά. Η μία είναι συνταξιούχος. Η μία ασχολείται με τα οικιακά. Η μία είναι εργαζόμενη αλλά τη βολεύει, και οι δύο είναι άνεργοι.**

15. Οι δεκατέσσερις συμμετέχοντες **θα θεωρούσαν ελκυστικό εάν δεν είχαν κενά στο πρόγραμμά τους.** Η μία το θεωρεί **ελκυστικό ότι δεν έχει κενά στο πρόγραμμά της,** ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

16. Οι συνεντευξιζόμενοι θεωρούν πως ένα προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο **ελκυστική** τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

Ερωτήσεις για το κλείσιμο της συνέντευξης:

17. Τρεις γυναίκες, έγγαμες θεωρούν ως **ελκυστικό** παράγοντα εάν προσφέρονταν περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας.

18. Οι έξι θεωρούν ως **ελκυστικό** παράγοντα εάν δεν υπήρχαν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, οικογενειακής κατάστασης και αριθμό παιδιών, επαγγελματικής κατάστασης, τόπο διαμονής, προηγούμενου μορφωτικού επιπέδου και φύλο.

19. Δύο που έχουν την ίδια οικογενειακή κατάσταση (άγαμοι) και τόπο διαμονής θα θεωρούσαν ως **ελκυστικό** παράγοντα την εξάσκηση περισσότερων πρακτικών δεξιοτήτων και λιγότερο των θεωρητικών.
20. Δύο που προέρχονται από την ίδια ηλικιακή ομάδα, οικογενειακή κατάσταση, επαγγελματική κατάσταση, αλλά διαφορετικό τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο, θα θεωρούσαν ως **ελκυστικό** παράγοντα τις κατάλληλες υποδομές και τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των υλικών.
21. Μία θα θεωρούσε **ελκυστική** την αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρει και τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και αναβάθμιση του πτυχίου.
22. Ένας **δε θεωρεί ελκυστικό** το γεγονός ότι έχει πολλά έξοδα για να πηγαίνει στο σχολείο.
23. Μία **δε θεωρεί ελκυστικό** το γεγονός ότι οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό δεν επαρκεί.
24. Μία θεωρεί **ελκυστικό** το γεγονός να παρακολουθεί μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.
25. Μία θα θεωρούσε **ελκυστική** την ύπαρξη ενημέρωσης ως προς την πρόσβαση στα ΕΠΑ.Λ..
26. Ένας θεωρεί **ελκυστικό** το γεγονός ότι λειτουργεί η ειδικότητα που ήθελε στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ..
27. Μία **θα θεωρούσε ελκυστική** την ύπαρξη έλεγχου όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη και την επάρκεια σε υλικά.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα συμπεράσματα αυτά, σύμφωνα με τον πίνακα 1 του πρώτου άξονα της συνέντευξης και σε συνδυασμό με τους ενδογενείς παράγοντες ελκυστικότητας του δεύτερου άξονα και τους εξωγενείς παράγοντες ελκυστικότητας αντίστοιχα.

Πίνακας 1

Κωδικός συνέ	Φύλο	Ηλικιακή Ομάδα	Οικογενε ιακή κατάστα	Αριθ μός τέκν	Επαγγελμ ατική κατάστα	Τόπο ς διαμο	Προηγού μενο μορφωτι	Απόστ αση τόπου	Τρόπος μετακίν ησης
-----------------	------	-------------------	-----------------------------	---------------------	------------------------------	--------------------	----------------------------	-----------------------	---------------------------

ντευ ξης			ση	ων	ση	νής	κό επίπεδο	διαμο νή από το σχολεί ο	προς το σχολείο
Σ 1	Άρρεν	37-48	Έγγαμος	2	Εργαζόμε νος	Κατερ ίνη	Πτυχίο Ειδικότη τας Επιπ. 4	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 2	Άρρεν	37-48	Άγαμος	-	Εργαζόμε νος	Κατερ ίνη	Πτυχίο Ειδικότη τας Επιπ. 4	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο - Δίκυκλο
Σ 3	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Περιστασ ιακά	Ν. Τραπ εζούν τα Πιερί ας	Απόφοιτ η ΑΕΙ	Στα 10 km	Αυτοκίν ητο
Σ 4	Θήλυ	49-59	Έγγαμη	2	Συνταξιο ύχος	Κατερ ίνη	Απολυτή ριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο - με τα πόδια
Σ 5	Άρρεν	27-36	Άγαμος	-	Εργαζόμε νος	Κατερ ίνη	Απολυτή ριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 6	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Εργαζόμε νος	Κατερ ίνη	Απολυτή ριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότη τας Επιπ. 4	Στα 10 km	Αυτοκίν ητο - Δίκυκλο
Σ 7	Θήλυ	27-36	Έγγαμη	-	Περιστασ ιακά	Κοντ αριώτ	Απόφοιτ η ΤΕΙ	Στα 10 km	Λεωφορ είο

						ισσα Πιερί ας			
Σ 8	Θήλυ	27-36	Έγγαμη	1	Περιστασ ιακά	Κατερ ίνη	Απόφοιτ η ΤΕΙ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 9	Θήλυ	37-48	Έγγαμη	2	Οικιακά	Κατερ ίνη	Πτυχίο Ειδικότη τας Επιπ. 4	Στα 10 km	Αυτοκίν ητο - με τα πόδια
Σ 10	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Περιστασ ιακά	Κατερ ίνη	Απόφοιτ ος ΑΕΙ - Μεταπτυ χιακό	Στα 3 km	Ποδήλα το
Σ 11	Θήλυ	37-48	Έγγαμη	1	Εργαζόμε νη	Κατερ ίνη	Απόφοιτ η ΑΕΙ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 12	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Εργαζόμε νη	Κατερ ίνη	Απολυτή ριο ΓΕΛ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 13	Θήλυ	18-26	Άγαμη	-	Άνεργη	Βροντ ού Πιερί ας	Απολυτή ριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότη τας Επιπ. 4	Στα 30 km	Λεωφορ είο
Σ 14	Άρρεν	18-26	Άγαμος	-	Άνεργος	Κατερ ίνη	Απόφοιτ ος ΑΕΙ	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο
Σ 15	Θήλυ	27-36	Άγαμη	-	Περιστασ ιακά	Κατερ ίνη	Απόφοιτ η ΑΕΙ - Μεταπτυ χιακό	Στα 3 km	Αυτοκίν ητο

Ο δεύτερος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες

Η 1η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Οι οκτώ (Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11) θεωρούν ελκυστική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και οι οκτώ προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι δύο (Σ1 και Σ13) θεωρούν ελκυστική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και εκδηλώνουν ενδιαφέρον για να πάρουν μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις για την εισαγωγή τους σε αυτή. Οι δύο προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Μία (Σ7) επισημαίνει ότι είναι ελκυστικό το γεγονός, ότι πλέον έχουν δικαίωμα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις με πρόσβαση σε σχολές του τομέα τους και όσοι παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Η Σ7 είναι γυναίκα, ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 27-36, είναι έγγαμη, εργάζεται περιστασιακά και είναι απόφοιτος των ΤΕΙ.

Οι τρεις (Σ12, Σ14, Σ15) θα θεωρούσαν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ελκυστική, εάν θα κάλυπτε όλους τους τομείς και θα ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ δηλαδή περισσότερο από το 1% που είναι τώρα. Αυτό θα αναβάθμιζε το ΕΠΑ.Λ. και για την κοινωνία. Και οι τρεις έχουν την ίδια οικογενειακή κατάσταση (άγαμες), προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες 18-26 και 27-36, διαφορετική επαγγελματική κατάσταση, φύλο, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και ίδιο τόπο διαμονής.

Ο Σ6 δεν ενδιαφέρεται για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι άντρας, ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-26, είναι άγαμος, εργαζόμενος και είναι απόφοιτος ΕΠΑ.Λ..

Η 2η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα του περιβάλλοντος των (ΕΠΑ.Λ.), σχετικά με αυτούς (που ανήκουν σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρούνται ενήλικες)

Οι τέσσερις (Σ3, Σ4, Σ12, Σ13) θα θεωρούσαν ελκυστικό ένα πιο κατάλληλο περιβάλλον. Και οι τέσσερις είναι γυναίκες προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο και μορφωτικό επίπεδο.

Οι τέσσερις (Σ8, Σ10, Σ14, Σ15) θεωρούν ελκυστικό και κατάλληλο το περιβάλλον του ΕΠΑ.Λ.. Και οι τέσσερις προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση και ίδιο τόπο διαμονής. Και οι τέσσερις είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι δύο είναι και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Οι τέσσερις (Σ2, Σ5, Σ7, Σ9) θα θεωρούσαν ελκυστικό ένα περιβάλλον χωρίς το χάσμα γενεών και με το ίδιο ενδιαφέρον για το αντικείμενο. Και οι τέσσερις προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, φύλο και μορφωτικό επίπεδο.

Μία (Σ11) επισημαίνει ότι θα ήταν ελκυστικό το γεγονός, εάν δεν υπήρχαν ελλείψεις σε πάγια και αναλώσιμα υλικά, και δεν προέκυπταν πολλές αφορμές για να μη γίνει μάθημα. Η Σ11 είναι γυναίκα, ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 37-48, είναι έγγαμη και έχει ένα παιδί, εργαζόμενη και είναι απόφοιτος ΑΕΙ.

Η 3η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα των (ΕΠΑ.Λ.), σχετικά με τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες ως μη παραδοσιακούς μαθητές

Οι πέντε (Σ3, Σ9, Σ10, Σ14, Σ15) θεωρούν ότι είναι ελκυστικό ότι παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας, και ότι είναι ακριβώς αυτό που αναζητούσαν. Και οι πέντε προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Ο ένας (Σ5), θεωρεί ότι το ΕΠΑ.Λ. μπορεί να ανταπεξέλθει αρκετά στις εκπαιδευτικές του ανάγκες αλλά θα ήταν περισσότερο ελκυστικό εάν οργανωθούν καλύτερα οι χώροι των εργαστηρίων και υπάρξει καλύτερη διασύνδεση των ειδικοτήτων. Ο Σ5 είναι άντρας, ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 27-36, είναι άγαμος, εργαζόμενος και είναι απόφοιτος ΓΕΛ.

Οι τέσσερις (Σ7, Σ8, Σ12, Σ13) θα το θεωρούσαν πιο ελκυστικό εάν παρακολουθούσαν περισσότερες ώρες ειδικότητας, εάν δεν είχαν μειωθεί κατά πολύ οι εργαστηριακές ώρες, και το αναλυτικό πρόγραμμα θα περιείχε περισσότερη πρακτική και εάν οι ώρες στο εργαστήριο ήταν περισσότερες, ειδικά στη Β' Τάξη όπου είναι μόνο πέντε. Και οι τέσσερις είναι γυναίκες, αλλά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής και προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο.

Η 4η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της παροχής υψηλής ποιότητας βασικών ικανοτήτων και ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων στο ΕΠΑ.Λ.

Οι οκτώ (Σ2, Σ4, Σ5, Σ7, Σ9, Σ10, Σ14, Σ15), θεωρούν ελκυστική την παροχή υψηλής ποιότητας βασικών ικανοτήτων και ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων στο ΕΠΑ.Λ. Και οι δέκα προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι δύο (Σ3, Σ13) θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική εάν υπήρχε περισσότερος εκπαιδευτικός χρόνος και εάν οι γνώσεις που παρέχονται θα ήταν προσαρμοσμένες στις σύγχρονες γνώσεις του αντικειμένου. Και οι δύο είναι γυναίκες με ίδια οικογενειακή κατάσταση (άγαμες), αλλά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής και προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο.

Οι τρεις (Σ8, Σ11, Σ12), θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική εάν υπήρχε επάρκεια σε αναλώσιμο υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό και εάν οι δεξιότητες που διδάσκονται ήταν περισσότερες. Και οι τρεις είναι γυναίκες, με τον ίδιο τόπο κατοικίας, αλλά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση και προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο.

Ομοίως και οι επτά (Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ8, Σ10, Σ11), θα τη θεωρούσαν περισσότερο ελκυστική εάν υπήρχε επάρκεια σε αναλώσιμο υλικό, ο εξοπλισμός ήταν ανανεωμένος και δεν υπήρχαν προβλήματα στις υποδομές. Και οι επτά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

***Η 5η ερώτηση** αφορά στην ελκυστικότητα των προγραμμάτων μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ.*

Και οι δεκαπέντε συμμετέχοντες (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15) θεωρούν ελκυστική τη μαθητεία και θα επιθυμούσαν να μην είχε όριο ηλικίας. Και οι δεκαπέντε προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

***Η 6η ερώτηση** αφορά στην ελκυστικότητα της δυνατότητας επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης*

Οι εννέα (Σ1, Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ9, Σ11, Σ12, Σ13) θεωρούν ελκυστική τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Οι εννέα προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι πέντε (Σ7, Σ8, Σ10, Σ14, Σ15), δεν θεωρούν ελκυστική τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, διότι δεν εμπιστεύονται τη διαδικασία πιστοποίησης. Και οι πέντε είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι δύο είναι και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής και φύλο.

***Η 7η ερώτηση** αφορά στην ελκυστικότητα της δυνατότητας παροχής ικανοποιητικών, αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής*

Όλοι οι ερωτώμενοι (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15) θα θεωρούσαν ελκυστική την ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής. Οι δεκαπέντε προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Ο τρίτος άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

I. Δημογραφικοί παράγοντες:

Η 1^η και 2^η ερώτηση αφορούν στην ελκυστικότητα της απόστασης του ΕΠΑ.Α. από τον τόπο κατοικίας τους

Οι επτά (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ7, Σ10), θεωρούν ελκυστική την απόσταση του ΕΠΑ.Α. από τον τόπο κατοικίας τους. Οι επτά μετακινούνται με διάφορα μέσα μετακίνησης (αυτοκίνητο, λεωφορείο, πόδια, δίκυκλο και ποδήλατο), οι έξι όμως χρησιμοποιούν και το αυτοκίνητο. Οι επτά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι δύο (Σ2, Σ5) δεν θεωρούν ελκυστικά τα έξοδα μετακίνησης. Οι δύο είναι άντρες, άγαμοι, έχουν ίδιο προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο, ίδια επαγγελματική κατάσταση, μετακινούνται με αυτοκίνητο ή δίκυκλο και προέρχονται από τον ίδιο τόπο διαμονής, αλλά ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες.

II. Οικονομικές συνθήκες:

Η 1^η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της δυνατότητας χρήσης του πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Α., για να συμβάλει στην εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές

Οι οκτώ (Σ1, Σ2, Σ5, Σ8, Σ9, Σ12, Σ13, Σ14), θεωρούν ελκυστική τη δυνατότητα χρήσης του πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Α., για να συμβάλει στην εύρεση εργασίας ή και σε υψηλότερες οικονομικές αποδοχές. Οι οκτώ προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η 2^η ερώτηση στην ελκυστικότητα της συμμετοχής τους σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Α. για να συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος

Οι εννέα (Σ2, Σ4, Σ5, Σ6, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ14) θεωρούν ελκυστική τη συμμετοχή σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. για να συμβάλει στη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος. Οι εννέα προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

III. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

Η 1η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της δυνατότητας απόκτησης ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ. για να συμβάλει στην επιτυχή αναζήτηση εργασίας

Οι δεκατρείς (Σ1, Σ2, Σ3, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15),) θεωρούν ελκυστική την απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ. για να συμβάλει στην επιτυχή αναζήτηση εργασίας. Οι δεκατρείς προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η 2η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της ικανοποιητικής τους προετοιμασίας στις δομές των ΕΠΑ.Λ. για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών

Όλοι οι ερωτώμενοι (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15) θα θεωρούσαν ελκυστική την ικανοποιητική προετοιμασία στις δομές των ΕΠΑ.Λ. για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Οι δεκαπέντε προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

IV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

Η 1η και 2η ερώτηση αφορούν στην ελκυστικότητα των οικογενειακών παραγόντων σχετικά με τη φοίτησή τους σε ΕΠΑ.Λ..

Οι δεκατρείς (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ10, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15) θεωρούν ελκυστικό το γεγονός ότι δεν υπήρξαν οικογενειακοί παράγοντες οι οποίοι αποτέλεσαν εμπόδιο στην απόφασή τους. Οι δεκαπέντε προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι επτά (Σ1, Σ6, Σ7, Σ9, Σ10, Σ13, Σ15) θεωρούν ελκυστικό το γεγονός ότι υπήρξαν οικογενειακοί παράγοντες οι οποίοι αποτέλεσαν κίνητρο στην απόφασή τους. Οι επτά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η 3η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα του σχολικού ωράριο σχετικά με τις επαγγελματικές τους ανάγκες

Οι έξι (Σ1, Σ2, Σ5, Σ6, Σ12, Σ15) δε θεωρούν ελκυστικό το σχολικό ωράριο και διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες με αυτό. Οι πέντε από αυτούς είναι εργαζόμενοι ενώ η μία εργάζεται περιστασιακά και έχουν τον ίδιο τόπο διαμονής. Οι έξι προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι εννέα (Σ3, Σ4, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ13, Σ14) θεωρούν ελκυστικό το σχολικό ωράριο εφόσον δεν τους επηρέασε καθόλου ή τους βολεύει. Οι τέσσερις από τους εννέα εργάζονται περιστασιακά. Η μία είναι συνταξιούχος. Η μία ασχολείται με τα οικιακά. Η μία είναι εργαζόμενη αλλά τη βολεύει, και οι δύο είναι άνεργοι.

Η 4η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα του σχολικού ωράριο σχετικά με τις οικογενειακές τους ανάγκες

Οι δύο (Σ1, Σ2), δε θεωρούν καθόλου ελκυστικό το σχολικό ωράριο σχετικά με τις οικογενειακές τους ανάγκες. Οι δύο είναι άντρες, εργαζόμενοι, έχουν τον ίδιο τόπο διαμονής και ίδιο προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και ανήκουν στην ίδια ηλικιακή ομάδα. Έχουν διαφορετική οικογενειακή κατάσταση.

Οι οκτώ (Σ2, Σ3, Σ4, Σ7, Σ8, Σ10, Σ12, Σ13) θεωρούν ελκυστικό το σχολικό ωράριο εφόσον δεν διαπίστωσαν δυσκολίες ώστε να προσαρμόσουν τις οικογενειακές τους ανάγκες με το σχολικό ωράριο. Οι οκτώ προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η 5η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα των ΕΠΑ.Λ. για τους μαθητές που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας σχετικά με τα πολλά κενά στο πρόγραμμα που δημιουργούνται

Οι δεκατέσσερις συμμετέχοντες (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14, Σ15) θα θεωρούσαν ελκυστικό εάν δεν είχαν κενά στο πρόγραμμά τους. Οι δεκατέσσερις προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η Σ3 θεωρεί ελκυστικό ότι δεν έχει κενά στο πρόγραμμά της. Η Σ3 είναι γυναίκα, άγαμη, εργάζεται περιστασιακά, έχει τόπο διαμονής στα 10 km και είναι απόφοιτη ΑΕΙ.

Η 6η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα των ΕΠΑ.Λ. των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας σχετικά με ένα προσαρμοσμένο στις ανάγκες ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας

Οι δεκατέσσερις Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6, Σ7, Σ8, Σ9, Σ10, Σ11, Σ12, Σ13, Σ15 θεωρούν πως ένα προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας, στις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή τους να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα. Οι δεκατέσσερις προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

V. Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

Η 1η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας γενικά

Οι τρεις (Σ7, Σ8, Σ9) θεωρούν ως ελκυστικό παράγοντα περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας. Οι τρεις είναι γυναίκες και έγγαμες, αλλά από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο.

Οι έξι (Σ3, Σ4, Σ11, Σ12, Σ13, Σ14) θεωρούν ως ελκυστικό παράγοντα να μην υπήρχαν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα. Οι έξι προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, οικογενειακή κατάσταση και αριθμό παιδιών, επαγγελματική κατάσταση, τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι (Σ12, Σ14) θα θεωρούσαν ως ελκυστικό παράγοντα την εξάσκηση περισσότερων πρακτικών δεξιοτήτων και λιγότερο των θεωρητικών. Οι δύο έχουν την ίδια οικογενειακή κατάσταση (άγαμοι) και τόπο διαμονής, αλλά προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, επαγγελματική κατάσταση, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Οι (Σ3, Σ14) θα θεωρούσαν ως ελκυστικό παράγοντα τις κατάλληλες υποδομές και τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των υλικών. Οι δύο προέρχονται από την ίδια ηλικιακή ομάδα, οικογενειακή κατάσταση, επαγγελματική κατάσταση, αλλά διαφορετικό τόπο διαμονής, προηγούμενο μορφωτικό επίπεδο και φύλο.

Η 2η ερώτηση αφορά στην ελκυστικότητα του ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και εκτός αυτού

Η Σ3 θα θεωρούσε ελκυστική την αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρει, και τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και αναβάθμιση του πτυχίου. Η Σ3 είναι άγαμη, εργάζεται περιστασιακά, ο τόπος διαμονής της απέχει 10km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΑΕΙ, και ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 27-36.

Η Σ4 δε θεωρεί ελκυστικό το γεγονός ότι είναι πολλά άτομα για τον εργαστηριακό χώρο. Η Σ4 είναι έγγαμη με δύο παιδιά, συνταξιούχος, ο τόπος διαμονής της απέχει 3km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΓΕΛ.

Ο Σ6 δε θεωρεί ελκυστικό το γεγονός ότι έχει πολλά έξοδα για να πηγαίνει στο σχολείο. Ο Σ6 είναι εργαζόμενος, άγαμος και ο τόπος διαμονής του απέχει 10km από το σχολείο και μετακινείται με αυτοκίνητο.

Η Σ7 δε θεωρεί ελκυστικό το γεγονός ότι οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό δεν επαρκεί. Η Σ7 είναι έγγαμη, εργάζεται περιστασιακά, ο τόπος διαμονής της απέχει 10km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΤΕΙ.

Η Σ8 θεωρεί ελκυστικό το γεγονός να παρακολουθεί μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης. Η Σ8 είναι έγγαμη με ένα παιδί, εργάζεται περιστασιακά, ο τόπος διαμονής της απέχει 3km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΤΕΙ.

Η Σ9 θα θεωρούσε ελκυστική την ύπαρξη ενημέρωσης ως προς την πρόσβαση στα ΕΠΑ.Λ.. Η Σ9 είναι έγγαμη με δύο παιδιά, ασχολείται με τα οικιακά, ο τόπος διαμονής της απέχει 10km από το σχολείο και είναι απόφοιτη πρώην ΕΠΑΛ.

Ο Σ10 θεωρεί ελκυστικό το γεγονός ότι λειτουργεί η ειδικότητα που ήθελε στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ.. Ο Σ10 είναι άγαμος, εργάζεται περιστασιακά, ο τόπος διαμονής του απέχει 3km από το σχολείο και είναι απόφοιτος ΑΕΙ.

Η Σ11 θα θεωρούσε ελκυστική την ύπαρξη έλεγχου όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη και την επάρκεια σε υλικά. Η Σ11 είναι έγγαμη με ένα παιδί, εργαζόμενη, ο τόπος διαμονής της απέχει 3km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΑΕΙ.

Η Σ15 θεωρεί ελκυστικό τον τρόπο επιλογής της ειδικότητας από τη Β' στη Γ'. Η Σ15 είναι άγαμη, εργάζεται περιστασιακά, ο τόπος διαμονής της απέχει 3km από το σχολείο και είναι απόφοιτη ΑΕΙ.

4.6.2 Συμπεράσματα της έρευνας σχετικά με προηγούμενες έρευνες που διεξήχθησαν

Στην έρευνα έγινε προσπάθεια να απαντηθεί το πρώτο ερευνητικό ερώτημα το οποίο αφορά στη διερεύνηση των παραγόντων εκείνων που θα μπορούσαν να καταστήσουν τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πιο ελκυστικά για τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης

Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Αρχικά επιχειρήθηκε η διερεύνηση των ενδογενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και στη συνέχεια η διερεύνηση των εξωγενών παραγόντων που δρουν ελκυστικά στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να φοιτήσουν σε προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης.

- ✓ **Τα ευρήματα της έρευνας, τα οποία συμφωνούν με κάποια από τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών και μελετών όπως αναφέρονται στο κεφάλαιο 3, είναι τα εξής:**

Σύμφωνα με τους **ενδογενείς παράγοντες** οι συνεντευξιαζόμενοι **θεωρούν** ως ελκυστικούς παράγοντες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

- ✓ την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- ✓ τις υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες,

Ενώ **θα θεωρούσαν** επίσης ως ελκυστικούς τους **ενδογενείς παράγοντες**, όπως είναι:

- ✓ η μαθητεία και
- ✓ η παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

Σχετικά με τα συμπεράσματα των **εξωγενών παραγόντων**, οι οποίοι διερευνήθηκαν στον τρίτο άξονα του οδηγού συνέντευξης, οι συνεντευξιαζόμενοι **θεωρούν** ως ελκυστικούς παράγοντες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

- ✓ την απόσταση από τον τόπο κατοικίας,
- ✓ τη συμβολή στην εύρεση εργασίας και τη βελτίωση του επαγγελματικού τους εισοδήματος,
- ✓ την απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που θα συμβάλει στην επιτυχή αναζήτηση εργασίας,

- ✓ ένα ευέλικτο και προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας του σχολικού ωραρίου σύμφωνα με τις επαγγελματικές και οικογενειακές τους ανάγκες,

Θα θεωρούσαν επίσης ως ελκυστικούς τους εξωγενείς παράγοντες όπως είναι:

- ✓ τις υψηλής ποιότητας τεχνικές υποδομές και την επάρκεια σε πάγια και αναλώσιμα υλικά,
- ✓ τις περισσότερες ώρες μαθημάτων ειδικότητας,
- ✓ την ικανοποιητική προετοιμασία τους στις για τις διεθνοποιημένες αγορές εργασίας μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών.

Σχετικά με τους οικογενειακούς παράγοντες οι συνεντευξιαζόμενοι *θεωρούν* ότι:

- ✓ δεν αποτέλεσαν εμπόδιο στην απόφασή τους

Σχετικά με τα συμπεράσματα των παραγόντων ελκυστικότητας οι συνεντευξιαζόμενοι *θεωρούν* ως ελκυστικούς παράγοντες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

- ✓ την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων
- ✓ τη μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. όπου και οι δεκαπέντε συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν τη μαθητεία χωρίς όριο ηλικίας.

Σε **συμφωνία** με τα αποτελέσματα του Dunkel (2014) σχετικά με το πρόβλημα της εικόνας της ΕΕΚ έρχεται και το παρακάτω εύρημα, (Dunkel, 2014:46):

- ✓ Ο ένας αναφέρει ότι θα έπρεπε να ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ, περισσότερο από το 1% που είναι τώρα, και αυτό θα αναβαθμίσει το ΕΠΑ.Λ. για την κοινωνία.

Θα θεωρούσαν επίσης ως ελκυστικούς παράγοντες τους:

- ✓ τις υψηλής ποιότητας τεχνικές υποδομές και την επάρκεια σε πάγια και αναλώσιμα υλικά,
- ✓ κατάλληλο περιβάλλον για ενήλικες

- **Παρακάτω παρουσιάζονται τα ευρήματα των προηγούμενων ερευνών και μελετών όπως αυτές αναφέρονται στο κεφάλαιο 3, και τα οποία συμφωνούν ή δε συμφωνούν με την έρευνα:**

Σχετικά με τα ευρήματα της έρευνας και τα συμπεράσματα των ενδογενών παραγόντων, οι οποίοι διερευνήθηκαν στο δεύτερο άξονα του οδηγού συνέντευξης, προκύπτει ότι συμφωνούν με ορισμένα από τα αποτελέσματα της Watters (2009), η οποία καταλήγει σε πέντε βασικές προϋποθέσεις οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους εκπαιδευόμενους (Watters, 2009:48), και είναι οι εξής:

- τα προσόντα για την αρχική κατάρτιση πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας
- η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πρέπει να παρέχει πρόσβαση σε άλλες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- η αρχική κατάρτιση πρέπει να είναι ελκυστική, να έχει υψηλό κύρος και θετική εικόνα,
- οι πληροφορίες σχετικά με την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να είναι αξιόπιστες και οι υπηρεσίες καθοδήγησης πρέπει να είναι αποτελεσματικές, και
- θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ποιότητα και η συνάφεια της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα παραπάνω ευρήματα της έρευνας συμφωνούν επίσης με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop, (2014c), σχετικά με τους εξωγενείς παράγοντες, όπου διαπιστώθηκε ότι

- οι δαπάνες για την επαγγελματική εκπαίδευση,
- η σύνθεση της αγοράς εργασίας, και
- τα δημογραφικά στοιχεία

επηρεάζουν την ελκυστικότητα. (Cedefop, 2014c:109).

Ενώ τα ευρήματα της έρευνας δε συμφωνούν με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop, (2014c), σχετικά:

- με τις αντιλήψεις της οικογένειας,
- των εκπαιδευτικών,
- των εργαζομένων,
- του διαδικτύου και
- των κοινωνικών μέσων δικτύωσης,

ότι επηρεάζουν σημαντικά τη λήψη αποφάσεων των σπουδαστών, (Cedefop, 2014c:110).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν επίσης με κάποια από τα συμπεράσματα της έρευνας του Ratnata (2013), σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί και διαπιστώθηκε ότι (Ratnata, 2013:10):

- πρέπει να ενισχυθεί η εικόνα και η ελκυστικότητα της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ινδονησιακή κοινωνία,
- όσον αφορά τις προσπάθειες βελτίωσης της εικόνας και της ελκυστικότητας της ΕΕΚ, η κυβέρνηση θα πρέπει να αναπτύξει ένα κοινοτικό πρόγραμμα για την ομαλότερη πορεία συνέχισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- μέχρι στιγμής, η εικόνα και η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης εξακολουθεί να μην είναι καλή (Ratnata, 2013:10).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του Dunkel (2014) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί (Dunkel, 2014:46), όπως είναι:

- η αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης
- η βελτίωση της τεχνικής υποδομής των επαγγελματικών σχολών
- η προώθηση της ποιότητας των προσόντων και της επαγγελματικής κατάρτισης

- το πρόβλημα της εικόνας της ΕΕΚ και
- η μαθητεία η οποία αποδείχθηκε σταθερή και αποτελεσματική κατά τη διάρκεια της κρίσης, (Dunkel, 2014:46).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop, (2017) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί (Cedefop, 2017:91-93) και διαπιστώθηκε ότι:

- όσοι ακολουθούν την επαγγελματική εκπαίδευση μαθαίνουν δεξιότητες οι οποίες είναι απαραίτητες για τους εργοδότες της χώρας τους
- λιγότεροι συμφωνούν ότι η επαγγελματική εκπαίδευση επιτρέπει τη γρήγορη εύρεση μιας θέσης εργασίας υψηλού κύρους μετά την απόκτηση του τίτλου σπουδών τους
- τη γενικά θετική εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την απόκτηση σχετικών δεξιοτήτων απασχόλησης
- η ΕΕΚ έχει μια αρκετά ισχυρή εικόνα ως κάτι που συνδυάζει και γεφυρώνει τον κόσμο της εκπαίδευσης με αυτόν της απασχόλησης
- περιλαμβάνει τόσο τη συνεχιζόμενη όσο και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως και σχολικές και εργασιακές προσεγγίσεις
- λιγότεροι από τους μισούς των ερωτηθέντων, λένε ότι έλαβαν πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση, πριν αποφασίσουν να παρακολουθήσαν τη γενική εκπαίδευση, ενώ μόλις κάτω από τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες που παρακολουθήσαν την επαγγελματική εκπαίδευση λένε ότι τους δόθηκαν πληροφορίες για αυτή.
- δύο κύριοι λόγοι για την επιλογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης, είναι η πιθανότητα εύρεσης εργασίας και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο.
- οι επόμενοι δημοφιλέστεροι λόγοι είναι ότι έτσι τους συμβούλευσαν η οικογένειά τους ή οι φίλοι τους, οι προοπτικές σταδιοδρομίας, το γεγονός ότι μπορεί να είναι καλοί μαθητές στο συγκεκριμένο αντικείμενο, και το να έχουν καλό μισθό
- όσον αφορά τις ξένες γλώσσες η ΕΕΚ θεωρείται λιγότερο αποτελεσματική από τη γενική εκπαίδευση
- η ΕΕΚ δεν θεωρείται επίσης ότι προσφέρει ευκαιρίες προόδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop, (2009) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί (Cedefop, 2009:69) και διαπιστώθηκε ότι:

- όσον αφορά την πρόσβαση από την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αυτή βελτιώθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες συμβάλλοντας στην προώθηση της ισοτιμίας μεταξύ της επαγγελματικής και της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης
- η ελκυστικότητα της ΕΕΚ βασίζεται στις επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες ουσιαστικά οδηγούν στις ευκαιρίες απασχόλησης και εισοδήματος
- είναι σημαντικό να παρέχονται στους εκπαιδευόμενους των προγραμμάτων της ΕΕΚ επαρκείς και προσαρμοσμένες πληροφορίες καθοδήγησης, ώστε να κατανοούν το φάσμα των δυνατοτήτων που τους προσφέρονται
- ευέλικτες προσφορές ειδικά για ενήλικες εκπαιδευόμενους, οι οποίοι θα τους επιτρέπουν να οικοδομήσουν την ατομική τους πορεία και να δουν την πιθανές εξελίξεις, (Cedefop, 2009:69κ.ε.)

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του (Leney, 2004) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί (Leney, 2004:72) και διαπιστώθηκε ότι:

- ένα μάλλον δημοφιλές μέτρο που απευθύνεται στους νέους της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι να καταστήσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο προσιτή στους σπουδαστές των προγραμμάτων της ΕΕΚ, (Leney, 2004:72).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας των (Tessaring & Wannan, 2004) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Tessaring & Wannan, 2004:41) και διαπιστώθηκε ότι:

- Για να αυξηθεί η ελκυστικότητα και το κύρος της ΕΕΚ, οι χώρες θα πρέπει να διασφαλίζουν συστηματικά ότι η ΕΕΚ παρέχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, (Tessaring & Wannan, 2004:41).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του Winch (2013) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Winch, 2013:89) και διαπιστώθηκε ότι:

- ένα σημαντικό μέτρο για την ενθάρρυνση των ατόμων, αποτελεί η πιστοποίηση προηγούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων, σε συνδυασμό με την πρόσβαση σε προσόντα που επιτρέπουν την εξέλιξη στην αγορά εργασίας και στο εκπαιδευτικό σύστημα
- είναι σημαντικό τα επαγγελματικά προσόντα να περιλαμβάνουν τόσο τεχνικές όσο και γενικές γνώσεις.
- η μαθητεία, η οποία συνδυάζει την πρακτική άσκηση, την τεχνογνωσία, τη γενική εκπαίδευση και την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη, παρέχει, λόγω της απασχόλησης των μαθητευόμενων σε ρεαλιστικές συνθήκες εργασίας, τη δυνατότητα να είναι ελκυστική για τους νέους.
- σημαντικό είναι και το εθνικό πλαίσιο, το οποίο διασφαλίζει την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών
- θα πρέπει να βελτιωθεί η καθοδήγηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- η εικόνα της ώστε να αναδειχθούν τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από ένα υψηλής ποιότητας σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Winch, 2013:89).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας των (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12) σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12) και διαπιστώθηκε ότι:

- ότι η αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης συνδέεται με τη βελτίωση της ποιότητας
- συνδέεται με τις υποδομές, τα αναλυτικά προγράμματα, (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013:12).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας του Cedefop (2012), σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Cedefop, 2012:95) όπως είναι:

- η διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση,

- η μάθηση στο χώρο εργασίας, (Cedefop, 2012:95).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας τις Thomann και Mouillour (2013:48), σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Thomann και Mouillour, 2013:48) όπως είναι:

- τα στοιχεία της ελκυστικότητας της μαθητείας
- οι ευέλικτες λύσεις προσανατολισμένες στη ζήτηση όπως αυτή προκύπτει από τα αντίστοιχα εθνικά πλαίσια
- η δημιουργία θέσεων κατάρτισης, η προσέλκυση εταιρειών για κατάρτιση στο χώρο εργασίας και η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
- οι ανάγκες των εκπαιδευομένων και η ποιότητα της εκπαίδευσης απαιτούν συνεχή προσαρμογή σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο εργασιακό πλαίσιο, και αποτελούν σημαντικούς και καθοριστικούς παράγοντες ενός ελκυστικού συστήματος ΕΕΚ, (Thomann και Mouillour, 2013:48).

Τα παραπάνω ευρήματα της παρούσας έρευνας **συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας της Παϊδούση (2016), σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται ως ελκυστικοί, (Παϊδούση, 2016:29), όπως είναι:

- η διαχρονική αντίληψη στη χώρα μας, ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί δεύτερης κατηγορίας εκπαιδευτική επιλογή, (Παϊδούση, 2016:29),

ενώ **δε συμφωνούν** με τα συμπεράσματα της έρευνας της Παϊδούση (2016), ότι:

- ο μαθητικός πληθυσμός, ο οποίος ακολουθεί κυρίως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προέρχεται από γονείς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, χαρακτηρίζεται από χαμηλές σχολικές επιδόσεις και μικρά ποσοστά επιτυχίας στα ΑΤΕΙ και Πανεπιστήμια, και αποτελείται κυρίως από αγόρια, (Παϊδούση, 2016:29).

Σύμφωνα με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας διαπιστώθηκαν κάποιοι παράγοντες ελκυστικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από τους ενήλικες μαθητές που φοιτούν σε αυτά, στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης / δια βίου μάθησης. Τα αποτελέσματα των ενδογενών και εξωγενών αυτών παραγόντων συμφωνούν με ορισμένες από τις προηγούμενες έρευνες, (Cedefop,

2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017 • Dunkel, 2014 • Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Leney, 2004 • Ratnata, 2013 • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour 2013 • Watters, 2009 • Winch, 2013), ενώ δε συμφωνούν σε ορισμένα σημεία με αυτά των ερευνών των (Cedefop, 2014: No.39 • Παϊδούση, 2016).

4.7 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η διερεύνηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εξακολουθεί να προκαλεί το ενδιαφέρον τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως διαπιστώθηκε από τις έρευνες οι οποίες μελετήθηκαν στην παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή. Το γεγονός ότι η εφαρμογή των προγραμμάτων ΕΕΚ εξαρτώνται από τις εθνικές εκπαιδευτικές πολιτικές, την καθιστά ιδιαίτερα ανομοιογενή ως προς τους παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να την καταστήσουν ελκυστική. Ως εκ τούτου τα αποτελέσματα των ερευνών όπως παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια ποικίλουν ανάλογα με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες.

Η επιθυμία πολλών κυβερνήσεων να καταστεί η ΕΕΚ μία ελκυστική επιλογή αποτυπώνεται στη διαθέσιμη βιβλιογραφία σε πλήθος ερευνών. Τα περιθώρια όμως για περαιτέρω μελέτη είναι αρκετά, εφόσον διαπιστώνονται σημαντικά ερευνητικά κενά. Σχετικά με την έρευνα του Ratnata (2013) η οποία διεξήχθη στην Ινδονησία, θα μπορούσαν να διεξαχθούν συγκριτικές μελέτες με τις έρευνες των (Cedefop, 2009 • Cedefop, 2012 • Cedefop, 2014c • Cedefop, 2017 • Dunkel, 2014 • Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Leney, 2004 • Παϊδούση, 2016 • Tessaring & Wannan, 2004 • Thomann και Mouillour, 2013 • Watters, 2009 • Winch, 2013), οι οποίες αφορούν σε ευρωπαϊκές έρευνες. Επίσης θα μπορούσαν να διεξαχθούν συγκριτικές μελέτες μεταξύ των ερευνών οι οποίες διεξήχθησαν στην Ελλάδα και αυτών οι οποίες αφορούν στη Γερμανία. (Ιωαννίδου και Σταύρου, 2013 • Παϊδούση, 2016 • Dunkel, 2014 • Thomann και Mouillour, 2013). Στο πλαίσιο αυτών των ερευνών θα μπορούσα επίσης να μελετηθεί η ελκυστικότητά της μαθητείας εφόσον στην παρούσα έρευνα διαπιστώθηκε

ως ιδιαίτερα ελκυστική, ενώ χώρες όπως η Γερμανία έχουν ιδιαίτερη παράδοση στη μαθητεία όπου και διεξάγεται ήδη με μεγάλη επιτυχία.

Ένα σημαντικό ερευνητικό κενό σχετικά με τη διερεύνηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ στη χώρα μας θα μπορούσε να αφορά στη διεξαγωγή ποιοτικών ερευνών και σε άλλα ΕΠΑ.Α. και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας σε αντίστοιχες έρευνες με την παρούσα. Επίσης θα μπορούσαν να μελετηθούν επιπλέον και οι ανήλικοι μαθητές οι οποίοι φοιτούν στα ΕΠΑ.Α. και να διερευνηθούν επιπλέον και δομές της συνεχιζόμενης ΕΕΚ, όπως είναι τα Ι.Ε.Κ.. Τα ευρήματα των ποιοτικών ερευνών μπορούν να προσφέρουν στην επιστημονική κοινότητα επιπλέον αποτελέσματα τα οποία μελετούν σε βάθος τους παράγοντες ελκυστικότητας της ΕΕΚ, ώστε να ληφθούν υπόψη σε μελλοντικές έρευνες και άλλες πτυχές για την ελκυστικότητα. Επίσης, τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να συνεισφέρουν στην επιστημονική κοινότητα πολύτιμες πληροφορίες για την επιτυχή εφαρμογή μελλοντικών ερευνών και για τη διεξαγωγή έγκυρων αποτελεσμάτων.

Επιπλέον θα μπορούσαν να διεξαχθούν και ποσοτικές μελέτες τόσο σε δομές της αρχικής όσο και της συνεχιζόμενης ΕΕΚ, όπου θα μπορούν να συμπεριληφθούν και οι σχολές του Ο.Α.Ε.Δ.. Τα ευρήματα αυτών των ερευνών θα μπορούσαν να γενικευτούν, ώστε να αποτελέσουν πολύτιμα στοιχεία για τη χάραξη πολιτικών αποφάσεων και τα ευρήματα να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω έρευνες. Επίσης θα μπορούσαν να γίνουν συγκριτικές μελέτες των ποιοτικών και ποσοτικών αποτελεσμάτων ώστε να διαπιστωθούν τυχόν αποκλίσεις. Συγκριτικές μελέτες θα μπορούσαν να διεξαχθούν και μεταξύ δύο ή περισσότερων ενδιαφερόμενων χωρών, ώστε να ενισχυθούν τα αποτελέσματα.

Όπως προκύπτει από τις παραπάνω προτάσεις για τη διεξαγωγή περαιτέρω ερευνών, υπάρχουν ακόμη αρκετά περιθώρια για την κάλυψη των ερευνητικών κενών τα οποία εντοπίζονται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Κεφάλαιο 5

Επίλογος

Από τη θεωρητική προσέγγιση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης των ερευνών και μελετών, προέκυψε η ανάγκη για τη διεξαγωγή μιας έρευνας η οποία να διερευνά την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα. Η έρευνα η οποία διεξήχθη στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης και αφορούσε σε ενήλικες μαθητές οι οποίοι παρακολουθούσαν αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας, μελέτησε τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι καθιστούν ελκυστική τη φοίτησή τους σε αυτό. Η έρευνα στην οποία συμμετείχαν δεκαπέντε συνεντευξιαζόμενοι διενεργήθηκε με ποιοτική προσέγγιση και ημιδομημένες προσωπικές συνεντεύξεις.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά ερωτήματα και τα συμπεράσματα τα οποία αναφέρονται τόσο σε ενδογενείς όσο και σε εξωγενείς παράγοντες, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί ελκυστική επιλογή για τους ενήλικες συμμετέχοντες στην έρευνα. Τα συμπεράσματα από τα ευρήματα της έρευνας συμφωνούν με κάποια από τα ευρήματα ορισμένων ερευνών που μελετήθηκαν ενώ δε συμφωνούν με κάποια άλλα.

Ως εκ τούτου προτείνεται περαιτέρω μελέτη της ελκυστικότητας της ΕΕΚ σε διαφορετικές δομές εκπαίδευσης και σε άλλες πόλεις ώστε να υπάρχουν περισσότερα ερευνητικά ευρήματα και να είναι πληρέστερη η εικόνα των ελκυστικών παραγόντων για την παρακολούθηση προγραμμάτων ΕΕΚ. Η μεθοδολογική προσέγγιση προτείνεται να είναι ποιοτική για την σε βάθος κατανόηση των παραγόντων της ελκυστικότητας αλλά και ποσοτική ώστε να μπορεί να συμπεριληφθεί μεγαλύτερο δείγμα. Επίσης μπορούν να διεξαχθούν και συγκριτικές έρευνες μεταξύ διαφορετικών χωρών, πόλεων και δομών οι οποίες να απευθύνονται και σε νέους και σε ενήλικες και να παραχθεί ερευνητικό υλικό ώστε να καλυφθούν όσο το δυνατόν περισσότερα ερευνητικά κενά.

Βιβλιογραφία

Babbie, E. (2011). *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.

Bell, J.(1999). *Μεθοδολογικός Σχεδιασμός Παιδαγωγικής και Κοινωνικής Έρευνας*. Gutenberg, Αθήνα.

Bertalanffy, L. Von. (1972). The History and Status of General Systems Theory. *The Academy of Management Journal*, 15(4), 407–426. <https://doi.org/10.2307/255139>

Brinkley, I. (2006). Defining the knowledge economy: Knowledge economy programme report. *Knowledge Creation Diffusion Utilization*, 31. Ανακτήθηκε Μάιος, 5,2017 http://www.theworkfoundation.com/assets/docs/publications/65_defining_knowledge_economy.pdf
http://www.theworkfoundation.com/DownloadPublication/Report/65_65_defining_knowledge_economy.pdf

Busemeyer, M.R. (2012). *Reformperspektiven der beruflichen Bildung. Erkenntnisse aus dem internationalen Vergleich*. Herausgeber: Abteilung Wirtschafts- und Sozialpolitik der Friedrich-Ebert-Stiftung. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 2, 2016 από www.fes.de/wiso

Cedefop (2009). *Modernising vocational education and training. Fourth report on vocational training research in Europe: background report. Volume 3*. Cedefop Reference series: 71 Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009. Ανακτήθηκε Οκτώβριος, 20, 2016 <http://www.cedefop.europa.eu/fr/node/10986>

Cedefop (2011). *The development of ECVET in Europe*. Cedefop working paper: No 14. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. Ανακτήθηκε Οκτώβριος, 25, 2016 από www.cedefop.europa.eu/files/6114_en.pdf

Cedefop (2012). *Trends in VET policy in Europe 2010-12: Progress towards the Bruges*. Cedefop working paper: No 16. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 27, 2016 από http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/6116_en.pdf

Cedefop, (2014a). *Terminology of European Education and Training Policy. Second Edition*. A Selection of 130 Key Terms. *Publications Office of the European Union*,

Luxembourg. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 17, 2016

<http://www.cedefop.europa.eu/el/publications-and-esources/publications/4117>

Cedefop (2014b). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα. Συνοπτική περιγραφή*. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 2, 2016 από

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4130_el.pdf

Cedefop (2014c). *Attractiveness of initial vocational education and training: identifying what matters*. Ανακτήθηκε Οκτώβριος, 26, 2016 από

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5539_en.pdf.

Cedefop (2017). *Cedefop European public opinion survey on vocational education and training*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No62.

Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 5, 2016 από www.cedefop.europa.eu/files/5562_en.pdf

Dunkel, T. (2014). *Making IVET an attractive option – zur Attraktivität beruflicher Bildung*, BIBB BWP 4/2013:42–46.

Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις. Νόμος. (2015, Μάιος 11). *Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Ν. υπ.αρ. 4325/15(ΦΕΚ Α' 47)*, σσ. 495-499.

Επείγοντα μέτρα για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις. Νόμος. (2015, Μάιος 14). *Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Ν. υπ.αρ. 4327/15(ΦΕΚ Α' 50)*, σσ. 543-545.

Ευρωπαϊκή Ένωση (2012). *Ενοποιημένη απόδοση της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (2012,C 326/121 , 47–390). Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006). *Ανακοινωθέν του Ελσίνκι για την Αυξημένη Ευρωπαϊκή Συνεργασία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση*. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 15, 2016 από

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/helsinki_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010α). *Ανακοινωθέν της Μπριζ σχετικά με την ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης περίοδος 2011-2020*. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 2, 2016 από

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010β). *Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ανακοίνωση της Επιτροπής*. COM(2010) 2020 τελικό. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 18, 2016 από <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:...>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014). *Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης (2014, τόμος 2)*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014. http://ec.europa.eu/education/monitorhttp://dipe.eyr.sch.gr/autosch/joomla15/images/banners/anartiseis_16/ekthesi-evropaikis-epitropis_14.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). *Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης (2016, τόμος 2)*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2016. <http://ec.europa.eu/education/monitor> Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 12, 2017 από https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-el_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017). *Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης (2017, τόμος 2)*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2017. https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-el_el.pdf

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο (2008). *Σύσταση του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008 σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2008/C 111/01). Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 15, 2016 από https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-egf/files/journal_el.pdf

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2009). *Συμπεράσματα του συμβουλίου της 12 ης Μαΐου 2009 σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (« EK 2020»)*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2009:C 119/3). Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 21, 2016 από https://elearn.elke.uoa.gr/pdf/link01_fek_euro_2020.pdf

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2010). *Ευρώπη 2020: Νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και την ανάπτυξη*. Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 25/26 Μαρτίου 2010. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 21, 2016 από <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st00/st00007.el10.pdf>

Ιωαννίδου Α. και Σταύρου Σ. (2013). *Προοπτικές μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα*. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 2, 2015 από www.fes.de/international/wil

Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

Jarvis,P. (2004). *Adult Education and Lifelong Learning. Theory and Practice*. (3^η έκδοση). London and New York: RoutledgeFalmer Taylor & Franis Group.

Johnson, E. s. (2008). Ecological systems and complexity theory: toward an alternative model of accountability in education. *Complicity: An International Journal of Complexity and Education*, 5(2008), 1-10.

Juncker, J. (2015). *Κοινή έκθεση για το 2015 του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020)*, 25-35.

Κελπανίδης, Μ./ Βρυνιώτη, Κ. (2012). *Διά βίου μάθηση. Κοινωνικές προϋποθέσεις και λειτουργίες. Δεδομένα και διαπιστώσεις*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Κόκκος, Α. (2007). *Η εκπαίδευση ενηλίκων ως διακριτό θεσμικό και επιστημονικό πεδίο*. Ανακτήθηκε Σεπτέμβριος , 21 , 2015 , από : http://www.alexiskokkos.gr/keimena/28ekpaideusienilikwnwsdiakritothesmikokaiepi_stimonikopedio.pdf

Knowles, M. S. (2007). *Lebenslanges lernen. Andragogik und Erwachsenenbildung* (6^η έκδοση). Heidelberg: Spektrum,

Leney, T. (2004). *Achieving the Lisbon goal: Draft Final Report to the European Commission. Policy*, 1-335.

Luhmann, N. (2014). Front matter. *Studies in Health Technology and Informatics*, 198, i-xiv. Ανακτήθηκε Απρίλιος, 15, 2017

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24825721>

Mason, J. (2011). *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Πεδίο.

Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις. Νόμος. (2006, Ιούλιος 13). *Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Ν. υπ.αρ. 3475/06(ΦΕΚ Α' 146)*, σσ. 1529-1531.

Pépin, L. (2007). The History of EU Cooperation in the Field of Education and Training: how lifelong learning became a strategic objective. *European Journal of Education*, 42(1), 121-132.

Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Gutenberg, Αθήνα.

Schultz, T.W. (1961). Investment in Human Capital. *The American Economic Review*. Vol. 51, No. 1, (Mar., 1961), pp.1-17.

Tessaring, M., & Wannan, J. (2004). *Vocational education and training: Key to the future*. Lisbon-Copenhagen-Maastricht. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 5, 2016 από <http://ftp.infoeuropa.euroid.pt/database/000005001-000010000/000007598.pdf>

Thies,L. (2015). *Das Beste aus zwei Welten. Duale Studiengänge als Brücke zwischen beruflicher und akademischer Bildung*. Ανακτήθηκε Νοέμβριος, 2, 2015 από www.bertelsmann-stiftung.de

Thomann B. και Mouillour, I. L.(2013). *Vom Sonderfall zum nachgefragten Modell : Was macht die duale Aus bildung für das Ausland attraktiv ?*,BIBB BWP 4/2013:47–48.

Tudge, J. R. H., Mokra, I., Hatfield, B. E., & Karnik, R. B. (2009). Uses and misuses of Bronfenbrenner's Bioecological Theory of Human Development. *Journal of Family Theory & Review*, 1(December), 198–210. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2009.00026.x>

Παϊδούση, Χ. (2016). *Ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης: κοινωνικές και έμφυλες διαστάσεις*. ΕΙΕΑΔ. Αθήνα.

Ratnata, I. W. (2013). *Enhancing the image and attractiveness of TVET*. The Online Journal for Technical and Vocational Education and Training in Asia, (1), 1–13.

Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις. Νόμος. (2013, Ιούλιος 23). *Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Ν. υπ.αρ. 4172/13(ΦΕΚ Α' 167)*, σσ. 2496-2497.

Watters, E. (2009). *Making IVET more attractive for learners European Network for Quality Assurance in Vocational Education and Training*.

Winch, C. (2013). *The attractiveness of TVET. Revisiting Global Trends in TVET: Reflections on Theory and Practice*, 86–122.

Παράρτημα Α

Οδηγός Συνέντευξης

Θέμα της έρευνας: «Συστημική προσέγγιση της ελκυστικότητας προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης / Δια Βίου Μάθησης. Η περίπτωση των ενηλίκων μαθητών που φοιτούν στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Κατερίνης».

Οδηγός συνέντευξης

Εισαγωγή: Κατά την έναρξη της συνέντευξης παρουσιάζω τον εαυτό μου, εξηγώ το σκοπό της έρευνας, ενημερώνω αναλυτικά για τον τρόπο της συνέντευξης, διαβεβαιώνω για την εχεμύθεια, ζητώ την άδεια για την ηχογράφηση και για να κρατήσω σημειώσεις.

Ακολουθούν οι τρεις άξονες του οδηγού συνέντευξης, όπου ο πρώτος περιέχει πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος, ενώ οι άλλοι δύο περιλαμβάνουν εύκολες αρχικές ερωτήσεις, διερευνητικές ερωτήσεις, ερωτήσεις με θετικές ή αρνητικές απαντήσεις και ερωτήσεις παρότρυνσης.

Αριθμός συνέντευξης:

Ώρα συνέντευξης:

Ημερομηνία:

Τόπος συνέντευξης:

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη:

Διάρκεια:

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος Άγαμος

Αριθμός τέκνων:

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής:

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων μαθητών, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

1. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);
2. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;
3. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;
4. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;
5. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;
6. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;
7. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες οι οποίοι αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

V. Δημογραφικοί παράγοντες:

1. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;
2. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

VI. Οικονομικές συνθήκες:

1. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**
2. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

VII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

1. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**
2. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

VIII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

1. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;
2. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;
3. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;
4. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;
5. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β΄ και Γ΄ Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

6. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

1. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;
2. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

A.1 Συνεντεύξεις των συμμετεχόντων της έρευνας

Στο παράρτημα παρατίθενται οι συνεντεύξεις και οι άξονες του οδηγού συνέντευξης. Στις συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκαν ψευδώνυμα για τους συνεντευξιαζόμενους.

Αριθμός συνέντευξης: 1

Ώρα συνέντευξης: 12.55 – 14.30

Ημερομηνία: 25-01-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Χρήστος

Διάρκεια: 1 ώρα και 35 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 - 36, 37 - 48, 49 - 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος Άγαμος

Αριθμός τέκνων: 2

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας: 132 km

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: **Ενδογενείς παράγοντες:**

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών,

στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

8. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Σκέφτομαι να προσπαθήσω να δώσω κι εγώ πανελλαδικές εξετάσεις μαζί με τους συμμαθητές μου. Θα ήθελα να περάσω σε ένα ΤΕΙ, για να λειτουργήσει αυτό ως παράδειγμα για τα παιδιά μου. Για εμένα θα είναι πολύ δύσκολο να το παρακολουθήσω, επειδή το σπίτι μου και η δουλειά μου βρίσκονται μακριά από τα πλησιέστερα ΤΕΙ, και οι οικογενειακές και οικονομικές υποχρεώσεις δε μου το επιτρέπουν, κυρίως λόγω κρίσης. Δεν θα ήθελα να στερήσω όμως τη θέση αυτή από κάποιο άλλο παιδί. Θα πρέπει όμως να γράψω καλά και στα μαθηματικά και στα Νέα Ελληνικά, τα οποία δεν τα διδάσκομαι τώρα και έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που τα διδάχθηκα εγώ στο σχολείο.

9. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Αναγκάζομαι να κάνω πολλές απουσίες λόγω εργασίας. Με τους μικρότερους σε ηλικία συμμαθητές μου, δεν έχουμε κανένα πρόβλημα.

10. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Δυσκολεύομαι πολύ στη μάθηση και έχω και μεγάλη δυσκολία στη μνήμη. Εργάζομαι σε βάρδιες, και η εργασία μου απέχει 132 km, κι έτσι έχω ελάχιστες ώρες ύπνου.

Πολλές φορές δεν προλαβαίνω να δω τα παιδιά μου, μπορεί και για δύο εβδομάδες. Τις οικογενειακές ευθύνες τις ανέλαβαν άλλα μέλη τη οικογένειας. Η σύζυγος μου

με στηρίζει, διαφορετικά θα ήταν πολύ δύσκολο να συνδυάσω το σχολείο και τη δουλειά.

11. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Εργάζομαι ήδη στην ειδικότητά μου και απέκτησα πολλές γνώσεις και δεξιότητες στο χώρο εργασίας εμπειρικά και με μελέτη.

12. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Από την εργασία μου με υποχρέωσαν να αποκτήσω το επιπλέον πτυχίο. Το πτυχίο ειδικότητας το οποίο είχα και με το οποίο με προσλάβανε δεν τους αρκούσε πλέον. Είχα όμως ήδη αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειαζόταν για τη συγκεκριμένη δουλειά στο χώρο εργασίας. Φυσικά και θα με διευκόλυνε να πιστοποιηθώ στο χώρο εργασίας μου.

13. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Βεβαίως και θα ήθελα να μου αναγνωρίσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απέκτησα, όλα αυτά τα χρόνια που εργάζομαι. Θα επιθυμούσα την πιστοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

14. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Έπρεπε να παρακολουθήσω συγκεκριμένη ειδικότητα λόγω επαγγελματικών απαιτήσεων. Δεν είχα όμως καμία συμβουλευτική καθοδήγηση.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

IX. Δημογραφικοί παράγοντες:

3. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Δεν είναι εμπόδιο. Ήθελα να είναι κοντά στο σπίτι ή στη δουλειά. Κοντά στο σπίτι με βόλεψε.

4. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Ναι, είναι καλό που είναι κοντά στο σπίτι μου.

X. Οικονομικές συνθήκες:

3. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές**;

Εφόσον αποφοιτήσω και πάρω το πτυχίο, θα χρειαστώ και ακόμη 450 ένσημα στην νέα μου ειδικότητα, για να μου το αναγνωρίσουν στην εργασία μου, ενώ έχω κάνει ήδη πάνω από 8000 ένσημα σε αυτή την εργασία, αλλά αυτά δεν τα υπολογίζουν, επειδή δεν είχα το κατάλληλο πτυχίο.

4. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Θα μου επιτρέψει την παραμονή στην εργασία που ήδη κάνω. Διαφορετικά θα με αντιμετωπίσουν ως ανειδίκευτο εργάτη, και θα μου μειώσουν τις αποδοχές.

XI. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

3. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Θα μπορέσω να παραμείνω στην εργασία που κάνω ήδη τα τελευταία χρόνια.

4. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Όχι, τα Αγγλικά που μαθαίνουμε δεν έχουν καμία σχέση με την ειδικότητάς μας. Υπάρχει όμως ανάγκη για Αγγλικά στο αντικείμενό μας.

XII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

7. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

Όχι.

8. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Υπήρξε βοήθεια από την οικογένειά μου.

9. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Αναγκαστήκαμε περισσότεροι συνάδελφοι να παρακολουθήσουμε επιπλέον μαθήματα στα ΕΠΑ.Λ. για να αποκτήσουμε το κατάλληλο πτυχίο, το οποίο απαιτούνταν πλέον στην εργασία μας. Έτσι, αναγκαζόμαστε όλοι οι τεχνικοί να μοιραζόμαστε τις βάρδιες, οπότε συχνά πρέπει να βρισκόμαστε στη δουλειά μας κατά το σχολικό ωράριο. Για αυτό το λόγο κάνω και αρκετές απουσίες.

10. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Έχω θυσιάσει πολύτιμο χρόνο από τα παιδιά μου. Πολλές φορές δεν τα βλέπω για μέρες. Κάνω υπομονή, ώστε να περάσουν τα δύο αυτά χρόνια.

11. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Δυσκολεύουν πολύ τα κενά που δημιουργούνται. Θα προτιμούσα να είναι συνεχόμενο το πρόγραμμα, για να μην αναγκάζομαι να περιμένω άσκοπα στο ενδιαμέσο.

12. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Έτσι όπως έχουν οι συνθήκες, δεν είναι καθόλου ελκυστικές για τους ενήλικες. Θα ήταν καλό αν άλλαζε.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

3. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Τα αναλυτικά προγράμματα ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας. Ο εργοδότης όμως έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις. Θα πρέπει να προσαρμοστούν τα βιβλία και ύλη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

4. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 2

Ωρα συνέντευξης: 13.10 – 14.30

Ημερομηνία: 10-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Βαγγέλης

Διάρκεια: 1 ώρα και 20 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος Άγαμος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

15. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, θεωρώ την πρόσβαση καλή.

16. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Υπάρχει ένα χάσμα γενεών, αλλά υπάρχει και επικοινωνία. Παρατηρώ μια διαφορά στις γενιές και τις συμπεριφορές. Διαπιστώνω την παιδεία από το σπίτι και δίνω συμβουλές. Υπάρχει άγνοια ως προς το εργασιακό περιβάλλον και τις συνθήκες.

17. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Πολλές φορές νιώθω άβολα λόγω της διαφοράς ηλικίας, αλλά προσαρμόζεσαι και δημιουργείς καλές κοινωνικές σχέσεις.

Αλλά το ημερήσιο ΕΠΑ.Λ. μου προσφέρει ακριβώς αυτό που χρειάζομαι. Στο εσπερινό ΕΠΑ.Λ. θα έπρεπε να φοιτήσω ένα χρόνο επιπλέον. Αυτό θα με εκτροχιάζε χρονικά.

18. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Ναι, είναι υψηλής ποιότητας. Οι καθηγητές προσπαθούν πολύ για να μεταδώσουν τις δεξιότητες. Το υλικό θα μπορούσε να αναβαθμιστεί.

19. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Η μαθητεία είναι πολύ καλή. Στην εποχή μας η αναβάθμιση του πτυχίου έχει σημασία διότι επιλέγουν για δουλειά μόνο τους καλύτερους. Στη μαθητεία πληρώνεσαι, έχεις ασφάλεια και παίρνεις και καλύτερο πτυχίο. Θα επιθυμούσα να μπορούν να συμμετέχουν στη μαθητεία και μεγαλύτερες ηλικίες, και όχι μόνο μέχρι τα 24.

20. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Έχω ήδη εμπειρία στην ειδικότητά μου. Θα ήθελα να έκανα έστω μόνο ένα χρόνο, για να αποκτήσω το πτυχίο μου, και να αναγνωρίζονται και τα Αγγλικά και οι ΤΠΕ. Η εμπειρία χωρίς πτυχίο θα πρέπει να αναγνωρίζεται.

21. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Όχι, δεν είχα καθόλου καθοδήγηση.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XIII. Δημογραφικοί παράγοντες:

5. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Όχι, παρόλο που χρειάζομαι επιπλέον χρήματα για τις μετακινήσεις, και αυτό είναι δύσκολο.

6. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Ναι, ευτυχώς δεν είναι πολύ μακριά.

XIV. Οικονομικές συνθήκες:

5. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Ναι, αλλά εμένα με ενδιαφέρει η επανάκτηση της προηγούμενης μου εργασίας, όπου δούλευα ως εποχιακός και ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος.

6. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι, φυσικά.

XV. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

5. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Φυσικά, είναι ένα πρόσθετο προσόν. Όταν έχεις το πτυχίο, είναι πιο εύκολο να σε επιλέξουν στη δουλειά.

6. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Οι εξειδικευμένες γνώσεις είναι λίγες και γενικές, όχι ειδικές. Θέλει αναβάθμιση σε πολλούς τομείς. Θα πρέπει να υπάρχει επιλογή στην ξένη γλώσσα, όπως για παράδειγμα Γερμανικά, Ιταλικά ή Γαλλικά. Βοηθάει στις παραγγελίες στην αυτοκινητοβιομηχανία, είναι πολύ χρήσιμο. Αυτά που μαθαίνουμε όμως δεν είναι αρκετά.

XVI. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

13. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

Όχι, δεν υπήρξε οικογενειακό εμπόδιο

Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Είμαι ανεξάρτητος και ήταν δική μου επιλογή. Απλώς οι γονείς μου είχαν την απορία γιατί θα πήγαινα ξανά σχολείο στη δική μου ηλικία.

14. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Αυτή την περίοδο απασχολούμαι σε ιδιωτική εργασία, η οποία είναι ευέλικτη. Έτσι τη μετέθεσα για το απόγευμα.

15. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι, είμαι ανεξάρτητος.

16. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των

μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά είναι ένα αναγκαίο κακό. Τα ανέχομαι, αν και θα προτιμούσα να έχω συνεχόμενο ωράριο.

17. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Πιστεύω ότι θα ήταν περισσότερο ευχάριστο το περιβάλλον, εάν ήμουν σε ένα τμήμα με ενήλικες και παρακολουθούσαμε μόνο μαθήματα ειδικότητας.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

5. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

6. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμη του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 3

Ώρα συνέντευξης: 14.35 – 15.45

Ημερομηνία: 14-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Χριστίνα

Διάρκεια: 1 ώρα και 10 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη/ Ν. Τραπεζούντα

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

22. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, τη θεωρώ ικανοποιητική. Είναι σχετικά εύκολη, καλύτερη από αυτή των ΓΕΛ.

23. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Όχι, θα επιθυμούσα ένα πιο κατάλληλο περιβάλλον.

24. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Ναι, πιστεύω ότι καλύπτουν τις εκπαιδευτικές μου ανάγκες σε μεγάλο βαθμό, σχετικά με την ειδικότητά μου.

25. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Ο χρόνος που έχουμε είναι πολύ λίγος. Δεν προλαβαίνουμε να επικεντρωθούμε σε πολλά. Σε αυτά όμως που επικεντρωνόμαστε, τα μαθαίνουμε καλά.

26. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Ναι, θα τη διευκόλυνε. Θα ήθελα να υπάρχει μαθητεία για όλους.

27. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Δεν με ενδιαφέρει η πιστοποίηση, αλλά οι γνώσεις που θα αποκομίσω.

28. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Δεν είχα καθόλου.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XVII. Δημογραφικοί παράγοντες:

7. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η απόσταση από τον τόπο κατοικίας αποτέλεσε εμπόδιο στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Η απόσταση δεν ήταν εμπόδιο.

8. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Έρχομαι ούτως ή άλλως καθημερινά στην Κατερίνη

XVIII. Οικονομικές συνθήκες:

7. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Όχι.

8. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ίσως ναι. Επειδή θα κατασκευάζω κοσμήματα, τα οποία θα μπορώ να πουλάω ή και να επισκευάζω.

XIX. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

7. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Σε μικρό βαθμό, ως βοηθός σε κάποιο εργαστήριο.

8. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Όχι, διότι κάναμε μόνο για μία χρονιά γαλλική ορολογία. Πολύ χρησιμή, αλλά πολύ λίγο.

XX. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

18. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

Όχι.

19. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Ούτε, ήταν δική μου απόφαση.

20. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι, επειδή δουλεύω περιστασιακά και δεν έχω σταθερή εργασία.

21. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι.

22. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Στο τμήμα μου είμαστε μόνο ενήλικες, κι έτσι δεν έχουμε καθόλου κενά.

23. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Φυσικά, βολεύει. Θεωρώ ελκυστική τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και πτυχίο.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

7. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;
Με βολεύει το πρωινό ωράριο των ημερησίων ΕΠΑ.Λ.. Εδώ θα πάρω το πτυχίο χωρίς εξετάσεις πιστοποίησης, όπως γίνεται στα ΙΕΚ. Τα ΙΕΚ λειτουργούν το απόγευμα και αυτό δε με βολεύει.

Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο εξοπλισμός χρειάζεται αναβάθμιση. Συνήθως ότι χαλάει το φροντίζουμε μόνοι μας, οι ειδικότητες μεταξύ τους.

8. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Θα επιθυμούσα αναβάθμιση του πτυχίου που θα πάρω, αλλά αυτό γίνεται δυστυχώς μόνο εκτός Κατερίνης. Αλλά αυτό θέλει χρόνο και έχει κόστος. Η μαθητεία θα με ενδιέφερε. Θεωρώ ελκυστική τη μαθητεία, η οποία προσφέρει και μισθό και πτυχίο.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 4

Ώρα συνέντευξης: 14.10 – 15.30

Ημερομηνία: 17-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Ελένη

Διάρκεια: 1 ώρα και 20 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Ανδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: 2

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

29. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Α.);

Θεωρώ ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια.

30. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Όχι, δεν θεωρώ το περιβάλλον κατάλληλο.

31. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Θεωρώ απαραίτητα και κάποια επιπλέον σεμινάρια.

32. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Υπάρχουν προβλήματα στις υποδομές και δεν παρέχονται επαρκώς τα υλικά για την ειδικότητα. Θεωρώ όμως ότι είναι ικανοποιητικές.

33. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Θα ήθελα να παρακολουθήσω τη μαθητεία. Δεν με ενδιαφέρει η πιστοποίηση αλλά οι επιπλέον γνώσεις. Είναι απαράδεκτο να είναι μόνο μέχρι 24 ετών.

34. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, θα ήθελα να μπορούν να πιστοποιηθούν.

35. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και

συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Στον ΟΑΕΔ δε με πήραν επειδή είχαν όριο ηλικίας. Στο σχολείο νόμιζα ότι ίσχυε το ίδιο. Εντελώς τυχαία πληροφορήθηκα ότι μπορούσα να έρθω στο ΕΠΑ.Λ.. Τα ΙΕΚ δεν ήταν ελκυστικά για εμένα επειδή λειτουργούν απόγευμα.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XXI. Δημογραφικοί παράγοντες:

9. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Όχι.

10. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Χρειάζομαι μόνο 12 λεπτά με τα πόδια. Αυτό ήταν όντως ένα κίνητρο για εμένα.

XXII. Οικονομικές συνθήκες:

9. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές**;

Δεν με ενδιαφέρει.

10. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Πιστεύω πως μπορώ να το βελτιώσω.

XXIII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

9. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Δεν με ενδιαφέρει.

10. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Οι ξένες γλώσσες είναι απαραίτητες. Αλλά η μία χρονιά που διδαχτήκαμε Γαλλικά δεν είναι αρκετή για να ικανοποιήσει τις ανάγκες μας.

XXIV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

24. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

25. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Δεν επηρέασαν οι οικογενειακοί παράγοντες την απόφασή μου.

26. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι.

27. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι, επιθυμώ το πρωινό ωράριο.

28. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά που δημιουργούνται, δημιουργούν προβλήματα.

29. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα προτιμούσα να υπήρχε ο διαχωρισμός, για όσους παρακολουθούν μόνο ειδικότητα.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

9. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Υπάρχει έλλειψη υλικού. Σε εθελοντική βάση έχουμε αγοράσει τα δικά μας υλικά. Τα αναλώσιμα εξαντλήθηκαν ή είναι ελάχιστα.

10. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Είμαστε πολλά άτομα για τον εργαστηριακό χώρο.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Παράρτημα

Αριθμός συνέντευξης: 5

Ώρα συνέντευξης: 14.15 – 12.40

Ημερομηνία: 20-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Φώτης

Διάρκεια: 1 ώρα και 25 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

36. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, αλλά δεν πιστεύω ότι θα μου προσφέρει την εξειδίκευση που επιθυμώ.

37. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Υπάρχουν μαθητές οι οποίοι έρχονται για τουρισμό. Δεν τους ενδιαφέρει το αντικείμενο και αυτό δημιουργεί προβλήματα στην τάξη. Δεν έχει ουσιαστική σημασία η ηλικία, αλλά το ενδιαφέρον.

38. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Αρκετά, αλλά θα πρέπει να οργανωθούν περισσότερο οι χώροι των εργαστηρίων, και να υπάρχει διασύνδεση των ειδικοτήτων.

39. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Αρκετά, αλλά ο εξοπλισμός δεν είναι ανανεωμένος και πολλές φορές δεν υπάρχουν τα κατάλληλα εργαλεία και αρκετά αναλώσιμα υλικά.

40. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Για εμάς που είμαστε μεγαλύτεροι, θα είχε μεγάλη σημασία να συμμετέχουμε στη μαθητεία. Οι μικρότερες ηλικίες έχουν περισσότερες επιλογές, εμείς έχουμε λιγότερες. Θα έπρεπε να έχουν προτεραιότητα οι μεγαλύτερες ηλικίες στη μαθητεία. Επιθυμώ τη μαθητεία, γιατί αναβαθμίζεις το πτυχίο σου και παίρνεις και ένσημα.

41. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, θα το επιθυμούσα. Διότι κοιτάνε τι πτυχίο έχεις, αλλά δεν τους ενδιαφέρουν οι γνώσεις που απέκτησες εμπειρικά.

42. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Θα είχα επιλέξει πολύ νωρίτερα να φοιτήσω σε ΕΠΑ.Λ., εάν είχα ορθή καθοδήγηση.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XXV. Δημογραφικοί παράγοντες:

11. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Τα έξοδα μετακίνησης αποτελούν πρόβλημα

12. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Η απόσταση αποτέλεσε κίνητρο.

XXVI. Οικονομικές συνθήκες:

11. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Ναι, σίγουρα.

12. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι, εφόσον θα κατέχω μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς όλο το φάσμα του αντικειμένου.

XXVII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

11. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας**;

Εννοείτε ότι χρειάζομαι το πτυχίο. Συνήθως όποιος έχει το πτυχίο παίρνει και τη δουλειά. Αλλά θα πρέπει να κρίνεται και για τις γνώσεις του.

12. Θεωρείτε ότι προετοιμάζετε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας**, μέσω της **διδασκαλίας ξένων γλωσσών**;

Σημαντική η ξένη γλώσσα σε μαθήματα ειδικότητας που μαθαίνουμε. Αυτή δεν τη μαθαίνεις στα φροντιστήρια. Ο ένας χρόνος όμως αγγλικών ειδικότητας δεν είναι ικανοποιητικός. Είναι σημαντικό μάθημα, θα πρέπει να διδάσκεται περισσότερο.

XXVIII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

30. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

31. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Ήταν δική μου απόφαση, αλλά η μητέρα μου ακόμη επιβλέπει τις επιδόσεις μου στο σχολείο.

32. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Για κάποιον που εργάζεται είναι δύσκολο ωράριο. Συγκεντρώνω χρήματα για να μπορώ να είμαι εδώ. Στο εσπερινό ΕΠΑ.Λ. θα χρειαζόμουν έναν επιπλέον χρόνο.

Δεν το θεωρώ ελκυστικό. Στα ΙΕΚ δεν υπήρχε η ειδικότητα που ήθελα, και στον ΟΑΕΔ υπήρχε όριο ηλικίας.

33. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Επαγγελματικές μόνο.

34. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Τα μαθήματα ειδικότητας θα έπρεπε να γίνονται το πρωί, τις πρώτες ώρες. Έτσι θα μπορούσα να εργάζομαι. Ή να γίνονται τα μαθήματα μετά τις πέντε το απόγευμα, σε δύο χρόνια όμως, όχι σε τρία όπως στο εσπερινό.

35. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη

φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Εάν υπήρχε ευέλικτο ωράριο σε δύο χρόνια χωρίς κενά θα βοηθούσε να εργάζεσαι. Έτσι δημιουργεί προβλήματα στην εργασία.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

11. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Τα μαθήματα ειδικότητας δυστυχώς διδάσκονται μόνο στη Γ' Τάξη, αυτό δεν είναι αρκετό. Στη Β' Τάξη επιλέγουμε μόνο τομέα.

12. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 6

Ώρα συνέντευξης: 13.45 – 14.50

Ημερομηνία: 22-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Πασχάλης

Διάρκεια: 1 ώρα και 05 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26, 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: **Ενδογενείς παράγοντες:**

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

43. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Δεν με ενδιαφέρει η τριτοβάθμια εκπαίδευση.

44. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Μπορώ να προσαρμοστώ, δεν με ενοχλούν οι μικρότεροι μαθητές, αλλά για μεγαλύτερους δεν είναι πολύ καλό περιβάλλον.

45. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Γίνεται μεγάλη προσπάθεια από τους καθηγητές. Διαφορετικά θα έπρεπε να πάω σε ιδιωτική σχολή στη Θεσσαλονίκη. Αλλά αυτό θα είχε πάρα πολλά έξοδα.

46. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Οι υποδομές είναι τραγικές. Υπήρχαν ελλείψεις σε πάγιο και αναλώσιμο υλικό. Υπήρχε επίσης καθυστέρηση στα βιβλία και το πρόγραμμα άλλαζε συνεχώς.

47. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Θα ήταν καλό να υπάρχει και για μεγαλύτερες ηλικίες. Τα ένσημα είναι κίνητρο, αλλά το εισόδημα είναι ελάχιστο για διαβίωση.

48. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, φυσικά.

49. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Μετά την κατάργηση των ειδικοτήτων, ενημερώθηκα από μία καθηγήτριά μου ότι η ειδικότητα που με ενδιέφερε λειτούργησε ξανά.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XXIX. Δημογραφικοί παράγοντες:

13. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

14. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Είχα αποφασίσει ότι θα έρθω. Η Κατερίνη είναι και μικρή πόλη και είχα μέσο μετακίνησης.

XXX. Οικονομικές συνθήκες:

13. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Όχι ιδιαίτερα, λόγω της κρίσης στη χώρα.

14. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι, το πτυχίο συμβάλλει.

XXXI. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

13. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Θα είναι ένα θετικό, αλλά θα αναζητήσω εργασία στο εξωτερικό.

14. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας**, μέσω της **διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Κάναμε ένα χρόνο Γαλλικά για μία ώρα. Δεν είναι ικανοποιητικό, θα επιθυμούσα περισσότερες ώρες.

XXXII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

36. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

37. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Υπήρξε ενθάρρυνση και υποστήριξη από την οικογένεια.

38. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Κοιμάμαι μόνο πέντε ώρες. Είναι πάρα πολύ δύσκολα, αλλά δεν μπορώ να αλλάξω την εργασία μου.

39. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν έχω ιδιαίτερο οικογενειακό πρόβλημα, μόνο ύπνου.

40. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των

μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά είναι πολύ ενοχλητικά και δημιουργούν προβλήματα στην εργασία μου.

41. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Ναι, θα ήθελα ένα σταθερό πρόγραμμα χωρίς κενά.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

13. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Αποφάσισα να παρακολουθήσω τα μαθήματα ειδικότητας, επειδή με το άλλο πτυχίο που είχα δεν μπορούσα να βρω δουλειά.

14. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τα έξοδα για να έρχομαι στο σχολείο είναι αρκετά.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμη του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 7

Ωρα συνέντευξης: 9.35 – 10.45

Ημερομηνία: 24-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Αναστασία

Διάρκεια: 1 ώρα και 10 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κονταριώτισσα Πιερίας

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

50. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Α.);

Παλιότερα όσοι παρακολουθούσαν μόνο ειδικότητα δεν είχαν δικαίωμα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις με πρόσβαση σε σχολές του τομέα τους. Τώρα άλλαξε αυτό.

51. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Α.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Στην αρχή ήταν λίγο δύσκολο, διότι τα παιδιά είναι στην εφηβεία. Έπρεπε πρώτα να τα γνωρίσουμε. Στην πορεία αντιμετωπίσαμε τα προβλήματα.

52. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Α.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Έχουν μειωθεί κατά πολύ οι εργαστηριακές ώρες. Τη Β' Τάξη πρέπει να παρακολουθήσουμε εργαστηριακά μαθήματα από άλλη ειδικότητα, η οποία δεν μας ενδιαφέρει.

53. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Η ποιότητα του μαθήματος είναι ικανοποιητική σε σχέση με τους καθηγητές. Έχουμε μάθει πάρα πολλά.

54. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Ναι, θα πρέπει να αλλάξει. Θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε πρακτικά τις γνώσεις μας.

55. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Όχι, θα πρέπει να ακολουθείτε συγκεκριμένη διαδικασία, αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να πιστοποιούνται και με άλλους τρόπους κάποιοι επιτήδριοι.

56. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Όχι, βρήκα μόνη μου αυτή τη λύση, ψάχνοντας.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

Α. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XXXIII. Δημογραφικοί παράγοντες:

15. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

Όχι, η απόσταση δε με επηρέασε.

16. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Έρχομαι με το λεωφορείο με μηδενικό κόστος, και αυτό ήταν ένα κίνητρο.

XXXIV. Οικονομικές συνθήκες:

15. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Όχι στην ειδικότητα που επέλεξα. Στόχος μου είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις.

16. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Μπορεί να συμβάλει ελάχιστα.

XXXV. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

15. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Ναι, είναι ένα επιπλέον πτυχίο.

16. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας**, μέσω της **διδασκαλίας ξένων γλωσσών**;

Όχι, θα έπρεπε να κάναμε περισσότερες ώρες Αγγλικά ειδικότητας.

XXXVI. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

42. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

43. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Υπήρξε κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον.

44. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν με επηρέασε, διότι εργάζομαι περιστασιακά τα απογεύματα με ευέλικτο ωράριο.

45. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Όχι, ότι χρειάζεται το προετοιμάζω την προηγούμενη μέρα.

46. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β΄ και Γ΄ Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά είναι πρόβλημα, παρόλο που παρακολουθώ και τη Γλώσσα και τα μαθηματικά.

47. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα προτιμούσα ένα προσαρμοσμένο πρόγραμμα.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

15. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Θα ήθελα περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας.

16. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Οι υποδομές θα πρέπει να βελτιωθούν, και το υλικό να επαρκεί.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 8

Ώρα συνέντευξης: 13.50 – 15.00

Ημερομηνία: 28-02-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Νατάσα

Διάρκεια: 1 ώρα και 10 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: 1

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

57. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, είναι υπέρ μας.

58. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Ναι είναι πολύ όμορφα. Υπάρχει πολλή καλή επικοινωνία και με τους καθηγητές.

59. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Μπορούν να βελτιωθούν πολλά. Το αναλυτικό πρόγραμμα, να κάνουμε περισσότερες ώρες ειδικότητας. Δεν έχουμε πάρει ακόμη κάποια βιβλία.

60. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Δεν θα έλεγα υψηλής ποιότητας. Θα θέλαμε να κάνουμε περισσότερα πράγματα. Υπάρχει έλλειψη αναλώσιμων υλικών.

61. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Η μαθητεία είναι πάρα πολύ καλή και είναι σαν πρακτική άσκηση. Θα έπρεπε να παρακολουθήσουμε τη μαθητεία και μόνο για την εμπειρία. Αλλά δίνει κι άλλα κίνητρα, τα ένσημα και το μισθό.

62. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Δεν το θεωρώ δίκαιο, Να αναγνωριστεί με κάποιο τρόπο μέσα από την οργανωμένη μάθηση.

63. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Μόνη μου το αποφάσισα.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XXXVII. Δημογραφικοί παράγοντες:

17. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

18. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Όπου και αν ήταν, θα πήγαινα.

XXXVIII. Οικονομικές συνθήκες:

17. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές**;

Θα συμβάλει στην εύρεση εργασίας, αλλά όχι στις υψηλότερες αποδοχές.

18. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι.

XXXIX. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

17. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Ναι, φυσικά.

18. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Δεν προσφέρονται ξένες γλώσσες.

XL. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

48. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

49. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Ήταν δική μου απόφαση.

50. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Είμαι άνεργη.

Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν με ενοχλεί καθόλου το πρωινό ωράριο, ίσα ίσα με βολεύει.

51. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Δεν μας βολεύουν καθόλου τα κενά.

52. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη

φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Ναι, θα βόλευε.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

17. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Θα ήθελα περισσότερες ώρες ειδικότητας, και να συμπληρώνονται οι χαμένες ώρες.

18. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Όσο είμαι άνεργη, θα παρακολουθώ μαθήματα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμη του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 9

Ώρα συνέντευξης: 13.25 – 14.25

Ημερομηνία: 02-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Μελίνα

Διάρκεια: 1ώρα

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος Άγαμος

Αριθμός τέκνων: 2

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος__ Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: **Ενδογενείς παράγοντες:**

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

64. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, οι απόφοιτοι έχουν και επαγγελματική εξειδίκευση.

65. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Δεν με ενοχλεί η διαφορά ηλικίας. Με ενοχλεί η χαλαρότητα και η αγένεια των μαθητών.

66. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές);

Παρέχονται αρκετές γνώσεις της επαγγελματικής ειδικότητας.

67. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Συνήθως υπάρχει καλή διάθεση από τους καθηγητές.

68. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυne την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Ναι εννοείτε. Γνωρίζεις και τον μετέπειτα εργοδότη, γνωρίζεις ανθρώπους. Παίρνεις θάρρος να ζητήσεις δουλειά, επειδή έχεις εμπειρία.

69. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, θα ήθελα να γίνεται.

70. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Το πληροφορήθηκα από την αδερφή μου. Κανέναν άλλο.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

ΧLI. Δημογραφικοί παράγοντες:

19. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

20. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Τίποτε από τα δύο. Θα πήγαινα ούτως ή άλλως.

ΧLII. Οικονομικές συνθήκες:

19. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Μόνο στην εύρεση εργασίας.

20. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**
Σίγουρα.

XLIII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

19. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Ναι, εννοείτε, πιο άμεση.

20. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Δεν κάνουμε καθόλου.

XLIV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

53. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

54. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Κίνητρο ήταν η αδερφή μου.

Εμπόδιο ο σύζυγος και μητέρα μου, που θα πρέπει να προσέχουν τα παιδιά.

55. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν εργάζομαι.

56. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δε με βολεύει. Αναγκάζομαι να φεύγω λίγο νωρίτερα.

57. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα ήθελα ενιαίο πρόγραμμα.

58. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Ναι.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

19. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Θα ήθελα περισσότερες ώρες με μαθήματα ειδικότητας.

20. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Δεν υπάρχει ενημέρωση, ότι μπορεί κανείς να έρθει στα ΕΠΑ.Λ..

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 10

Ωρα συνέντευξης: 13.10 – 14.30

Ημερομηνία: 06-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Διονύσης

Διάρκεια: 1 ώρα και 20 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26, 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος Άγαμος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά
Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: **Ενδογενείς παράγοντες:**

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

71. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ναι, μπορούν να ακολουθήσουν τομείς σχετικά με την ειδικότητα, σε ΑΕΙ και ΤΕΙ.

72. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Για εμένα είναι κατάλληλο το περιβάλλον, για τα παιδιά δεν είναι.

73. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Είναι ακριβώς αυτό που αναζητούσα.

74. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Αρκετά. Υπάρχει υλικοτεχνικό υλικό, αλλά είναι παλιό. Θα πρέπει να αναβαθμιστεί. Στα αναλώσιμα υπάρχουν ελλείψεις.

75. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Κακώς έχει όριο ηλικίας. Η μαθητεία προσφέρεται για αναβάθμιση του πτυχίου, πρακτική άσκηση και αποδοχές.

76. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Δεν συμφωνώ, το θεωρώ επικίνδυνο. Χρειάζεται οργανωμένη μάθηση, διδασκαλία και εκπαίδευση. Αλλιώς δεν μπορεί διασφαλιστεί η αξιοπιστία του αξιολογητή.

77. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Μόνος μου έκανα αναζήτηση.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XLV. Δημογραφικοί παράγοντες:

21. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

22. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Η απόσταση ήταν κίνητρο, επειδή ήταν κοντά.

XLVI. Οικονομικές συνθήκες:

21. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Όχι, σε καμία περίπτωση.

22. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Όχι.

XLVII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

21. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Όχι, δεν είναι σκοπός μου.

22. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Όχι, δεν επαρκούν, είναι πολύ λίγες οι ώρες.

XLVIII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

59. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

60. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Από τον πατέρα μου παρακινήθηκα και είχα ελεύθερο χρόνο.

61. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν επηρεάζει.

62. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν επηρεάζει.

63. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο

Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β΄ και Γ΄ Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα ήθελα ενιαίο πρόγραμμα. Όταν έχω την πρώτη και τελευταία ώρα, δεν περιμένω ενδιάμεσα, φεύγω.

64. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Ναι, θα ήταν καλύτερα.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

21. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Ήρθα στο ΕΠΑ.Λ. για να αξιοποιήσω τα οφέλη της τεχνικής εκπαίδευσης, και να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου.

Τα ΕΠΑ.Λ. θα πρέπει να παρέχουν αναβαθμισμένες γνώσεις γενικής παιδείας.

22. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Στα ΙΕΚ δεν λειτουργούσε η ειδικότητα που ήθελα, και το εσπερινό ήταν τρία χρόνια φοίτησης. Έτσι ήρθα στο ημερήσιο ΕΠΑ.Λ..

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 11

Ώρα συνέντευξης: 14.00 – 14.05

Ημερομηνία: 10-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Όλγα

Διάρκεια: 1 ώρα και 05 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: 1

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

78. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Δεν τη βλέπω αρνητικά. Θεωρώ ότι δε γίνεται σωστή δουλειά στα σχολεία, κατά την προετοιμασία της έναρξης των μαθητών στην τριτοβάθμια.

79. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Το περιβάλλον δεν είναι το πρόβλημα. Δε γίνεται σωστή δουλειά, η επαγγελματική κατάρτιση γίνεται σε πολύ μικρό βαθμό. Υπάρχουν ελλείψεις σε πάγια και αναλώσιμα υλικά, και πολλές αφορμές για να μη γίνει μάθημα. Οι ώρες των μαθημάτων ειδικότητας είναι ικανοποιητικές αλλά δε γίνεται σωστή δουλειά, επειδή υπάρχει έλλειψη καθηγητών. Έχει χρειαστεί να φέρουμε και τα δικά μας υλικά.

80. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Δεν υπάρχουν προβλήματα λόγω διαφοράς ηλικίας. Όσοι θέλουν να ασχοληθούν κάτι αποκομίζουν.

81. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Θα έλεγα όχι πολύ, υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε υλικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, και θα ήθελα περισσότερες δεξιότητες.

82. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Θα επιθυμούσα τη μαθητεία. Είναι παράλογο να επιτρέπουν σε μεγαλύτερες ηλικίες να φοιτούν στο σχολείο, αλλά να υπάρχει όριο ηλικίας στη μαθητεία. Θα αποκτούσα περισσότερες δεξιότητες με την πρακτική άσκηση.

83. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Να μπορεί να υπάρξει επικύρωση, εφόσον νωρίτερα δεν υπήρχε τέτοια σχολή. Αλλιώς να γίνεται μόνο μέσα από οργανωμένη μάθηση.

84. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Ενημερώθηκα μόνη μου.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

XLIX. Δημογραφικοί παράγοντες:

23. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;
24. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Τίποτα από αυτά.

L. Οικονομικές συνθήκες:

23. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές**;

Όχι, καθόλου.

24. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι.

LI. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

23. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Θεωρώ ότι οποιοσδήποτε τίτλος σπουδών είναι ένα συν.

Ίσως, λοιπόν συμβάλλει.

24. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Καταργήθηκαν τα αγγλικά ειδικότητας στη Γ' Τάξη. Σίγουρα όχι.

LII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

65. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

66. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Εμπόδιο συνάντησα λόγω του παιδιού μου. Πρέπει να μαγειρεύω και να το βοηθάω στα μαθήματά του.

67. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Με βολεύει και επαγγελματικά. Μόνο όταν δούλευα σε εταιρίες, δούλευα πρωί.

68. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Με βολεύει το ωράριο για τις οικογενειακές υποχρεώσεις. Αυτές τις ώρες είναι και το παιδί μου στο σχολείο. Τα ΙΕΚ είναι το απόγευμα, δε θα μπορούσα να πάω. Για το εσπερινό ΕΠΑ.Λ. δεν το έψαξα.

69. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β΄ και Γ΄ Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Τα κενά μας σκοτώνουν. Θα προτιμούσα ενιαίο πρόγραμμα. Σε βγάζει από τον ειρμό σου σου. Ειδικά όταν έχουμε μάθημα την πρώτη και την τελευταία ώρα.

70. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Είμαστε πολλοί που ερχόμαστε μόνο για την ειδικότητα. Ίσως κάποιιοι να σταματήσουν κιόλας.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

23. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Στους μαθητές δε γίνεται σωστή προετοιμασία με τα μέσα που διαθέτει το σχολείο. Το θέμα μένει στην καλή διάθεση του καθηγητή.

24. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς και την ύλη που πρέπει να παραδώσουν. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα υλικών.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 12

Ώρα συνέντευξης: 13.40 – 14.50

Ημερομηνία: 14-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Ελισάβετ

Διάρκεια: 1 ώρα και 10 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

85. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Δεν καλύπτει όλους τους τομείς.

86. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Όχι απαραίτητα, δε βοηθάει. Έχει λίγο από όλα, διάφορες ηλικίες. Θα προτιμούσα να είμαι με ενήλικες.

87. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Το αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει περισσότερη πρακτική, διότι δε με ενδιαφέρει η πρόσβαση στην τριτοβάθμια. Υπάρχουν πολλά και άχρηστα υλικά.

88. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Όχι αρκετά. Θα ήθελα να διδάσκονται περισσότερες δεξιότητες.

89. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Η μαθητεία θα ήταν αρκετά καλή χωρίς όριο ηλικίας. Θα ήθελα να αναβαθμίσω το πτυχίο μου. Βοηθάει να μπει στην εργασία, αποκτάς εμπειρία. Παίρνεις και τα ένημα για να ανοίξεις κάτι δικό σου.

90. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, γιατί όχι. Εφόσον θα είχα αυτή τη δυνατότητα.

91. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Μόνη μου το έψαξα, είχαν σταματήσει παλιότερα κάποιες ειδικότητες.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

LIII. Δημογραφικοί παράγοντες:

25. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

26. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Δεν με απασχολεί η απόσταση.

LIV. Οικονομικές συνθήκες:

25. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Για αρχή όχι. Σιγά σιγά, με προσπάθεια και δείχνοντας τις ικανότητές μου.

26. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Σίγουρα ναι. Πλέον μετράει το κάθε πτυχίο, το πώς θα το αξιοποιήσεις εξαρτάται από τον καθένα.

LV. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

25. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Ναι είναι μια ώθηση. Είναι αυτό που θέλω και μου αρέσει.

26. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Όχι, δε μας διδάσκουν πια ξένες γλώσσες. Μία χρονιά κάναμε μόνο Γαλλικά.

LVI. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

71. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;
72. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Όχι, δε με επηρέασαν.

73. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Συμφώνησα με τον εργοδότη να πηγαίνω το απόγευμα στη δουλειά. Δεν μου αρέσει η βραδινή μάθηση, δεν μπορώ να συγκεντρωθώ.

74. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Το ρύθμισα και το έχω βολέψει. Δεν έχω ακόμη υποχρεώσεις.

75. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη

Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Δε βοηθάνε τα κενά, είναι μεγάλα και πολλές φορές φεύγουμε νωρίτερα ή δεν ερχόμαστε καθόλου.

76. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα προτιμούσα ένα ενιαίο πρόγραμμα για εμάς που παρακολουθούμε μόνο ειδικότητα.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

25. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και ο χρόνος για μάθηση σε δύο χρόνια, είναι λίγος. Θα ήθελα να υπήρχε περισσότερη πρακτική. Να μην έχουμε τόση άσχετη θεωρία. Σε αυτό το χρόνο θα μπορούσαμε να κάνουμε κάτι επιπλέον.

26. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 13

Ώρα συνέντευξης: 11.05 – 12.10

Ημερομηνία: 17-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Κατερίνα

Διάρκεια: 1 ώρα και 05 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26, 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Βροντού Πιερίας

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

92. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρετε μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Ήρθα για να παρακολουθήσω την ειδικότητα που με ενδιέφερε, και στην πορεία έμαθα ότι μπορούσα να περάσω και στην τριτοβάθμια. Δεν το σκέφτηκα αρχικά. Τώρα όμως με ενδιαφέρει. Υπάρχει βέβαια οικονομικό πρόβλημα.

93. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Δεν είναι κατάλληλο το περιβάλλον. Αισθάνομαι λίγο έξω από τα νερά μου. Θεωρώ ότι προσαρμόστηκα με το πέρας του χρόνου. Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα.

94. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Τα υλικά είναι περιορισμένα και υπάρχουν ελλείψεις σε προϊόντα. Οι ώρες στο εργαστήριο είναι πολύ λίγες, στη Β' Τάξη είναι μόνο πέντε. Δεν ξέρω αν στα ΙΕΚ θα ήταν καλύτερα.

95. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Δεν μπορείς να μάθεις πολλά πράγματα, δε φτάνουν οι ώρες. Μας μαθαίνουν μόνο τα βασικά. Τα σύγχρονα που υπάρχουν σε σεμινάρια δεν τα μαθαίνουμε.

96. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυne την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Θα ήθελα τη μαθητεία. Θα πρέπει να είναι και για τους μεγαλύτερους, που το μυαλό τους έχει ωριμάσει και θέλουν να κάνουν και κάτι παραπάνω.

97. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Ναι, θα το ήθελα.

98. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Δεν είχα καθόλου, ήταν καθαρά δικιά μου επιλογή, το είχα ψάξει και για το ΙΕΚ.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

LVII. Δημογραφικοί παράγοντες:

27. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

28. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Όχι δεν είναι εμπόδιο, έχει τακτικά λεωφορείο. Δεν με απασχολεί η απόσταση.

LVIII. Οικονομικές συνθήκες:

27. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Ελπίζω να βρω εργασία. Για υψηλότερες οικονομικές αποδοχές το βλέπω δύσκολο.

28. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Αν βρω δουλειά ή δουλέψω στο σπίτι, τότε ναι.

LIX. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

27. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Δεν το ξέρω, αλλά τι ελπίζω. Συνήθως με αυτό το πτυχίο διστάζουν να σε πάρουν διότι θεωρούν ότι δεν έχεις τις γνώσεις. Προτιμούν απόφοιτους των ΤΕΙ.

28. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Προσωπικά δεν ξέρω ξένες γλώσσες. Στα σχολεία στην Ελλάδα δε μαθαίνεις Αγγλικά. Όσοι έμαθαν, πήγαν σε φροντιστήρια, όχι στα σχολεία. Μία και δύο ώρες την εβδομάδα δεν είναι αρκετές.

LX. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

77. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

78. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Δεν υπήρξε εμπόδιο. Υπήρχε κίνητρο, υποστήριξη από την οικογένεια.

79. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν εργάζομαι.

80. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν υπάρχει πρόβλημα με αυτό.

81. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Το πρόγραμμα είναι πολύ δύσκολο. Έχουμε την πρώτη ώρα μάθημα και μετά δύο ώρες κενό. Έρχομαι επειδή δεν έχουμε περιθώριο απουσιών.

82. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα ήθελα να είναι καλύτερο.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

27. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Υπάρχουν ελλείψεις σε υλικά και αναλώσιμα.

28. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 14

Ώρα συνέντευξης: 13.35 – 14.35

Ημερομηνία: 20-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Νίκος

Διάρκεια: 1ώρα

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18-26, 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

Προηγ. Μορφωτ. επίπεδο: Απολυτήριο ΓΕΛ Πτυχίο ειδικότητας 3 4 5 Απόφοιτος
ΑΕΙ/ΤΕΙ 6 7 8

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: **Ενδογενείς παράγοντες:**

A. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών,

στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

99. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Θα έπρεπε να ήταν πιο εύκολη η πρόσβαση σε ΑΕΙ, περισσότερο από το 1% που είναι τώρα. Αυτό θα αναβαθμίσει το ΕΠΑ.Λ. για την κοινωνία.

100. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Ναι το θεωρώ. Οι μικρότεροι έχουν το δικό τους κύκλο. Υπάρχει μικρός αριθμός ενηλίκων στα ΕΠΑ.Λ..

101. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Για την ειδικότητα που επέλεξα, πιστεύω ότι μπορούν σε αρκετά μεγάλο βαθμό.

102. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Τα βασικά τα παρέχει και με το παραπάνω. Αλλά θα πρέπει να γίνονται αργότερα και κάποια σεμινάρια.

103. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Καλό θα ήταν να μην υπήρχε όριο ηλικίας. Δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης και αναβάθμισης του πτυχίου.

104. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Δεν το θεωρώ καλό, όπως για παράδειγμα σε επαγγέλματα υγείας. Θα πρέπει κανείς να περάσει την εκπαίδευση κανονικά.

105. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Από συγγενικό μου πρόσωπο το πληροφορήθηκα.

3^{ος} Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

LXI. Δημογραφικοί παράγοντες:

29. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

30. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Δεν είχε σημασία η απόσταση.

LXII. Οικονομικές συνθήκες:

29. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Ναι, πιστεύω πως ένας καλός κομμωτής, παίρνει περισσότερα από ένα δάσκαλο.

30. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ναι.

LXIII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

29. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Σίγουρα, τουλάχιστον σε μεγάλες πόλεις όπως είναι η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη.

30. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Όχι, μαθαίνουμε μόνο την ορολογία της ειδικότητας. Οι δύο ώρες είναι πολύ λίγες και το επίπεδο γνώσεων χαμηλό.

LXIV. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

83. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;
84. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Η απόφαση ήταν δική μου.

85. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Δεν εργάζομαι.

86. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Διαπίστωσα δυσκολίες και σε προσωπικές μου ανάγκες.

87. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των

μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα ήθελα να είναι συνεχόμενες οι ώρες.

88. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Στη Β' Τάξη έπρεπε να επιλέξουμε μαθήματα από δύο ειδικότητες. Θα ήθελα να κάνω μόνο τα μαθήματα της ειδικότητάς μου, και όχι να επιλέγω ανάμεσα σε δύο ειδικότητες.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

29. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Θα ήθελα περισσότερες ώρες πρακτικής στη Β' Τάξη. Οι υποδομές είναι κατάλληλες αλλά τα υλικά είναι παλιά και θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν.

30. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιαζόμενο για την πολύτιμη του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

Αριθμός συνέντευξης: 15

Ώρα συνέντευξης: 14.05 – 15.15

Ημερομηνία: 22-03-2017

Τόπος συνέντευξης: Κατερίνη

Άτομο που παίρνει συνέντευξη: Άννα Αράπη

Άτομο που δίνει συνέντευξη: Χρύσα

Διάρκεια: 1ώρα και 10 λεπτά

Τρόπος καταγραφής: Ηχογράφηση: Ναι Όχι Σημειώσεις: Ναι Όχι

Ολοκληρώθηκε ομαλά: Ναι Όχι

1ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Γενικές πληροφορίες βιογραφικών και δημογραφικών στοιχείων

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

Ηλικιακή ομάδα: 18 -26 , 27 – 36, 37 – 48, 49 – 59, 60 +

Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη/ος Άγαμη/ος

Αριθμός τέκνων: -

Επαγγελματική κατάσταση: Εργαζόμενη/ος Άνεργη/ος Οικιακά Περιστασιακά Συνταξιούχος

Τόπος διαμονής: Κατερίνη

Απόσταση τόπου διαμονής από τόπο εργασίας:

σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 25 km σε ακτίνα 50km ≤ 51km

Απόσταση τόπου διαμονής από το σχολείο:

σε ακτίνα 3km σε ακτίνα 10km σε ακτίνα 30 km ≤ 31km

Τρόπος μετακίνησης προς το σχολείο:

Με τα πόδια με αυτοκίνητο με λεωφορείο με ταξί με ποδήλατο

με δίκυκλο με άλλο μέσο

2ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Ενδογενείς παράγοντες:

Α. Παράγοντες σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια, την πρόσβαση στην ΑΕΕΚ η οποία αφορά στη συγκεκριμένη ομάδα των ενηλίκων, στην ποιότητα των παροχών, στην παροχή μάθησης στο χώρο εργασίας (μαθητεία), τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής.

106. Θεωρείτε ικανοποιητική την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία σας προσφέρει μετά την αποφοίτησή σας από την Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑ.Λ.);

Όχι, θεωρώ πολύ μικρό το ποσοστό που έχει πρόσβαση στα ΑΕΙ, ενώ μαθαίνουν πιο χρήσιμα πράγματα στα ΕΠΑ.Λ. από ότι στα ΓΕΛ.

107. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία ανήκουν στις δομές της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αποτελούν για εσάς (που ανήκετε σε διαφορετική ηλικιακή ομάδα και θεωρήστε ενήλικας), κατάλληλο περιβάλλον;

Επειδή είμαι χρόνια στα σχολεία μου φαίνεται οικείο το περιβάλλον. Το δύσκολο είναι ο τρόπος σκέψης των παιδιών, που είναι κατά δέκα χρόνια μικρότεροι.

108. Θεωρείτε ότι τα (ΕΠΑ.Λ.), μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εκπαιδευτικές σας ανάγκες ως μη παραδοσιακού μαθητή (με την έννοια της διαφοράς ηλικίας από τους υπόλοιπους μαθητές) ;

Θα έλεγα ναι, αρκετά, τις συμπληρώνει. Παίζει ρόλο η προηγούμενη εκπαίδευση. Ανάλογα με τις προηγούμενες γνώσεις αλλάζουν και οι εκπαιδευτικές ανάγκες. Μου αρέσει η διαδικασία της μάθησης και αυτά που μου προσφέρει.

109. Θεωρείτε ότι η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση στο ΕΠΑ.Λ. σας παρέχει υψηλής ποιότητας βασικές ικανότητες και ειδικές επαγγελματικές δεξιότητες;

Είμαι μόλις στη Β΄ Τάξη, αλλά είναι ικανοποιητικές. Επέλεξα δύο ειδικότητες, αλλά δεν αποφάσισα ακόμη την ειδικότητά μου.

110. Θεωρείτε ότι η μάθηση στο χώρο εργασίας, όπως πραγματοποιείται στα προγράμματα μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. για ηλικίες από 18-24, θα διευκόλυνε την παρακολούθηση ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης;

Απαράδεκτο το όριο ηλικίας της μαθητείας. Μπορεί κανείς να είναι καλύτερος και ας είναι μεγαλύτερος. Και να έχει περισσότερη εμπειρία και εφόδια, λόγω προηγούμενης σταδιοδρομίας.

111. Θα επιθυμούσατε τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από ευέλικτα και διαπερατά συστήματα επαγγελματικών προσόντων;

Θα με βόλευε πάρα πολύ, αλλά θα υπήρχε μαζική πιστοποίηση. Θα πρέπει να θεωρείτε αυτονόητο η θεωρία να συνδυάζεται με την πράξη.

112. Θεωρείτε ότι είχατε ικανοποιητική παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού, καθοδήγησης και συμβουλευτικής, η οποία να αφορούσε στην πρόσβασή σας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση;

Υπήρξε το ερέθισμα από συγγενή, όχι όμως επίσημη συμβουλευτική.

3ος Άξονας του οδηγού συνέντευξης: Εξωγενείς παράγοντες

A. Εξωγενείς παράγοντες που αφορούν σε δημογραφικούς παράγοντες, στις οικονομικές συνθήκες, στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και σε ευρύτερους παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος.

LXV. Δημογραφικοί παράγοντες:

31. Τα ΕΠΑ.Λ. εδρεύουν συνήθως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο κατοικίας** αποτέλεσε **εμπόδιο** στην επιλογή σας να φοιτήσετε στο σχολείο;

32. Θεωρείτε πως η **απόσταση από τον τόπο** κατοικίας αποτέλεσε **κίνητρο** στην επιλογή σας ώστε να καταστήσει περισσότερο ελκυστική, τη φοίτησή σας στο σχολείο;

Όχι, δεν επηρέασε.

LXVI. Οικονομικές συνθήκες:

31. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα μπορούσε να συμβάλει στην **εύρεση εργασίας με υψηλότερες οικονομικές αποδοχές;**

Εξαρτάται από την ειδικότητα που θα επιλέξω.

32. Θεωρείτε ότι η συμμετοχή σας σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης στο ΕΠΑ.Λ. θα συμβάλει στη **βελτίωση του επαγγελματικού σας εισοδήματος;**

Ενδεχομένως, δεν μπορώ να το γνωρίζω.

LXVII. Συνθήκες της αγοράς εργασίας:

31. Θεωρείτε ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ειδικότητας που απονέμει το ΕΠΑ.Λ., θα συμβάλει στην **επιτυχή αναζήτηση εργασίας;**

Σίγουρα σου ανοίγουν κι άλλες πόρτες. Δεν μπορώ να ξέρω.

32. Θεωρείτε ότι προετοιμάζεστε ικανοποιητικά στις δομές των ΕΠΑ.Λ., για τις **διεθνοποιημένες αγορές εργασίας, μέσω της διδασκαλίας ξένων γλωσσών;**

Δεν με προετοιμάζει αρκετά, η ξένη γλώσσα. Αλλά βλέπω θετικά την ορολογία που διδάσκεται. Οι συμμαθητές μου δεν γνωρίζουν Αγγλικά. Δεν έμαθαν Αγγλικά στο σχολείο.

LXVIII. Ευρύτεροι παράγοντες του εκπαιδευτικού συστήματος:

89. Επιλέξατε να φοιτήσετε σε μία ειδικότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **εμπόδιο** στην απόφασή σας αυτή;

90. Διαπιστώσατε **οικογενειακούς παράγοντες** που ίσως να αποτέλεσαν **κίνητρο** σε αυτή την απόφασή σας αυτή;

Υπήρξε ερέθισμα, κίνητρο από το οικογενειακό περιβάλλον.

91. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **επαγγελματικές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Ναι, με δυσκολεύει πάρα πολύ το ωράριο, και κυρίως το όριο απουσιών.

92. Τα χρονικά περιθώρια των ενηλίκων που πρέπει να ανταπεξέλθουν σε οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ. Διαπιστώσατε δυσκολίες ώστε να προσαρμόσετε τις **οικογενειακές σας ανάγκες** με το σχολικό ωράριο;

Κυρίως τις προσωπικές μου ανάγκες.

93. Το ωράριο λειτουργίας της σχολικής μονάδας που είναι από 8.20 π.μ. μέχρι στις 14.00 μ.μ., προβλέπει την πλήρη φοίτηση μαθητών που αποσκοπούν να

αποκτήσουν τόσο Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου όσο και Πτυχίο Ειδικότητας. Εντούτοις δίνεται η δυνατότητα εφόσον κατέχει κανείς ήδη Απολυτήριο Λυκείου, να παρακολουθήσει στη Β' και Γ' Τάξη μόνο μαθήματα ειδικότητας ώστε να αποκτήσει και Πτυχίο Ειδικότητας. Παρόλο που αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας, και κατά συνέπεια το εβδομαδιαίο ωράριό τους δεν είναι 35 ώρες αλλά 25 ώρες, δεν είναι εφικτό στις μεγάλες επαγγελματικές σχολικές μονάδες να προσαρμοστεί στις ανάγκες αυτών των μαθητών το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται πολλά **κενά στο πρόγραμμα** των μαθητών που παρακολουθούν μόνο μαθήματα ειδικότητας. Θεωρείτε πως το γεγονός αυτό, θα μπορούσε να σταθεί ως εμπόδιο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Ευτυχώς φέτος είχαμε λίγα κενά. Ήμασταν τυχεροί. Αυτό ήταν θετικό. Αλλά θα ήταν καλό να μην υπάρχουν κενά.

94. Θεωρείτε πως ένα **προσαρμοσμένο ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας**, στις ανάγκες των μαθητών που **παρακολουθούν μόνο τα μαθήματα ειδικότητας** για την απόκτηση πτυχίου, θα μπορούσε να καταστήσει πιο ελκυστική τη φοίτηση και να λειτουργήσει ως κίνητρο κατά την επιλογή σας να συμμετέχετε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα;

Θα ήθελα να υπήρχε τμήμα ενηλίκων, όχι μόνο για να μην υπάρχουν κενά αλλά θα βοηθούσε και στη μάθηση.

Για το κλείσιμο ακολουθούν απλές και χαλαρές ερωτήσεις:

31. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν γενικά στη φύση της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Το ΕΠΑ.Λ. συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία, και παρέχει πολλές γνώσεις και δεξιότητες, αρκεί να τις αξιοποιήσεις.

Στη μία ειδικότητα το υλικό είναι ικανοποιητικό, αλλά στην άλλη αναγκαζόταν η καθηγήτρια να φέρνει τα προσωπικά της υλικά.

32. Θα θέλατε να προσθέσετε κάποιους επιπλέον παράγοντες οι οποίοι να αφορούν στο ευρύτερο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ίσως να βρίσκονται εκτός αυτού του συστήματος;

Ο τρόπος επιλογής της ειδικότητας από την Β' στην Γ' Τάξη είναι καλός, και βοηθάει τους μαθητές.

Τέλος, για το κλείσιμο της συνέντευξης, ευχαριστώ τον συνεντευξιζόμενο για την πολύτιμή του βοήθεια και το χρόνο που αφιέρωσε στην έρευνά μου.

